SALIM BACHI

MUHAMMEDS TYSTNAD

ROMAN | TRANAN

SALIM BACHI

MUHAMMEDS TYSTNAD

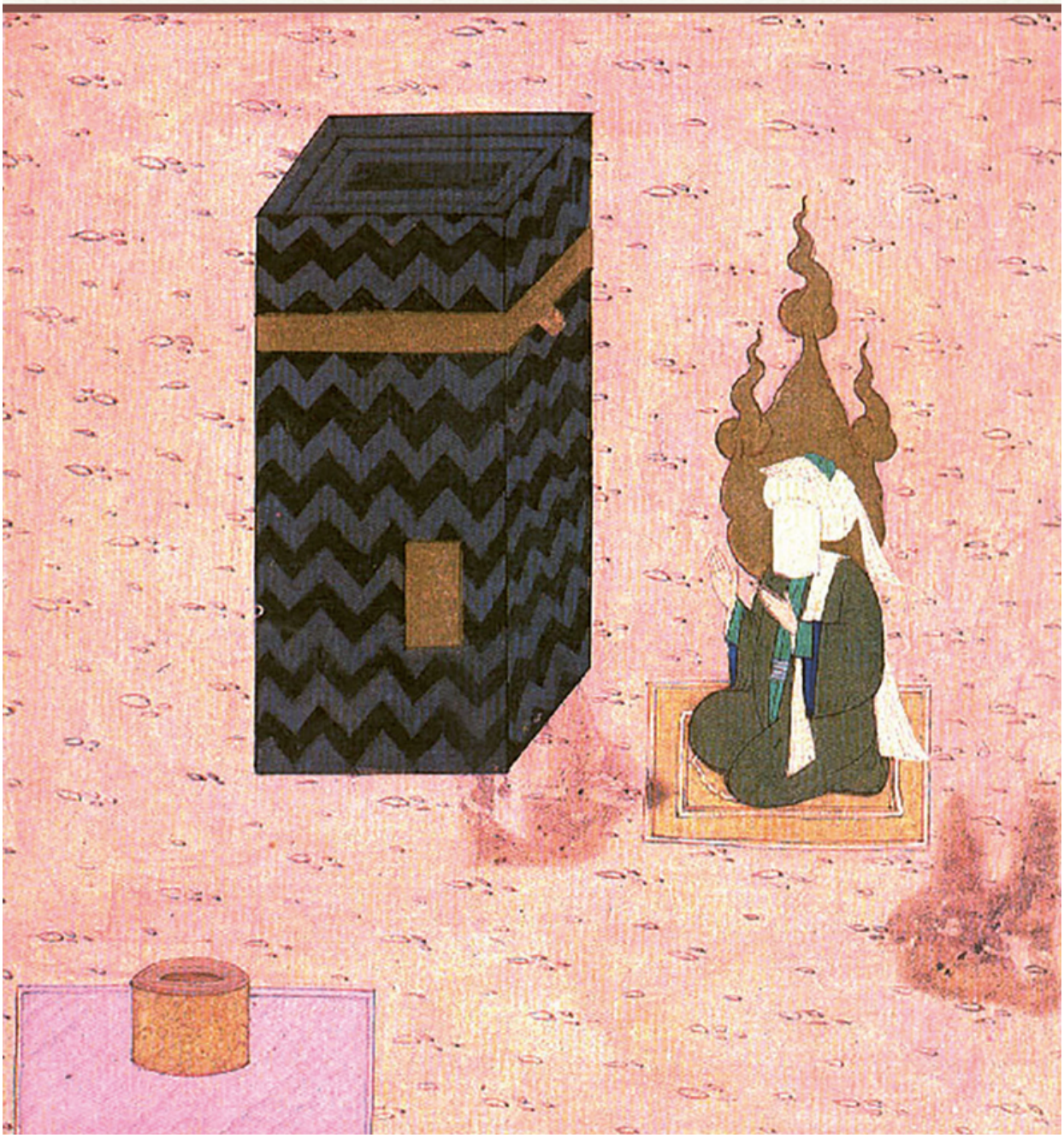

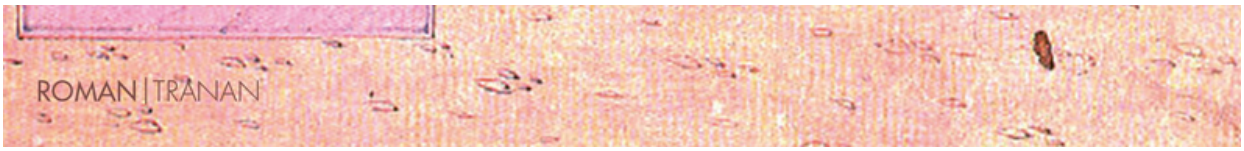
ROMAN | TRANAN

SALIM BACHI

MUHAMMEDS TYSTNAD

Översättning från franska: Christer Olsson
Förord: Jan Hjärpe

BOKFÖRLAGET TRANAN

Tidigare utgivning av Salim Bachi på svenska:
Döda dem alla (2011)
Odysseus hund (2012)

Citaten ur Koranen är hämtade ur Mohammed Knut Bernströms tolkning från arabiskan, *Koranens budskap* (Proprius förlag, 2002).

Omslagsillustrationerna är hämtade från en ottomansk utgåva av det turkiska eposet *Siyer-i Nebi* utgiven på 1500-talet. Konstnär okänd.

Bokförlaget Tranan 2016
ORIGINALETS TITEL *Le Silence de Mahomet*
© Éditions Gallimard, Paris, 2008

ÖVERSÄTTNING Christer Olsson
FÖRORD Jan Hjärpe
E-BOKSPRODUKTION Elib 2016

ISBN 978-91-87179-65-5

Bokförlaget Tranan
Wollmar Yxkullsgatan 5B
118 50 Stockholm
info@tranan.nu • www.tranan.nu

DEN FRÅNVARANDE
STÄNDIGT NÄRVARANDE

Förord av Jan Hjärpe

EN PERSON I DET förgångna blev utgångspunkt för rörelser som kom att bilda stater, imperier, kulturella yttringar i språk, litteratur, arkitektur. Ord och handlingar som med rätt eller orätt tillskrivs honom åberopas, beröms eller klandras århundrade efter århundrade. Kan man nå fram till personligheten? Kan man finna de inre och yttre faktorer som ledde till att just hans handlingar fortsätter att påverka även den samtida människan?

Frågan om Muhammeds person, egenskaper och verk engagerar så oerhört många människor. Det kan vi bland annat se på internet. Hela skalan finns: glödande kärleksförklaringar till profeten och föredömet, lärd forskning åberopas, forskning om källmaterialet till hans liv och verk, tolkningar av hans intentioner och om hans psykologiska status. Teologer och politiker diskuterar hans religiösa upplevelsers art och hans betydelse för samhällsutvecklingen då och nu. Och så finns det gränslösa hatet, de islamofoba nidbilderna, som ofta nog kan bygga på en gammal tradition av religionspolemik.

Ibland handlar det om rena påhitt utan grund i källmaterialet. Men oftast är det så att såväl hagiografin – skildringen av helgonet – som hatpropagandan använder det enorma textmaterial som finns, i sådan mängd att man

med lämpligt urval kan få fram det man vill ha, och läser i det som berättas in syften och orsaker som bekräftar den positiva eller negativa bild man vill visa.

Huvudkällan för de nutida biografierna är Ibn Ishaq/Ibn Hishams *as-siratu an-nabawiyya*, »Profetens livsväg«, sammanställd på 700-talet och det tidiga 800-talet. Den kompletteras av en rad andra texter från samma tid eller något senare, främst at-Tabaris stora historieverk. Till det kommer de stora samlingarna av *hadither*, yttranden som tillskrivs Muhammed och som bildar underlag för vad som ska räknas som *sunna*, den normerande seden. Deras källvärde i strikt historisk mening kan diskuteras, men där finns »allt«: den som är ute efter någon speciell poäng hittar som regel det man behöver.

I denna *Sira*, profetbiografin, anförs oftast vem som har berättat om en händelse, ibland ger texten flera versioner av skeendet med olika sagesmän. Till *haditherna* i deras många olika varianter läggs alltid deras »stöd« (*isnad*), kedjan av män och kvinnor som anfört traditionen ifråga. Det innebär att i det som berättas återspeglas olika tendenser och motsättningar under tiden efter Muhammeds död. Och i texterna skymtar olika karaktärsdrag hos hans samtida följeslagare. Här finns alltså flera möjligheter för en författare att anknyta till: olika personer kan ge sin berättelse, redovisa sina liv som fått riktning och betydelse genom deras olika relation till förkunnaren, ledaren och personligheten Muhammed. Deras öde har bestämts av deras egen personlighet i mötet med hans.

Salim Bachi är en prisbelönt författare som i uppmärksammade romaner har belyst kontroversiella skeenden och händelser och aktuella problem, bland annat kriserna i Nordafrika och deras följder, och 11 september och terrorismens psykologi. *Muhammeds tystnad* är en historisk roman i den meningen att de händelser och personer som den skildrar hör till 600-talet. Men problematiken är aktuell och existentiell.

Bland de många gestalterna i historieskrivningen om islams första tid har han valt fyra distinkt olika som var och en ger sin upplevelse av skeendet. Några av de viktiga yttre händelserna berättas på det sättet flera gånger i romanen men på olika sätt, med olika syn på syften och avsikter, och med de olika personernas reaktioner och ställningstaganden. Detta är inte okontroversiellt.

Fyra olika personligheter berättar – på författarens uppdrag – om sin upplevelse av Muhammeds och sin egen livshistoria. Muhammed citeras, men det är inte han som berättar: det är »Muhammeds tystnad«. Det är de som kommenterar hans ord och handlingar. Vi påminns om att vår tillgång till en historisk personlighet är indirekt – i flera led – och att den är öppen för många olika tolkningar.

Det är först Khadija, den rika köpmansänkan, Muhammeds arbetsgivare och därefter hans första hustru och så länge hon levde hans enda. Hon var också den som tolkade hans extatiska upplevelser, hans visionsupplevelse och auditioner som gudomliga uppenbarelser.

Bachi tar här ställning i en kontroversiell fråga. Traditionellt har muslimska teologer hävdat att Muhammed var *ummi*, analfabet. Desto större underverk är då Koranen. Bachi låter Khadija berätta om att Muhammed tillsammans med vännen Abu Bakr och hennes släkting Waraqa läser skrifter från judisk, kristen och judekristen miljö och tradition. Han kan både läsa och skriva och han inspireras av samtal med troende av olika slag. Bachi antyder också ett samband mellan den tidiga islam och den judekristendom som tagit sin tillflykt till Arabiska halvön sedan den utplånats i det bysantinska riket. Det gäller alltså de former av kristendom som bibehöll omskärelsen och de judiska rituella buden – och som på sin tid bekämpades av aposteln Paulus (särskilt skarpt i Galaterbrevet).

Men framför allt får Khadija skildra sin och Muhammeds djupa kärlek och inbördes respekt. Berättelsen får en sorts

illustration i de koranställen som anförs på ett självklart sätt som poetiska inslag.

Man kan notera att muslimska feminister gärna framhåller det faktum att Khadija var Muhammeds chef och uppdragsgivare vid hans affärsresor till Syrien, och att hon dessutom var uttolkaren av hans första uppenbarelser. Det finns en medveten feminism som bejakar sin muslimska tro men tar avstånd från den patriarkalism som har präglat den religiösa traditionen och dess version av den tidiga islam och den traditionella texttolkningen. Viktiga företrädare har varit den marockanska sociologen Fatima Mernissi och den pakistanska feministteologen Riffat Hassan (som också varit i kontakt med svenska kristna feministteologer).

Den andre berättaren är Abu Bakr, den som efterträdde Muhammed som ledare, den förste kalifen. Han är här den nära vännen, med storslagna drömmar. Här antyds också den kommande konflikten mellan sunnitisk och shiitisk islam. Den shiitiska värderingen av Abu Bakr är negativ, den sunnitiska markerat positiv. Konflikten kommer i dagen i anslutning till osäkerheten om ledarskapet vid Muhammeds död.

Här, och gång på gång i romanen, blir bilden av den andre kalifen, Umar ibn al-Khattab, mycket negativ. Hans obehärskade humör och särskilt hans kvinnoförakt är teman som upprepas. I dagens debatt har feminister gärna hävdat att kvinnornas underordnade ställning i utvecklingen efter Muhammeds död orsakats främst av Umar och tillkommit under hans kalifat. Bachi har här så att säga tagit ställning för feministernas tolkning och historieskrivning. I sitt efterord pekar han särskilt på inspirationen från Assia Djebar.

Abu Bakr ger i romanen också lite av ett underbetyg åt de senare tredje och fjärde kaliferna, Uthman och profetens kusin och svärson Ali ibn Abi Talib. Abu Bakr blir talesman för en klokt pragmatisk inställning när det gäller religion och politik.

Han får också ge uttryck åt bilden av Muhammed som den unge sökaren, den som längtar efter uppenbarelsen. Liksom hos Khadija är det här fråga om att förstå Muhammed och hans upplevelser i psykologisk mening, som begripliga fenomen i en människas själsliga utveckling.

Intressant är att Bachi låter avsnittet med Abu Bakr som sagesman utmynna i en variant av teman från den antika Alexanderromanen. Element från den finns i 18:e suran i Koranen – men just den citeras inte här. Men det är något som fanns i miljön.

Den tredje sagesmannen är Khalid ibn al-Walid, Muhammeds fiende som formellt omvänder sig först under profetens sista tid, men som hållit sig avvaktande tidigare. Khalid, känd som »Islams svärd«, framställs som yrkesmilitär av krigarsläkt, välträ nad och militärstrategiskt genialisk, jordnära, lite föraktfull gentemot de alltför religiösa, slug och illusionslös. För honom stod det så småningom klart att om han anslöt sig till Muhammed skulle han få helt andra militära uppgifter och möjligheter än vad som gavs i de små stamkrigen på Arabiska halvön. Han kunde bli (och blev) segraren över de persiska och bysantinska stormakterna. Det betyder inte att hans tro på Muhammed inte var äkta. Han var genuint fascinerad av honom. Men hans redovisning av slagen under Profetens tid är den militäre specialistens. Bachis framställning av Khalid är övertygande.

Den sista berättaren är Aisha, Abu Bakrs dotter och Muhammeds mycket unga hustru – han hade ganska många till slut. Äktenskapen var ett sätt att knyta band till olika stammar och klaner. Aisha får här berätta om hans sista tid och om utvecklingen därefter. Änka vid 18 års ålder dör hon nästan ett halvt sekel senare.

Idag är förstås äktenskap vid nio års ålder anstötligt. Att det inte sågs så på den tiden är klart och att det inte heller framställs så i romanen är historiskt korrekt. Saken antyds ändå i hennes reflektioner som äldre. Aisha får ge uttryck för sin kärlek till Muhammed som både fadersgestalt och som

älskare. Hon berättar om sin svartsjuka på de andra hustrurna men också acceptansen av deras (även politiska) roll. Hon redovisar också konflikten med de judiska stammarna och den våldsamma uppgörelsen med dem: hennes fasa inför dödandet, hur svårt det var för henne att ändå försöka förstå det som hänt. Muhammeds mänsklighet (med styrka och svaghet) framträder i Aishas berättelse.

Men Bachi låter Aisha också ta ställning i sådant som blivit konfliktfrågor i nutiden:

Hon påpekar att *hijab*, beslöjningen, var något som Gud påbjöd för Profetens hustrur, inte för andra. Det är högmod när andra kvinnor beslöjar sig, högmod hos dem själva och hos deras män. Och Bachi låter Aisha beklaga att kalifen Uthman lät samla Muhammeds uppenbarelse till en bok, Koranen, och därmed låste fast den till en text som »blev ett lätt byte för alla plundrare«. Detta är förstås ett högst anstötligt yttrande för den bokstavstroende, den som ser Uthmans koranrecension som Guds slutgiltiga och ofelbara ord och inte som ett vittne om en levande förkunnelse.

Annat kan också väcka upprörda känslor. En del av Muhammeds följeslagare, som regel betraktade som helgon och föredömen, tecknas negativt, och det gäller inte bara Umar; bilden av Ali är inte heller odelat positiv. Och faktiskt antyds traditionen om Satansverserna på ett ställe. Det syftar på något som många vill förklara som ohistoriskt förtal. I nutiden har den blivit speciellt kontroversiell genom reaktionerna på Salman Rushdies mästerliga roman som lånat titeln från traditionen ifråga. Här finns den med i Khalids berättelse där det heter: »Abu Jahl var belåten. Och muslimerna slutade förolämpa sina fienders gudar. Hade inte Gud själv påbjudit det i en av sina verser?« Kanske kan också de ganska detaljerade samlagsskildringarna förvåna eller stöta en del läsare. Men i sin poetiska stil är de tydligt inspirerade av sådant som finns i klassisk arabisk litteratur.

I romanen framstår religion inte som ett slutet system utan som ett öppet skeende. Olika personer ser och

upplever det som händer på olika sätt: berättelserna öppnar sig också för andra, för oss sentida läsare. Man kan inspireras av dem, existentiella frågor om liv och livsval aktualiseras. Det har inget med formell religionstillhörighet att göra.

LÄSHÄNVISNINGAR

- För orientering om de ömsesidiga nidbilderna under århundradenas lopp: Andrew Wheatcroft, *De otrogna. Konflikten mellan kristendom och islam* (Historiska media, Lund 2006/2014).
- För olika muslimska tolkningar av Muhammedgestalten: Jonas Svensson, *Människans Muhammed* (Molin & Sorgenfrei, Akademiska, Stockholm 2015).
- Om källorna och källkritiken och olika sätt att tolka texterna: Jan Hjärpe, *Bilden av profeten. Berättelserna om Muhammed och deras funktion förr och nu* (Leopard förlag, Stockholm 2011), s. 14–33.
- För en orientering om muslimsk feminism: Jonas Svensson, »Women's Human Rights and Islam. A Study of Three Attemps at Accomodation« (*Lund studies in History of Religions 12*, Lund 2000).
- För den sexuella frispråkigheten kan man jämföra med en klassisk »handbok« i ämnet: Harun al-Makhzumi, *Njutningens källor* (Alhambra Förlag, Furulund 2001).

MUHAMMEDS TYSTNAD

Arabien på Muhammeds tid

ORDFÖRKLARINGAR

Abu
Far

al-Ansar
De bofasta invånare i Yathrib, sedermera Medina, som gav en fristad åt Muhammed och muslimerna.

Aman och *baya*
Termer som beskriver ett ömsesidigt förhållande mellan personer eller grupper där någon ger sitt beskydd, samtidigt som motparten bejakar detta och i sin tur åtar sig att inte utöva någon aggression mot beskyddaren. Vid *aman* handlar det mer om ett förhållande mellan herre och vasall medan det vid *baya* mer är ett avtal mellan jämbördiga parter.

Bint
Dotter

Hanif
Den som vänder sig bort från avgudadyrkan och därmed blir en troende. Före Muhammeds tid gavs namnet åt den som utan att vara jude eller kristen gav prov på fromhet och sträng monoteism.

Hijra
Muhammeds och de första muslimernas utvandring och flykt från Mekka till Yathrib (år 622).

Hind
Indien

Iblis
Djävulen

Ibn
Son

Jibril
Ärkeängeln Gabriel

Jizya
Den skatt som skulle erläggas av icke-muslimer för att erhålla den muslimske härskarens beskydd.

Litham
Ansiktsslöja

Minbar
Predikstol

Qasr
En befäst by

Qibla
Böneriktningen, under den första tiden mot Jerusalem och sedan mot Mekka och Kaba.

Ridda-krigen
Efter Muhammeds död avföll flera beduinstammar från islam.

Sham
Eller al-Sham, region inom det bysantinska kejsardömet som inbegrep Syrien, Libanon och dagens Palestina, Israel och Jordanien.

Sin
Kina

Till Anne-Sophie

KHADIJA

Läs i din Herres namn, Han som har skapat –
skapat människan av en grodd som sätter sig fast!
Läs!
Din Herre är den Främste Givaren
som har lärt människan pennans bruk,
lärt människan vad hon inte visste!

MÅ GUD FÖRLÅTA mig alla dessa ord som ständigt far genom mitt huvud. Muhammed, han tror att han blivit galen. Jag försöker intala honom att det inte är sant, men han bara envisas och ber mig att svepa in honom i en varm klädnad. Han fryser. Sedan han återvände har han hela tiden darrat och hackat tänder och när han äntligen somnar, är pannan alldeles våt. När han sedan plötsligt vaknar, berättar han för mig att han tidigare om natten, eller möjligen i gryningen, när han var i grottan, eller kanske var det på hemvägen, såg himlen öppna sig över hela sin bredd. Det var dag, det var natt, och Ängeln uppenbarade sig i all sin höghet, i all sin storslagna prakt.

Han vandrade i öknen när *en Ängel stark och vis framträdde i sin verkliga skepnad över horisonten; därefter närmade den sig till dess den stod svävande i luften på två båglängders avstånd eller ännu närmare. Så uppenbarade Gud det Han ville uppenbara för Sin tjänare.*

Må Gud förlåta mig, Muhammed tror verkligen att han blivit galen, men det har han inte, det är jag alldeles säker på, en man som han kan inte mista förståndet. Jag har sagt det till honom, jag har sagt det om och om igen. Då snäser han bara av mig och säger sig inte kunna förstå varför han blir utsatt för sådana fullständigt bländande upplevelser, stunder då orden bara flyter genom honom och uttrycker sådant som han inte har kunskap om. Och ändå äger min man både bildning och visdom. När han ledde karavaner till Bosra, eller ända till Damaskus, försummade han aldrig att ta med sig tillbaka olika handskrifter, som han slukade på egen hand och i största avskildhet. Han diskuterade ofta

innehållet med sin bäste vän Abu Bakr, och tillsammans funderade de över världens gåtor.

De flesta resorna gick till Sham och när de återvände var de alltid fyllda av hänförelse och hade blivit ännu lite rikare. Abu Bakr var en vacker man, han var finlemmad med ljust ansikte och hög panna. Han såg yngre ut än han var och ägde det slags eviga ungdom som män ofta återfår när de mognat. Han och Muhammed var verkliga själsfränder. Det berättas att de en dag, när de var på väg till moskén, började drömma högt och ljudligt tillsammans. Abu Bakr vände sig till Muhammed.

– Min vän, hur kan det komma sig att araberna inte har en egen religion som judarna och nasaréerna?

– Det finns de i Mekka som blivit nasaréer. Eller judar i Yathrib. Waraqa ibn Nawfal skriver ut evangeliet på hebreiska och låter mig läsa vissa delar.

– Ja, det är sant. Men varför har vi inte vår egen heliga bok? Vårt evangelium, vår Tora, vår Psaltare?

– Gud har övergivit oss, Abu Bakr.

– Varför har han då inte övergivit judarna och nasaréerna?

– Jag vet inte, Abu Bakr.

De tog aldrig mer upp ämnet. De fortsatte sina resor norrut. När de sedan kom tillbaka var de varje gång uppfyllda av allt underbart som de sett. De hade träffat människor som trodde på ett liv efter döden och på en enda Gud, en Gud som var fullkomlig och stod bortom allt vetande.

Om nätterna vände och vred sig Muhammed på vår gemensamma bädd utan att finna någon ro. När han till slut sjönk in i sömnen, plågades han av märkliga drömmar. Ibland flög han tillsammans med fåglarna och mindes den etiopiske vicekungen Abrahas armé, han kunde se hur den tog sig fram genom öknen på sin väg mot Kaba. Han såg de dödströtta och eländiga männen och hur de jagade

kamelerna som tillhörde hans farfar Abd al-Muttalib. Andra gånger kunde han drömma om bestraffningen av Thamud-stammen. Gud hade sänt dem en profet, Salih, och när Muhammed vaknade berättade han att de två liknade varandra som bär.

JAG ÄR ÄLDRE ÄN Muhammed, betydligt äldre, men av blygsel undvek jag länge att nämna det. Jag var på mitt trettiofemte år när jag äktade Muhammed och inte på mitt fyrtionde, som vissa qurayshiter velat göra gällande. För att förnedra Muhammed och islam antydde ofta våra fiender att jag var alldeles för gammal för att kunna ge honom söner som var starka nog att överleva alla barnsjukdomar.

På den tiden låg Mekka i världens mitt vid den stora karavanled som utgick från Etiopien, löpte längs Jemen och städerna Marib och Sana, innan den fortsatte hela den långa vägen upp mot Sham i norr.

Denna första led var den viktigaste eftersom den lät kameldrivare av qurayshiternas stam ta över frakten av varor som kommit ända från Sin och Hind tills de nådde Bosra och Damaskus, där förmögna skönheter var beredda att ge rikligt betalt för parfymer och smycken som de ville pryda sig med. I städerna bodde män och kvinnor som dyrkade Messias och hans moder Maria; österut i sassanidernas Persien tillbad man elden och dess profet Zarathustra, mörkrets och ljusets väktare.

När jag var ung berättades det ofta om alla de underbara rikedomar som fanns i dessa främmande regioner. Det var qurayshiterna som forslade varorna längs de stora handelsvägarna, varor som såldes av deras slavar på marknaderna i Mekka; det var tunna färgrika tyger som sades komma från den kinesiska silkesmasken och det var etiopisk ambra och mysk som Muhammed var så förtjust i och som vi gärna använde, både han och jag. Bara Taif kunde på allvar rivalisera med Mekka.

Vi som bodde i Mekka var stolta över vår stad och i synnerhet över att vara ett religiöst centrum som drog till sig troende från hela Den arabiska ön, från Hijaz till Najd och

från Marib till Sham. Från att ha varit ett vattenhål längs karavanleden hade Mekka snabbt förvandlats till en blomstrande stad där qurayshiterna slagit ner sina bopålar. Vissa medlemmar av stammen var bland de skickligaste köpmän som fanns. De genomkorsade världen i sin jakt på attraktiva handelsvaror som de sedan sålde vidare med högsta möjliga vinst.

Stadens rykte hade vuxit till den grad att invånarna i Taif, för att värna sig mot sin skoningslöse konkurrent, helst av allt ville se den gå under. När den etiopiske vicekungen Abraha beslöt sig för att krossa Mekka och ruinera dess invånare, skyndade folket i Taif till hans hjälp. Den gamla arabiska staden vägrade låta sig domineras av sin nye kraftfulle rival. Men Abraha besegrades och Taif tvingades överge sina drömmar om makt och ära. Gradvis sjönk staden ner i mörker och glömska och dess handel avtog i en sådan utsträckning att invånarna kom och bosatte sig i Mekkas omgivningar.

Segern över den etiopiske vicekungen gjorde mekkanerna självgoda och de började visa omvärlden förakt, vilket delvis kan förklara den fientlighet som Muhammed mötte när han började sin förkunnelse. Men den berodde också på att han ofta satte sig upp emot stadens allra mest förmögna familjer medan han själv saknade tillgångar, även om vårt giftermål kom att råda bot på detta. Moraliskt sett var han däremot bättre rustad än de flesta i Mekka. Han behöll alltid det goda omdöme som saknades hos så många av mina samtida. Han var rättvis och osedvanligt rättfram, vilket tidigt gjorde honom uppskattad bland karavanfolk från hela världen.

Min älskade man avskräcktes inte av de långa resorna och han var en bildad person, hur skulle annars jag, Khadija bint Khuwaylid, hans hustru, utan fruktan ha kunnat anförtro honom mina tillgångar för att göra affärer ända uppe i Sham? Det är sant att man idag gärna sprider märkliga historier om min man. Det finns de som påstår att han saknar bildning och varken kan läsa eller skriva, de vill

nästan låta framskymta att han inte ens kan räkna. Det är sant att han inför nasaréerna inte kunde stödja sig på någon helig skrift. För de stackarna var Koranen bara dikt och hörsägen och de menade att den inte kunde jämföras med evangelierna, som min kusin Waraqa var i färd med att översätta.

På så vis försöker de få oss att glömma sin egen brist på inlevelse och motsätter sig den sanna religionen, som de tvärtom gör allt för att snedvrida genom att tala nedlåtande om Guds Budbärare. De söker förvandla honom till ett slags viljelöst redskap som ingen kan sätta någon tilltro till, en marionett styrd av tillfälligheter och utan kunskap om de världsliga och himmelska mysterierna. Det är därför som de flesta av qurayshiterna vägrar ansluta sig till tron på en enda och odelbar Gud. De talar illa om Hans tjänare för att ursäkta den förblindelse som de styrande köpmännen i Mekka lider av och som Muhammed gisslat.

När himlen brister i stycken
därför att den hör sin Herres befallning
som den måste lyda,
och när jordens yta slätas ut,
och den kastar upp allt vad den bär inom sig
och ligger tom,
därför att den hör sin Herres befallning,
som den måste lyda –
då skall du, människa,
som under ditt mödosamma liv
alltid haft din Herre för ögonen,
möta Honom.

Och den som får ta emot sin bok med höger hand,
för honom ska räkenskapen bli lätt,
och han återvänder med glatt sinne till de sina.

Den som får ta emot sin bok bakom ryggen däremot,
kommer att bönfalla om att förintas,
där han brinner i helvetets eld.

Han levde ett glatt och sorglöst liv med likasinnade
och trodde inte att han skulle återvända till Gud.
Men han tog miste!

Gud förlorade honom inte ur sikte.

Jag kallar till vittnen aftonrodnadens glöd

och natten och vad den famnar
och månen när den blir full –
så måste även ni gå från ett tillstånd till ett annat.

Men hur är det fatt med dem som inte vill tro
och som inte faller ned med pannan mot marken
när de hör Koranen läsas?

Förnekaren av sanningen avvisar den som lögn!
Men Gud vet vad de gömmer i sitt innersta.

Låt dem därför veta
att de har att se fram emot ett plågsamt straff,
om de inte antar tron och lever rättskaffens;
då väntar dem en belöning utan ände.

MUHAMMED FÖDDES i Elefantens år. Namnet har det fått till åminnelse av Abrahas krigståg mot Mekka.

Abraha var kristen och hade låtit bygga en stor kyrka, så att den handel som gick via Mekka istället skulle kunna styras mot Sana, Jemens huvudstad. På den tiden var det en framgångsrik stad med få motsvarigheter på Den arabiska ön; där handlade man med de finaste varor som fanns att uppbringa: silke från Sin, där det enligt sägnen fanns män som var mindre än våra kvinnor; kryddor från Hind, kungariket där Alexander den Tvåhornade hade äktat en underbart vacker prinsessa; och solblekt elfenben som transporterats från Etiopien av svarta slavar.

Innan Abraha lät påbörja byggnadsarbetet underrättade han först Negus och sedan kejsaren i Konstantinopel. Han ombesörjde rivningen av Balqis fästning, drottningen av Sabas palats, och satte igång ett bygge som krävde en arbetsstyrka värdig en farao. Afrikanska fångar arbetade dag och natt med att uppföra templet.

När mekkanerna såg vad Abraha lyckats åstadkomma drabbades de av stor avund. Den nye härskaren i Jemen hade beslutat sig för att utarma deras handel genom att leda bort karavanerna från Kaba, vårt tempel dit alla araber kom för att be, om de så var nasaréer eller tillhörde Bokens folk, eller till och med var *hanif* – som till exempel Umayya ibn Abu Salt – och vördade en enda Gud, men utan att tillhöra de förra. En man från Mekka tog sig in i kyrkan i Sana och besudlade den med sin avföring. När Abraha fick kännedom om skymfen beslöt han sig för att genomföra en straffexpedition mot Mekka och låta rasera vårt Kaba. Han underrättade Negus och fick hans godkännande. Han bad också om att få en elefant för att sätta skräck i sina fiender.

Så snart besten anlänt gav han order till sin armé att tåga mot Mekka och elefanten fick gå främst.

Än idag berättas det hur Abraha och hans armé fick en orolig natt med dystra förebud. Stjärnorna på himlen lyste med osedvanlig skärpa. Soldaterna plågades av otaliga drömmar. Vägvisaren flydde och sökte skydd inom Kabas murar. Araber från Taif som tillhörde Thaqif-stammen och som anslutit sig till fälttåget för att göra sig av med en farlig konkurrent, drabbades av panik vid tanken på helgerånet som de var på väg att begå. Först krossade de sina spjut och pilar, sedan slet de av sig håret som tecken på sorg och deras vansinnesutbrott satte skräck i de andra soldaterna.

Under natten drabbades lägret av isande kyla. Den bröt ner även de modigaste som redan var uttröttade efter marschen genom den arabiska öknen. Några sov som om de vore fallna krigare; de liknade sådana rester som nomaderna lämnat efter sig, ruiner som besjöngs av Mekkas och traktens poeter när de om natten, insvepta i sina burnuser, flätade samman verser för att hålla sömnen borta. Mellan eldslågorna kunde de se skuggor flimra förbi som väckte deras drömmar till liv: trånande kvinnor fick deras frusna ansikten att blossa upp medan andra såg fabelaktiga djur komma samman i skräckinjagande bröllopsriter.

När min älskade man senare beskrev de helvetets plågor som väntade de otrogna, kunde soldaterna lätt föreställa sig dessa fasor. De behövde bara tänka tillbaka på de nätter då de befunnit sig ensamma ute på karavanlederna bland sanddynerna under den bländande måne som deras anfäder besjungit sedan urminnes tider. Några fick för sig att de kunde minnas de slätter som funnits redan innan vi kom till världen och de floder som gjort öknen fruktbar; de kunde föreställa sig paradisets grönskande ängar som väckte minnen av korta stunder av lycka, som återberättades i

generationer för att lindra de plågor som solen och den bitande nattliga kylan gav.

När Abrahas manskap slutat drömma var det dags att stiga upp och ge sig iväg för att ödelägga den helgedom som de så gärna hade velat förbli okunniga om i hela sitt liv. De lämnade lägret före gryningen med elefanten som en kraftfull, men samtidigt löjeväckande, vägvisare.

När dagen äntligen grydde svartnade himlen; först trodde de att insekter förmörkade solen, men sedan förstod de att det var fåglar, tusentals fåglar, som höll stenar i sina klor och lät dem falla över Abrahas här. Och där stenarna träffade knäcktes ryggrad och lemmar, spräcktes ögon och magar, klövs halsar och huvuden.

Döda kroppar hopades på vägen mot Mekka, till slut var det så många döda att enda utvägen var att fly undan massakern; Abraha själv var sårad och vände om.

Det sägs att han avled så snart han var tillbaka i Jemen.

Det var det året som Muhammed ibn Abdullah ibn Abd al-Muttalib kom till världen; det blev kallat Elefantens år till minne av den etiopiske vicekungen som ville förinta Kaba. För qurayshiterna var det ett krigiskt och segerrikt år; Muhammed försummade aldrig att påpeka det för sina fiender.

Har du inte sett
hur din Herre gick till väga
mot Elefantens armé?

Han gjorde deras krigslist till intet,
när Han sände mot dem svärm efter svärm av fåglar
som lät ett regn av stenar hagla över dem.

Och där lät Han dem ligga
som de torra stråna på ett avmejat sädesfält.

MEDAN MUHAMMED upprepade versraderna, lade jag en vit burnus över hans axlar och skuldror. Ja, jag minns det så väl, han såg mig inte längre utan bara den gryning som han väntade på: i nattens mörker försökte han tyda ljusskriften som nedtecknades inför hans ögon.

När jag frågade honom om han kunde höra Guds röst eller se Hans ord, svarade han att orden präglades in i hans hjärta som en glödande eld, likt ljuspunkter som blev allt fastare och gav honom en innebörd som sedan fogades samman till ord. Ibland kunde han också höra ljudet från ett klockspel, som klämtade långsamt och ihållande. Då visste han att han borde dra sig tillbaka med burnusen över axlarna för att uthärda kylan som skulle ansätta hans kropp.

När orden slutligen dog bort, kunde han somna i min famn. Jag tyckte om att känna hans armar och ben mot min kropp. Han var storväxt, men inte lika lång som den gudlöse Umar ibn al-Khattab. Han var ung, betydligt yngre än jag. Jag hade tillfört min förmögenhet, han gav mig sin glöd och intelligens. Han försökte aldrig ta sig en konkubin eller ytterligare en hustru. Han tycktes inte önska sig något annat sällskap än mitt. När det blev natt tyckte han om att krypa tätt intill min kropp. Ur våra länder föddes tre söner: al-Qasim, al-Tahir och al-Tayyib, och fyra döttrar: Zaynab, Rukayya, Umm Qulthum och Fatima.

al-Qasim har nu varit död i nästan tio år. I tio långa somrar och tio långa vintrar har Muhammed varit otröstlig. De andra bröderna följde al-Qasim i graven och det gjorde sorgen ännu tyngre. Därför gav jag min slav Zayd till Muhammed, som genast frigav honom och därefter betraktade honom som sin egen son. För att lätta på bördan åt sin farbror Abu Talib, föreslog han också att vi skulle ta hand om farbroderns son Ali. Muhammed tyckte mycket om Ali och det var

ömsesidigt. Varför har jag inte kunnat ge honom en son? Varför låter hans Gud honom inte behålla en egen son?

Jag sa till honom: »Min älskade man, ta dig en annan kvinna och låt henne ge dig en son.«

Han svarade: »Khadija, du har gett mig mer än någon kan begära.«

Och så omfamnade han mig och pratade med mig om al-Qasim som vi under två år sett växa som ett litet palmskott. Han växte med all den kraft som småbarn besitter. När han var nio månader kunde han redan tala med sin far. Han hade fått talets gåva. Fadern var stolt över sin son.

Men en dag blev barnet sängliggande för att aldrig mer resa sig upp.

Under de två veckor som dödskampen pågick låg hans far vid hans sida och talade oavbrutet med honom. Det var bara när barnet somnade som han var tyst och fortsatte betrakta honom. Han förbjöd mig att väcka al-Qasim. Emellanåt strök han sin son över pannan med lätt hand och all den mildhet som han fortfarande bar inom sig. Han blundade och grät tyst, som om han redan förstod att febern var ett tecken på att döden närmade sig. Aldrig har jag sett någon så olycklig som Muhammed under de här plågsamma veckorna. Han slutade äta och sova, han tynade bort med sin son. Jag började till och med undra om jag inte skulle förlora dem båda och bli ensam kvar, som en eldslåga som fladdrar i vinden.

En morgon gav barnet upp andan. Solen stod redan brännande het mot murarna till innergården framför huset. Muhammed gick ut, lyfte armarna mot himlen och bara skrek tills han slutligen föll ner på knä; alldeles utmattad låg han orörlig kvar hela dagen och natten. Ansiktet skymdes av det långa håret, och kroppen som alltid varit så stark tycktes plötsligt betvingad av tiden. Ingen vågade försöka hjälpa honom upp. Inte ens jag vågade gå fram till honom; det var som om en överväldigande kraft strålade ut från honom och höll mig borta, långt borta, och skapade en avgrund av

mörker och smärta mellan oss två. I det brännande solljuset, och utsatt för den svåraste smärta en människa kan erfara, tyngde Guds närvaro, Hans fruktansvärda skrämmande närvaro, med hela sin kraft mot min älskade mans bågnande själ och ryggrad.

Efter denna mörka förfärliga dag blev han aldrig riktigt densamme. Han tvättade vår sons kropp, svepte in den i sin vita tunika och gravsatte den. När jag försökte hindra honom – det var ju något som husets kvinnor borde ombesörja – vägrade han och det gick inte att övertala honom. I ett enda slag bröt han med traditionen och i hans blick som sa nej, brann en okuvlig låga. Någon eller något hade tänt en häftig eld inom honom, och lång tid efter det att sorgen drabbat oss fruktade jag att en ond ande kanske hade utnyttjat al-Qasims död för att få makt över Muhammed.

Jag tog fel. På nytt blev han den man som bett om min hand utan att våga lyfta blicken mot mitt ansikte. Samme enkle och ödmjuke man som tagit min hand i sin och fört den till sina läppar innan han kom närmare och klädde av mig kaftanen som skylde mina axlar, bröst och min mage.

Han förde handen mot mina bröst och kelade med dem, först med fingrarna och sedan med sin tunga, sina läppar.

När han reste sig upp betraktade han mig och skrattade lite som ett överraskat barn som gjort något förbjudet, omfamnade mig på nytt och gömde ansiktet i mitt hår; jag kunde känna honom andas mot min hals: då genomfors jag av en brinnande eld som förtärde mig medan han fortsatte att leka med min kropp och bara skrattade medan våra lemmar och ansikten förenades.

Din Herre ska skänka dig Sitt goda i överflöd
och du skall bli helt nöjd.

Fann Han dig inte faderlös
och gav dig ett hem?

Och såg Han dig inte vilsen
och vägledde dig?

Och såg Han dig inte lida nöd
och skänkte dig allt vad du behövde?

Var därför inte hård
mot den faderlöse

och stöt inte bort tiggaren
med barska ord.

Men berätta för alla
om din Herres välgärningar!

VI LÅG I ALKOVEN, i det hus där dagar och år, gråt och skratt, födslar och dödsfall, avlöst varandra. Där ute hade natten lagt sitt mörka täcke över Mekka. En skälvning for genom de förbrända palmerna och trädkronorna svängde fram och tillbaka under månen och stjärnorna. Världen låg insvept i ett blånande outgrundligt töcken, vars djup människan aldrig någonsin kan komma att förstå.

Med ett leende på läpparna talade han om sin farfar och tecknade ett porträtt av en man som var förlorad för Gud, men som han kände en stor ömhet inför. Detta hindrade honom inte från att upprepa att hans farfar, Abd al-Muttalib, just i denna stund förtärdes av helvetets lågor, liksom sina fäder och deras fäder i en oändlig rad.

För mig var det en svindlande upptäckt när jag insåg att våra förfäder haft fel och att de nu måste sona sin förblindelse. Ibland kunde jag känna en väldig smärta över detta; många av dem hade varit bra män, några hade säkert varit goda fäder, ibland goda makar, ändå var de enligt min älskade mans uppfattning fördömda. För att göra det ännu tydligare för mig, tillade han:

– När min farfar Abd al-Muttalib kände slutet nalkas fick han för vana att sitta en stund i skuggan av Kaba tillsammans med sina söner. För att sitta bekvämt bredde han ut den stora mattan i damastväv som Abraha gett honom.

Då Abraha tågade mot Mekka hade han fått syn på en stor kamelhjord, tvåhundra huvuden; det var en hel förmögenhet och han lade beslag på djuren för att livnära sina soldater. Alla kamelerna tillhörde Abd al-Muttalib.

När Abraha efter flera dagars marsch genom öknen nalkades Mekka med sina trupper, kallade han in en av sina pålitligaste vapendragare och sa:

– Gå in i Mekka och begär att få tala med stadens härskare. När han tar emot dig ska du säga att Abraha inte har kommit i krigiska avsikter, utan enbart för att låta sin elefant jämna Kaba med marken. Om de inte sätter sig till motvärn ska jag inte heller förorsaka någon blodspillan och inte föra bort kvinnor och barn i fångenskap. Om de går med på att inte trotsa min armé, se då till att några av deras ledare följer med dig tillbaka som bevis på deras goda vilja.

Mannen gav sig iväg till Mekka och sa att han ville träffa qurayshiternas hövding. Man visade honom vägen till Abd al-Muttalibs hus. Där ställde han sig utanför huset och begärde att få tala med ägaren. Porten öppnades av en pojke, men han försvann in igen utan ett ord. Först hördes en ordväxling som lät som ett gräl, sedan blev det tyst och ut ur huset kom en storväxt gammal man med skarpskuret ansikte.

– Säg vad du har att säga, jag har ingen tid att förlora.

Budbäraren framförde vicekungens budskap.

Abd al-Muttalib betraktade honom en kort stund och gick sedan tillbaka in i huset. Kungens budbärare visste inte hur han skulle tolka Abd al-Muttalibs försvinnande. Han tänkte ge sig iväg, när han fick se porten öppnas på nytt. Den gamle mannen dök upp tillsammans med sina söner, de var talrika och ännu bistrare än hövdingen med sitt vita skägg.

På ett överdrivet formellt sätt sa han:

– Vi vill inte föra krig mot kung Abraha. Det är vi alltför fattiga för. Vi är bara fredliga handelsmän. Kaba är Guds hus. Det är Guds sak att försvara det. Om Gud tillåter att det skövlas, kommer inte vi att förhindra det.

Budbäraren bad honom följa med till kungen och upprepa sitt budskap. Abd al-Muttalib gjorde sig klar och lämnade sedan huset tillsammans med sina söner.

ABRAHA TOG EMOT dem med alla de hedersbetygelser som deras ställning krävde. För att visa Abd al-Muttalib sin välvilja lät han honom till och med sitta vid sin sida på en matta från Damaskus. Abd al-Muttalib kunde inte slita blicken från det vackra hantverket där de sammanflätade motiven skildrade arbetets och dagarnas gång, livet och döden, bröllop och födelser.

Då den gamle araben förblev tyst, begärde kungen att en tolk skulle upprepa hans erbjudande: man skulle låta dem rasera Kaba i utbyte mot att alla i staden fick behålla livet.

Abd al-Muttalib bröt tystnaden:

– Ge mig mattan.

Abraha förvånades och svarade:

– I Jesu namn, vi talar om templet som är din och dina förfäders kultplats och du börjar tala om en simpel matta. Jag ska ödelägga Kaba och sprida stenarna i öknen. Är mattan allt vad du begär, gamle man?

Abd al-Muttalib smekte väven som var av mjukaste kamullsgarn.

– Ge mig tillbaka mina kameler!

– Gamle man, först fann jag behag i dig, men när jag hör dig tala gör du mig besviken.

Abraha förstod inte hövdingens sätt att tänka. Han undvek det allra viktigaste istället för att gå rakt på kärnpunkten. Men kungen tänkte inte ge upp, han skulle följa hövdingen i dennes tankegång; alltid kunde man lära sig något av hedningar som han, kanske lika mycket som av de allra bästa.

– För dig är mattan och kamelerna viktigare än stadens tempel! Det kan jag inte förstå. Och ändå verkar du vara en förnuftig man. Ditt skägg är vitt och du har vuxna barn. Jag

har hört talas om er mekkaner, men så berövade allt vett trodde jag inte att ni var.

– Jag är herre över mina kameler. Kaba har sin egen härskare som kan försvara templet.

– Han förmår ingenting mot mig.

– Det återstår att se, det är upp till honom och dig! Lämna nu tillbaka mina kameler!

– Schaman!

Abraha gav honom djuren och för att behålla krigslyckan gav han honom till och med mattan som de satt på. Då var Abd al-Muttalib nöjd och föreslog kungen att han skulle få en tredjedel av qurayshiternas förmögenhet om han avstod från att förstöra Kaba och gav sig iväg med sin armé.

– Jag ska förinta Kaba! Araberna har besudlat min kyrka! Mina soldater ska besudla deras!

Abrahas kyrka syntes vida omkring från Sana och dess storlek gjorde ett överväldigande intryck redan innan den förförde med sin skönhet. De kraftiga murarna var smyckade med marmor som skänkts av Herakleios, nasaréernas kung. Flera av innerväggarna var täckta med ädelträ.

Själva kyrkporten av sandelträ vette mot det stora breda mittskeppet som kantades av guldkolonner. Sedan följde det fyrkantiga koret med valvet täckt av mosaikarbeten som var dekorerade med stjärnor och safirer. Längre in låg ett slags mindre absid vars kupol var prydd med reliefmålningar av stora kors med infattade rubiner och keramikplattor. Under ett av valven hängde en rund marmorplatta som återspeglade både solens och månens ljus, vilket medförde att den storslagna katedralen var upplyst både dag och natt. Mitt i kyrkan under den stora kupolen stod predikstolen som var riktad mot himlen; uppförd i ebenholts och ornamenterad med elfenben och pärlemor, som Negus skänkt, bekräftade den Guds makt. En trappa av silver ledde upp till predikstolens korg.

– Jag är inte intresserad av din kyrka! Jag har aldrig sett den. Lämna tillbaka mina kameler och gör sedan som du

vill. Du har en hel armé, talrika män, och du är lika mäktig som den persiske kungen Khusraw. Inte bryr du dig om en fattig arab och hans kameler som en dag ska fördelas mellan hans söner?

Kungen av Jemen var nu uttråkad och avslutade mötet.

Abd al-Muttalib återvände hem med sina kameler och mattan från Damaskus och underrättade folket att Abraha hade förkastat deras erbjudande och nu förberedde ett anfall mot den heliga staden för att skövla templet. Han rådde qurayshiterna att lämna Mekka och fly till de kringliggande kullarna. Alla gömde sig och avvaktade Abrahas inträde i staden. Och nu vet vi hur väl Kabas herre, Gud själv, skyddade sin egendom och dessutom såg till att min älskade man blev född. Hans ord fyllde nu alkoven där vi omfamnade varandra, han och jag, och de befriande orden byggde en bro mellan våra två kroppar och bevingade själar.

– Har du lagt märke till, min kära, hur fint den är vävd?

Han visade mig mattan som han ärvt av sin farfar. Den hade behållit sin lyster och de varierande motiven i en och samma färg var fortfarande lika angenäma att betrakta. Han lät nu sin hand stryka över mattan, liksom säkert Abd al-Muttalib hade gjort när han tog emot sina vänner.

– Ja, Abu al-Qasim, det har jag gjort.

Så kallade jag honom, al-Qasims far. Jag visste att han inom sig alltid bar på en stor ömhet för vår döde son.

Muhammed tillade:

– Då är du också medveten om att Gud är den främste Vävaren och att allt är Hans verk, himlen och jorden, och att vi människor är vävnadens trådar. Det räcker att den store Vävaren flätar samman två trådar för att våra liv ska förenas och att Han tar bort en annan för att ett liv ska upphöra.

– Är ditt liv också lika bräckligt?

– Ja, våra liv betyder ingenting i sig själva, de får bara sitt värde genom att vara en del av samma väv.

– Jag förstår vad du menar, Abu al-Qasim.

– Det var bara jag som fick sitta på hans matta från Damaskus. När mina farbröder av respekt för sin far ville hindra mig, bad Abd al-Muttalib dem att låta bli. »Jag ber er, låt honom vara. Han är utkorad till att bli någonting stort.«

Därför kunde Muhammed sitta med mattan hoprullad och låta fingrarna löpa längs avigsidan under dagens varmaste timmar när mekkanerna undvek allt arbete för att spara på krafterna; de drog sig tillbaka till innergårdarna och tillsammans med barnen och kvinnorna föll de i sömn på stora dynor som lagts ut i skuggan av apelsinträden.

– Abd al-Muttalib behandlade mig alltid som sin egen son, även om jag ibland var tvungen att somna på fastande mage och vaknade så utsvulten att jag kunde ha druckit allt vatten i Zamzam-brunnen.

När döden nalkades för Abd al-Muttalib kallade han samman sönerna och bad dem ta väl hand om Muhammed och ge honom mattan som de så ofta suttit på tillsammans. Muhammed var då bara åtta år och hade varit faderlös sedan födseln och moderlös från sex års ålder. Han hade två farbröder som hade samma moder som hans far: al-Zubayr och Abu Talib. Lotten föll på Abu Talib, den fattigare av de två, att ta hand om Muhammed. Han behöll Abrahas gåva och överlämnade den till sin brorson först när denne nått mogen ålder. Det var hans enda arv, men vilken gåva det var! Han ville ge mig den som hemgift när han anhöll om min hand; jag vägrade och nöjde mig med mannen, för jag visste hur fäst han var vid minnet av sin farfar. När Muhammed dör hoppas jag att han ska få sin svepning i den mattan vars trådar är lika tätt sammanflätade som fingrarna på våra förälskade händer.

MUHAMMED BERÄTTADE också hur han tillsammans med sin farbror gett sig iväg till Sham. Han var då tolv år och hade bönfallit Abu Talib att få följa med karavanen som gick från Mekka till Bosra på sin väg till Damaskus; farbrodern hade gett efter.

Väl framme i Bosra blev de kvar på karavanserajen. En gammal eremit, Bahira, bodde i ett enkelt hus som han byggt med egna händer. När han fick syn på karavanen och Muhammed och Abu Talib skyndade han sig att förbereda en kvällsmåltid. Sedan skickade han en budbärare för att bjuda in qurayshiterna. De blev förvånade:

– Vid Gud, Bahira, är du sjuk?

Man tog honom för en dåre; araberna kunde inte förstå att en präst bodde ensam i ett dåligt byggt ruckel som inte ens skyddade mot vinden. De förstod inte heller att en religion kunde tära så hårt på en man att han drabbades av yrsel och låg sömnlös om nätterna.

Om natten hörde han röster som kallade på honom. Det var säkert vinden som piskade längs de steniga vidderna och trängde in mellan plankorna i skjulet. Dessutom bekände han sig till en tro som för öknens folk tycktes alldeles orimlig. Visst kunde de förstå kärleken till en enda Gud, men inte att Han bestod av tre delar tillsammans med den döde sonen på korset och den Helige Ande, ett slags jinn som säkert plågade den stackars fattige saten som redan var utmattad av att ha fastat alltför länge, vilket fått honom att sjunka ner i ett slags halvslummer. De skrattade ofta när de pratade med varandra om Bahira.

Det var bara Muhammed som inte förstod hur eremiten kunde framkalla ett sådant löje. Han sökte i sin tur tänka sig en enda och ensam Gud som samtidigt var splittrad mellan två andra varelser, men inte heller han lyckades förstå. Det

var lätt att föreställa sig Guds unika väsen och oändliga ensamhet – allt det kunde han känna inom sig, han som var föräldralös – men vad han inte förstod var uppdelningen mellan sonen (som påverkade hans fantasi till den grad att han fick nattliga drömmar i vilka han hissades upp på ett enormt träkors) och den Helige Ande som plågade munkarna i deras avskildhet.

Med frånvarande blick svarade till sist den gamle mannen, samtidigt som han lyfte armen och välsignade hela följet från karavanen:

– Nej. Jag bjuder er alla. Herre eller slav, alla är ni välkomna till bords.

Munkens ögon glänste som om han var berusad.

– Bahira, vi har ofta stannat utanför din dörr, men aldrig har du bjudit oss in.

– Idag är ni mina gäster.

Alla infann sig utom vår Budbärare, som ansågs alltför ung för att ta del i prästens festmåltid.

– Qurayshiter, sa han när de närmade sig hans boning. Jag har bjudit er alla.

– Bahira, den ende som saknas är en ung föräldralös pojke som vaktar riddjuren.

– Era kameler kan väl vakta sig själva!

En av gästerna skyndade sig iväg efter Muhammed och tog honom med sig tillbaka till den fromme enstöringens hus.

Under hela måltiden kunde sedan Bahira inte slita blicken från den unge Muhammed och det till en sådan grad att denne blev generad. När måltiden var slut och alla gästerna bröt upp gick Bahira fram till Muhammed och undrade om han fick ställa några frågor. Ynglingen gick med på det; han undrade säkert varför mannen visade ett sådant intresse för en föräldralös pojke som ingen i den egna stammen behandlade bättre än en fårtacka.

– Muhammed, brukar du drömma när du somnat?

Visst drömde han. Han drömde om tidens ände, karavanernas död och den eviga natten. Och om så mycket annat. Dagarna och nätterna drog förbi med märkliga drömsyner. Ensamheten tyngde honom inte. Den hade han kuvat när han strövade omkring som herde och nu var han beredd att uppleva nya äventyr tillsammans med sina farbröder på deras långfärder.

– Och vad ser du, Muhammed, i dina drömmar?

– Underverk, fader.

Det var så han kallade dem: underverk. De höll honom sällskap och hjälpte honom att inte ge upp hoppet. Han visste att han var förlorad, han som var föräldralös; det var det värsta av alla öden, likvärdigt med att vara en kvinna och bunden till en man eller far. Han tillhörde samtidigt alla och ingen. Han var helt beroende av farbroderns, Abu Talibs, goda vilja; än så länge hade han behandlat honom väl, men det var mer av lojalitet mot minnet av hans far än på grund av några egna faderliga känslor. Såvida han inte bara dolde sin kärlek bakom den konvenans som en högt uppsatt man måste upprätthålla. Muhammed förmådde ännu inte uppfatta de vuxnas motiv, men han lärde sig snabbt. Han var säker på att han en dag skulle klara av det.

Den gamle mannen betraktade honom stint som en ökenräv. Han tog Muhammeds hand i sin och kramade den.

– Muhammed, kalla mig inte fader. Kalla mig Bahira liksom din farbror gör och de andra i din klan. Du är ju qurayshit, inte sant? Qurayshit liksom de andra.

Han tillhörde stammen, men han var inte som de andra. De hade fått honom att känna att det fanns en avgörande skillnad: han var föräldralös och saknade tillgångar på jorden och kunde bara äkta en kvinna som gick med på att förbarma sig över honom. Detta förstod han redan vid sin unga ålder. Han hade också uppfattat att hans fars klan, Hashims söner, inte längre hade någon makt i Mekka och att han själv, Muhammed, inte var herre i eget hus och aldrig skulle bli det.

Ändå kände han ingen bitterhet, det var som om denna ödets nyck hade gett honom en ganska avundsvärd lott. Eftersom ingen lade märke till honom eller kom på idén att fråga honom om hans åsikt, kunde han leva efter sitt eget sinne och tänka själv. Fram till denna dag fanns det knappast någon som brytt sig om att lyssna på honom. Tills han träffade Bahira, som väntade på hans svar som en törstande spanar efter en brunn längs karavanernas tusenåriga väg.

– Jag är bara en faderlös.

– Det är inget fel med det, Muhammed, sa Bahira som erinrade sig att Marias son också förlorat sin far före födseln.

– Men jag är fattig, Bahira, och beroende av min farbror Abu Talib. Jag kommer alltid att vara beroende av allmosor från de som hyser medlidande.

– Gud kommer att se till dina behov, Muhammed. Jag lovar dig att Han kommer att se till att du får allt du behöver. Vill du stanna hos mig, jag kan lära dig Skrifterna, de gamla profeternas ord?

Han visste att det fanns människor som de rika köpmännen i Mekka gjorde narr av för deras tro på ett evigt liv under den ende Gudens uppsikt. För köpmännen var det enda som räknades den faktiska rikedomen – den förmögenhet de samlat på sig i sina vackra boningar – och att ha livet i behåll, livet som de höll så kärt liksom de kvinnor de höljde i smycken och som deras poeter dog för i ångor av vin och rökelse. Själv tyckte han bara om rökelse och myrra, det hade han alltid varit svag för.

Han avskydde poeter. Deras dikter var meningslösa. Liksom andra unga araber lyssnade han på dem när de framträdde utanför Kaba, för några guldmynts skull och för att behaga sina dryga herrar. Det räckte att ha pengar för att bli hyllad av en poet. Pengar gav en alla rättigheter här i livet, visst var det så, men om sedan den rikaste av mekkaner miste sitt liv, vilken nytta hade han då av alla sina pengar?

– Jag måste ge mig iväg med de andra.

– Innan dess, Muhammed, ber jag dig att visa mig din rygg!

Inför ögonen på prästen lät Guds Budbärare skjortan glida ner och mellan skuldrorna kunde prästen se märket som blivit förutspått i profetian. Han gjorde ett hastigt korstecken och bad Muhammed att skyla sig på nytt.

– Vad har du för drömmar om nätterna, Muhammed?

– Jag ser ofta en vit häst med stora vingar. Jag känner att den försöker locka iväg mig, men jag vågar inte följa efter. Den skrämmer mig. Och så vaknar jag tvärt.

När den kritvita hästen visade sig för honom om natten hade han kallat den för al-Buraq och han klarade nästan av att tämja den. Först hade han varit rädd för den, men nu tyckte han om att i drömmens töcken se hur den krumbuktade sig inför honom. Det var en stor vit ridhäst, prydd med en ståtlig panasch, och den avtecknade sig skarpt mot den blå himlen.

– Följ efter den, Muhammed, du behöver inte vara rädd. Den vet vart den ska leda dig.

– Fader, jag är rädd. Ibland drömmer jag också att en stor kraft lyfter mig upp mot himlen. Och då bara gråter jag och vaknar av att jag hör mig själv skrika.

– Min son, du ska inte vara rädd. Gå nu och hämta din farbror.

Abu Talib infann sig.

– Ta väl hand om din brorson.

– Han är min son.

– Ljug inte, han hade en far innan du tog hand om honom!

– Ja, min bror. Han dog medan hans hustru var med barn.

– Jag vet. Ta väl hand om honom. Din brorson är utkorad till ett enastående öde.

– Vad då för ett öde, Bahira?

– Det kommer du aldrig att få veta, Abu Talib. Inte ens när du dör kommer du att veta det. Allt jag begär är att du

sköter om Muhammed. Har du förstått vad jag försöker säga?

Abu Talib lovade den gamle mannen att ta väl hand om sin brorson. Han svor på detta, han som saknade en bestämd religion men var *hanif* liksom Abd al-Muttalib. Munken stod länge kvar och betraktade karavanen som drog bort med den unge profeten. Nu kunde han dö tillfreds, sa han för sig själv när han stängde dörren till sin boning. Nu kunde han fasta tills han blivit förvandlad till stoft.

ABU TALIB OROADE sig över Muhammeds framtid; han kom till mig och föreslog att jag skulle ta Muhammeds tjänster i anspråk. Han som en dag skulle bli Guds Budbärare var allmänt känd för att vara hederlig och trofast och vi kom snabbt överens.

Jag skickade Muhammed till Sham tillsammans med en ung man vid namn Maysara. Han var en släkting till mig och skulle för min räkning hålla ett öga på min älskade: Muhammed visade sig vara perfekt. Av Abu Talib hade han lärt sig att handskas med en karavans handel och räkenskaper.

Han visste hur man köpte och sålde, vilket inte alltid är så enkelt om man betänker att de flesta säljer sådant som de redan lämnat ifrån sig och köper sådant som de aldrig kommer att ha hand om. Och sedan undrar de varför de är så fattiga och jämrar sig dagarna i ända. Så dåraktiga kan människorna vara!

Maysara berättade entusiastiskt om allt han lagt märke till och jag kunde bara gratulera mig till att ha tagit Muhammed i min tjänst.

Tillsammans med mina barn och tjänarinnor bodde jag i ett väldigt stort, vitt hus. Jag hade varit gift två gånger, första gången med Abi Halah al-Tamimi som innan han dog gav mig två barn, Hind och Halah, och andra gången med Atiq, som var son till Abd al-Makhzumi och gav mig en dotter. Han blev också sjuk och avled och därmed var jag på nytt ensam i det stora huset med ansvar för en betydande förmögenhet.

Liksom andra välbeställda qurayshiter hade jag ett hus försett med en lång rad av rum som omgav en stor innergård där det växte röda och blå blommor och smidiga

palmträd som sträckte sig mot himlavalvet och gav små stråk av skugga.

Den stora salen där jag brukade ta emot gäster vette mot innergården. Dagar då hettan var som värst lät jag spänna upp stora förhängen på en baldakin.

När de var tillbaka från Sham bad jag Muhammed och hans farbror att komma på besök. Jag hade också bjudit min kusin Waraqa som var född i Mekka och kristen. Han tyckte mycket bra om Muhammed; under vallfärdsperioderna hade de ofta träffats på olika marknader och tillsammans lyssnat på nasaréernas och judarnas märkliga historier.

Och det blev just under baldakinen ute på gården som jag kunde ställa några frågor till den unge och starke sonen av Mekka som inte hade några föräldrar och som på något vis verkade oåtkomlig inte bara för män utan också för kvinnor, vilket jag tyckte var en god egenskap; jag skulle aldrig ha stått ut med någon av de tuppar som skryter med sina många hustrur och erövringar.

Det verkade som om varken tiden eller andra människor kunde påverka Muhammed, de bara gled förbi på avstånd som båtar någonstans vid Jemens kust. Och ändå var jag, må Gud förlåta mig, så vacker att jag kunnat fresta ett helgon.

– Sätt dig här, Muhammed. Jag vill så gärna se ansiktet hos den som tjänar mig så väl. Och du också, gamle ärevördige man, sätt dig tillsammans med din brorson. Jag ska se till att ni får mat och dryck.

Jag hade bjudit Abu Talib för att inte hela Mekka skulle börja surra av elaka rykten om mig.

Waraqa frågade:

– Vill du ha lite vin?

Muhammed tackade nej. Han tålde inte alkohol. Han avskydde att känna sig trög och förlora kontrollen över sina rörelser.

Jag reste mig upp och sa:

– Bär in mjölk och honung!

Då såg jag Budbärarens ansikte öppna sig som en blomma i gryningen. Jag gladdes över denna första seger; jag kände mig säker på att andra skulle följa.

En ung tjänarinna bar in ett kopparfat som hon ställde på det lilla bordet.

– Abu Talib, får det lov att vara lite vin?

Mannen var lika blyg som sin brorson, men han tackade ja genom att skjuta fram hakan. Hans skägg var kortklippt, vilket var det vanliga på den tiden om man inte var siare eller poet och bedövad av solen och alla de liter arrak som krävdes för att inspirationen skulle infinna sig.

För det mesta resulterade det bara i andefattiga verser om hur skön eller eldig en viss kvinna var, hur ståtlig en viss ridhäst och annat strunt i stil med vinden som viner och natten som faller. Någon enstaka gång, men det var lika sällsynt som regn i Mekka, kunde en poet dyka upp från öknen och röra upp himmel och jord med lidelsen hos sina ord.

När någon frågade min älskade man vad han tyckte om poeter, ryckte han bara på axlarna och tillade att de alla kunde brinna i helvetet, i synnerhet Imru al-Qays som hade skapat sin poesi ur Gehennas glödande lågor. Så kunde han tala om den mest berömde av alla poeter. Och om någon var fräck nog att citera en annan skald, som med sina ord modigt besjungit de arabiska dygderna, kunde han med en ogillande grimas påpeka att sådana personer inte visste vad de talade om, varpå han kunde efterlysa en tolkning av en särskilt dunkel vers. Det märkliga var att han kände till dem alla, alla dessa dikter och baktalade poeter, oavsett hur tvetydiga, infernaliska och trolösa de än var. Han kunde ordagrant återge ett ode som diktats långt före Abrahas fälttåg och därmed innan han själv föddes under Elefantens år.

Senare i livet kom han att plågas mycket av ett slags rivalitet med alla de galningar som i sin tur påstod sig vara profeter och gjorde allt för att förlöjliga honom. Vissa av

dem – Nadr ibn al-Harith var en av dem – drev kränkningarna så långt att de hånade Koranens texter genom att härma Muhammed när han fick sina stora uppenbarelser och man var tvungen att svepa in honom i en slöja, eller när han om nätterna låg och vred sig på sin bädd och vaknade med svetten drypande från kropp och ansikte och med vilt stirrande ögon efter att ha sett så underbara ting och ha samtalat med ängeln Jibril.

Abu Talib tackade inte nej till ett glas arrak, han tog hövligt emot glaset fastän man i vanliga fall inte kunde påstå att han var särskilt belevad. Det var en storvuxen man, ryggen var lite böjd, men benen var både starka och slanka. Det tunna skägget var svart och skulle aldrig vitna, inte ens när han låg på sin dödsbädd. Hans garvade hy hade blivit härdad av alla de gånger han färdats i den skarpa ökensolen. Han vakade själv över sin hjord med kameler och getter under de långa perioder då han var borta från Mekka. Till sin läggning var han rättskaffens, men inte utan ett uns av förslagenhet. Han hade tagit hand om Muhammed alltsedan dennes barndom, men hade också efter eget behag använt sig av några av de tillgångar som farfadern Abd el-Muttalib vid sin bortgång lämnat efter sig åt den föräldralöse pojken. Däremot hade han aldrig försökt undfly sitt moraliska ansvar gentemot Muhammed; längre fram skulle han utan några som helst förbehåll ge honom sitt fulla och odelade beskydd.

Av rädsla för att såra min ärbarhet tittade Muhammed bort när han drack sin mjölk och smakade på honungen, eller kanske han helt enkelt kände en viss bävan över att befinna sig inför en person som såg ut att vara nästan lika högväxt som han själv.

– Har jag misshagat dig, Muhammed, eftersom du inte ser på mig?

– Nej, tvärtom.

Hur skulle han kunna säga det? Kunde han ens föreställa sig att säga det?

Istället berättade han för mig om sin resa och allt han sett. Han beskrev kamelens långsamt vaggande gång som det gällde att vara uppmärksam på om man inte ville stå på näsan i sanden. Och jag kunde inte låta bli att skratta, fängslad som jag var av hans stora mörka ögon.

Han berättade om marknaderna i Damaskus där man kunde byta siden mot tusentals färgrika kryddor. Kryddorna hade otroliga namn som han njöt av att uttala för att behaga mig, jag som var idel öra bakom mitt svarta lockiga hår som fladdrade som påfågelsfjädrar i den lätta brisen.

Visst var han medveten om sin makt över orden, det hade han alltid varit, han kunde använda den för att behaga sina åhörare; må Gud förlåta mig att jag säger det, men vår älskade Profet hade en förödande charm och han kunde fånga en lyssnare i sitt garn för att sedan aldrig släppa taget.

Han hade en sådan röst! En röst som inte kunde jämföras med någon annan. Rösten var omfångsrik och samtidigt oändligt mjuk. Det var verkligen en röst som kunde följa en ända in i döden. Det var en röst som fyllde ens hjärta.

EN ORM LÅG OCH slöade inne på Kabas heliga område och qurayshiterna blev så förskräckta att de inte vågade störa dess slummer. Odjuret trivdes med att värma sina fjäll mot de heta stenarna.

En dag – fullständigt överraskande – dök en rovfågel ner från zenit och tog reptilen. Qurayshiterna uppfattade det som ett tecken och blev så djärva att de började ta för sig av tegelstenarna. De ryckte loss en av de gamla stenarna, och så ännu en, men ångrade sig plötsligt och lade tillbaka dem igen. De var fortfarande rädda för att någon jinn eller något vakande andeväsen skulle dyka upp.

Då kom en respektingivande man i sina bästa år – han var uppemot femtio år – och gick fram till muren. Han bar på en spade och innan han grep sig an sitt arbete sa han:

– Gud, missförstå oss inte. Vi vill Dig ingenting ont.

Mannen hette al-Walid ibn al-Mughira, han var en av Mekkas rikaste män och tillhörde Makhzum-klanen. Hans son Khalid ibn al-Walid var redan känd för sitt mod och häftiga humör. De egenskaperna hade han uppenbart ärvt av sin far.

– Om han drabbas av något ont skrinlägger vi planerna och återställer det som är rivet. Men om han inte blir skadad innebär det att Gud låter oss fortsätta med ombyggnaden.

Muhammed och farbrodern al-Abbas hjälptes åt med att forsla dit stenar. När Muhammed somnade på kvällen hade han först varit lite orolig och tänkt på al-Walid, men sedan fick han en dröm som befriade honom från all oro. Han såg hur den stora fågeln återvände och lade ormen mot hans bröst. Den gled in i bröstkorgen. Han kände ingen smärta. Han blev alldeles lugn när han fick sådana drömmar. En stor och mild värme spred sig från hjärtat och till varje lem.

Huvudet kastades bakåt och hela kroppen lyftes sakta upp i luften. Ormen visade sig på nytt och lämnade kvar en palmblomma som började växa i hans öppna bröst. När blomningen var över och frukterna kom fram i ljuset, vaknade Muhammed.

Han berättade för mig om sin dröm; jag tyckte att den var vacker och ett gott omen och jag sa det till honom. Han omfamnade mig. Först kysste han mig på kinden och sedan tryckte han sina läppar mot mina. Jag öppnade munnen och han lekte med min tunga. Han smekte mina bröst som jag hade lärt honom; han hade inte känt någon kvinna före mig och därför visste han inte hur han skulle bete sig. Jag hade varit tvungen att dämpa hans ungdomliga kraft och få honom att förbereda min kropp innan våra kön möttes. Han smekte försiktigt mina bröst innan han kysste dem, handen lät han löpa längs min mage och låren medan jag öppnade mig för honom och bara väntade på glädjen som skulle fylla oss med så många löften. Vi hade varit gifta i tio år och det gick inte en morgon, eller natt, utan att han tog mig i sina armar med all den finkänslighet som jag visste fanns inom honom. Ibland fick det mig att skratta och jag kunde inte låta bli att säga:

– Abu al-Qasim, sluta rodna! Det är ju inte första gången som du ser mig naken!

– Jag har inget minne av att ha varit tillsammans med dig tidigare, Khadija.

Och han började skratta.

Den morgonen började ett nytt liv, och han visste det. Han omfamnade mig en sista gång, tvättade sig, klädde sig och gick ut för att arbeta med bygget av Kaba.

Hans farbror al-Abbas var på plats och under Mekkas brännande sol började de forsla stenar till templet. Eftersom det var fruktansvärt varmt tog de av sig skjortorna. Det var bara när de mötte andra qurayshiter som de tog dem på sig.

Vid ett tillfälle under dagen råkade Muhammed ut för en kollaps i sin farbrors åsyn. Denne skyndade fram till honom. Muhammed låg på rygg och såg på himlen.

– Hur är det med dig?

Han betraktade himlavalvet utan att säga ett ord. Ögonen var vidöppna och orörliga och al-Abbas ställde sig och skymde solen så att han inte skulle bli blind. Muhammed föste bort honom och reste sig. Men denna gången tog han på sig skjortan och behöll den på. al-Abbas blev också tvingad att ta på sig sin om han ville fortsätta arbeta tillsammans med Muhammed.

– Varför tog du på den igen, Muhammed?

– Jag mötte Guds blick. Jag skylde min nakenhet liksom Adam och Eva gjort före mig.

– Och al-Abbas, vad såg han?

Nej, al-Abbas hade inte sett någonting. Han visste inte hur man såg. Så är det med de flesta människor, de vet inte hur man ser. De hör ingenting. Och de säger ingenting heller.

> *Dessa döva och stumma, som inte använder sitt förstånd,*
> *är inför Gud de uslaste av alla skapade varelser.*
> *Om Gud hade funnit något gott hos dem*
> *skulle Han helt säkert ha förmått dem att lyssna;*
> *men även om Han hade förmått dem att lyssna,*
> *skulle de säkert ha dragit sig undan*
> *av ren halsstarrighet.*

Så kom det sig att de två männen fortsatte sitt värv inför Guds åsyn, berättade min älskade man för mig här i Mekka under en himmel som den annalkande natten gjorde allt mörkare. Vinden spred ut de röda eldslågorna som fladdrande slöjor över himlavalvet och ryttare bar dem genom åskan och regnet.

När ombyggnaden av Kaba var klar återstod det att placera den Svarta Stenen i ett hörn av tempelbyggnaden. Det uppstod oenighet mellan klanerna om vem som skulle få den särskilda förmånen att bära fram Stenen och anbringa den på sin plats. Just när det höll på att övergå i handgripligheter kom Muhammed.

– Muhammed är rättrådig. Låt honom bestämma vem som har rätt. Han är ättling till tempelväktaren. Vi låter honom avgöra vem som ska bära den Svarta Stenen.

– Ge mig en kaftan.

De gjorde som han befallde. Han bredde ut klädnaden på marken och ställde den Svarta Stenen på dess mitt.

– Låt nu varje grupp fatta tag i var sin ände av plagget. Och se till att alla lyfter samtidigt så att inte Stenen glider av.

De bar in den till den avtalade platsen inne i templet. Där tog Abu al-Qasim själv den Svarta Stenen och ställde den i sin alkov. Med egna händer byggde han sedan muren ovanför Stenen.

Muhammed hade just fyllt trettiofem år.

ABU AL-QASIM NÄRMADE sig de fyrtio. På den tiden tyckte han om att under långa perioder ta sin tillflykt till berget Hira. Han kunde stanna där i dagar utan att träffa en enda människa. Han stängde in sig i en grotta där han mediterade, ensam och djupt försjunken i tystnaden. Ibland tog han med sig en pergamentrulle som han läste om och om igen.

Vid andra tillfällen gav han sig iväg med Waraqa och tillsammans tog de sig upp på berget Arafat. Mitt på dagen kunde de två männen stå högst uppe på kullen, på den karga högslätt som bredde ut sig mellan himmel och jord och framhävde den yrsel som höjdskillnaden och det häftiga solljuset framkallade. Där kunde de be ända tills det var natt. Muhammed hade format sina egna ord för att uttrycka sig så tydligt som möjligt, han upprepade dem i all oändlighet och de bar honom upp mot himlavalvet; hans kropp och själ upplöstes som färg i ett vattenbad.

Hur ska jag beskriva min kusin Waraqa? På den gamle mannens, Abd al-Muttalibs, tid var de goda vänner; på så vis hade han lärt känna Muhammed redan när denne var liten, och han älskade honom som om det vore hans egen son. Muhammed hade en märklig förmåga att omedelbart få rättrådiga män och kvinnor att ta sig an honom. Waraqa, en lång och mager man, var präst vid den nasaréiska församlingen i Mekka. Nasaréerna trodde att Jesus, Marias son, var den Messias som hade förebådats i Toran; hans död på korset var bara en mystifiering som Gud önskat och Messias skulle återkomma på den Yttersta Dagen som ett bevis på Guds härlighet.

Till skillnad från nasaréerna i Sham tillämpade Mekkas nasaréer samma regler som Bokens folk: omskärelse, fasta och förbud att äta griskött, men i synnerhet vägrade de – det berättade Waraqa för mig när jag var ung – att omvända

människor som inte tillhörde Abrahams släkt; genom Ismael var Muhammed och alla araber ättlingar till Guds förste profet.

Waraqa ansåg att nasaréerna i Sham, som var undersåtar till Herakleios, hade orätt; de sammanförde Marias son med Gud och den Helige Ande och praktiserade inte längre de judiska riter som instiftats av Abraham och sedan förts vidare av Mose och hans bror Aron. För Waraqa var Jesus en stor profet, en i Toran förutspådd lysande man, men inte av gudomligt ursprung som de kätterska nasaréerna påstod; Muhammed var också övertygad om detta. Nasaréerna i Damaskus och Bysans hade förvanskat Guds budskap.

Jag säger det än en gång: Min älskade man kunde skriva. Och Waraqa lärde honom till och med att läsa hebreiska. Hur skulle han annars ha kunnat bedriva handel med all världens köpmän? Och var skulle han ha lärt sig allt han visste om nasaréernas och judarnas trosuppfattningar? Muhammed var så intelligent och vetgirig att han aldrig skulle ha funnit sig i att veta mindre än andra människor.

Därför läste han mycket under sina resor när de slagit läger utanför någon främmande stad. Så snart han var tillbaka i Mekka och hade tillbringat några vilodagar med sina närmaste gav han sig ensam iväg på ett annat slags resa. Han vandrade hela natten och tog sig upp bland kullarna där han kunde finna en plats som var skyddad från mänsklig insyn och den stickande solen. Där kunde han meditera, om han nu inte läste handskrifterna som han inhandlat under sina resor ute i världen.

Till en början förstod jag inte hur en man som vunnit både ära och rikedom kunde avstå från alla dess attribut och istället begrava sig i mörkret och tystnaden uppe på berget Hira.

Waraqa lugnade mig och förklarade orsaken till dessa försvinnanden ut i nattens iskalla ensamhet.

– Khadija, Muhammed söker sin väg. Du får inte hindra honom.

Sedan tillade han:

– I sanning är det så att människan när hon nått en viss ålder ständigt undrar över sin existens, övergiven som hon är på jorden och tilldelad ett kort och smärtsamt liv. Muhammed började tidigt ställa sig frågor om vårt öde, vi som är dömda att ständigt skingras. Vi är bara sandkorn för vinden.

Egentligen är vi ingenting och det finns ingenting, det finns ingen, som skulle kunna rädda oss undan den slutliga glömskan. Vår sista boning blir alltid tystnaden och Muhammed försökte aldrig dölja det för sig själv. Han ville veta varför Gud hade övergivit araberna som inte hade någon Helig Bok, medan andra folk på jorden kunde vila tryggt i Hans armar.

– Det var därför som han började fråga ut mig och vaka om nätterna när alla andra i Mekka sov. Men vår Gud, Khadija, passade honom inte riktigt. Han ville att Gud skulle vara arabisk, arabernas egen Gud.

Har vi inte öppnat ditt bröst
och lyft av bördan som tyngde din rygg?
Och lagt ditt namn i var mans mun?

På prövningen följer lättnad!
Ja, på prövningen följer lättnad!

EFTER AL-QASIMS och våra två andra söners död försjönk Muhammed i grubblerier. Han återupptog arbetet med karavanerna som han försummat och ibland kunde han vara borta i många dagar. På nytt gav han och Abu Bakr sig iväg till Sham och när de kom tillbaka kunde jag knappt ens få några enstaka timmar med honom. Han omfamnade mig, kramade sina döttrar, förhörde sig om husets skötsel och försvann sedan med enbart en väska och lite kläder. Han vandrade i öknen, i synnerhet om natten, och när gryningen kom stannade han för att se solen gå upp. När det blev alltför varmt sökte han sig till en grotta där han kunde vila tills kvällen kom. Under den här perioden, som nu är förbi, berättade han följande historia om sin barndom.

Vid sin födsel anförtroddes Muhammed åt Halima. Varje år kom beduiner till Mekka för att erbjuda sina kvinnor som ammor åt rika qurayshiters barn. Av hävd ansågs barn som växte upp bland nomaderna bli starka och kraftfulla. Det hårda livet i öknen kunde inte undgå att stärka dem.

Sanningen är att Amina, min älskade mans mor, hade haft stora svårigheter med att finna en kvinna som ville ta hand om ett faderlöst barn. När beduinstammarna tog på sig ansvaret för ett barn hoppades de att senare få något slags ekonomisk gottgörelse eller åtminstone ett erkännande, som gav dem del i den heder som förknippades med Mekkas rikaste familjer och i synnerhet qurayshiterna.

Det är också möjligt att Muhammeds farfar Abd al-Muttalib starkt hade påverkat Halimas beslut att bli amma åt Muhammed. Farfadern var tempelväktare och brukade låta sonsonen få svalka sig i moskéns skugga och det kunde nog anses lika mycket värt som det anseende en förmögenhet gav.

– Därför tog Halima mig med sig. Och jag växte upp långt ute i öknen hos en stam som heter Layth ibn Bakr.

Muhammed tillade:

– Vi var små och ibland lekte vi långt borta från lägret och klättrade längs den branta ravinen; ibland slant vi och kanade ner bland småstenarna och sanden.

Solen slungade sina brännande strålar mot marken.

Tre män nalkades pojken; de bar på ett förgyllt kärl fyllt med is och denne blev alldeles hänförd av åsynen.

De var mitt ute i öknen och isen var ett underverk. Det var inte förrän han senare begav sig ut på långfärder som han fick bevis på att man kunde bevara snön från bergstopparna.

– Jag tror dig, min älskade. Du har varit ända uppe i Sham, och ännu längre bort.

– Ja, Khadija, det finns berg som är så höga att isen, kall och glänsande, kan bli liggande alldeles orörlig i sekler; människorna använder den till att bevara vissa livsmedel och ibland äter de den som en läckerhet, liksom vi gör med dadlarna som palmerna är så fulla av och som våra förfäder tagit hand om i sekler. Jag reste mycket när jag var ung. Först var det min farbrors karavaner och sedan dina, Khadija.

– Vi var smutsiga och våra ansikten var randiga av dammet från stenarna. En av männen grep tag i mig och släpade iväg mig från de andra pojkarna som blev skrämda och flydde längre ner i ravinen.

– Och du, blev du inte rädd?

Han hade varit fruktansvärt rädd, sedan dess kunde ingenting skrämma honom:

»När de hörde min jämmer fattade en av mina kamrater mod och kom tillbaka och bad rövaren att släppa mig. ’Låt honom vara, låt honom vara. Han är inte från vår stam. Han är son till en qurayshit. Han har ingen far, döda honom inte. Du kan inte få några pengar för honom. Ta mig istället. Döda mig och inte honom.’ Men männen svarade inte. Och barnen

som var modiga och samtidigt okynniga som arabernas barn brukar vara, sprang därifrån och skingrades i öknen. Det var säkert deras avsikt att leta reda på någon av stammens medlemmar, någon av de Layth ibn Bakr som bar ansvaret för mig och vars ena dotter, Halima, var min amma.

Mannen höll mig i ena handen och lade mig sedan på marken. Om jag minns rätt så använde han inget våld. Han skar upp bröstet och magen på mig. Jag kände ingenting. Han tog försiktigt ut mina inälvor. Jag såg dem skälva i hans händer, de var varma och ostyriga. Han sänkte ner mina inre organ i det gyllene kärlet och rengjorde dem med hjälp av isen.

Sedan kom den andre mannen fram och stack in ena handen i bröstkorgen på mig. Han tog ut hjärtat. Han öppnade det och avlägsnade en bit levrat blod som han kastade långt bort. Därefter tog han fram en lysande ring och fäste den vid mitt hjärta som nu började slå i vishetens och profetians eviga ljus. Till sist lade han tillbaka organet på sin plats i mitt bröst.

Den tredje mannen kom fram och rörde lätt med handen över bröstet och magen på mig. I samma ögonblick läktes såren. Han hjälpte mig att resa mig upp och sa till sina följeslagare att de skulle väga mig och jämföra med vad tio män av mitt folk skulle ha vägt. De vägde mig och jag var tyngre än tio män. De vägde mig och jämförde med hundra. Utslaget blev likadant. De vägde mig, jag som bara var ett barn, och jämförde med vikten av tusen män, och fortfarande vägde jag mer. Då sa han till sina följeslagare:

’Låt honom nu vara. Även om ni vägde honom och ställde hela hans folk i den andra vågskålen skulle han väga tyngre.’

Då slöt de mig i sina armar och sa:

’Älskade barn, frukta inte. Om du visste vilken lycka som väntar dig skulle du inte vara rädd.’

Så gav de sig iväg.

Under tiden hade mina små kamrater slagit larm och min amma hade börjat leta efter mig; när hon hittade mig satt jag ensam på en sanddyn. Hon frågade ut mig och jag berättade historien om de tre männen som hade vägt min själ och mitt hjärta på den himmelska vågen.«

Han tystnade, plötsligt blev han bedrövad eller kanske osäker, vilket var ännu värre. Han kände sig inte trygg med vad han upplevt. Det var ursprunget till den besatthet han kunde erfara under den här perioden. Jag slöt honom i mina armar och orden flödade ur hans mun.

»Sanningen, Khadija, om det nu finns någon sanning, är att det bara var jag som såg männen; de andra barnen blev rädda eftersom de trodde att en jinn hade förtrollat mig, att den ville mig något ont som de svekfulla demonerna kokat ihop i helvetets grytor. Men mina tankar var klara och mitt hjärta rent, och de främmande männen höll mig fortfarande i handen när Halima kom och började fråga ut mig om detta märkliga förebud.

Då pekade jag mot öknen och trodde att hon såg vad bara jag kunde uppfatta: tre män som påminde om höga präster eller kungar och som berättade saker som ett barn ännu inte hade någon kunskap om.

Från den stunden började det ryktas att jag hade mist förståndet och Halima beslöt att ta mig med till en spåman.

’Låt barnet berätta själv!’

Mina adoptivföräldrar tystnade och jag berättade min historia för mannen som betraktade mig intensivt, och vars långa skägg var svart och nedsölat.

När jag talat färdigt grep spåmannen tag i mig och ropade:

’Ve araberna! Ve araberna! Pojken måste dö! Döda honom! Om ni låter honom växa upp, kommer han att få er att förneka er egen religion. Han kommer att sätta sig upp emot er och era förfäders tro. Han kommer att ge er en ny religion.’

Och han spottade på marken och åkallade sin gud och hela anhanget.«

När Muhammed frågade vad jag tyckte, svarade jag att det han berättade måste vara sant eftersom det fanns vittnen som kunde styrka det. Då lutade han sig mot mig och strök mig lätt över pannan med sin högra hand.

»Khadija, Gud gjorde så att jag mötte dig. Du är en gåva från himlen.«

När han talade på det viset var jag inte säker på om jag skulle ta det på allvar. Därför skrattade jag bara, för jag visste att han tyckte om alla slags glädjeyttringar. Det var också därför som han var så förtjust i glada och livliga barn. Och det var därför han fattade en sådan kärlek till Zayd ibn Haritha, redan första gången han såg honom.

Jag kallar detta land att vittna –
detta land där du är fri att bo –
och Jag kallar människorna och deras avkomma!
Helt visst har Vi skapat människan
för ett liv av slit, plågor och prövningar.

Tror hon att ingen ska få makt över henne?
Hon skryter: »Jag har förbrukat en förmögenhet!«
Tror hon kanske att ingen har sett henne?

Har Vi inte gett henne ögon, tunga och läppar
och visat henne de två huvudvägarna?
Men hon gör sig ingen brådska
att slå in på den väg som bär brant uppför.

Vad kan låta dig ana vad det innebär
att slå in på den väg som bär brant uppför?

Det innebär att befria en människa från slaveri,
eller att i hungerns tider föda en faderlös anförvant
eller en människa som lider nöd.

Det innebär också att vara en av dem som tror
och som uppmuntrar varandra att ha tålamod

och uppmuntrar varandra att visa medkänsla med de sämre lottade.
Dessa är de rättfärdiga som hör till den högra sidan.

Men de som envist framhärdar i att förneka Våra budskap
är de orättfärdiga som hör till den vänstra sidan.
Eldens lågor skall sluta sig omkring dem från alla håll.

ZAYD IBN HARITHA var knappt åtta år gammal när hans mor tog honom med på besök hos sin stam, Kalb. På vägen dit överfölls karavanen av beduiner. De tog honom tillfånga och sålde honom till Hakim ibn Hizam. Han var qurayshit och förde i sin tur barnet till Mekka tillsammans med andra pojkar.

Då jag besökte Hakim, och eftersom jag var hans faster, erbjöd han mig att få Zayd, som jag genast blev förtjust i. När sedan Muhammed fick se honom ville han själv behålla honom. Jag hade valt rätt, ty han var i samma ålder som al-Qasim skulle ha varit om Gud låtit honom leva. Jag gav honom till min älskade man.

Eftersom många stammar kom på vallfärd till Mekka hade några medlemmar av Kalb-stammen känt igen Zayd och underrättat föräldrarna om att han fanns i den heliga staden. Haritha, Zayds far, infann sig personligen tillsammans med sina vänner och begärde att hans son skulle återlämnas. Han frågade mekkanerna var han kunde finna Zayd, en fri människa som blivit såld som slav. De svarade att han var i Muhammed ibn Abdullahs ägo. När Haritha då frågade var min man fanns, pekade de mot moskén, eller Kaba, dit han gick allt oftare som om han kände ett behov av att ta på sig ansvaret för den egna klanen, hashimiterna.

För övrigt, och det kunde ibland förefalla märkligt, hyste Muhammed blandade känslor inför moskén; han kände vördnad men samtidigt förkastade han all den rituella dyrkan som förknippades med platsen. Ofta förklarade han för mig att Gud inte behövde någon särskild boning här på jorden förutom den som fanns i Jerusalem, och att all mark, liksom himlen, bergen och havet, tillhörde Honom. Han tillade att han kände vördnad inför den plats där Abraham

övergett Ismael och hans mor Hagar och bara gett dem dadlar och en lägel med vatten att klara sig på. Den gamla berättelsen fick honom att försjunka i drömmar; han tyckte att allt hade sin begynnelse just där i öknen med Abrahams svek. Och Ismael som övergavs av sin far var så lik den faderlöse Muhammed som blivit lämnad av en far som föredrog dödsrikets skuggor framför det skimrande livet. Det var säkert Guds vilja, även om Abraham senare återvände för att avsluta sitt livsverk i Mekka, där han med hjälp av sonen Ismael lät uppföra moskén. Det kan låta märkligt, och det är inte förrän på senare tid som jag förstått det, men skälet till att Muhammed förrättade sin andakt inne i Kaba var att han hoppades på sin andliga faders, Abrahams, återkomst.

Gjorde han det? Trodde han att han en dag skulle möta Grundaren? Ja, utan tvekan, eftersom han ständigt talade om helgedomen som om den på något vis vore fylld av Guds ande. Och han önskade nästan att själva templet inte längre skulle finnas utan lämna plats åt enbart Guds andedräkt, det var så han berättade det för mig: han kände Guds andedräkt eller själ, det var han säker på, just på den plats där nu Haritha, Zayds far, hälsade honom med följande ord:

– Jag bugar mig inför Abd al-Muttalibs och Hashims ättling. Jag hälsar den värdige arvtagaren till en släkt som visar vördnad inför Guds moské, vårdar den sjuke och ger pilgrimen mat. Jag har kommit för att hämta vår son, som finns i ditt hus. Vi hoppas att du vill lämna tillbaka honom mot en lämplig lösesumma.

– Haritha av Kalb-stammen, jag ska skicka efter Zayd och fråga honom vad han tycker. Om din vilja är hans, ger jag honom tillåtelse att återvända. Om han föredrar att stanna i mitt hus kan ingen av oss hindra det, varken du eller jag. Vad anser du, Haritha?

– Du är en vis man, Muhammed, och jag skulle inte tveka att följa Guds vilja om Zayd föredrar att bli kvar hos dig.

Muhammed bad Zayd stiga fram och frågade om han kände igen mannen som vänt sig till honom.

– Det är min far.

– Och mig känner du. Välj nu mellan honom och mig.

– Jag skulle inte välja någon annan än dig, Muhammed.

Då ropade Haritha:

– Ve dig, du vill hellre vara slav än en fri man.

Zayd tillade:

– Ja, far, jag vet. Förlåt mig, men det finns något hos honom som jag inte kan låta bli att hålla av.

Då vände sig Muhammed till allt folket i Mekka, som skyndat dit för att se hur mötet skulle avlöpa:

– Jag tar er alla till vittnen att Zayd är den son jag alltid velat ha. Jag ska bli hans arvtagare liksom han blir min om jag skulle mista livet.

Haritha gav sig lugnad iväg när han förstod att hans son var frigiven och adopterad.

När min älskade man tog emot de allra första orden från Gud var Zayd en av de första att tro på honom. Kunde det ha varit annorlunda? Vi som kände honom, hur skulle vi kunna vägra att följa honom på sanningens väg? Mannen som jag gift mig med utan att verkligen känna hade visat sig vara en uppriktig och aktningsvärd man. Han ljög aldrig, gjorde aldrig någon illa som inte dessförinnan försökt skada honom. Han höjde aldrig rösten mot någon människa: man, kvinna, barn eller slav.

Han omgav sig enbart med människor som han tyckte om och undvek sådana som misshagade honom. Han var en mästare på att mildra konflikter och visade sig aldrig högdragen när han fick rätt. Och det blev alltid som han ville, det var något slags mirakel som lugnt och sansat

upprepades varje soldränkt dag, och aldrig var det någon hets utan bara en fast tro på framtiden.

– Det är förutbestämt att vi ska dö. Det är ett öde som ingen slipper ifrån. Så varför nöja sig med lite, när man skulle kunna göra så mycket mer? Man måste leva i harmoni med sig själv. Om det är vårt öde att vara goda och redbara handelsmän, låt oss då bli de bästa handelsmännen i Mekka och Sham. Om det är vårt öde att vara goda och redbara äkta män, låt oss då bli världens bästa älskare och bygga bästa tänkbara hus för att ge våra familjer skydd. Om det är vårt öde att bli goda och redbara herdar, låt oss då bli en av dessa ensamma män som från gryning till solnedgång leder sin hjord. Om det är vårt öde att bli Guds soldater, låt oss då bli de bästa soldaterna och öppna en väg så att den sanna tron kan inrättas i Jerusalem.

Emellertid kunde döden, som han själv inte längre fruktade, drabba de som han älskade. Den hade tagit ifrån honom al-Qasim och därmed berövat honom en egen avkomling på jorden. Och vad ska det bli kvar av honom själv, när natten slutit sig kring hans själ? När hans kropp börjat ruttna och bli till stoft i skuggornas rike? Vem ska då minnas Muhammed ibn Abdullah, min älskade, min man?

ABU TALIB HADE blivit allt fattigare och ännu mer böjd med åren. Han hade lånat pengar av sin bror al-Abbas och klarade inte av att betala tillbaka. För att lätta hans börda hade Muhammed bett att få ta hand om en av hans söner. Abu Talib lämnade då ifrån sig Ali, som bara var tio år gammal. När min älskade man, som tyckte väldigt mycket om Ali, mottog uppenbarelsen av Ängeln och började be till Guds ära utan att säga det till någon, slöt jag mig till honom eftersom jag förstod hur han kände och dessutom tyckte att han gjorde det rätta. Om morgonen bad vi ofta tillsammans inne i vårt rum, och ibland ute på gården. Vi föll på knä två gånger om dagen: i gryningen då Ängeln visat sig och om kvällen när solen lämnade plats åt den stjärnbeströdda himlen.

När Ali såg oss falla på knä inför Gud, frågade han vad vi gjorde. Muhammed svarade:

– Vi böjer oss inför Gud som gått med på att uppenbara sin religion för oss liksom Han uppenbarat den för alla Sina profeter. Ali, jag ber dig att tro på Gud. Jag ber dig att ansluta dig till vår tro och överge Mekkas månggudakult.

Ali svarade:

– Innan jag bestämmer mig måste jag tala med min far. Jag har aldrig hört talas om din religion, Muhammed.

– Det är riktigt, du måste underrätta Abu Talib. Han har rätt att få veta. Han kommer alltid att ge dig goda råd.

När Ali lagt sig kunde han inte somna. Han hade redan bott hos oss i mer än tre år. Han hade lärt sig att uppskatta sin adoptivfar för hans mänskliga egenskaper, den ärlighet och vänlighet som han ständigt gav prov på. Ali hade känt sig övergiven av sin egen far som hade föredragit att behålla Alis bror Aqil, som fadern uppenbart tyckte bäst om. När han var liten hade det sårat Ali att inte finna nåd inför Abu Talib.

Muhammed hade lyckats mildra den smärtan eftersom han själv aldrig haft någon far, även om han betraktade Abu Talib som ett slags beskyddare med vagt faderliga drag; han hade kunnat lämna den sårbarheten bakom sig tack vare sin fasthet och intelligens, och med samma måttfullhet i alla sammanhang, om det så gällde kärleken till jordiska ting eller förmågan att dela andras känslor, vilket – och det kunde Ali inte låta bli att konstatera varje dag – alltid varit en brist hos hans egentlige far Abu Talib.

Därför visade Muhammed aldrig några tecken på att föredra Zayd, trots att denne var äldre. Samtidigt nedvärderade han aldrig Zayd för att på så vis ge Ali en fördel. Denne växte upp i skuggan av Zayd, men utan att någonsin förkvävas av hans närvaro. Han fick lika stor uppmärksamhet som alla andra i vår märkliga familj. På samma vis gjorde Muhammed aldrig någon åtskillnad mellan döttrarna och adoptivsönerna. Efter Zayd kom Ali och tog sin plats i Muhammeds hjärta, men det innebar inte att Zayd därmed blev bortstött. Ytligt sett hade al-Qasim lämnat över sin plats i Muhammeds hjärta åt de två andra pojkarna som kommit just när de var i färd med att lämna barndomen bakom sig och var i den underbara ålder då det är dags att utforska alla slags äventyr, andliga såväl som kroppsliga. Min man tyckte så mycket om ungdomen och alla dess löften.

När Ali slutligen föll i sömn tycktes allting klarna. Han hade inte längre någon lust att fråga Abu Talib om hans åsikt. Hade denne någonsin bett om hans? Innerst inne föraktade han Abu Talib för dennes oförmåga till kärlek.

Dagen därpå gick han till Muhammed och sa:

– Far, vad ville du mig igår?

Och han föll på knä inför honom. Muhammed reste honom upp och svarade:

– Min son, jag föreslår att du vittnar om att det bara finns en enda Gud och att jag, Muhammed, är Hans Profet.

– Jag vittnar om allt du sagt, Muhammed. Jag är säker på att du är den Ende Gudens profet.

– Berätta inte för någon om din nya tro.

Ali svor på att han skulle hemlighålla sin omvändelse till den Ende Gudens religion. Vilket han också gjorde fram till den dag då Abu Talib kom och fick se oss be. Han gick fram till oss och frågade varför vi låg på knä med pannan mot marken.

– Farbror, vi ber, svarade Muhammed. Det är Guds religion och Han har gett mig uppdraget att föra den vidare till Hans tjänare. Anslut dig till oss och följ den rätta och sanna vägen. Ingen kan vara värdigare än du att följa och bistå mig.

Abu Talib vägrade; han skulle aldrig överge sina förfäders religion. Han var rädd att förlora sin ställning som Mekkas och den heliga böneplatsens väktare. Han var en man med oböjligt sinnelag och han ville inte göra något som kunde misskreditera arabernas gamla sedvänjor. Uppdraget som tempelväktare hade han ärvt av sin far, Abd al-Muttalib, som varit *hanif* ända till sin död, och han vägrade bryta de band som bortom tidens gränser förenade honom med kameldrivarnas legendariska förflutna. Men han gjorde inga invändningar när Muhammed hade förklarat innebörden av den nya religionen för honom: den var Guds enda och sanna religion och den hade alltsedan Abraham, Mekkas grundare, förkunnats av profeter som avlöst varandra fram till den dag då Muhammed föddes, arabernas profet. Muhammed gick så långt att han reciterade verser med de Guds ord som vi kallar Koranen, de sanna uppenbarelsernas nya Bok.

– Min brorson, det finns inget ont i vad du gör. Och jag förstår dig mycket väl. Din väg är utstakad av Gud. Men jag vägrar förneka mina förfäders tro. Och liksom det är omöjligt för mig att överge Abd al-Muttalibs tro, lika omöjligt är det för mig att överge dig, du som är min brorson och som

samme Abd al-Muttalib anförtrodde mig på sin dödsbädd. Ett löfte är ett löfte. Gå i frid, Muhammed. Och du också, Ali, gå i frid med din nya religionsfader.

Inget kunde få honom att ändra sig, inte ens Guds vackra ord, inskrivna med strålande klara tecken. Och nu då jag känner döden närma sig efter ett lyckligt och mödosamt liv får jag veta att Abu Talib, som ligger på sitt yttersta, fortfarande vägrar att bli muslim. Jag ber Gud att beskydda honom och behålla honom hos sig! Förutom mig var han Muhammeds bästa stöd; han försökte aldrig befria sig från sin ursprungliga ed som tempelväktare. Och även om han gärna velat hade det varit omöjligt. Om han övergett arabernas religion hade han inte längre kunnat skydda sin brorson Muhammed. Så var det. Qurayshiterna lyssnade på honom och följde, visserligen motvilligt, hans råd, och lydde honom eftersom han förblev en av dem och vägrade avsvära sig beduinernas gamla traditioner.

Abu Talib vakade verkligen över min älskade man, även till priset av sin egen fördömelse och eviga plågor. Jag tror att han alltid var medveten om det. Troheten mot fadern som gett honom i uppdrag att skydda Muhammed vad som än hände, tvingade honom att säga nej till den nya religionen och därmed till sin egen frälsning. Han offrade sig för det framväxande islams skull.

Må Gud därför vara barmhärtig mot honom i döden och evigheten!

Ja, mitt liv har varit långt och rikt på smärta. Jag tror att jag utfört det uppdrag som ålagts mig av Gud. Ständigt vakade jag över Muhammeds lycka. Jag tröstade honom så mycket jag kunde. Jag gjorde honom rik, jag gav honom barn och var ett stöd när ingen trodde på honom. Snart ska jag dö och jag oroar mig för honom och hans budskap. Ali och Zayd är nu vuxna och jag ber för att de ska hjälpa honom. Jag ber också för att hans vän Abu Bakr ska hjälpa honom. Men vad förmår två unga män och en kameldrivare utan makt och rikedom mot den råa styrkan hos Abu Jahl

och Abu Lahab, som gått ed på att min älskade ska mista allt? Vad förmår muslimerna mot qurayshiternas folk?

ABU BAKR

SÅ SNART JAG SÅG Ali komma gråtande ut ur huset kunde jag känna min själ förvandlas till ett enda skri. Jag förstod att min käre vän var död. Jag vågade inte gå fram till porten. För andra gången i mitt liv var jag, Abu Bakr, rädd.

Första gången var för länge sedan när jag tillsammans med andra muslimer stod beredd att fly till Etiopien. Sedan dess har mitt liv runnit iväg som en upprörd flod så att jag när jag ser tillbaka inte ens känner igen den man som tillsammans med sin vän Muhammed växte i tron på den Ende Guden.

Idag, just innan solen stod som högst, överlämnade han sin själ till Gud; jag känner det på mig, jag behöver inte ens fråga Ali som inte längre kan hålla tillbaka tårarna. Redan stiger kvinnornas klagorop som en förebråelse mot den azurblå himlen.

Umar ibn al-Khattab fattade tag i ärmen på Alis klädnad.

– Alla de här hycklarna påstår att Muhammed är död!

När Ali såg Umars slutna ansikte föredrog han att inte säga något. Han kvävde en snyftning och vände sig bort, till sist smet han bara sin väg som ett barn som anklagas för att ha stulit; han lämnade den gormande Umar åt sitt öde.

– Muhammed är inte död! Hör ni vad jag säger! Han är inte död!

Alltfler människor samlades omkring honom. Han drog sitt svärd, beredd att slå till mot huvudet på förste bäste som vågade säga emot honom.

– Han är inte död! Han är hos Gud! Som Mose! Som Jesus! Han kommer tillbaka. Om tre eller fyrtio dagar är han på nytt ibland oss, hör ni inte vad jag säger!

Han lyfte svärdet mot solen.

Svärdet, solen, döden, sa jag, Abu Bakr, för mig själv: solen, svärdet och döden, tre motiv som ofta skulle

återkomma i Muhammeds liv. Och nu är det döden som skymmer solen och svärdet.

– Jag drar ut tungan på de som säger att han är död! Jag hugger händerna och fötterna av dem!

Jag lät honom hållas med sin vrede; jag gick framför honom men han märkte det inte, jag tror att en svart slöja hade lagt sig över hans ögon.

Jag gick in i huset och jag såg att Aisha var där, hon grät. Hon höll om min käre vän och han låg med huvudet i hennes sköte. Jag betraktade honom som om jag aldrig mer skulle få se hans ansikte. Men det var ju han själv som aldrig mer skulle bli densamme under den döda solen. Jag hörde vinandet av ett svärd; min själ klövs i två delar när jag gick fram mot den livlösa gestalten som min stackars dotter höll i sin famn. Kroppen låg utsträckt, den var redan i skuggornas rike, uppslukad av natten, trots att middagssolen skimrade så vackert där ute på Umars höjda svärd, all denna rasande vrede.

Jag föll på knä och lyfte bort filten som täckte honom. Jag kysste honom på munnen och tog honom i mina armar; jag kramade honom hårt. Det tog en lång stund innan jag kunde släppa taget.

Jag gick ut ur rummet och lämnade Aisha ensam med sin smärta. Och jag beklagade henne: hela livet framför sig och nu måste hon leva det i ensamhet. Min kära dotter, hur många år ska du inte tvingas leva med denna ständiga frånvaro? Hon visste vad som väntade henne, hon som var så ung gick in i en evig änketid. Arton år: för alla andra var det livets början, för henne fanns det inte längre något hopp. Medan min vän skulle sova i all oändlighet, upprepade jag, Abu Bakr, ständigt för mig själv att nu skulle ingen annan någonsin kunna gifta sig med henne.

Jag hörde Umar okväda de förbipasserande som först bara vågade viska, men snart steg sorlet att Muhammed var död.

Jag lade handen på Umars axel.

– Tyst med dig, Umar! Gud sa till Muhammed: »Nu är du död, och de andra är också sannerligen döda.«

– Den versraden har jag aldrig hört.

– Nå, då får du höra den nu.

Jag lämnade honom och styrde stegen mot folkmassan som påverkad av solen och döden blivit lika flyktig och grumlig som havet.

– Låt de som tillbett Muhammed få veta att han är död. Låt de som tillbett Gud få veta att Han lever och aldrig kommer att dö.

Det sa jag till dem, jag, Abu Bakr, hans närmaste vän. Jag såg hur alla blev tysta och fortsatte att gråta i stillhet. En ofantlig folksamling stod och kved och jämrade sig utanför min käre väns hus, medan mitt hjärta slutligen brast som om allt var slut och Umars svärd bara försvann liksom solen och döden.

Jag drog mig undan till moskén. Jag satte mig under palmträdet där han brukade vila sig när solen blev alltför påträngande. En svart slöja lade sig över ögonen på mig. Sådan var nog döden?

EN MAN KOM in i moskén:

– *al-Ansar* har samlats för att svära trohetsed till Saad ibn Ubada. De står i förhallen till Saida-klanens hus.

al-Ansar hade sin hemvist i Yathrib och de hade tagit emot oss när vi flydde dit från Mekka. Men om de nu valde en av sina egna som Muhammeds efterträdare, skulle hans verk säkert vara dödsdömt.

Jag reste mig och skyndade ut för att hämta Umar. Han hade äntligen slutat gorma. Han verkade förvirrad. Svärdet hade han kastat ifrån sig. Jag tog ett fast grepp om hans arm.

– Låt oss gå till Saida-klanens hus.

När vi var framme och stod i hallen såg vi Saad ligga utsträckt på en bår, svept i en filt. Han var sjuk och alldeles blek. Jag sa för mig själv att det vore olämpligt att ersätta en död med en som var halvdöd.

– Ni emigranter från Mekka, ni ska ha heder av allt gott som ni gett oss, fastslog Saad. Men nu när Muhammed är död tänker vi återinföra det styre över Yathrib som tillkommer oss sedan urminnes tid. Om ni vill sluta er till oss, ber vi er att välja ut en av er. Sedan kan han leda vårt folk tillsammans med en av de våra.

Det var vi som var emigranterna och nu var det, enligt Saad och Saida-klanen, dags att fjärma oss från makten.

– I så fall blir det inbördeskrig!

Jag var fortfarande upprörd och vilsen efter Muhammeds död och jag hade svarat utan att vända mig mot mannen på båren. När jag tystnade förstod jag att jag måste ha skrikit högt: deras ansikten uttryckte nu bara slutenhet och ovilja.

Ett irriterat sorl spred sig bland de församlade. *al-Ansar* var talrika och vi emigranter, som tillhörde qurayshiternas stam och stod Muhammed närmast, vi var bara två.

– Ni vet mycket väl att Muhammed sagt att ledarskapet tillhör qurayshiterna. Låt dem behålla makten.

Det gällde att vara listig och dra nytta av den tillgivenhet som männen hyste för Muhammed. Om några timmar skulle deras känslor, liksom Muhammeds lemmar, ha svalnat och förvandlats till minnesbilder.

– Men vem ska i så fall garantera oss våra rättigheter? frågade Saad.

Han fick nya krafter, han föddes på nytt. Han hade satt sig upp på båren och ansiktet hade fått färg. Maktens eld spred sig ut i lemmarna, spände musklerna, härdade nerverna och fick hela kroppen att brinna.

– Låt oss välja Umar, sa jag. Han stod Guds Sändebud närmast. Han kommer att agera gentemot er på samma vis som Muhammed.

– Låt oss välja Ali, invände Saad. Han är både kusin och svärson till Profeten. Bland qurayshiterna är han den förste och, liksom Muhammed, en avkomling till Hashim.

– Ali är alldeles för ung!

Umar tyckte om Ali, det var jag säker på, men han var avundsjuk på dennes ungdomliga hänförelse, kanske den till och med skrämde honom.

Han förstod snabbt att om vi drog ut på tiden kunde vi förlora kontrollen och hamna i öppen konflikt. Saads anhängare hade redan grupperat sig kring hans bädd, medan Alis anhängare ställde sig mellan Saad och oss.

Umar grep tag i min arm och sträckte ut den mot alla de som samlats.

– Abu Bakr, räck fram din hand och ta emot vår trohetsed, för du är en allmänt respekterad qurayshit.

Umar skulle aldrig ha föreslagit sig själv som ledare för muslimerna, oavsett om de var från Mekka eller Yathrib.

– Nej, Umar, det är du som ska räcka fram handen och ta emot mitt beskydd, min *baya*!

Umar grep häftigt tag i min hand och svor att vara mig trogen med en sådan kraft att det kändes som om det var

det sista han gjorde här på jorden. När *al-Ansar* såg denna märkliga komedi, eller detta drama, insåg de att det som utspelades inför deras ögon gick långt utöver de gamla sedvänjorna om hur man inom en stam skulle handskas med valet av efterträdare.

Ändå förblev ritualen ytligt sett oförändrad. Liksom de tidigare gjort med Muhammed, skyndade de fram, kramade min hand och kysste den och verkade nu blygas över att ha velat ifrågasätta valet.

När ryktet spred sig i Yathrib att staden fått en ny ledare rusade invånarna iväg till Saida-klanens hus i så stort antal att de var nära att trampa ner båren där Saad låg.

– Se upp, ni krossar stackars Saad! vrålade en man i trängseln.

Umar svarade med blossande ansikte:

– Låt döda den hycklaren! Han ville sprida osämja bland muslimerna!

När jag hörde honom blev jag lättad över att han inte fått efterträda Muhammed. Trots att han var femtio år var han fortfarande alltför ung. Vad Ali anbelangar stängde han in sig i Muhammeds sovrum och kom inte ut på hela dagen, och inte heller under den följande natten. Han svor mig ingen trohet.

När Abu Sufyan fick reda på det for han direkt hem till Ali. Det var Fatima som öppnade dörren som hon hållit stängd alltsedan min käre vän Muhammed, hennes far, avlidit. Och den åldrade Abu Sufyan, som under alla dessa år varit motståndare till islam, tog nu Ali i famn och kysste honom på pannan.

– Ali, varför överlåta makten åt Abu Bakr som tillhör Tamim-släkten, den svagaste bland alla qurayshiter? Jag ska samla ihop en här och se till att det blir en ändring! Umayyas ättlingar får inte släppa ifrån sig makten!

– Abu Sufyan, du har länge varit islams fiende.

Ali vände sig bort.

När jag fick höra talas om Abu Sufyans reaktion utsåg jag Yazid, hans äldste son, till guvernör i Sham; för tillfället bestod vår del av regionen bara av några plogland odlingsbar jord som bysantinarna också gjorde anspråk på.

Icke desto mindre hade jag gett islams störste fiende ett bevis på min ynnest, och hjälpt sonen till den man som förde befälet över Mekkas trupper under slaget vid berget Uhud där Muhammeds farbror Hamza blev dödad.

Samma kväll kom Abu Sufyan och gav mig sin *aman*. Han hade inte lyckats vinna över Ali på sin sida, men av den nye kalifen utverkade han större fördelar för sina närmaste. Den affären orsakade min slutliga brytning med Ali, som säkert hade rätt när han utifrån sitt ungdomliga övermod och sin kompromisslösa tro menade att jag var ovärdig och en avfälling. Det krävdes ett brutalt ingripande från Umars sida för att han skulle underordna sig vårt styre. Umar kunde vara väldigt hårdför. Han slog in dörren till Fatimas hus, trängde sig rytande in, och kom ut igen med Ali som låtit sig övertygas, inte av Umars medling utan av hans svärd.

Må Gud förlåta mig! Vi människor tar ofta krokiga vägar.

Måtte Abu Lahab förgås!
Ja, måtte han hel och hållen förgås!

Vad hjälper honom nu hans rikedomar
och allt vad han har förvärvat?

Han skall brinna i en eld som blossar högt,
och hans hustru, alltid på språng med illvilligt skvaller
och förtal,
skall bära ett tvinnat rep om sin hals.

EFTER UPPTRÄDET hos Saida-klanen gick jag tillbaka till moskén. Palmträden gav skugga åt människornas ansikten, men bara i korta stunder, sedan återkom vinden som alltid ven i Yathrib och drog med sig solen och de skälvande bladen i en sällsam och dyster balett.

Dörrarna förblev stängda till de rum där Muhammeds änkor bodde. Därifrån hördes gripande och samtidigt alldeles ohämmade klagosånger. De av männen som dröjt sig kvar i moskén gav sig slutligen iväg och det blev alldeles tomt.

Då gick jag fram till vår *minbar*. Jag lät handen glida över den lilla upphöjda plattformen av elfenben där han brukade sitta med hopvikta ben, rak i ryggen och med lyft haka. Varje fredag i tio års tid hade han inför oss alla gått uppför de sex avsatser som förde honom längst upp på trappan. Den sista tiden hade hans ben varit alltför svaga för att bära honom hela vägen; sjukdomen tärde på honom och jag hade intagit hans plats för att leda bönen. Han hade själv bett mig och jag hade gått med på det. Utan tvivel hade han utsett mig till sin efterträdare. Behövdes det några ord? Muhammed föredrog handling framför långa rådslag.

En gång för länge sedan, på en annan plats och när ingen ännu hört talas om islam, hade Muhammed gått ensam upp på en av kullarna utanför Mekka. Han var då i sin bästa ålder. Det fanns inget utrymme för sjukdomar, inte än.

– Abu Bakr, det är dags att sluta tvivla.

Han var inte död och solen smekte hans friska ansikte, allt som fanns var solen, ingen död, inga svärd. Han hade just uppnått fyrtio års ålder. Ännu hade han inte dödat någon människa. Ingen hade skymfat honom, förklarat honom krig eller tvingat honom att fly. För honom fanns bara en kvinna: Khadija. Hans trofasthet var legendarisk. Han var tystlåten,

drack inte alkohol och hade en enkel mathållning. Lugnet bibehöll han i livets alla skiften. Han hade varit fattig och föräldralös, men hade skapat sig en familj och hade allt han behövde. Båda två var vi fortfarande lyckliga unga män. Vårt liv var väldigt oskuldsfullt och vi förlitade oss på Gud när problemen hopades.

– Min vän, är du inte rädd att drabbas av qurayshiternas avundsjuka?

– De falska lärornas tid är förbi, Abu Bakr.

– Kanske borde du vänta lite. Folk är inte redo att lyssna. De ger inte upp sina privilegier för att sluta sig till dig.

Det hade redan gått mer än tre år sedan Gud gett honom uppdraget att vara Hans Sändebud. Och för tre nätter sedan, efter en lång tids tystnad som varit nära att göra Muhammed galen, hade Ängeln kommit tillbaka och sagt åt honom:

– Du måste meddela dina närmaste!

Det var det enda Ängeln sagt och uppmaningen gjorde Muhammed väldigt bedrövad. Nu var han tvungen att dela sin hemlighet med andra. Utropa sig till Guds Sändebud och ta på sig hela ansvaret. Det fanns inte längre några undanflykter, hans öde var beseglat.

Följande dag gick han hemifrån klädd i en enkel tunika av lin och med ena axeln bar. Han gick långsamt mot gryningen, hans silhuett förvandlades till en svart punkt mot horisonten och försvann in i den stigande solen. Jag bländades av eldslågorna på himlen och hade svårt att hinna upp honom.

När han var framme vid kullen vände han sig om och bad mig att stanna. Han skulle ta de sista mödosamma stegen på egen hand.

När han kommit upp på krönet ropade han:

– Qurayshiter! Kom och lyssna på Guds ord.

Och mekkanerna skyndade sig dit och stannade talrika nedanför höjden där Muhammed stod med ett leende på läpparna. När de var församlade frågade de honom:

– Muhammed, vad vill du så tidigt på dagen?

– Tror ni mig när jag säger att jag ser ryttare komma i full galopp i gryningsljuset?

Alla svarade att de inte tvivlade på hans ord, han ansågs vara en förnuftig och sannfärdig man.

– Jag måste varna er för det förfärliga straff som kommer att drabba er om ni inte säger efter mig: »Det finns ingen gud utom Allah, och Muhammed är Hans Sändebud.«

– Det var alltså inga ryttare du såg!

– Lögnare!

– Struntprat!

– Det är bortkastad tid att lyssna på dig!

– Vi har vår egen Gud!

– Marias son! Mose och Aron! Guds ande uppenbarad genom sonen!

– »Det finns ingen gud utom Allah, och Muhammed är Hans Sändebud.«

– Vad för straff, Muhammed? frågade en gammal man som lyckades hålla sig uppe tack vare sin käpp.

– En dag ska ni både dö och få livet tillbaka. Ert straff, om det visar sig att ni inte satt er lit till Gud, blir helvetet och eviga plågor.

Den gamle mannen sjönk samman ännu mer.

– Elden kommer att förtära era kroppar!

Orden satte skräck i folkmassan och det blev alldeles tyst under den röda solen; den var lika brännande het som de helvetets lågor som väntade oss alla om vi inte rättade oss efter min käre vän och hans Gud.

Abu Lahab bröt tystnaden.

– Du har kallat oss samman och detta är allt du har att komma med! Jag hoppas du förgås innan dagen är över! Det är främmande idéer som du har fått från Sham och dina nedlusade munkar!

Och mekkanerna brast i skratt och vände sig bort från Muhammed. Senare fick han höra Guds ord angående Abu Lahab.

När skvallertackan, Abu Sufyans syster och Abu Lahabs hustru, fick höra talas om uppenbarelsen där hon jämfördes med ett kreatur, begav hon sig genast till Kaba, beväpnad med en påk. Hon sökte Muhammed för att mörda honom. Längs vägen upprepade folk verserna från Koranen för att reta henne och göra henne ännu mer förbittrad. Helt utom sig sprang hon mot helgedomen där Umar och jag befann oss. Hon letade efter Muhammed, men kunde inte se honom någonstans. Ändå befann han sig där tillsammans med oss, men Gud hade kastat en slöja över hennes ögon, eller också låtsades hon inte se honom för att slippa genomföra sin hämnd och därmed själv riskera att dödas.

Vi satt lutade mot Kabas mur och hon kom rusande emot oss.

– Var är Muhammed?

Hennes ansikte var alldeles vanställt av vrede och handen skakade.

– Var är den lögnaren, poeten som reciterar dikter för att driva gäck med mig?

– Det är inga dikter, det är Guds ord!

Umar hade just blivit omvänd och kunde inte acceptera att någon ifrågasatte Guds ord.

– Tig med dig, Schamlas son! Jag talar inte med dig.

Hon vände sig till mig.

– Jag tar himlen till vittne på att Muhammed inte är mer poet än vad jag är.

Några år senare dog Khadija och Abu Talib med fem dagars mellanrum och lämnade Muhammed utan beskydd. Hans farbror Abu Lahab hade efterträtt Abu Talib som ledare för Abd al-Muttalibs klan.

Den dag då Muhammed beslöt sig för att uppmana sin stam att ansluta sig till islam, hade Abu Lahab stått upp som Satan mot sin Herre. Abu Lahab förblev hans fiende och erbjöd honom inget beskydd.

Samma år, kallat Sorgens år, utvandrade vi från Mekka, det var vår *hijra*. Vi förvandlades till emigranter och flyktingar och blev väl mottagna av Yathribs *al-Ansar*, som gick med på att lägga sin stads öde i främlingars händer i utbyte mot en enda Gud och ett vagt löfte om att göra slut på deras inbördes strider.

I MEKKA VAR Abu Jahl, Makhzum-klanens ledare, ytterligare en av de personer som lockades av Gehenna där han kommer att plågas i all evighet och tvingas äta glödande aska istället för vanlig föda.

Han greps av ett slags mani för sopor, vilka han strödde ut framför porten till Muhammeds hus. Det upprepades så ofta att Hamza, Muhammeds farbror, kunde ta honom på bar gärning. Han slet avskrädessäcken ur händerna på honom och tömde den över hans huvud.

En dag när Muhammed förrättade bönen kom Makhzum-klanens hövding och satte sig bredvid Abu Sufyan.

– Så nu har han blivit din klans profet!

Han sa det med förakt i rösten. Abu Sufyan var också ättling till Qusayy, men tillhörde en mäktigare och rikare gren än de som härstammade från Hashim. Han vägrade förvisso att ansluta sig till vår religion, men så långt som möjligt undvek han att ta ställning i våra tvister med de allra mest omedgörliga qurayshiterna. Varför tog han inte större del i striden? Utan tvivel föredrog han, som den gode strateg han var, att noggrant observera parterna innan han valde endera lägret. Det är också möjligt att han hyste respekt för Muhammed med vilken han knutit vänskapsband. Hind, hans hustru, kunde däremot inte tåla Muhammed. Hon och hennes mans syster, Abu Lahabs hustru, hade lyckats övertala Abu Sufyan att förmå sina söner att begära skilsmässa från sina hustrur, Muhammeds döttrar.

Två år efter vår *hijra* förklarade sig Abu Sufyan öppet vår fiende och förde befälet över qurayshiternas armé under slaget vid berget Uhud. Men fram till dess respekterade han Abu Talibs vilja att skydda Muhammed.

– Är du förvånad över att vår stam har burit fram en profet? Och om en svagare klan frambringat honom, hade

du då varit lika förvånad? frågade Abu Sufyan.

– Jag förstår inte hur en ung man kan göra anspråk på att leda män som är både äldre och förståndigare.

Muhammed sågs som en inkräktare och hotade den förhärskande hierarkin i Mekka. Han var ung medan de som hade makten var äldre och kunde pråla med tidigare framgångar som krigare och handelsmän. Han var fattig, eller rättare sagt nyrik, medan de andra var välbärgade sedan födseln; deras fäder hade inte haft den dåliga smaken att dö innan något av deras barn kom till världen. Hans klan hade förlorat mycket av sin glans, medan klanerna Makhzum och Abd-Shams som Abu Sufyan härstammade från hade stärkt sina positioner. De kunde inte tänka sig att lämna ifrån sig makten åt en föräldralös som påstod sig vara inspirerad av en Gud som de under alla omständigheter inte såg någon nytta med.

Och ändå vet Allah att Muhammed är Hans Sändebud, att islam är arabernas religion och inte alla dessa löjliga sedvänjor som vill få oss att tro att avbilder och statyer är övernaturliga väsen! Och all denna kult av mödrar! Jag har ofta undrat om det inte var Umars hat till kvinnorna, och därmed till alla dessa Marior, som fick honom att ansluta sig till oss efter att tidigare ha varit vår störste fiende. Detta inneboende hat måste ha plågat honom lika mycket som han plågades av att hans syster omvänt sig till islam.

Naturligtvis känns nu alla dessa konflikter långt borta och jag bryr mig inte det minsta om Abu Jahl, vars död under slaget vid oasen Badr var en av Guds stora välgärningar. Men innan dess hade Abu Jahl verkligen gjort allt för att förödmjuka oss på alla upptänkliga vis.

Prisa din Herres, den Högstes, namn!
Han som skapar allt och därefter formar det
och som ger människan hennes rätta mått
och därefter leder henne på rätt väg,
och som låter betesmarkernas gräs växa
för att sedan vissna och svartna.

Vi skall lära dig att läsa
och du kommer inte att glömma något
utom det som Gud vill att du skall glömma;
Han vet vad människorna öppet tillkännager
likväl som det som de vill dölja.

Och vi skall göra det lätt för dig att följa religionens bud.
Påminn nu människorna, Muhammed –
kanske skall påminnelsen vara dem till nytta;

den som står i bävan inför Gud
kommer att lägga den på minnet
och bara den olycklige stackare
kommer att vända ryggen till
som blir lågornas rov i den stora Elden,
där han varken kan dö eller leva.

Den skall det gå väl i händer
som under sitt liv strävar efter renhet
och åkallar sin Herres namn och förrättar sin bön.

Men ni människor sätter det jordiska livet före allt annat,
trots att det kommande livet är bättre
och varar i evighet.

Allt detta har helt visst redan sagts
i de tidigare uppenbarelserna,
i Abrahams och Moses uppenbarelser.

MUHAMMED VAR av medellängd, kraftfull och både skarpsynt och kvicktänkt. Han uttryckte sig livligt och målande och hans slutledningskonst var mästerlig. När vi fortfarande var unga försökte jag locka honom med mig till änkorna för att roa oss. Men han kom alltid med undanflykter. En gång föll han till och med i sömn medan han väntade i förhallen hos en av dem, och det var ändå en kvinna som Herren gett stort behag. När jag väckte honom i gryningen, sa han:

– Abu Bakr, varför låter du mig sova under bar himmel?

Jag bad honom förlåta mig och var alldeles förbryllad över att se honom insvept i sin vita burnus; han hade säkert fått känna av den bitande nattkylan.

– Du skämtar! Tvärtom har du berett mig ett stort nöje.

Jag log mot honom.

– Men Muhammed, vad är det för nöje du pratar om? Du steg inte ens in i kvinnans hus! Hon skulle ha värmt dig, det är ett som är säkert.

– Jag menar nöjet att få sova under himlavalvet liksom tiggarna och de vilda djuren, och med bara en mantel som täcke. Det kändes, Abu Bakr, som om jag var ung på nytt.

– Den känslan hade du nog fått uppleva i sängen också!

Alltsedan sin barndom hade han behållit denna längtan tillbaka till beduinlivet. Han talade ofta om det med tårar i ögonen. Han tillade att alla de andra profeterna på samma vis hade strövat omkring från lägerplats till lägerplats och vaktat någon ökenherres getter och kamelston. Det bästa han visste var att tala om svunna tider då det fanns människor på jorden som var utsända av Gud. Han berättade om Mose, judarnas konung, om Maria och hennes son Jesus, om Imrans ätt. Men allra helst frammanade han bilden av Maria. För honom förkroppsligade hon den moder

han själv inte fått lära känna, eller alltför lite, eftersom hon dog när han var sex år.

Muhammed kände till alla dessa berättelser. Alla dessa forntida profeter. När vi färdades genom olika länder för att köpa och sälja våra varor stannade han ibland för att samtala med någon av de fattiga stackare som andra araber föraktade. Han talade däremot aldrig illa om någon. Han var tvärtom mycket noga med att lyssna på de allra svagaste. Han blev djupt berörd av alla de människor som lämnats kvar längs karavanlederna.

Han kunde ofta bli stående vid sidan av vägen för att diskutera med någon vis gammal man som jag själv tog för en durkdriven skurk. Då kunde han säga till mig: »Se på hans ansikte«, och allt jag såg var ett skäggigt och smutsigt anlete. Jag sa som det var, men han bara skakade på huvudet och skyndade tillbaka till den förslagne rackaren. Ibland kunde det ta flera timmar innan han återvände, glad och upplivad.

– Där ser du, Abu Bakr, du ska inte döma människor efter deras utseende. Den här mannen berättade sådana märkliga historier, bland annat en som handlade om Alexander den Tvåhornade.

– Honom har jag aldrig hört talas om.

– Han var den störste mannen i hela världshistorien.

– Varför tvåhornad?

Jag skrattade och Muhammed såg uppgiven ut.

– Han bar världens öde på sin hjässa. Och därför behövde han två horn.

Jag skrattade ännu mer. Men jag hade fel. Den tvåhornade Alexander var verkligen en stor krigare som föddes vid jordens yttersta gräns för att erövra hela världen. Han tog sig ända till Indien, berättade Muhammed. Han störtade perserrikets storkonung från tronen och skövlade så många städer att det skulle behövas ett helt liv för att räkna upp dem alla.

– En dag, Abu Bakr, kommer du att få makten över ett imperium. Vi kommer att erövra de två stora rikena, Sham och Persien, där månggudadyrkarna och eldsdyrkarna bor.

Jag ville inte tro honom, vi var bara unga araber och Mekka var hela vår värld. Och hur stort var den stadens inflytande? Vi hade gjort våra resor, och de städer där vi stannade ett tag för att sälja rökelse från Jemen eller slavar och sandelträ från Etiopien, överträffade vår blygsamma stad både i välstånd och skönhet. Men all deras glans hindrade inte Muhammed från att drömma. Till skillnad från oss strävade han efter att uppnå en lika storslagen prakt och vara lika handlingskraftig som Alexander. I sitt huvud formade han arméer och fick dem att marschera; de forsade som en störtflod ut över världen, från öst till väst; de bars fram av de enastående orden från en Gud som skulle uppenbaras och de erövrade Jerusalem för att återuppföra Salomos tempel.

Muhammed hade också drömmar om en vit häst på vilken han bars ända till världens ände. Ritten gick mot ett bländande ljus som var starkare än tusen solar.

Jag hoppades att han inte skulle dela sina drömsyner med någon annan än mig. Jag var rädd att man skulle ta honom för en galning som plågades av jinner. I Mekka skulle ett sådant rykte vara ödesdigert. Jag trodde på honom eftersom han diskuterade sina visioner med mig; så snart han fått dem beskrev han dem för mig. Han nämnde dem inte ens för Khadija, och ändå var hon hans hustru och trognaste rådgivare. Det var Khadija som gett honom del i sin förmögenhet när han fortfarande tvekade om sitt vägval, en föräldralös vars storslagna drömmar inte kunde ta sig igenom fattigdomens nålsöga. Hon hade gett honom så mycket att han började drömma om att erövra himlen.

Ibland bjöd han mig till sitt hus för att vi skulle tillbringa kvällen tillsammans. Khadija och döttrarna sov, medan vi

dröjde oss kvar ute på gården där vi kunde sträcka ut oss på en madrass av ull. Sidenkuddar gav oss stöd för rygg och nacke. Vi betraktade stjärnorna.

Tystnaden lade sig som ett tungt svart täcke över Mekka. Ibland åt vi dadlar och drack mjölk. Det var före uppenbarelsen, långt före vår *hijra*, jag minns inte längre exakt när. Muhammed hade just fått barn och förlorat en son; han var trettio år liksom Messias som dog så ung, om man nu kan mäta någons existens enbart i det antal år han tillbringat på jorden. Ett liv beror så mycket på vad man lyckas fullborda och så lite på hur länge det varar. Om en människa lyckas uppfylla alla sina drömmar har hon levt ett liv som är tusen gånger mer värt än ett vanligt liv. Om hennes drömmar var vackra och storslagna kommer de att leva vidare i människornas minne för all framtid.

Jag vet att jag, Abu Bakr, islams förste kalif, kommer att bli ihågkommen som Muhammeds följeslagare. Jag kommer att finnas där som hans förste och ende vän till tidens slut, då islam på nytt har blivit den främling som den en gång var.

Stjärnorna blänkte likt svajande lampor på himlen. Vi försökte räkna dem. Vi betedde oss som småpojkar som gått vilse i ändlöshetens ogenomträngliga gåta.

– Känner du ingenting, Abu Bakr?

– Tystnaden och tomheten som får mig att vändas.

– Bakom nattens täcke finns närvaron. Jag känner den, Abu Bakr. Den pulserar mot stjärnorna. En dag ska den anförtro sig åt mig.

Därför blev jag inte förvånad när han en morgon kom och berättade för mig att han var Guds Sändebud som kommit för att överbringa Hans ord. Sedan deklamerade han några versrader där det var tal om en stjärna.

– Abu Bakr, jag kallar dig till Gud och ber dig att använda hela ditt förstånd. Gud är sanningen. Jag ber dig att gå Gud till mötes. Det finns bara en enda Gud. Jag kallar dig för att du ska tillbedja Honom.

Innan jag gav något svar, återvände jag hem. Hela natten grubblade jag över min vän. Jag frågade mig om det inte bara var drömmar som fört honom bort till en främmande strand, där han gått på grund som en feluck på en ogästvänlig sandbank.

Vid himlen och vid den nattliga besökaren!
Och vad kan låta dig förstå vad den nattliga besökaren betyder?
Det är den stjärna vars ljus lyser upp det djupaste mörker.

Ingen människa har lämnats
utan den som vakar över henne.

Låt människan betrakta det som hon är skapad av!
Hon är skapad av flöden som väller fram
ur mannens länder och ur kvinnans bäckenring.

Han som har skapat henne har helt visst makt
att återskapa henne den Dag då hjärtats innersta vrå skall granskas
och då hon varken kan lita till sin egen styrka eller till andras hjälp.

Vid himlen som ger regn
och vid jorden som öppnar sig
för att ge plats åt det som spirar!
Uppenbarelsens ord är ord som avgör
vad som är sanning och vad som är lögn,
det är inte fråga om skämt eller upptåg.

NÄTTERNA VAR FYLLDA av drömmar. Den som handlade om Alexander påverkade mig mest av alla. I erövrarens hjältebedrifter såg jag ett förebud om det öde som skulle föra oss ut till världens alla hörn. Jag föreställde mig hur min vän Muhammed lät sig ledas av en enda Gud lik den som inspirerat greken Johannes, vars böcker skildrade Guds liv och såldes och köptes på marknaderna i Damaskus med samma våldsamma iver som ett mått kryddor från Sin.

Inte utan stor möda hade Muhammed lyckats komma över en bok som skildrade Alexander den tvåhornades liv på jorden och i evigheten. Hedersnamnet kom från en gammal legend som tillskrev honom gränslös makt över världen; källan till sin makt bar han på huvudet och för att göra sin Herre till viljes lät han offra fårbaggar på stora bål, där också soldaterna kunde äta sig mätta. Gud hade talat till honom genom en jungfru och gett honom evigt liv. Fanns han fortfarande ibland oss? Bistod han någon ryktbar bysantinsk härskare, eller kanske ännu hellre någon från faraos gamla hemland?

När jag frågade min käre vän svarade han att mannen givetvis fanns, liksom solen fanns. Och när jag frågade om han aldrig ifrågasatte en sådan övernaturlig närvaro, tillade han att han inte förstod varför man alltid måste tvivla, livet var ju fyllt av underverk. Han drog slutsatsen att vår vänskap också var ett mirakel eftersom den uppstått mellan två personer som egentligen inte hade någonting gemensamt och som vuxit upp under helt skilda omständigheter. Jag föddes rik, medan han blev rik först genom sitt äktenskap med Khadija. Vi var lika gamla, men han var en obotlig drömmare medan jag förblev mer praktisk och klarsynt. Han var rättvis, jag var försiktig; han anförtrodde sig ofta medan jag var hemlighetsfull som en kvinna.

– Muhammed, du sårar mig med dina ständiga jämförelser.

Han skrattade.

– Dessutom, Abu Bakr, är du högmodig.

Vi blev aldrig ovänner; jag visste att han tyckte om att retas och att han uppenbart inte menade något illa.

Dagen därpå sökte jag upp honom och betygade min tro på honom och på Gud, men om jag inte känt honom så väl hade jag inte heller försökt lära känna hans Gud. För en kalif är det farliga ord, det är jag medveten om, men jag ska förstöra de här enstaka sidorna innan jag dör. De får absolut inte falla i händerna på de avundsamma. Förvisso har jag lärt mig att på egen hand älska Gud utan att ha något behov av att åberopa min trogne vän. Kanske överdriver jag lite när jag säger det och förmodligen ljuger jag för mig själv. Men jag är en man och en man måste kunna bära motstridiga känslor inom sig, därför kan jag under *ridda*-krigen också ha förståelse inför arabstammarnas uppror, samtidigt som jag måste slå ner dem om jag inte vill se Muhammeds verk förvandlas till aska och människorna vända sig bort från Gud, liksom de vände sig bort från Alexander.

Jag förstår de stammar som i första hand anser att de slöt förbund med en man och inte med en Gud och att de nu, när mannen är borta, vill frigöra sig från en Gud som de aldrig tagit till sina hjärtan.

– En människa, Abu Bakr, behöver inte äga den sanna tron. Gud skänker den som en gåva att glädjas över. Han tillåter både dig och mig att tro på Honom. Han kan inte ge en sådan gåva åt alla människor. Ändå är Gud givmild. Men inte ens ett brinnande hjärta får nytt liv om inte Allah vill det. Om jag genom mitt exempel kan öppna mina vänners hjärtan, har jag fullföljt mitt uppdrag. Och om jag dessutom lyckas förmedla Guds eget budskap kan jag dö som en god människa. Förstår du vad jag menar, Abu Bakr?

Visst förstår jag dig, min vän, vars kropp har kallnat men vars hjärta inte upphört att slå. Du har gett oss en ojämförlig kraft och styrka. Allt vi gör utspelar sig numera inför Guds ögon.

Och för att Gud ska leva måste jag göra allt jag kan för att bekämpa avfällingarna, trots att jag mycket väl inser att själva kriget är tvivelaktigt. Det är så svårt att ta Muhammeds plats! Jag är en gammal man som längtar efter att få vila ut vid sin väns sida och som blir alldeles matt av alla dessa tarvliga stridigheter. Det var otänkbart att överlämna makten åt ett barn, Ali var ett omöjligt val. Varför kan inte Fatima inse det? Hon tycker att jag har förrått Muhammeds ord som utpekade Ali, hennes man, som sin efterträdare. Om det är sant tog min vän fel eftersom en man kan missbedöma sina egna avsikter även om han är Guds Sändebud. Till och med här i Yathrib hände det ibland att han blev emotsagd av sanna troende och böjde sig inför deras argument.

Varför förstår inte Fatima att det är omöjligt för ett barn – han är säkert inte mer än tjugo – att ta ansvaret för en nations framtid och efterlevnaden av en sträng religions alla krav, och detta i en tid då farorna är otaliga?

Det är kvinnorna som är orsaken till våra motgångar. Det är vad Umar ibn al-Khattab mumlar från morgon till kväll, han som verkligen hatar dem alla. Umars elakhet får mig att förstå att det vore fel att betrakta dem som fiender. Det är de som vakar över Guds ord. De kan Koranen bättre än männen. Muhammed, han tyckte om kvinnorna. Och om min käre vän satte dem så högt måste det ha funnits goda skäl som Umar ibn al-Khattab ännu inte lyckats komma underfund med.

JAG HADE PRESENTERAT Saad ibn Abi Waqqas för Muhammed. Saads farfar Uhayb ibn Manaf var farbror till Amina, Muhammeds mor. Detta förde med sig att de snart blev vänner. Saad var fortfarande mycket ung, men han blev helt fascinerad av vår älskade Profets personlighet. Han anslöt sig till islam. Muhammeds utstrålning var en styrka för den nya religionen – och utan tvekan den största. Alla Mekkas ungdomar såg upp till honom. De vördade honom som en far, eller snarare oftast som en bror. Han visste hur han skulle samla de bästa ungdomarna; Saad var en av dem trots att han knappt var sjutton år.

Då Saad lät det bli allmänt känt att han anslutit sig till vår religion kungjorde hans mor att hon varken tänkte röra mat eller dryck förrän Saad återvänt till arabernas gamla tro. När Saads mor var så svårt medtagen att hon låg på sitt yttersta kom sonen på ett sista besök. Hon hoppades att hans hjärta skulle smälta och att han skulle avsäga sig den nya tron.

Saad gick fram till bädden där hon låg alldeles orörlig och väntade på honom. Fönsterluckorna var stängda och det härskade en gravlik tystnad i huset.

När den stackars kvinnan började jämra sig och vända sig fram och tillbaka på madrassen, lyfte Saad bort sidenbaldakinerna och böjde sig fram över moderns ansikte.

– I Allahs namn, mor, även om du hade etthundra själar och de dog en efter en, skulle jag aldrig överge min religion.

Alla moderns syskon var församlade och det hördes ett starkt fördömande mummel.

– Gör som du vill. Ät eller låt bli, fortsatte Saad.

Han reste sig och gick sin väg. Och vet ni vad som hände? Hans mor började äta igen.

Saad stod upp för muslimerna när de en eftermiddag blev attackerade av andra qurayshiter som hånade och

bespottade dem; det låg gamla skelettdelar från en kamel på marken och Saad fattade tag i ett lårben och krossade det mot ansiktet på en av våra fiender. Det var första gången som blod flöt för islams skull. Andra fältslag, andra krig skulle följa och mycket mer blod skulle flyta. När jag skriver detta utgjutes det över hela Arabien och flödar vidare in i Persien som ligger alltmer utlämnat åt våra trupper, och Saad ibn Abi Waqqas för alltjämt krig av kärlek till Gud och Hans Profet, trots att bara en av dem lever. Han är nu en man i mogen ålder, som istället för att svänga ett uttorkat ben i luften föredrar att hugga med sitt svärd mot fiendernas skrämda ansikten. Liksom Khalid ibn al-Walid, Islams svärd och min skickligaste härförare, sprider Saad skräck i hela Irak och är redo att tränga in i Sham. Må Gud bevara honom!

Muhammed förmedlade en väldig själsstyrka åt sina anhängare. Men Saad som kom från en ansedd familj riskerade ingenting i Mekka. På den tiden skulle ingen ha vågat bära hand på honom. Det var inte lika lätt för de svaga: fattiga eller slavar som anslöt sig till vår religion.

BILAL, EN ETIOPISK slav, vaktade gudabilderna inne i Kaba. Ofta när Muhammed och jag gick till templet för att be träffade vi på honom. Då frågade han ut oss om vår tro och vi besvarade omsorgsfullt hans frågor; sin vana trogen vände sig Muhammed till honom på ett respektfullt sätt. Bilal hade aldrig blivit bemött med sådan hänsyn, i vanliga fall var det ägaren som bestämde och han som lydde.

När Muhammed i sin tur ställde frågor till Bilal om de gudabilder och skulpturer som fyllde kultplatsen, svarade han att de aldrig vände sig direkt till honom. En del besökare såg så förnöjda ut att man fick uppfattningen att stoderna hade viskat något särskilt i deras öron, men när gudarna vände sig till Bilal kunde han bara uppfatta hårda och skarpa ord! Muhammed började skratta och frågade Bilal om de där figurerna av trä och sten någonsin fått hans liv att bli bättre. Om han till exempel återvunnit sin frihet genom att be till ikonerna. Till svar fick han ett rungande nej.

En dag när Muhammed och Ali bad tillsammans inne på det heliga området, rusade Bilal fram till Guds Sändebud och kysste honom på handen.

– Bilal, vad tar det åt dig?

– Jag kysser min Herres hand.

– Bilal, det är Guds religion som du ska ta till ditt hjärta.

Och Bilal blev den förste svarte muslimen.

Men Bilal tillhörde fortfarande Umayya ibn Khalaf, som avskydde Muhammed och islam. När han fick höra att etiopiern låtit sig omvändas blev han rasande. Han befallde sin slav att omedelbart ge upp sin religion.

– Jag räds inte min tro. Och jag tänker inte avstå ifrån den. Jag är din slav, men jag är fri att välja min egen tro.

Svaret fick inte Umayya att ändra uppfattning, istället fick det honom att helt tappa fattningen. I flera dagar förnedrade och torterade han sin slav; mitt på dagen tog han ut Bilal i öknen och band fast honom vid en sten som blivit glödhet av den starka solen, han fick ryggen svårt bränd och det skulle alltid komma att finnas ett otäckt märke som motsvarade konturen från den lömska bädden. Men det räckte inte för Umayya, utan han lade ett två centners block över bröstet på Bilal och piskade honom med uppbådande av alla sina krafter. Blodet rann längs sanden och slukades omedelbart som om ett svalg öppnat sig direkt ner till helvetet. Medan vrålen, skymferna och slagen haglade över honom, upprepade Bilal envist orden »den Ende«.

– Det finns bara en Gud. Han är den Ende.

När Muhammed fick höra talas om Bilals lidande, kallade han oss samman och sa:

– Om någon av er klarar av att friköpa Bilal, skulle han bereda både Gud och Hans Sändebud stor glädje.

Jag reste mig och gav mig genast iväg för att leta efter Umayya. När jag fick syn på honom frågade jag hur mycket han ville ha för etiopiern.

– Nio silvermynt. Det är vad som gäller!

Det var priset som var satt på en muslim i Mekka. Jag köpte Bilal.

När vi senare funnit en fristad i Yathrib byggde vi den första moskén för att kunna be tillsammans. Och Muhammed ville att vi, till skillnad från judarna och nasaréerna, skulle kalla till bön och i åtanke hade han Bilals röst, som var utomordentligt mäktig och vacker. Etiopiern hävde sig upp på en av murarna som omgav moskén och började med sjungande stämma uppmana muslimerna att komma. Hans sätt att kalla på oss berörde våra hjärtan och stärkte vår tro.

Senare deltog Muhammeds böneutropare i slaget vid oasen Badr, där han dödade sin tidigare ägare, Umayya ibn

Khalaf. När han var tillbaka bland oss visade han inga tecken på glädje; jag såg honom till och med gråta. Den tidigare slavens tårar slutade aldrig rinna.

Långt senare, i samband med vårt segerrika intåg i Mekka, klättrade han upp på Kabas tak. Hans röst ekade då över hela staden. Och han blev också den ende som fick följa med Muhammed in på kultplatsen och förstöra alla de gudabilder han vakat över i sin ungdom.

När min käre vän kallats hem till vår Herre, kom Bilal för att tala med mig.

– Jag ber dig, Abu Bakr, låt mig i fortsättningen slippa att kalla till bön.

– Varför, Bilal? Du har den vackraste rösten och det finns ingen som kan göra det bättre än du.

– Det får mig bara att tänka på Muhammed. Varje ord får mitt hjärta att blöda. Då inser jag att han inte längre kan höra dem.

– Han hör dem säkert fortfarande. Men du är fri att göra som du vill.

Under resten av mitt liv fick jag aldrig mer höra Bilal kalla oss till bön.

JAG KÄNNER ATT mina krafter börjar tryta. I två år har jag haft ansvaret för både de gudomliga och mänskliga frågorna. De sistnämnda är försåtliga. Arabstammarna är nu kuvade. Musaylima, den falske profeten, har tystnat för gott.

Även om Arabien för tillfället kan skatta sig lyckligt, är min väns hus i ruiner. Fatima dog ett halvår efter sin far utan att någonsin ha bjudit in mig. Ali hindrade både Aisha och mig från att komma till hennes begravning. Ali är sitt eget högmods fånge och har börjat uppbåda alla som är besvikna på mitt kalifat. Som alla vet kan man inte sitta vid makten utan att göra människor besvikna. När jag tänker på att vi var som bröder där ingen kunde så split, får jag lust att gråta av harm.

Jag har slutligen förstått att vi aldrig ska få återuppleva den sammanhållning som fanns under islams första år när alla i Mekka gaddade sig samman mot oss. Men ändå har nu den mäktiga nation som Muhammed ville skapa rest sig likt en kraftfull springare och stampar av otålighet. Den bereder sig på att storma ut på världens arena.

Hela universum kan höra den frusta och hur hovarna klapprar mot marken. Om Gud vill, och Gud överger aldrig Sin plan, ska vi se till att islam får makten på jorden.

Alexander! Din dröm har fått nytt liv!

Om inte Mekka till en början varit så motsträvigt, hade det besparat oss minst ett årtionde. I så fall hade Muhammed själv kunnat sprida Guds ord till Sham och Irak. Med egna ögon hade han fått se imperierna störta samman.

När vi pratade om det sa han att tiden var själva måttet på skapelsen och att människan var en del av detta mått; själv skulle han aldrig likt en vanlig köpman kunna förfoga över sina tillgångar eftersom han själv var det guld och den säd som utväxlades på livets marknad.

– Man måste kunna vänta. Ett enda liv räcker inte långt. Du ska veta, Abu Bakr, att ett frö aldrig dör. När det väl fallit ner, ser jorden till att det skjuter upp som ett träd mot himlen.

Det var efter den sista pilgrimsfärden. Han hade just bett mig att leda bönen i hans ställe. Han plågades nästan hela tiden av feber; om morgnarna kunde det vara lite bättre och då bad han ofta Aisha, som vakade över honom dag som natt, att gå och hämta mig.

En morgon såg Aisha att Fatima satt vid sin fars bädd. De samtalade, men det var omöjligt att höra vad de sa. Sedan blev Fatima tyst och började gråta, därefter blev det tyst på nytt och plötsligt började hon skratta. Aisha frågade hur hennes sinnesstämning kunde skifta så oväntat.

– Min far berättade att han skulle dö. Då började jag gråta. Sedan sa han att jag skulle bli den första att återförenas med honom. Då skrattade jag av glädje över att snart få träffa honom igen.

– På så vis, Abu Bakr, påverkar jag er alla. Med mina ord ger jag vatten åt jorden, som i sin tur ska lyfta er mot zenit.

– Men om du skulle råka dö innan dess, Muhammed?

– Gud dör aldrig, Abu Bakr.

Nu är det min tur att bereda mig på att lämna denna jord och ljuset som fyller mina ögon; snart ska mitt hjärta förblindas. Jag ska inte längre få njuta av oskyldiga nöjen: äta en frukt, älska en kvinna, betrakta ett barn; min tunga ska bli orörlig, min hand, mina stackars fingrar ska inte längre lyftas för att smeka eller skydda mina ögon från den bländande solen; det blir ett enda långt mörker fram till Domens dag. Om det vi ber om förverkligas kommer vi att vakna bland de döda och då ska jag få återse min käre Muhammed. Hur länge ska jag då inte ha väntat! Men själva tiden kommer inte längre att finnas. Liksom min käre vän ska jag vara borta under en tidlös evighet. Det är sant att hans ord och Koranen hela tiden påminner oss om honom, men jag kan inte tala med honom eller höra hans röst, och

jag förstår att Bilal inte längre står ut med att kalla muslimerna till bön, nu när Muhammed ligger begravd i sitt hus, exakt på det ställe där han gav upp andan i min dotters famn.

När himlen rämnar
och stjärnorna skingras,
och haven svämmar över sina bräddar,
och gravarna störtas över ända –
då skall varje själ klart inse vad den har
sänt framför sig och vad den har skjutit upp.

Vad kom dig, människa, att missta dig
i fråga om din Herre, den Givmilde?
Han som har skapat dig och format dig
med hänsyn till den uppgift du skall fylla
och gett din natur dess jämvikt;
skapat dig i enlighet med sin vilja.

Nej, i er otacksamhet förnekar ni domen!
Och det finns de som vakar över er,
ädla skrivare, som känner er och vet vad ni gör.

De gudfruktiga skall helt visst finna salighet
och de som har sjunkit djupt i synd
skall förvisso finna helvetets eld;
där skall de brinna på Domens dag
och de skall inte komma undan straffet.

Och vad kan låta dig förstå vad Domens dag betyder?

Ja, vad kan låta dig förstå vad Domens dag betyder?

Det är den Dag då ingen människa kan hjälpa en annan;
den Dag då det blir uppenbart
att all makt och all myndighet tillhör Gud.

VÅR RELIGION HADE fått ett fyrtiotal anhängare, de flesta var friköpta slavar men några kom från välbärgade mekkanska familjer; Muhammed och jag var äldst, vi var båda födda under Elefantens år.

En morgon kom Muhammed och sökte mig. Jag förberedde en karavan till Sham, där jag tänkte sälja varor inhandlade i Jemen.

– Abu Bakr, du får inte ge dig iväg. Gud har sagt åt mig att varsko mina närmaste.

– Börja då med din egen klan.

Således bjöd han in dem till en kvällsmåltid i sitt hus. Hans farbröder Abu Talib och Abu Lahab infann sig; de hade slutat tala med varandra efter en tvist. Abu Lahab, den hunden, hade attackerat sin bror Abu Talib och vräkt omkull honom. Han hade börjat slå honom i ansiktet, när Muhammed ingrep och tog ett fast grepp om axlarna på Abu Lahab och kastade honom våldsamt mot en mur.

– Vi är båda två dina farbröder! Varför tar du parti för Abu Talib?

Muhammed älskade Abu Talib som en egen far; han kunde inte tillåta att denne blev illa behandlad i hans närvaro. Han hade bara följt sitt hjärta. Därför visste han inte vad han skulle säga till Abu Lahab, som aldrig förlät honom och i fortsättningen tog vara på minsta tillfälle att motarbeta sin brorson. Det är den viktigaste orsaken till att han blev en sådan hätsk motståndare till Guds Sändebud och hans religion. I varje fall var det vad vi trodde på den tiden. För min del tror jag att han lät sig ledas av djävulen och sporrades av sin hustru, skvallertackan, som inte kunde acceptera att en föräldralös skaffat sig ett rykte som översteg hennes egen makes.

Hans två andra farbröder fanns också på plats den kvällen: Hamza och al-Abbas, som var en blyg och lite räddhågsen man. Hamza var däremot känd för sina utbrott. Liksom de gamla araberna levde han ett fritt liv, hetsigt och fyllt av galna upptåg, han rörde sig från det ena ökenlägret till det andra i sin ständiga jakt på villebråd. När han var tillbaka i Mekka – och om han inte utmanade någon på duell till följd av ett eller annat måttlöst dryckeslag – brukade han deklamera oanständiga verser om någon av de hetärer som klamrade sig fast vid hans mantel, som insekter i en kamelfäll. Trots att han var en i högsta grad färgstark personlighet, tyckte han om sin brorson och hade blivit intagen av dennes milda och eftertänksamma karaktär som var så rakt motsatt hans egen. Ali, som fortfarande var ett barn, var också där. Och om man ber honom så berättar Ali gärna vad som hände.

När alla ätit och druckit sig mätta reste sig Muhammed för att meddela sitt budskap; han blev genast avbruten av Abu Lahab.

– Han har förtrollat måltiden så att vi ska låta oss omvändas!

Sedan vände han sig direkt till Muhammed.

– Alla vi farbröder och kusiner som samlats här, vi tillhör din klan. Berätta nu vad du grubblar över, men någon förkunnelse vill vi inte veta av. Din klan kan inte isolera sig från alla andra araber. Vi har slösat bort våra tillgångar och Abd Manafs förmögenhet. Det är som Kabas tempelväktare och tack vare arabernas vallfärder till Mekka som vi har lyckats behålla vårt inflytande. Du, Muhammed, vill avskaffa den religion som gjort oss rika. Jag kommer att söka förhindra det av alla mina krafter. Och om vi inte klarar av att sätta stopp för dina vanvettiga planer, kommer qurayshiternas andra klaner att tillsammans med alla övriga araber avvärja den sortens meningslösa påfund.

Enligt Ali blev Muhammed alldeles stum; logiken i Abu Lahabs anförande hade gjort honom svarslös. När gästerna

gett sig iväg stängde han in sig i flera dagar och inte ens jag fick träffa honom när jag försökte. Man svarade att han var sjuk och inte kunde ta emot någon.

Några dagar senare vände sig Muhammed till Ali.

– Abu Lahab tog ordet ifrån mig och jag fick inte sagt vad jag hade på hjärtat.

Och han bjöd dem ännu en gång till sitt hus.

Han sa till dem:

– En herde ljuger inte för sina närmaste. I Allahs namn, den Ende och Odelbare, säger jag er att ingenting skulle kunna få mig att ljuga inför er. Jag är Guds Sändebud. Alla ni som tillhör Abd al-Muttalibs klan: jag känner ingen som skulle kunna bära fram en lika god nyhet. Ingen annan ung arab kallar er till att förverkliga något så storslaget i detta livet och kan lova er evig salighet efter döden. Gud vill att jag ska uppmana er att älska Honom. Döden är lik en sömn som man vaknar ur. Gud lovar er evigt liv. Vem är beredd att ge mig sitt stöd?

Ingen svarade, inte en enda av dem. Då reste sig Ali. Han var fortfarande ett ömtåligt barn med magra, krumma ben och rinnande ögon. På den tiden led han av en sjukdom som hindrade honom från att öppna ögonlocken när det var fullt dagsljus. Han var inget vackert barn och långt ifrån den ståtlige man som nu, med tjugoåringens hela arrogans, utmanar mig både ifråga om tron och den världsliga makten. För övrigt lyssnar jag inte så noga på allt som det påstås att han ska ha sagt. Men jag har börjat fästa lite större avseende vid alla dessa rykten, när jag nu ser hur han bemödar sig om att uppbåda sina vänner, som avgudar honom på ett sätt som de aldrig vågade med Guds Sändebud. Muhammed undvek alltid människor som överöste honom med vackra ord; han aktade sig noga för falska vänner som spridde ut illvilliga rykten efter att ha smickrat honom offentligt. En sådan person var Abdullah ibn

Ubayy som i Yathrib försvarade judarna av Qaynuqa-stammen och gick så hårt åt min dotter Aisha under halsbandsaffären att Muhammed var nära att förskjuta henne och därmed sätta punkt för vår långa och vackra vänskap. Må Gud bevara oss för sådana människors förehavanden!

Men idag, när solen går ner över Yathrib, är jag benägen att tro på det som Ali och hans anhängare berättar om den andra sammankomsten mellan Muhammed och hans klan. Detta är vad Ali ska ha sagt när de andra familjemedlemmarna vägrade följa Muhammed:

– Guds Sändebud, du har mitt stöd och jag ska vara din talesman på jorden.

– Sätt dig ner, Ali, du är bara ett barn.

Men tre gånger upprepade Ali sin lidelsefulla appell. Då gav Muhammed vika och utropade:

– Ali är min arvtagare och talesman. Hörsamma och lyd honom.

På grund av de orden, uttalade eller ej, lever jag mina sista år som vore det ett helvete på jorden. Fatima ansätter Ali så att han upprepar dem för vem som helst som vill lyssna. Så snart jag fattar ett beslut som ogillas av majoriteten blåser man nytt liv i Muhammeds ord för att på min bekostnad utöka Alis inflytande. Umar håller fast vid vår ursprungliga tro på Guds odelbara makt, som inte kan delas med någon gudomlig eller mänsklig varelse, och det är bara han som stödjer mig i kampen för att stärka islams enhet som en enda nation. Men Umar är oförsonlig och fanatisk och han skrämmer mig lika mycket som Fatima och hennes dumbom till man. Ändå är Umar mitt enda stöd, ty jag kan inte räkna med Uthman, som är allmänt känd för sin slapphet och feghet.

Däremot underlåter Ali och hans anhängare att berätta vad som blev sagt senare den kvällen.

Efter Ali reste sig nämligen hans far, Abu Talib.

– Muhammed, jag skulle så gärna vilja följa dig på din svåra väg. Vi har lyssnat på dig och vad du sagt har berört oss. Fortsätt du på den inslagna vägen. Jag svär att jag kommer att skydda och försvara dig till sista andetaget. På så vis kan jag lova dig att ingen av oss här, eller från någon annan klan, ska bära hand på dig. Om någon ändå försöker kommer han eller hans klan att drabbas av min och Hamzas vrede.

Hamza reste sig också och kastade anklagande blickar på Abu Lahab, som blev så förskräckt att han inte vågade möta Hamzas blick.

– Däremot, Muhammed, kan jag aldrig någonsin förneka Abd al-Muttalibs religion, fortsatte Abu Talib. Jag vill dö på samma vis som han.

Min vän hade just vunnit sin första seger: klanens fullständiga och ovillkorliga beskydd, vilket därmed också gällde alla andra qurayshiter och deras familjer. Abu Talib hade gått halva den väg som kunde fört honom till islam, men visade med sitt svar fortsatt respekt för arabernas religiösa traditioner och kunde inte bli anklagad av Muhammeds fiender för att ha gått över till den nya tron. Hans åsikt vägde fortfarande tungt och utan hans samtycke fanns det ingen som skulle våga spilla Muhammeds blod och därmed bryta blodsbandet mellan denne och Abu Talib, som trots sin fattigdom hade behållit all den pondus som låg i uppdraget som Kabas tempelväktare.

När Abu Lahab, som förstod att segern var på väg att glida honom ur händerna, reste sig och sa att frågan var allvarlig och att det i synnerhet gällde att få Muhammed att ta sitt förnuft till fånga, snäste Abu Talib av honom:

– Vid Mekkas alla gudar, vi ska skydda honom så länge vi lever. Och det gäller dig också!

Och när gästerna reste sig från bordet samlades de kring Abu Talib för att raljera lite tillsammans med honom.

– Har inte Muhammed sagt åt dig att lyssna på din egen son och följa hans råd?

– Muhammed kan ta fel, men han är fortfarande vår brorson och son.

Det är just de orden som Alis anhängare underlåtit att föra vidare. Abu Talib hade rätt och inte hans unge och hetlevrade son. Om han blivit muslim som sonen begärde hade han inte kunnat skydda Muhammed. Ett vuxet agerande motsvarar inte alltid ett barns naiva förväntningar. Så snart muslimerna inser detta kommer de att utföra mirakel på denna jord.

Till stammen Thamud sändes deras broder Salih.
Han sade: »Dyrka Gud, mitt folk –
ni har ingen annan Gud än Honom!
Ni har fått ett klart vittnesbörd från er Herre:
detta Guds kamelsto är ett tecken för er.
Lämna henne i fred att beta på Guds jord
och tillfoga henne ingen skada;
annars väntar er ett plågsamt straff.«

Så slaktade de kamelstoet på grymmaste sätt
och trotsade sin Herres befallning.
Sedan sade de: »Salih!Nedkalla nu över oss
det straff som du har hotat oss med
om du verkligen är en av Guds utsända!«

Och de drabbades av ett jordskalv
och morgonen fann dem
liggande framstupa i sina hem.

Salih lämnade dem med orden:
»Jag framförde min Herres budskap
till er, mitt folk, och gav er goda råd.
Men ni tyckte inte om att få råd.«

NÄR QURAYSHITERNA förstod att Muhammed inte skulle upphöra med sin förkunnelse skickade de Abu Sufyans svärfar Utba ibn Rabia i ett försök att nå en överenskommelse som skulle skydda deras intressen. Utba var en riktig gammal get och dessutom ängslig av sig, vilket uppriktigt sagt är en sällsynt egenskap hos getter, som i allmänhet är både nyckfulla och trotsiga. Han var lång och gänglig, och i likhet med många män som utan större svårighet uppnår en hög ålder ägde han en viss torrhet och smidighet. Formell och vidskeplig som han var hade han aldrig utmanat någon i Mekka. Hans förmögenhet, som ansågs betydande, skyddade honom mot onda anslag. Han gav understöd åt ett stort antal personer som följde hans minsta vink. Han var också en far som lydde sin dotter Hind och fruktade sin svärson Abu Sufyan. Ändå stod han på god fot med Muhammed, som han behandlade med stor välvilja.

Utba kom och satte sig bredvid Muhammed. Kabas stora mur skyddade dem från solen, som alltid var fruktansvärd i Mekka.

– Min käre brorson, du tillhör qurayshiternas ädlaste släkt. Du härstammar från Qusayy och Hashims klan, och ändå sviker du dina närmaste och förorsakar dem kval och olycka. Du har brutit stammens heliga band. Du har talat illa om våra värderingar, du struntar i våra drömmar, vår tro. Du gör narr av våra förfäder. Min brorson, lyssna på mig, jag ska ge dig ett antal förslag. Du kan fundera i lugn och ro och säga vad du tycker.

– Jag lyssnar.

– Säg mig, min brorson, vem som bör hyllas mest: du eller din far Abdullah?

Muhammed svarade inte. Med ett underligt leende på läpparna nöjde han sig med att betrakta Utba.

– Säg mig, min brorson, vem som bör hyllas mest: du eller din farfar Abd-al-Muttalib?

Muhammed teg.

– Om du tycker dig vara mer värd än de, säg det i så fall, min käre brorson. Då ska vi inte längre behöva sväva i okunnighet om vad du egentligen tänker.

Muhammed betraktade fortfarande Utba med ett leende.

– Min käre brorson, om det är rikedom du söker ska vi göra dig rik. Om du vill uppnå vår rang ska vi låta dig få makten över oss. Om du vill bli arabernas konung ska vi låta dig bestiga tronen och tjäna dig. Om du känner dig oförmögen att värja dig för de syner som jinnerna inger dig ska vi vårda dig och se till att de lämnar dig ifred.

Qurayshiterna trodde att de skulle göra min vän svarslös genom att proppa honom full med vackra ord. De ville korrumpera honom och kunna ropa ut inför hela folket att han var en hycklare som strävade efter världslig ära och rikedom. Men Muhammed var redan förmögen, Khadija hade gett honom en generös hemgift. Makten hade Muhammed fått av Gud och det var en instans som inte ens Utba ibn Rabia kunde föreställa sig.

– Är det allt du har att säga?

– Ja, käre brorson.

Och Muhammed började recitera:

Ha mim.
Detta är uppenbarat av den Nåderike, den
Barmhärtige –
en skrift vars budskap är avfattat i en fast och klar
förkunnelse
på arabiskt språk till nytta för de insiktsfulla,
med varsel om hopp och glädje – och med ord till
varning.

Men de flesta människor vänder sig bort
och vill inte lyssna när den läses högt och de säger:
»Våra hjärtan är övertäckta
så att dina ord inte når fram,
och våra öron har täppts till
och ett hinder har rests mellan oss och dig.
Handla nu som du anser bäst;
vi skall handla som vi anser bäst!«

Där gjorde Muhammed en paus. Han betraktade Utba rakt i ögonen innan han fortsatte recitationen ur Koranen.

Säg Muhammed:
»Jag är bara en människa som ni.
Men jag vet genom uppenbarelsen
att er Gud är den Ende Guden;
vänd er därför i ödmjukhet till Honom
och be om Hans förlåtelse!«

– Käre farbror, du har hört vad jag hade att säga. Nu får du göra din egen bedömning.

– Är det ditt sista ord, Muhammed?

Vår älskade Profet brydde sig inte ens om att svara. Utba dröjde kvar en stund innan han reste sig och gick. Bilal, som blev vittne till hela uppträdet, berättade det för mig; han hade sett hur Utba råkade i upplösningstillstånd inför Guds ord. När Muhammed kom fram till de straff som Gud förbehöll de otrogna, skyndade Utba på stegen utan att vända sig om. Det fick Bilal att skratta högt och på så vis upptäckte Muhammed hans närvaro.

– Och du, Bilal, lyssnar du på sådant som inte var avsett för dina öron?

– Herre, nog är det väl tillåtet för en människa att lyssna på Guds ord?

Muhammed började skratta och reste sig för att omfamna Bilal, som var så mycket längre, ättling som han var till Negus.

Senare, när Utba var tillbaka bland sina vänner, blev han väldigt förlägen när Abu Jahl frågade ut honom om budet till Muhammed.

– Jag gjorde som vi sagt och erbjöd honom makt och rikedom.

– Och vad svarade han?

– Vid Gud, jag förstod ingenting.

– Men han talade väl arabiska!

Abu Jahl gick fram och tillbaka som ett hungrigt lejon i bur inför de församlade qurayshiterna och han var inte alls nöjd med Utbas svar.

– Jo, men jag förstod inte ett ord.

– Han förstod inte ett ord!

– Förutom att vi skulle drabbas av Guds straff, liksom en gång Thamud-stammen. Och jag fick också höra ord som varken var en galnings eller en siares. Tvärtom var det ord som en dag, det säger jag er, kommer att genljuda över hela världen. Låt oss lämna den mannen åt sin kallelse och hålla oss undan. Om araberna dödar honom blir vi av med honom utan att behöva ingripa. Om han överlever och besegrar dem kommer hans ära att återfalla på oss qurayshiter.

Utba var före sin tid och hade rätt, till skillnad från alla dessa Abu Jahl och Abu Sufyan. Ändå blev det den hårda linjen som segrade och qurayshiterna förklarade krig mot Muhammed. Det gick så långt att Muhammed tvingades gömma sig för att inte bli misshandlad av de otrogna. Och vi tvingades fly genom öknen och bosätta oss i en främmande stad, som på den tiden hette Yathrib, för att undkomma förföljelse och död. Nu känns allt detta långt borta och Muhammeds lysande framgång och berömmelse är erkänd överallt eller på väg att bli det; qurayshiterna, Abu Jahls och Abu Sufyans barn och brorsöner, Khalid ibn al-Walids krets

som tillhör de senast omvända och den segerrika islams största förkämpar, alla företräder de nu vår religions framtid.

Jag förstår Alis och Fatimas vrede och besvikelsen hos våra bundsförvanter i Medina, *al-Ansar*, men jag kan inte hejda historiens gång. När min käre vän dog tog vi vårt första steg ut ur barndomen och lämnade Guds himmelrike för att träda in i människornas värld. Vi är nu underkastade samma lagar som härskar över allt levande alltsedan jorden skapades. Vi måste fortsätta våra erövringar eller gå under och därför är alla nya krafter välkomna, även de som bekämpade oss för mindre än ett årtionde sedan. Men för de flesta är det svårt att acceptera, eftersom de är fångar i sina minnen. De vill återuppväcka det som är dött. De tror att Gud fortfarande talar till människorna med Alis röst. Om de tänkte efter skulle de förstå vilken irrlära det är! Guds röst tystnade med Muhammeds död.

Thamud-folket hade flytt upp bland bergen och levde i grottor. Och Gud sände Salih till dem för att de skulle återvända till den enda religionen. Men thamudenerna var klentrogna och begärde ett tecken från Gud.

Salih svarade:

– Vad för ett tecken?

De pekade ut en klippa och sade:

– Salih, låt ett kamelsto som varit dräktigt i tio månader träda fram ur stenen. Om du lyckas, skall vi tro på ditt budskap och dyrka din Gud.

Salih åkallade Gud och kamelstoet lösgjorde sig ur stenblocket. Hon var dräktig, som de önskat. Dessutom var hon ovanligt storväxt.

När thamudenerna blev varse undret svek de sitt ord och återvände till sina avgudar.

Salih sade:

– Betrakta kamelstoet. Det är stort och kraftfullt. Det måste dricka ofta. Ena dagen skall det dricka ur er brunn och andra dagen skall ni själva dricka.

Kamelstoet drack allt vatten ur brunnen och nästa dag var brunnen fylld på nytt. Det kalvade och varje dag kunde thamudenerna mjölka det och dricka mjölken som det gav i riklig mängd. På så vis fick de goda dagar.

När sommarhettan började drog sig kamelstoet upp mot kullarna för att finna svalka. När vintern kom tillbaka sökte det sig på nytt till dalgången. Samtidigt gick thamudenernas stora hjordar åt motsatt håll av rädsla för det besynnerliga djuret; på så vis tynade de bort när de utsattes för den starka sommarsolen eller den bitande kylan uppe på höjderna. Då kastade sig thamudenerna över kamelstoet och dödade det.

Fölet blev skräckslaget och flydde upp bland kullarna.

När Salih fick höra vad som hänt, sade han:

– Om ni lyckas leta reda på fölet, kanske ni kan bli besparade det straff ni gjort er förtjänta av.

Thamudenerna blev rädda och beslöt att döda Salih, därmed trodde de att de skulle undkomma förbannelsen.

Salih brukade tillbringa nätterna i ett tempel utanför staden. Han gick bara ut när han ville predika för människor som han mött.

När natten kom gömde sig nio män i en grotta intill templet; de väntade på att Salih skulle falla i sömn för att mörda honom. Men grottans väggar föll samman och männen omkom under klippblocken.

När sedan thamudenerna anklagade Salih för att ha dödat de nio männen, svarade han:

– Thamudener, gå tillbaka till era hem och tag väl vara på de tre dagar ni har kvar att leva. På den första dagen kommer era ansikten att gulna, på den andra att bli alldeles röda och på den tredje blir de lika svarta som era hjärtan.

På så vis gick thamudenerna under. De hann bara linda in sig i sina liksvepningar.

HUR UNDERLIGT DET än kan verka fruktade jag, Abu Bakr, för mitt liv. Muslimerna var ständigt förföljda. Jag friköpte så många slavar jag kunde så att de skulle slippa bli utsatta för sina ägares våld. Varje dag hörde vi talas om män eller kvinnor som på grund av sin religion tvingades utstå vredesutbrott från sina herrars sida. Muhammed bestämde sig för att muslimerna måste få tillåtelse att fly från Mekka till Etiopien där Negus, som var känd för sin tro på den Ende Guden, inte skulle förfölja dem. En första våg av mekkaner tog sig till de doftande oljornas land. Bland dem fanns Uthman ibn Affan och Ruqayya, Muhammeds dotter. Ruqayya var den vackraste kvinnan i Mekka och den modigaste: en dag när hennes far blev attackerad inne på den heliga kultplatsen Kaba och hans belackare trängde sig så nära inpå honom att han var nära att kvävas, kastade hon sig in i kretsen av avgudadyrkare och lyckades rädda honom från att bli nedtrampad.

Muhammed hade gett henne som brud åt Uthman för att stärka sina egna band med honom, och Uthman hade blivit muslim av kärlek till henne. En andra våg gav sig också iväg till Etiopien, i den ingick Jafar ibn Abu Talib, Alis bror, och hans hustru Isma med de tatuerade händerna. Hon är nu min hustru. När jag tar hennes fingrar i min hand för att smeka dem ser jag hur linjerna flätas samman på hennes mjuka hud. Då kan jag inte låta bli att tänka på min ungdom när vi för första gången lämnade Mekka. Jag säger vi, men egentligen var det bara de allra rikaste som hade råd med resan till Etiopien. Och Isma deltog i denna första *hijra*.

Det var när hon var vid Negus hov som hon studerade de magiska vetenskaperna, vilket gjorde det möjligt för henne att ge muslimerna vård eller, om det var för sent, lindra deras smärtor och förbereda dem för döden. När Muhammed

sjönk in i en djup sömn, han som inte sovit på tjugo år, tillredde hon en läkedryck av ambradoftande olja. Hon fick honom att dricka den och han vaknade genast. Han beklagade sig över att någon hade fått honom att svälja en egendomlig brygd. Men kvinnorna blev lyckliga över att se honom vid medvetande; febern hade minskat. Ändå somnade han om, pannan var het och fuktig och han var uppfylld av drömmar och syner.

– Isma, lova mig att det blir du som tvättar min kropp när jag blivit kallad hem till Gud och Muhammed.

Hon kastade sig över mig och överöste mig med kyssar och tårar. Hon hade magiska krafter och vägrade acceptera min död, hon som sett sina tidigare män gå bort, liksom sin bästa vän Fatima och hennes far, Guds Sändebud.

När Muhammed gav upp andan var det Ali som tvättade honom och lindade in honom. När det blev Fatimas tur var det Isma som gjorde liksvepningen. Hon förbjöd min dotter Aisha, min käre väns hustru, att stiga in i rummet där Fatimas likvaka pågick. Aisha blev sårad och kom till mig och fällde tårar över all den skada som Muhammeds bortgång hade inneburit för muslimerna. Jag tog henne i min famn, hennes långa hår vilade mot min arm och jag tröstade henne så gott jag kunde.

När Isma återvände till vår sovalkov frågade jag henne varför hon hindrat min dotter.

– Det var Fatimas vilja. Varken du eller Aisha skulle få komma. Det var hennes yttersta vilja och jag kunde inte bryta mot den utan att riskera att bli straffad av Gud.

Då började jag önska mig en snar död. Bekämpa islams fiender, det gjorde jag varje dag, men jag hade inte väntat mig att bli avskydd av de som jag var satt att värna. Likväl älskade jag Fatima som en egen dotter och Ali som en son, men jag fick en usel lön för den kärleken. Vid Gud, det var inte jag som bestämde att Muhammed skulle dö! Jag hade heller ingen önskan att efterträda honom. Umar och Uthman valde mig i samråd med *al-Ansar* och emigranterna. Varför

sa inte Ali något vid det tillfället? Han föredrog att stanna kvar ensam i sitt hus, han satt säkert och mediterade över livet och döden! Vad väntade han sig av oss? Att vi skulle bönfalla honom att bli Muhammeds efterträdare?

Isma kom närmare och tog mig i sina armar. Jag kände hur hennes kvinnokropp vibrerade, fylld av liv och mildhet. Hennes välkomnande famn lugnade mig.

– Min älskade, snart ska jag överlämna min själ åt Gud.

Jag kunde känna slutet nalkas. Benen hade slutat bära mig, tankarna blev allt långsammare, orden mera tveksamma. Jag var trött på alla stridigheter. De som jag själv förorsakat äcklade mig, de som andra ständigt vållade mig tog mina sista krafter. Av kärlek till islam hade jag bekämpat Tulayha, Tayy och Fazara. Alla de stammar som inte längre erkände varken min eller Guds makt hade jag kväst med hjälp av Khalid ibn al-Walid: Khalid, islams störste krigare.

Khalid ibn al-Walid.

Därefter vände vi oss mot Ghatafan-stammarna och Salma, deras drottning: en muslim som övergav tron vid broderns död. Hon var god vän med Aisha som var hennes närmaste rådgivare. Under bataljen skar Khalid själv av henne halsen.

Då satte sig en annan kvinna upp mot islam: Saja. Det gick så långt att Umar ytterligare stärktes i sitt hat till all kvinnlig makt. Hon utgav sig också för att vara profet – en kristen överlöpare som tyckte sig stå i kontakt med Gud – precis som om världen efter min käre väns död hade plats för nya Guds Sändebud. Det var som en epidemi av nya Messias! Alla ville de komma i åtnjutande av Muhammeds ära och gav sken av att få sina uppdrag av den Högste.

Sajas besynnerliga religion blandade kristet och muslimskt: Messias, Jesus, var Guds ande, men till skillnad från hos nasaréerna betraktades han inte som Guds son;

hon bibehöll de fem dagliga bönestunderna, förbjöd all osedlighet, men tolererade vin och fläskkött som Gud förbjudit oss.

Saja skulle komma att liera sig med Musaylima, som också gjorde anspråk på att vara profet och Muhammeds efterföljare. Musaylima lät förbjuda all samvaro med kvinnor. Det var tillåtet att dela säng till dess kvinnan blev gravid, så långt var det naturens lag, men därutöver fanns det inga skäl till att fortsätta det sinnliga umgänget. Vilken märklig religion! De två hann knappt träffas förrän de var gifta och äktenskapet fullbordades utan dröjsmål.

När Musaylima såg henne för första gången lär han ha sagt:

– Vi är båda två profeter. Vem kan hindra oss från att ingå äktenskap?

Efter bröllopsnatten skildes de två profeterna utan att göra någon ny överenskommelse. Troligen blev Musaylima rädd. Det slutade med att Saja återvände till sina hemtrakter i Mosul; det sägs till och med att hon sedermera blev muslim. Musaylima blev till slut dödad av Khalids män vid striderna i Dödens trädgård. Yamama tillhörde nu Khalid.

EFTER DEN FÖRKROSSANDE segern över Musaylima vid bataljen i Dödens trädgård ville Khalid slå sig ner i Yamama, fiendens land. Trakten var vacker, bördig och försedd med otaliga rikedomar som inte kunde annat än behaga vår krigare. Han bestämde sig för att äkta dottern till Majaa, en av Musaylimas medbrottslingar.

Majaa krävde en omåttlig hemgift på en miljon dirham! Men Khalid tog för sig av krigsbytet och betalade. Bröllopet ägde rum i en lyx som ingen av oss tidigare hade skådat och det skedde samtidigt som hans armé fortfarande slickade sina sår; soldaterna klagade eftersom bytet inte hade fördelats enligt den sedvana som Muhammed infört. En av Umars vänner, Zayd, son till Amr och poet till professionen, sände honom följande versrader:

> *Låt de troendes ledare mottaga följande budskap*
> *från en ärlig rådgivare, som inte vill bedraga någon:*
> *han gav ut en miljon dirham för att äkta flickan*,
> *medan härens bästa ryttare plågades svårt av hunger.*

Och Umar, som äntligen kunde ertappa sin rival, utropade:

– Abu Bakr, ser du inte hur Khalid uppträder? Hur han slösar bort muslimernas guld? Aldrig någonsin har en son till Adam, eller en kung, gett en kvinna en miljon dirham i hemgift! Hur kan du, Abu Bakr, stillatigande se på när en sådan missgärning begås? Ve Khalid, som bär ansvaret för så många muslimers blod! Bara i striderna i Dödens trädgård dog tolvhundra män för islams skull. Emigranter och *al-Ansar*, min egen bror, alla var de Muhammeds vänner och nu har de lämnat jordelivet! Khalid bär ansvaret för deras eländiga slut! Han måste kallas hem, återlämna krigsbytet och aldrig mer anförtros något ledaruppdrag.

Jag reste mig och låtsades upprörd:

– Förbannad vare Khalid ibn al-Walid, hans fördömda högmod och begär efter rikedom! Men segern var viktig för muslimerna. De tappar modet om jag avsätter Khalid och våra fiender kommer att jubla. Muslimerna måste behålla sin tillit. Vi vill inte att islams fiender ska gnugga händerna av förtjusning och säga: »Se hur illa de behandlar de bästa av sina egna!«

För en gångs skull höll Umar med mig om hur detta sorgliga maktmissbruk skulle bemötas.

Trots sina egenheter var Khalid verkligen mannen som situationen krävde; den utmanande självsäkerheten uppvägdes mer än väl av hans militära genialitet. Och jag, som gör mig redo att lämna denna världen, vet mycket väl att det blir Umar som efterträder mig och att han också kommer att behöva en härförare av Khalid ibn al-Walids kaliber.

Men nu blir jag så ivrig att jag kommer bort från ämnet: att också jag, Abu Bakr, fruktade för mitt liv. Jag bestämde mig för att ge mig iväg till Etiopien, som Muhammed hade rått oss. Jag satt upp på mitt kamelsto och tog vägen ut från Mekka. Efter att ha ridit i fem eller sex nätter vilade jag en hel dag. Jag tänkte ge mig iväg på nytt när en man som jag kände kom emot mig. Han hette Ibn al-Dughunna och var hövding för Ahabishstammarna, som var bundsförvanter till qurayshiterna.

– Abu Bakr, vart är du på väg?

Jag förklarade orsakerna till att jag hade flytt.

– En man som du, Abu Bakr, ska inte behöva fly. Du är givmild mot de svaga, en pålitlig vän, och som en gammaldags arab respekterar du blodsbanden samtidigt som du välkomnar främlingar och är en god far och äkta man. Du tillhör traditionens försvarare, Abu Bakr.

– Jag har valt min Gud, och det kan qurayshiterna inte förlåta mig.

– Åt helvete med qurayshiterna! Jag går i god för dig. Jag ska skydda dig.

Så kom det sig att jag vände tillbaka med Ibn al-Dughunna, som skyndade sig att ta till orda inför qurayshiterna och ge mig sitt beskydd.

Rådssamlingen i Mekka svarade honom:

– Må han dyrka sin Gud om det är det han vill. Men låt honom göra det i sitt eget hus och inte föra våra kvinnor och barn på avvägar.

Jag accepterade domslutet och höll mig i mitt hus där jag kunde leda bönen ute på gården. De förbipasserande kunde höra mig recitera Koranen och till och med samtala med Muhammed om både denna och den andra världen, som väntade oss vid jordelivets slut. Vår sinnesrörelse var smittsam och många återvände hem fyllda av tvivel på förfädernas religion. Rådsherrarna i Mekka beklagade sig hos Ibn al-Dughunna över att jag inte fullt ut respekterade överenskommelsen. al-Dughunna kom hem till mig och bad att få bli befriad från sitt ord.

– Jag får nöja mig med Guds och Hans Profets!

LÅNGT FÖRE UPPENBARELSEN ledde Muhammed och jag en handelskaravan till Sham. När vi kom till en by där det bodde nasaréer togs Muhammed emot med all tillbörlig respekt medan ingen tog notis om mig, Abu Bakr. Då satt Muhammed av och lämnade karavanen tillsammans med dem. Alltsedan sitt första möte med Bahira hade Muhammed varit i tät kontakt med de nasaréiska munkarna, dessutom var han Khadijas man och hennes kusin, Waraqa ibn Nawfal, var Mekkas präst. Alla munkarna förrättade sina böner vända mot Jerusalem, den Fjärran Böneplatsen. Han saknade förståelse för de bysantinska nasaréerna som hade förvanskat budskapet från Abraham, Mose och Messias, Marias son.

När han kom tillbaka klädde han av sig och tog på sig svarta kläder.

– Följ med, Abu Bakr, och träffa en av de vise männen. Du kan ställa vilka frågor du vill om evangeliet och dess hemliga vetande.

– Nej, det vill jag inte.

Muhammed ryckte på axlarna och gick sin väg, han tyckte väl att det var bortkastad tid. O Gud, jag var verkligen en otrogen på den tiden. Muhammed måste till och med ha undrat hur han en dag skulle kunna bli vår Profet.

Det var kanske det som var uppgiften: att föra in kameldrivarna på Guds vägar. Men qurayshiterna hade inte någon tro, deras enda rättesnöre var handelsmannens moral. Hur tränger man igenom en sådan vägg? Muhammed kunde recitera tusentals verser, förutspå människors och djurs framtid, och ägde kunskap om världen och stjärnhimlen, men han hade inget svar på den frågan. Han plågades mycket av denna oförmåga. Däremot visste han att arabernas profet skulle övervinna det hindret, eller finna en

tro så stark att han klarade av det. Och han, Muhammed, väntade på ett sådant tecken från Gud för att helt ge sig hän åt förkunnelsen. Han hoppades på det löfte från himlen som aldrig kom, som dröjde med att falla på hans lott.

När han lämnade lägret steg en gammal kristen man, utmärglad och svartklädd, fram till mig.

– Varför vill du inte träffa den vise?

Jag betraktade gamlingen helt kort.

– Vi har inte samma religion.

– Han har märkliga ting att uppenbara för dig. Tillhör du Thaqif-stammen?

– Nej, Quraysh.

– Gå och träffa den gamle vishetsläraren. Han tycker bra om qurayshiterna och vill dem väl.

Inför min omedgörlighet återvände den gamle mannen till sin by. Jag stannade uppe länge och väntade på att Muhammed skulle komma tillbaka; solen gick ner över lägerplatsen och mina män och jag fortsatte vänta, ty vi skulle ge oss av i gryningen.

Muhammed var trött när han kom. Han klädde av sig och lade sig på bädden. Han kunde inte somna. Han betraktade natten genom tältets maskor. Emellanåt tittade månen in mellan vecken och lät en stråle falla över hans ansikte. Hans ögon glänste och han blickade oavvänt ut mot intigheten. Var det en tår som glimmade i ögonvrån?

Så snart det blev morgon steg Muhammed upp och drev tyst omkring i utkanten av lägret. Han sadlade och selade djuren och kom sedan tillbaka mot mig.

– När ger vi oss iväg?

– Är du klar?

– Ja.

Vi fortsatte vår färd och Muhammed sa inte ett ord på flera dagar. Om nätterna låg han på sin bädd och betraktade den oändliga rymden. Ibland steg han utan orsak upp och gick ut ur tältet. Han höll sig då utanför lägret och samlade ihop stenar eller vedträn till elden. Han var ofta nära att

skrämma upp kamelerna, som inte alls tyckte om att se honom komma och gå längs sanddynerna. Han slog sig ner i det starka månskenet och på marken ritade han märkliga geometriska figurer, som liknade de han sett i böcker som handlade om forntidens vetenskaper. Sedan raderade han cirklarna och trianglarna och gick tillbaka in i tältet, där han sträckte ut sig och förgäves bemödade sig om att somna.

Det var som om uppdraget som han så ivrigt och länge väntat på ständigt drog sig undan. Ändå hade han läst i stjärnorna att den dag nalkades då en profet skulle bli utsänd till hans folk. Han visste att händelsen skulle inträffa under hans livstid. Sanden rann honom mellan fingrarna liksom hans liv.

– Abu Bakr, varför säger du ingenting?

Jag såg på honom som om han blivit galen.

– Du har inte sagt ett ord på tre dagar! Och nu anklagar du mig!

– Förlåt, min vän, men jag var bekymrad.

– Vid Gud, för vad?

– Jag oroade mig för nästa liv.

Muhammed hade mist förståndet. Jag hade just fått det bevisat. Nästa liv? Vilken dårskap! Vem kan leva mer än ett enda liv? Det var bara tomma ord: mer än ett enda liv. Han sa verkligen vad som helst. Så var det, och för övrigt sa han snarare för lite än för mycket. Ett enda liv, kort men unikt, det är så mycket tydligare och klarare. Och man måste ta väl vara på det, njuta av varje ögonblick. Därav denna enorma lust som kom över mig att samla pengar och ärebetygelser på hög. Att vara Mekkas mest fruktade och respekterade man, det skulle komma med tiden, än så länge var jag bara en blygsam handelsman. Jag köpte slavar i Etiopien och sålde dem vidare i Mekka. Muhammed ville inte veta av den sortens affärer, dem överlät han åt mig när vi tillsammans ledde våra karavaner. Han föredrog att handla med parfymer och tyger; alla vällukterna fascinerade honom, i synnerhet ambra och bensoe, jasmin och mejram.

Jag ansågs också vara en tilldragande man, vilket jag inte hade något emot. Jag hade gjort många erövringar bland Mekkas kvinnor. Jag hade några beundrarinnor som gjorde allt för att uppfylla mina önskningar.

– Lugna dig, Muhammed, vi har bara ett liv. Och därutöver, ingenting.

– Hur kan du säga så, Abu Bakr? Vi ska återuppstå och avlägga räkenskap för våra liv.

– Avlägga räkenskap?

– Vissa av oss kommer till paradiset och de andra till helvetet.

– Och vart kommer du?

Det visste han inte. Det visste inte ens prästerna som han rådfrågade under sina resor. När han var yngre hade han varit som Abu Sufyan och jag, utan tro och utan fruktan. Han kunde ha dött ovetande. Men den poetiska gåvan hade öppnat hans sinne för de andliga krafterna. Han kunde inte klargöra det ens för sig själv, liksom han för tillfället inte kunde förmedla den kunskapen. Hur skulle han kunna förklara för en okunnig människa att den praktfulla och mystiska värld som han uppfattade inte var en stum värld? Hur förklara för någon att de ord som kom över hans läppar när han svepte in sig i sin vita mantel hade sitt ursprung både i den välbekanta värld som bredde ut sig inför hans ögon och i en annan okänd värld som gömde sig bakom nattens myllrande stjärnor?

Vi hade fört våra karavaner långt bort; vi hade tagit oss in i Sham och befann oss norr om den vackra staden Damaskus, där det fanns avsättning för all jordens överflöd.

Vi hade gjort långa dagsmarscher och sovit under bar himmel. Himlavalvet var fortfarande tomt. Dess klarhet var så total, så ny, som om världen just öppnat sig som en blomma.

Vi var bästa tänkbara vänner. Muhammed hade nyligen fått en liten son som var en spegelbild av honom själv. Han var lycklig, full av energi, ansiktsuttrycket var klart och öppet, ögonen log.

Vi hade färdats så länge att våra karavaner kommit ända fram till havet. Vi var inte alls beredda på det. Solen hade just brutit igenom nattmolnens sista slingor. Horisonten färgades röd och det oändliga havet bredde ut sig under den enfärgade himlen. Vi var fortfarande unga, vi var lyckliga och han var så levande och stod där i gryningen som om han var den första människan på jorden.

Han betraktade mig och sa:

– Abu Bakr, har du någonsin badat i havet?

Jag svarade att det var det mest fantastiska skådespel jag någonsin sett. Han tog mig vid handen och ledde mig ner till vattenbrynet. Vi tog av oss skorna och klädde av oss. Vid den tiden var Muhammed inte rädd för att visa sig naken. Vi gick långsamt ut i vattnet och höll hela tiden varandras händer, som två barn inför ögonen på Gud.

– Säg, Muhammed, tror du att döden är lika mild som havet?

– Detta är inte döden, Abu Bakr, detta är inte döden.

Efter sin far Filips död kröntes Alexander till kung. Knappt tjugo år gammal trängde han med sin här in i Mindre Asien och förde sedan sina trupper vidare mot araberna, som också snabbt besegrades. Då han nu etablerat sin makt, vägrade han skicka det guldägg som grekerna var skyldiga att erlägga i tribut till Darius. När den persiske kungen krävde att få det, svarade Alexander den Tvåhornade:

– Jag har nackat och ätit upp hönan som värpte det.

Som svar skickade honom Darius en kägla, en boll och ett mått sesamfrön. Han tillrättavisade Alexander och föreslog att denne skulle leka med käglan och bollen och betala sin tribut, annars skulle Darius soldater som var otaliga som sesamfrön ta hand om honom och hans kungadöme, som styrdes av ett barn.

Alexander svarade:

– Ädle Darius, äntligen har jag förstått innebörden hos dina presenter. Jag ser dem som ett förebud om mitt öde. Med min armé skall jag erövra jorden och du skall bli min slav.

Med brevet skickade han ett mått stark senap, som skulle ge Darius en försmak av vad som väntade.

De två arméerna ställdes mot varandra och efter hårda strider blev perserna besegrade av grekerna. Innan slaget var över gav Alexander sina trupper order om att skona Darius. Men två soldater från den persiske kungens eget garde, som ville ställa sig in hos segraren, kastade sig över sin kung och genomborrade honom med sina lansar.

Innan Darius gett upp andan fick han besök av Alexander. Darius bad honom att äkta hans dotter Roxane och straffa de soldater som handlat trolöst.

Alexander lät korsfästa de två soldaterna.

– Så straffas den som dödar sin kung och sviker sitt folk!

Alexander lade under sig Persien och tvingade folket till trohet och lydnad. Han skövlade elddyrkarnas tempel och lät förstöra de heliga böckerna.

Sedan fick han en dröm att han kunde klänga sig fast vid solens horn på dess färd från öst till väst. När han frågade oraklet om drömmens innebörd, kom svaret direkt från Gud:

– O Alexander den Tvåhornade, detta är sanningen om din dröm: Du skall vara min budbärare till jordens alla folk, från ände till ände. Hela mänskligheten skall erkänna dig som ett Tecken från Mig.

Alexander svarade sin Gud med följande ord:

– Herre, uppdraget överstiger mina krafter, jag kan inte genomföra det på egen hand. Var skall jag finna krafter och arméer stora nog för att tvinga alla jordens folk och nationer till lydnad? På vilka språk skall jag vända mig till dem? Hur skall jag kunna övertyga dem? Och med vilka argument om jag inte behärskar deras tungomål? Vilka förnuftsskäl skall vara starka nog? Med vilka drömmar skall jag ge dem hopp? Det är ett uppdrag som är för stort för en enda människa.

Herren sade till honom:

– Alexander, jag skall ge dig all den kraft du behöver. Jag skall öppna din intelligens och ditt hjärta för all världens mysterier. Du skall se med mina ögon, höra med mina öron, och kunna läsa människornas hjärtan. Du skall imitera alla världens språk. Jag skall härda din kropp och själ i hårdaste brons. Du skall bli den tappraste man som satt sin fot på jorden. Jag skall följa dig varthelst du går, Alexander. Jag skall ge dig makt över ljus och mörker. Ljuset skall visa dina arméer vägen, mörkret skall skydda dem. Du skall inte längre känna någon som helst fruktan.

Sålunda erövrade Alexander världen från öst till väst och lät ljus och mörker växla beroende på om han ville öppna en väg för sina arméer eller begrava sina fiender i mörker. Han samlade ett helt folk på en enda plats och styrde det gudomliga ljuset dit, medan han lät resten av landet ligga i mörker. När folket var församlat, begärde han att de skulle

dyrka den Ende Guden som var fylld av förnuft och visdom – grekerna värdesatte förnuftet över allt annat – och de tillbad sin nye Gud. De som vände sig bort straffades med ett mörker som sänkte sig över deras odlingar, vägar och hus. Skräckslagna flydde de tillbaka till den ljusomstrålade Alexander och fogade sig.

Alexander den tvåhornades arméer försågs med soldater från många av dessa folk. Och Alexander, som var listig och snillrik, lät bygga båtar som klarade både havsseglingar och att bäras över land och kunde på så vis ta sig allt närmare jordens högra sida. När han erövrat alla nationer som fanns, kom en ängel vid namn Rafael för att samtala med honom.

Ängeln var ståtlig och vacker, och på hans rygg vibrerade ofantliga vingar i alla möjliga skimrande färgskiftningar. När han talade rörde sig vingarna och vecklade ut sig över hans huvud, därmed gav de en behaglig skugga åt samtalet. Skyddade från solen kunde Alexander och Rafael frammana bilden av den Högstes härlighet.

Alexander frågade:

– Hur visar ni er tillbedjan i himlen?

– Era böner kan inte jämföras med våra. I himmelriket finns det änglar som är så förkrossade att de aldrig reser sig upp utan tillbringar en evighet i ständig bön och med böjda huvuden. Andra står upp och börjar sjunga himmelska sånger; deras entoniga röster kommer att finnas kvar även sedan jorden utplånats och den sista människan gett upp andan. Det finns också de som flyger över den himmelska tronen för att ge oss den skugga som skyddar mot den brännande solen. Och så finns det oerhört stora änglar som stöttar den gudomliga tronen, de är så praktfulla att de saknar motstycke. De håller sig omänskligt stilla.

Berättelsen fick Alexander att börja gråta. Ängeln frågade honom vad som gjorde honom sorgsen.

– Jag skulle vilja leva länge nog för att kunna ge min Herre all den tillbedjan som jag är skyldig Honom.

– Är det vad du önskar, Alexander?

– Ja.

– Det finns en gudomlig källa på jorden. Den som dricker av dess vatten får evigt liv, om det är vad han önskar. Om han vill dö, kan han be att få det och Herren kommer att ge honom den förmånen.

– Så döden är en förmån?

– Det är en välgärning, Alexander.

– Jag vill dricka vatten från den källan. Jag vill ha evigt liv och kunna prisa min Herre. Vet du var källan finns?

– Nej, det vet jag inte, men det skall finnas ett ställe på jorden där mörkret är så tätt att ingen människa vågar sig dit. Kanske gömmer sig källan i den trakten.

Alexander kallade in alla sina vetenskapsmän och beslöt att påbörja sökandet efter källsprånget. Åtföljd av al-Khidr, en av hans fältherrar, satt han upp på ett jungfruligt sto som hade förmågan att se i mörker. När al-Khidr tog sig över en fors kastade han en pärla i det strömmande vattnet. Som genom ett mirakel stannade den just där det eviga livets källa rann ut i strömmen. Där tog sig al-Khidr ett bad efter att ha druckit flera klunkar med vatten. På så vis blev han odödlig och vandrar fortfarande omkring på jorden.

Alexander nådde däremot inte fram till forsen; han red vilse i det täta mörkret.

Efter att ha irrat omkring i fyrtio dagar och nätter lyckades slutligen Alexander och hans följeslagare ta sig ut ur skuggornas rike. De befann sig då i en märklig del av världen. På den klarblå himlen syntes fläckar av rött skymningsljus. De färdades längs ockrafärgade vägar som återspeglade det märkliga blodröda ljuset. De stannade framför en fästning, en qasr, *och Alexander gick fram till den stora öppna porten. En svala väntade vid ingången.*

– Vem är du? kvittrade den ängsligt.

– Alexander den Tvåhornade.

– Har du inte sett nog med världar?Har du inte lagt under dig tillräckligt med städer? Vad är det du söker?

– Jag vill förstå varför jag lever och varför jag dör.

Svalan skakade häftigt på vingarna.

– Alexander, finns det gott om gips och lera på jorden?

– Ja.

Fågeln svällde upp och blev tre gånger större. Den blev så stor att den täckte en tredjedel av portöppningen.

– Alexander, är det vanligt på jorden att bära falskt vittnesbörd?

– Ja.

Svalan blev så stor att Alexander blev rädd.

– Har dina män förnekat sin trosbekännelse? Har de satt upp andra gudar jämte den Ende Guden?

Då Alexander svarade nekande, återtog svalan sin tidigare form.

– Nu kan du gå upp, Alexander.

Och svalan flög sin kos. I portgången fanns en trappa som ledde upp till fästningens högsta punkt. Alexander gick uppför trappan. Han kom ut på en terrass som först verkade övergiven. När synen anpassat sig kunde han på avstånd se den bräckliga konturen av en man. Alexander gick fram till honom under tystnad, som om han var rädd för att själv bli överraskad av den vitklädda varelsen. Det var en ung man som hade ansiktet lyft mot himlen, i handen bar han ett horn. När han blev medveten om grekens närvaro vände han sig om.

– Vem är du?

– Alexander den Tvåhornade.

– O Alexander, stunden skall komma då min Gud befaller mig att låta hornet ljuda.

Han lyfte instrumentet högt upp i luften och det blänkande silvret förblindade helt Alexander. Sedan lade han hornet ifrån sig och plockade upp en sten.

– Tag den här stenen!När den är mätt blir du mätt, och när den är hungrig blir du hungrig.

Alexander tog emot gåvan och gick tillbaka till sina män. Han samlade vetenskapsmännen som fanns i hans följe, berättade vad mannen sagt och bad dem om råd. Ptolemaios som var den klokaste och värdigaste av dem alla bar fram en våg och lade stenen i en av vågskålarna. Sedan bad han att någon skulle bringa vågen i jämvikt med en lika stor sten. Alexanders föremål var alltjämt tyngre. Man lade på ytterligare en sten, men vågen lutade fortfarande åt samma håll. En tredje, en fjärde och till slut tiotals och hundratals stenar förändrade ingenting. Först när de nådde upp till tusen stenar började vågen ändra ställning.

Då sade Ptolemaios till Alexander:

– Herre, detta överstiger mitt vetande. Det är ett underverk som jag inte kan förklara. Det måste handla om forntida magi vars hemligheter vi inte känner.

al-Khidr, som anslutit sig till de andra, trädde fram och sade:

– Jag känner till stenens hemlighet.

Han tog den ur händerna på Ptolemaios och lade den i ena vågskålen, sedan tog han en vanlig sten och lade den i andra vågskålen. Därefter tog han en handfull jord och strödde den över det gäckande föremålet. Vågen ställde sig i jämvikt och sjönk sedan obetydligt på den sida där den mystiska stenen låg. Alexanders män ropade ut sitt bifall då de blev varse underverket.

al-Khidr sade:

– Alexander, Gud är allsmäktig. Hans domslut är oåterkalleliga. Han prövar oss människor genom att ställa oss mot varandra. Om Han vill kan Han ställe den vise mot den okunnige, och den okunnige mot den vise. På så vis har Han ställt mig mot dig, och dig mot mig.

Alexander tog inte illa upp.

– Det är riktigt, al-Khidr. Men du som är så vis, du har inte gett mig någon förklaring till underverket.

– Föremålet är en symbol för alla de välgärningar som din Herre gjort dig. Han har gett dig en oerhörd makt på jorden.

Han har låtit dig upptäcka länder där ingen människa varit före dig. Men det räckte inte för dig. Du gav efter för dina dåliga böjelser och försökte bli Gud genom att vägra dö. Mannen med hornet ville säga att människorna aldrig blir tillfreds så länge deras kroppar inte är täckta med jord. På samma vis lugnar sig stenen när man täcker den med lite stoft.

Alexander den Tvåhornade grät och lovade att under resten av sitt liv stå emot sitt begär.

KHALID IBN AL-WALID

EN BUDBÄRARE ANLÄNDER från Yathrib. Han stiger av hästen och går fram till mig. Mitt manskap samlas kring oss båda.

– Abu Bakr mår bättre, han skickar tolvtusen man till undsättning. Muslimer, oroa er inte, Abu Bakr lever!

När männen började avlägsna sig gick jag fram till ryttaren och tog emot meddelandet som han räckte fram. Innan jag öppnade det, sa jag:

– Hur är det med honom?

Mannen böjde på huvudet. Han var död. Abu Bakr var död.

– Vem har efterträtt honom?

– Umar ibn al-Khattab.

Umar har aldrig kunnat tåla mig; han kan inte acceptera att jag blivit så ärorik trots vad han anser vara min bristande tro. Jag tror på islam och på dess Gud liksom jag i Mekka trodde på min barndoms Gud som mekkanerna tillbad innan Muhammed steg fram.

I synnerhet tror jag på människans styrka och de segrar som kan vinnas på slagfältet; i det avseendet förstod Muhammed mig bättre än min egen far. Och ändå hade jag varit den motståndare som trotsade honom mest. Jag hade bestulit honom på segern vid Uhud och varit så nära att ta honom till fånga vid Hudaybiya att han sett himmelska härskaror komma till undsättning!

– Jag är alltså avsatt!

– Han har utnämnt Abu Ubayda till ny befälhavare.

– Du gjorde rätt i att inte säga det inför manskapet. Så länge kriget pågår är männen fortfarande mina.

Herre, var det för ärans skull eller för att göra Abu Bakr till viljes som jag gick ut i de här krigen?

Bara Gud vet att jag överallt och av alla krafter har sökt döden ända sedan jag var barn. En arabs största dygd är att dö i strid. O död, du är min vän och jag har sökt dig vid

Uhud, under slaget vid befästningsgraven och i Hudaybiya, där du lyckades undfly mig. Jag sökte dig vid Muta där så många muslimer strök med! Där Gud själv lät Budbärarens adoptivson Zayd offras och Jafar, Alis bror, bli martyr genom att få lemmarna avhuggna och kroppen styckad i två delar på grund av sin kärlek till Gud och Hans Profet. När jag tog befälet kunde jag bara undvika ett svidande nederlag genom att låta blåsa till reträtt; på så vis räddade jag Muhammeds armé. Än en gång avlägsnade sig döden, min vackra följeslagerska.

Senare slogs jag som en galen hund, och nu för Abu Bakrs skull, när islam hotades av utplåning under den *ridda* som Guds fiender satt igång, men Gud vägrade ta emot min fördömda själ i sitt paradis. Gud vill inte ge mig martyrskapet!

UMAR RÄDS MIN maktställning och undandrar mig befälet över muslimernas armé. Har han äntligen förstått att det är på slagfältet som imperier skapas och går under och inte i himlen? Gud har inget med det att göra! Här gäller bara tillfälligheternas spel och en obändig vilja.

Till skillnad från Umar accepterade både Abu Bakr och Muhammed följande sanning: för att krossa fienden måste du utveckla ett större våld än han, och bäst är alltid att slå till först. Om fienden varit först med att gå ut i krig, måste du vänta på att slumpen ger dig en chans att vända läget till din fördel och i din tur utveckla ett sådant våld att fienden kan förintas. Förmågan att gripa tillfället i flykten är det tydliga beviset på militär briljans! Om man låter det flyktiga ögonblicket passera återstår bara att be till Gud och Hans änglar. I krig får man aldrig någon andra chans.

Idag, på slätten vid Yarmuk, står jag redo att invadera Sham och krossa allt motstånd. Framför mig ligger Bosra och Damaskus, mellan oss står den bysantinska armén med sina tiotusentals man, bakom mig har jag några hundratal män. Jag litar helt och fullt på min armé; den är starkast eftersom jag lyckats inge den en tro som överstiger den som den fått av Gud. Min ende verklige motståndare, det är Umar, må Gud fördöma honom!

Han har aldrig kunnat acceptera att en pojkspoling fick honom på rygg, det är hela sanningen. Umar var storvuxen och flintskallig. Han var tjugo och jag var femton. Jag var livlig och full av upptåg och en dag när han passerade kastade jag ur mig:

– En fågel har byggt sig ett rede på ditt huvud, Umar! Och den har värpt ett ägg!

Så snart jag hade utmanat honom sprang jag min väg. Kokande av vrede började den idioten gå runt i hela Mekka och gorma att han skulle döda mig så snart han lyckats få tag på mig.

Min far Walid sökte upp mig.

– Är det sant att du har förolämpat Umar?

Jag erkände mitt brott: jag hade gjort narr av den blivande kalifen, han var äldre än jag, större, kraftigare och, som sagt, hans hjässa var kalare.

– Min son, du måste söka reda på Umar och gå med på en tvekamp. En Makhzum viker sig aldrig.

Umar utmanade mig på envig. Jätten räknade med att krossa den lille puttefnasken. Men han hade inte räknat med att jag var en vältränad soldat. Innan jag kunde gå satt jag till häst. Klanen Makhzum hade ansvaret för Mekkas försvar och ryttartrupper. I generationer hade vi formats till blivande krigare. Tillsammans med mina bröder brukade vi alltid slåss. Eftersom jag var kortväxt visste jag att mina fiender alltid skulle underskatta mig och likt enkelspåriga klädeshandlare bedöma mig efter mitt yttre och glömma att bristerna alltid kompenseras av goda egenskaper. Jag var snabb och smidig som djävulen själv.

Umar hann inte ens gripa tag om halsen på mig förrän han med sprattlande ben slog huvudet i marken. Ett steg åt sidan, en välriktad spark, en skicklig knuff med handen och jätten störtade omkull utan att ha lyckats röra mig. Jag var räddad och mycket nöjd med min bedrift. Just när jag skulle kasta mig över honom hörde jag honom jämra sig.

– Din hund, det är brutet! Du har knäckt benet!

Han höll med båda händerna om sitt ena knä och grät av vrede och smärta.

Han hade landat fel vilket inte var ovanligt för en ryttare, men en fruktansvärd tragedi för en nybörjare: att bli i det närmaste avrättad av ett barn! Vilken förödmjukelse! Eftersom han hade samlat hela Mekka blev han i flera veckor utsatt för invånarnas löje. Så snart man såg honom komma

med benet inlindat i linneskav och spjälat med palmträ steg munterheten och skratten dånade mot den sårades obefläckade hjässa. Umar såg hur de stackars hårstrån som fanns kvar börjat vitna.

Sedan dess hatar han mig och skulle allra helst vilja se mig död. Länge har han hoppats på att någon batalj ska beröva mig livet i olidliga plågor. Men förgäves, för döden avskydde mig ännu mer än vad han gör. Därför försökte han få mig osams med Muhammed och sedan med Abu Bakr; han påbörjade en smutskastningskampanj och anklagade mig för att ha mördat muslimer. Jag har aldrig dödat någon oskyldig, även om jag, det erkänner jag, avrättat ett stort antal motståndare till islam. Det bästa jag vet är rent spel, ärliga strider och ett gemensamt uppsåt lika rent som Zamzam-brunnens vatten; Malik var långt ifrån fläckfri och det är ju honom det handlar om här. Han hade allierat sig med Saja, olycksprofetissan som ansåg sig ha förenat Koranen och evangelierna. Vilken hädelse! Hur kunde en man som slöt förbund med en sådan kvinna för att bekämpa muslimerna och deras kalif, Abu Bakr, fortsatt hävda att han var en av oss? Min käre och förhatlige Umar, Malik var bara en hycklare och det enda man kan anklaga mig för är att ha äktat hans hustru samma dag som han avrättades.

Det är det, Umar, som gör dig så upprörd: att vårt bröllop helgades av blodet från en fiende till islam. Umar har alltid haft en helig fasa inför kärleken. Kvinnorna skrämmer honom och han försöker undvika dem som om de vore djävulen själv. Muhammed som älskade dessa underbara varelser lika mycket som han älskade sin Herre, kunde inte förstå det. Men han behövde Umar vars religiösa och politiska omedgörlighet hjälpte honom att tygla alla de belackare som han var omgiven av. Han förlitade sig på Umar när det gällde att tukta en smädare eller förbjuda dryckenskap på Yathribs gator. Det var Umar som stängde in kvinnorna och avlägsnade dem från Profeten som efterhand visade dem allt större misstro.

När det blev min tur att omfatta islam såg Umar sitt inflytande minska över Muhammed, vilket ökade det hat som han hyste till min person. Andra mera betydande qurayshiter massanslöt sig till Guds Budbärare; muslimerna började få övertaget och Umar var inte längre trons ende väktare.

Efter slaget vid Muta försökte han skada mitt rykte eftersom jag lagt beslag på ett stort krigsbyte som enligt lagen borde tillfalla en annan soldat, en feg stackare till jemenit, som hade dödat den modigaste av ryttare på ett ståtligt rödbrunt fullblod vars pansar glänste i solen. Vapenlarmet från alla männen blandades likt sädesstrån piskade av en satanisk vind. Denne okuvlige krigare hade dräpt flera muslimer, och om inte den lömske jemeniten blandat sig i hade han fortfarande varit i livet och kunnat röra sig fritt i Guds ljus. Därför kallade jag till mig jemeniten och drog in hans byte. På Umars inrådan gick då Ahmad ibn Awf och beklagade sig inför Muhammed.

– Varför gjorde du det, Khalid? frågade Muhammed.

– Bytet var för stort för en värdelös man.

– Och därför ansåg du att det passade dig bättre, Khalid ibn al-Walid?

– Ja, herre! Om du bara hade sett honom på sin ståtliga fux, hur han bländade sina fiender! Bytet går från en riktig krigare till en annan, det är bara rättvist.

– Khalid, jag bestämmer vad som är rättvist. Du har all heder av din ärlighet, som skiljer dig från alla de lismare som omger mig. Men nu är det så att bara Guds lag avgör vad som är rätt och vad som är skadligt för oss människor. I det här fallet säger den att bytet tillhör segraren, oavsett vem han är eller varifrån han kommer. Khalid, du måste ge jemeniten vad du är skyldig.

Då utropade Ahmad ibn Awf:

– Jag sa ju det, Khalid!

– Vad menar du, Ahmad? frågade Guds Budbärare.

– Jag visste att du skulle säga åt honom att lämna tillbaka bytet.

– Du tror att du vet mycket, Ahmad.

Och Guds Budbärare vände sig till mig.

– Khalid, behåll bytet! Lämna inte tillbaka det till någon!

Därpå vände han sig till Ahmad ibn Awf och Umar, och sa:

– Borde ni inte visa mina befälhavare den respekt de förtjänar? Ni kan inte både dra nytta av all deras skicklighet och vägra acceptera deras brister.

Se de frustande stridshästarna!
Se hur deras hovar slår upp gnistor
när de galopperar till anfall i den tidiga morgonen
och hur de river upp moln av damm
när de stormar fram i stridsvimlet!

Människan är sannerligen djupt otacksam mot sin Herre
– om detta vittnar hon själv –
och visar sin kärlek till rikedom i ivern att samla mer.

Vet hon inte
att då det som göms i gravarna strös omkring
och det som människorna har dolt i sina hjärtan uppenbaras;
den Dagen skall det bli uppenbart
att deras Herre var väl underrättad om dem.

SEDAN MUHAMMEDS död har vi inte stigit av hästryggen! Tre år och ständigt på väg. Jag måste ha kämpat mot islams alla fiender efter att först ha tagit strid med själva islam. Vilken ironi! Jag är skapt för krig som andra för kärleken eller poesin.

Jag är Khalid, son till Walid, sonson till Mughira, en av Mekkas största hövdingar, och mitt liv är en väv av blodiga strider. Jag har aldrig förlorat någon batalj, inte ens vid berget Uhud när jag förde krig på islams fienders sida och lyckades vända ett förestående nederlag till en lysande seger. Jag tror att det gjorde ett bestående intryck på Muhammed och fick mig att överleva det som skulle följa. Min styrka är döden som jag bär på min svärdsegg.

Men det hade aldrig blivit någon batalj vid Uhud om inte Muhammed tvingats bort från Mekka efter farbrodern Abu Talibs död.

När denne låg på sitt yttersta var jag en av de frestare som besökte honom. Jag var där tillsammans med min far som också hade ett ben i graven.

Vi steg in i den döendes hus. Vi följde en ung och vacker kaftanklädd kvinna, en av hans många syskondöttrar som tog hand om honom; hon gick i ljuset med gungande höfter, hennes länder var fasta och fulländade som hos ett sto.

Vi gick över en uttorkad och solbelyst gård innan vi kom in i det mörka rum där han låg. Jag stod länge förblindad av kontrasten mellan dagsljuset där ute och halvdagern inne i rummet; jag kunde bara urskilja små färgfläckar mot det totala mörker som hade lagt sig över mina ögon. Däremot uppfattade jag hur svårt det var för honom att andas, varje andetag var tveksamt och kom stötvis som en svag, oväntad bris. Sedan började mina ögon att kunna urskilja formerna som omgav mig: allra längst in i rummet och bakom ett

förhänge lösgjorde sig konturen av en vilande kropp ur alkovens mörker. Min far lyfte på skynket som dolde mannen på sin bädd.

Muhammeds beskyddare hade tacklat av. Någon hade lagt ett täcke över benen på honom, trots den kvävande hetta som härskade i Mekka vid den här tiden på året. Abu Talib försökte sätta sig upp, men förgäves, hans ben vek sig som om han helt saknade kontroll över sina upplösta nervtrådar.

– Rör dig inte, sa min far.

Berövad all kraft och vilja hade Abu Talib förvandlats till en marionett, vars trådar blivit avklippta av en skicklig magiker utan att han själv var medveten om att han inte längre kunde ta sig över scenen, utan hade störtats ner i tidens avgrund.

Dockan av kött och blod vände sitt döda ansikte och stirrade på oss. Ögonen var som svarta kulor och irrade fram och tillbaka i de alltför stora ögonhålorna. Ur skuggorna kom en matt och klanglös röst och det var som om vi kunde höra intigheten eller hinsidan tala genom Abu Talibs ord.

– Vad föranleder ett besök av den store Walid ibn al-Mughira och hans son, den oregerlige Khalid?

Jag såg att min far bävade, han som aldrig varit rädd för något, varken för livet eller det oundvikliga slutet.

Kvinnan som hade visat oss vägen genom huset bar in en stol av ebenholts och ställde den bredvid dödsbädden.

– Var så god och sitt.

Min gamle far satte sig i jämnhöjd med Abu Talibs ansikte. Han böjde sig fram och mumlade någonting i örat på honom. Abu Talib började hosta allt högre.

– Din gamle rackare, du är dig lik! Du får mig att skratta och det gör ont! En sak ska du veta, Khalid: döden är en hora.

Han vände sig till mig. Det var min tur att gå fram till bädden.

– Döden finns inte, Abu Talib.

– Har du hört på maken, Walid, vad ungdomarna kan säga till en vuxen man?

Min far kastade en förebrående blick.

– De visar inte längre någon respekt för sådana saker, Abu Talib. Förlåt honom, han vet inte vad han säger.

– Din son är Muhammeds fiende. Men jag förlåter honom.

De senaste månadernas våldsamma attacker på Muhammed – förolämpningarna, trakasserierna, förföljelserna – blev plötsligt så närvarande i den mörka alkov där en man beredde sig på att tvingas överge sin brorson, den nye Messias, åt män av min sort, ungdomar som bara lät sig upphetsas av döden. Jag skämdes.

– Abu Talib, jag har aldrig försökt skada Muhammed.

– Jag vet, Walid. Du är en erfaren man. Till skillnad från idioten Abu Jahl. Vet du vad han håller på med?

Min far böjde ner huvudet.

– Han häller ut sina sopor framför porten till Muhammeds hus!

– Vilken skam.

– Vad kommer inte att hända när jag är död? Visst är det skändliga dåd?

Min far provocerade aldrig Muhammed. Han ville inte föregripa framtiden. Vem kan veta vad det blir av Muhammed, sa han när jag brusade upp mot muslimerna och deras profet. »Håll dig lugn, Khalid, låt Abu Jahl hetsa upp sig för qurayshiternas räkning. Snart är Abu Talib död och Abu Lahab kommer att ersätta honom som ledare för Hashim-klanen. Då förlorar Muhammed sitt beskydd och en man som avskyr honom får makten över hans egen klan, hashimiterna. Håll dig lugn, Khalid, föregrip ingenting, du är fortfarande ung och livet är långt, oavsett vad en massa idioter säger.«

– Abu Talib, du vet att jag aldrig gått i god för sådana handlingar. Jag har alltid visat stor respekt för din brorson.

Jag förstod inte min far, på den tiden tyckte jag att han var feg. Nu vet jag att han hade rätt; han såg bortom de

slöjor som skymde Muhammed för oss. Han hade en förkänsla av att Muhammed var ett geni som skulle förändra vår verklighet och kasta oss in i en världsomfattande strid. »Föregrip inte framtiden, Khalid, människan är ofta sin egen fiende och det finns brunnar som aldrig sinar.« Den mannen, vars visioner öppnade oändliga perspektiv, skulle inte bara slockna som en oljelampa som brunnit snabbare och med ett starkare sken än alla andra. Min far beordrade mig att vänta och se vem som skulle få övertaget: Abu Jahls ofta befängda och okunniga kraft eller Muhammeds mer oroliga och ömtåliga. Väntan kunde säkert ha blivit lång om inte en besynnerlig händelse kastat mig huvudstupa in i det krig som vissa qurayshiter förde mot Muhammed.

– Min son och jag har kommit för att bilägga konflikten mellan oss och din brorson. Tala med honom, Abu Talib. Han lyssnar på dig. Om han slutar angripa vår tro ska vi respektera hans!

– Nu börjar min vän Walid bli otålig. Jag ska skicka efter Muhammed. Du kan upprepa inför honom vad du just har sagt till mig.

Han kallade på flickan med den blommiga kaftanen, som visat oss in. Han bad henne säga åt Muhammed att han skulle komma.

MEDAN VI VÄNTADE på Muhammed berättade Abu Talib för oss om sin ungdom och sin far Abd al-Muttalib, vars tidigare rikedom var legendarisk. Han beskrev den kärlek som Abd al-Muttalib alltid hyst till Muhammed. Han mindes hur den gamle mannen satt på sin mjuka glänsande matta tillsammans med barnet. Mattan hade han köpt i Damaskus även om det fanns de i Mekka som påstod att Abraha, etiopiern, hade gett honom den, men det var nog bara legender som berättades på marknaderna. Historierna befästes av de poeter som det vimlade av utanför Kaba. De surrade likt flugor kring en honungsskål och deras mörka svärmar störtade sig över den som bara lite försträtt råkade lyssna på dem. Abu Talib mindes den lille pojken som tilltalade sin farfar på ett så enastående rent språk. Den hänförde farfadern svarade på vers.

Varje gång som Muhammed gick för långt, återkom den gamla minnesbilden med all sin barnsliga oskuld och kärlek och då rann tårarna längs kinderna på Abu Talib och berövade honom all lust att komma med förebråelser eller tillrättavisningar. Det minnet och den nostalgi som det framkallade hos Abu Talib genom att skapa en förskönad bild av ungdomsåren, gav Muhammed inflytande över sin farbror. Dessutom skulle Abu Talib aldrig svika sin far som uttryckligen sagt åt honom att vaka över pojken, även till priset av att förlora sin heder som gammal arab, vilket var ett minst lika högt pris att betala som värdet på ett liv räknat i guld- och silvermynt.

Muhammed lyfte förhänget åt sidan och steg in. Då han kom längre in i rummet verkade han större än han egentligen var. Abu Talibs sagolika berättelse hade förhärligat honom till en sådan grad att himlen tycktes vila på hans skuldror. Han fick mig att drömma, jag som aldrig

lät mig förtrollas. Jag avskydde de nasaréer som gick helt upp i sina meditationer, antingen ensamma och vilse ute bland sanddynerna eller i hela dagar uppe på berget Arafat. Jag hade alltid aktat mig för Muhammed eftersom jag visste att han ofta gav sig ut i öknen för att undslippa folks blickar. När han började förkunna sin tro blev jag rädd för att dras in i en grupp med fattiga munkar i stil med Waraqa, vars liv tycktes fyllda med galenskap. För min del ville jag behålla fötterna på jorden och vinna ära och uppskattning med vapen i hand.

– Hur känner du dig?

Muhammed hade talat och jag vaknade även om jag fortfarande dröjde kvar i mina egna tankar. Det är sant att jag hade glömt hur vacker och melodisk hans röst var: den märkligaste röst i världen. Den förde olycka med sig; människorna ansträngde sig för att undkomma den, ändå blev de fängslade. Den förföljde dem långt in i tystnaden som uppstod när han var död: ett avlägset eko av den okuvliga stämman.

– Dålig. Väldigt dålig. Jag är utsliten som ett gammalt lakan. Se på mig! Vad finns kvar av min gamla styrka? Jag är bara en stackars trasa som ingen bryr sig om. Till och med du, Muhammed, drar dig undan från mig. Du glömmer mig och finner din tillflykt i armarna på din svartsjuke Gud. Jag borde aldrig ha låtit dig följa med på resorna till Sham. Då hade du inte träffat alla de där munkarna som vänt dig bort från mig.

– Farbror, jag hoppas att du ska belönas för allt gott du gjort. Du har uppfostrat mig som din egen son, och sedan har du skyddat mig från mina fiender. Farbror, säg bara de enkla orden, och jag ska försvara dig inför Gud.

– Vilka ord, Muhammed?

– Säg: »Det finns ingen gud utom Gud«.

Abu Talib blev hypnotiserad av brorsonens röst och gjorde sig redo att tala, då han plötsligt kom till sans och blev varse

mig och min far i samma ögonblick som han skulle uttala orden som förnekade vår egen tro.

Han såg nästan anklagande på oss och sa:

– Vid Gud, jag skulle ha gjort det för din skull, Muhammed, om jag inte fruktade att qurayshiterna kommer att påstå att jag darrat inför döden.

Sedan skrattade han och tillade:

– Qurayshiternas kvinnor ska inte kunna säga att din farbror var rädd för att dö! Förbannade satmaror!

Min far brast i skratt. Muhammed blev däremot bedrövad över farbroderns omsvängning. Han ville verkligen rädda hans själ! Men en jinn viskade i mitt öra att det hade varit en stor seger för Muhammed om man kunnat informera hela Mekka om att hans farbror, Abu Talib, blivit omvänd till den nya religionen på sin dödsbädd. Ja, sa djävulen, vilken stor och skön seger hade det inte varit för den Föräldralöse. Och jag skrattade i djupet av min själ, likt en inkrökt och lågsint varelse som inte förmådde uppfatta ortolansparvens sång.

För att ytterligare framhäva den gamles ord, sa min far:

– Abu Talib, du är åldermannen inom våra förfäders religion!

– Muhammed, detta är dina närmaste, dina vänner, lyssna på vad de har att säga.

Muhammed vände sig mot oss. Hans min avslöjade att han inte tyckte om oss. Eller också hade han bara slutit sig inom sitt skal; han hade en särskild förmåga att dra sig tillbaka från världen för att skydda sig mot all smärta. I sådana ögonblick förvånade han oss allra mest, så långt borta tycktes han vara; ja, i den stunden nuddade nog hans skuldror vid himlen.

– Vad vill ni? sa Rösten.

– Vi vill att du lämnar vår religion ifred, och vi ska inte hindra dig från att vara med din Gud, sa min far.

Muhammed funderade en stund och slutligen sa han något som kom att påverka mig oerhört mycket och som

skulle fått mig att ta ett steg mot honom och hans Gud, om inte min far funnits där med sin uppfordrande närvaro.

– Vad hindrar er från att göra en enkel trosbekännelse som skulle ge er all makt över araberna och få perserna och bysantinarna att underkasta sig?

Muhammed hade inte förlorat kontakten med världen.

ABU TALIB DOG och fem dagar senare följde Khadija honom i graven. Muhammed hade förlorat sina beskyddare. Han var omgiven av fiender som baktalade honom och han måste ha känt sig väldigt ensam. Min far hindrade mig från att alltför öppet ta ställning i konflikten mellan qurayshiterna och Muhammed. Så jag höll mig i skymundan och dagdrömde om min framtid, eller snarare det som jag trodde var mitt öde, vilket utspelade sig mitt i historiens larm med vidunderliga bloddrypande ritter, ödelagda trakter och kvinnor utlämnade åt krigarens njutning.

Vilka drömmar!

Vi gjorde allt för att förneka det uppenbara. Under Muhammeds fana, försedda med en unik religion, kunde vi ha påbörjat erövringen av världen. Men det var inte förrän tio år efter flykten till Yathrib som islam började spridas till Irak och sedan, när jag tecknar dessa rader, till Sham.

Nu har vi Bosra och Damaskus inom räckhåll, och jag har påbörjat mitt fyrtionde år. Jag känner mig ung och har många vaknätter och blodiga dagar framför mig på krigets skådeplatser, ty mina lemmar är fortfarande kraftfulla och ögonen skarpa som en sparvhöks.

Nej, jag ska inte avsäga mig befälet den här morgonen i Yarmuk. Vad skulle soldaterna tro om deras general drog sig tillbaka dagen före sin största drabbning? För att påskynda vår seger har jag gett order åt de som deltog i slaget vid Badr att avlägsna sig från den övriga truppen och recitera suran om krigsbytet; nu har deras sjungande röster ljudit över slätten i timmar och taktfast korsat floden som skiljer oss från fiendernas armé. Den heliga recitationen fyller soldaternas hjärtan: den är vacker, kraftfull och utan slut; Guds röst som den förkunnats av Budbäraren får bröstkorgen att svälla och stålsätter själen.

Men för ett årtionde sedan var motståndet mot Muhammeds vidlyftiga planer oerhört starkt i Mekka. I takt med att islam vann nya anhängare och folk började samlas kring Guds Budbärare, försökte qurayshiternas ledare – först och främst Abu Jahl och Abu Lahab – utmana Muhammed och gjorde allt de kunde för att förlöjliga honom. Däremot vägrade Abu Sufyan, trots att han var motståndare till Muhammed, att söka öppen strid. Abu Sufyan hade ingenting emot att det fanns skilda uppfattningar bland qurayshiternas stormän; det var bra för hans egna affärer och så länge Muhammed inte hotade hans makt över alla de karavaner som genomkorsade Arabien från Jemen till Damaskus, deltog han inte i käbblet, eller i så liten omfattning att det inte uppstod något verkligt hot för Muhammeds anhängare. Det var Abu Jahl som ensam påtog sig rollen, intill det löjeväckandes gräns, som islams okuvlige motståndare.

Varje morgon förolämpade han Muhammed när denne var på väg till moskén. En frigiven slavinna råkade befinna sig på plats när Abu Jahl gav sig på Muhammed, hon skyndade till Hamzas hus och berättade vad som hänt. Hamzas blod som god farbror började koka och han rusade iväg till Abu Jahls hus. Våldsamt upprörd och dessutom med andan i halsen slog han sönder porten och slet av den från hakarna. Sedan stod han kvar framför öppningen och vrålade som om han var besatt av en ond jinn:

– Din smutsiga hund, kom ut! Din horunge, kom ut ur din mors hus!

På den tiden levde Hamza som en vilde. Han klädde sig i djurhudar och befann sig ständigt till häst. Han lydde inga regler och klanens medlemmar undvek honom; han gav sig ofta iväg ensam och kom inte tillbaka förrän flera dagar senare efter att ha genomkorsat väldiga ökenområden till häst. Han återvände inte förrän skägget var så långt att det dolde halva bröstet och kroppen var täckt av ett tjockt smutslager. När han kom tillbaka till Mekka brukade han

göra halt i någon av stadens dunkla gränder, bulta på porten hos någon av de änkor som låg med män för att få mat och stiga in i huset för att inte komma ut förrän en vecka senare. När han ibland om kvällarna befann sig på Mekkas gator och var berusad på dåligt vin, undvek folk honom av rädsla för att bli utsatta för hans vrede. Han var ett råskinn och om någon brast i respekt skar han halsen av denne som på en get.

Abu Jahl blev säkert väldigt rädd när han hörde Hamzas rop och smädelser. Darrande steg han ut i portgången.

– Är det du som har förolämpat min brorson?

Hamza lyfte sin båge och slog till Abu Jahl i ansiktet.

Han slog honom flera gånger, så att blodet stänkte på marken.

– Du ska veta att jag har anslutit mig till islam och tror på dess budskap. Skulle du våga förolämpa mig liksom du gjort med Muhammed?

Det vågade inte Abu Jahl.

Säg: »Ni som förnekar sanningen!
Jag dyrkar inte vad ni dyrkar.
Inte heller dyrkar ni vad jag dyrkar.

Och jag kommer aldrig att dyrka vad ni dyrkar,
och ni kommer heller aldrig att dyrka vad jag dyrkar.

Ni har er tro – och jag har min tro!«

MIN FAR AL-WALID hyste aktning för Muhammed som han sett växa upp och som skött ombyggnaden av Kaba tillsammans med honom när de andra qurayshiterna inte vågade närma sig tempelområdet där ormen, som var utplacerad av djävulen själv, slöade i solen. Han ansåg Muhammed likvärdig med de andra stormännen som ofta var räddhågsna och vidskepliga, enda skillnaden var att han inte var lika förmögen och högmodig som de andra. Ibland när min far anförtrodde sig åt mig kunde han undra varför Gud inte gett honom budskapet snarare än Muhammed; trots allt var han både rikare, äldre och klokare, dessutom hade han fler barn och hans avkomma var lika talrik som Abrahams! Jag svarade, vilket gjorde honom ursinnig, att han nog inte var så vis som han påstod om han hade så många barn.

Min far avskydde män som var svaga för kvinnor och vin; en gång gav han sig på Hisham och hotade att slå honom i allas åsyn eftersom han visat sig berusad inför sin egen far. Min äldre bror svalde förtreten och gick hem till sig.

al-Walid gick ofta till Kaba för att höra Muhammed recitera verserna som han fått av Gud.

Han lyssnade på Koranen och qurayshiterna fruktade att han skulle falla i Muhammeds händer. För Abu Jahl var det en skrämmande tanke; det skulle ha bekräftat hans nederlag.

Därför beslöt han sig för att tala med al-Walid.

– Qurayshiterna samlar in pengar åt dig.

– Abu Jahl, jag behöver inga pengar!

– De tror att du inte har så det räcker och att det är därför som du umgås med Abu al-Qasim.

– Du, din son till en hynda! Din …

Min far var nära att få ett raseriutbrott.

– Jag är rikare än Muhammed, sa han för att tygla sin vrede.

– Då behöver du ju inte lyssna på alla hans påhittade historier.

Abu Jahl var inte alls någon ståtlig man; han var uttorkad av allt hat som han bar inom sig, benen var knotiga, händerna stela och öronen hängde som på en åsna, ansiktet var mörkt och grovt, näsan krokig. När han talade förvreds ansiktet, när han skrattade stack tänderna ut som hos ett skriande kamelsto. En märklig egenhet var att denne högt uppsatte man hade för vana att badda skinkorna med saffranslösning; det fanns de som påstod att det var hans dragning till pojkar som fick honom att kladda ner själva sätet med gul färg, medan andra trodde att han led av någon sjukdom som det hjälpte mot.

– al-Walid, det sägs att du klänger dig fast vid Muhammed och är beredd att omfatta hans religion.

Min far avskydde Abu Jahl fastän de båda tillhörde samma klan.

– Du måste sätta dig upp emot Muhammed. Det skulle lugna qurayshiterna. Du kan inte fortsätta umgås med honom. Vår käre Abu Sufyan sprider redan ut rykten om dig i hela Mekka.

– Vad säger han?

– Att du är beredd att ansluta dig till Muhammed.

– Han ljuger.

Det var uppenbart att Abu Sufyan var ute efter att få till stånd en brytning mellan min far, som var rikare än han, och min fars affärsvänner. På så vis hoppades han kunna skaffa sig nya kunder och öka sin makt och förmögenhet. Min far var inte omedveten om vad som pågick.

– al-Walid, du måste ta ställning offentligt mot Muhammed.

– Och vad ska jag säga till honom?

– Kalla honom poet. Han avskyr det släktet. Alla vet att poeter säger vad som helst. De får sin inspiration av

jinnerna. Och av utsikten att med listigt smicker bli rikligt belönade. På så vis har du både förolämpat Muhammed och väckt misstro mot honom.

Abu Jahl var en grov och obildad man som av tillfälligheter och bakgrund hamnat i en position som han inte förtjänade. Min far hade säkert hellre sett Muhammed vid makten än en sådan snyltare. Om det inte hade funnits ett samarbetsavtal, *hilf*, som förenade Abu Talibs och Muhammeds hashimiter med sina kunder och som skapade motsättningar med Abu Sufyans Abd-Shams-klan och Abu Jahls och min fars Makhzum-klan, hade den gradvisa förändring som ägt rum inom rådsförsamlingen, *mala*, säkert gett Abu Talib eller Muhammed makten över qurayshiternas styrande församling. Då hade sonsonen utan något större motstånd kunnat efterträda sin farfar Abd al-Muttalib som Mekkas ledare.

– Jag vet mycket väl vad poesi är. När jag var ung …

Han tvekade men bekände sedan att också han, al-Walid ibn al-Mughira, varit fylld av ungdomlig kraft; han hade varit blint förälskad i en ung flicka. Hon tillhörde en av de stammar som levde som nomader ute bland sanddynerna och som kunde vandra i veckor på jakt efter ett vattenställe åt sina djur. Han var i Taif för att köpa hästar när han såg henne den första gången. Hon kan inte ha varit mer än tolv år, han var knappt femton. Han följde med henne in i föräldrarnas tält och anhöll om hennes hand. De vägrade; enligt beduinernas sedvana var hon bortlovad sedan födseln. Det gjorde honom fruktansvärt bedrövad och han började skriva dikter om sin omöjliga kärlek. Det finns fortfarande de som minns dikterna och reciterar dem för att göra narr av min far. Jag har hört några av dem, de var sorgsna och vackra.

– Då vet du säkert hur poeterna är, al-Walid.

Som vanligt begagnade sig Abu Jahl av sin falskhet. Och min far vägrade att låta sig förolämpas av någon som saknade all bildning.

– Det som Muhammed säger är inte poesi.

– Jaså, verkligen …

– Det är något annat.

– Den mannen är inspirerad av djävulen själv.

– Det är du som är djävulen, Abu Jahl! Abu al-Qasims ord är fyllda av skönhet. Allt han säger är tydligt och rätt. Hans arabiska är oändligt överlägsen din. Orden är som regndroppar som faller över slätten och får det att grönska. De kommer att ge näring åt sanningar som du inte kan föreställa dig. Och vet du, min käre Abu Jahl, varför du aldrig kommer att förstå?

Senare berättade min far, som avskydde att bli förlöjligad, hur Abu Jahl mörknat i ansiktet och hur tänderna krupit in i sin håla.

– Nej, det vet jag inte.

– Du kommer aldrig att förstå dem, eftersom avtrubbade själar inte är i stånd att ta dem till sig. Och du, min käre Abu Jahl, är en sådan förtvinad människa.

– Klanen förlåter dig aldrig om du höjer Muhammed till skyarna istället för att smäda honom.

– Folk kan dra åt helvete om jag måste dra ner en man i smutsen för att vara dem till lags.

Min far fick ett häftigt vredesutbrott; om han varit några år yngre hade han säkert dödat Abu Jahl. Den senare kände på sig att gränsen var nådd.

– Ni påstår att Muhammed är galen. Har ni sett honom göra ett enda felsteg eller säga något som saknar vett?

– Något sådant har vi förvisso aldrig märkt.

– Överallt ropar ni ut att han är en vanlig spåman. Har ni hört honom sia om framtiden?

– Muhammeds anhängare kränker vår religion. De spottar på vår tro. Och du lyssnar på deras ledare och förhärligar hans ord. Det är kanske du, al-Walid, som är orättvis?

Min far tystnade. Länge sökte han i Abu Jahls blick efter ett skäl till att ge efter, men han fann ingenting. Sedan lyfte

han sina händer mot skyn som tecken på att han gav upp och sa:

– Det är svartkonst att påverka andra människors själar. Och Muhammed påverkar sina åhörare ända in i själen. Alltså är han en magiker.

Abu Jahl jublade.

Min far höll på sin heder. Mer än på Gud, fysisk styrka eller rikedom trodde en gammal arab på den enda dygd som gav honom andra mäns orubbliga respekt: integritet. På den tiden kom den till uttryck genom att man noggrant följde Den arabiska öns gamla lagar, som i generationer utformats för allas bästa av hårdföra, obildade män. Om någon blev dödad skulle en medlem av hans stam utkräva blodshämnd eller erhålla mansbot för det blod som flutit. En man kunde inte låta sig förolämpas utan att försöka utplåna skymfen. Ett givet ord var heligt, ve den som inte stod för vad han sagt.

Givetvis kunde man sätta sig över reglerna, men då fick man vara beredd på att höra kvinnornas försmädliga skratt när man nalkades. Därför skulle aldrig Abu Talib överge sin gamla tro innan han gav upp andan. En man skulle dö som han levt. I mitt fall krävde min krigarära att jag skulle dö på min vackra fux. Att dö i sängen vore ovärdigt, och ändå är det så att … Umar, ja, Umar har en annan syn på saken. På samma vis skulle min far aldrig tillåta att någon talade illa om hans anförvanters religion, även om han inte hade någon särskild aktning för den och redan hade en känsla av att den blivit främmande inte bara för hans eget hjärta utan också för arabernas. På grund av ålder, förmögenhet och ställning var han tvungen att försvara traditionerna och han skulle aldrig göra några avsteg från detta. Därför besökte han Muhammed tillsammans med Abu Jahl.

– Muhammed, sluta kränka vår tro, sa han. Annars ska vi skymfa dig och din Gud. Eftersom du ständigt upprepar att

du älskar Honom är det väl bättre att dina anhängare avstår från att spotta på vår?

Abu Jahl var belåten. Och muslimerna slutade förolämpa sina fienders gudar. Hade inte Gud själv påbjudit det i en av sina verser?

Själv förhöll jag mig avvaktande ända tills Umar en dag lät omvända sig till islam. Då blev jag en oresonlig motståndare till Muhammed. Jag lät Abu Jahl, Abu Lahab, Abu Sufyan och deras meningsfränder få tillgång till hela min krigskonst.

UMAR IBN AL-KHATTAB var en orättvis och hetlevrad man. Han var en vindrinkare, en sprucken lägel; när han inte drack, gick han till änkorna. Om han inte syndat så flitigt hade det inte funnits så mycket att bli förlåten för. Som jag redan sagt hyste jag ingen särskild motvilja till Muhammed, snarare tyckte jag om hans ungdomlighet och talekonst, och om det inte varit för min far och allt som han representerade för qurayshiterna, hade jag säkert följt honom i islam. Jag var en äventyrlig ung man som brann av lust att doppa sitt svärd i fiendens skälvande hjärta, och jag väntade bara på ett tecken från ödet för att, bunden till händer och fötter, överlämna mig åt Muhammeds Gud. På den tiden var jag fylld av otro även i min längtan efter omvändelse.

Givetvis slog ödet till, men det tog en oväntad gestalt. Det visade sig i form av Umar som, det upprepar jag, var den drygaste och våldsammaste person som tänkas kunde. När jag fick höra att han avsatt mig eftersom jag inte uppförde mig som en god muslim, gav det mig bara lust att skratta. Det passar sig inte för en krigare att hålla på och krusa likt alla de smickrare som omgav Muhammed och idag trängs kring Umar.

Det var Umars omvändelse som fick mig att ta avstånd från Muhammed. Jag hade verkligen inte väntat mig ett sådant tecken och det fick mig att driva omkring som en rabiessmittad hund med ögonen röda av hat och skummande käft.

Det sägs att Umar en morgon sökte i hela Mekka efter sina dryckesbröder för att dricka sig full. De var tvungna att gömma sig för att inte slösa bort de bästa stunderna i sina liv på en så tråkig person!

Han gick till en vinhandlare men såg att butiken var stängd. Då fick han ett av sina fruktansvärda raseriutbrott.

Eftersom han inte fann någon avledare för sin vrede, började han söka efter muslimer som han kunde misshandla. Förutom rusdrycker var hans favoritnöje att plåga stackars oskyldiga människor. Då det inte fanns någon inom synhåll fick han en ingivelse att ge sig på Muhammed. Han hade inga som helst skäl, det var bara en galen nyck. Han grep sitt svärd och började gå längs stadens trånga gator mot sin fiendes hus.

När Nuaym ibn Abdullah såg att Umar var alldeles utom sig och hade svärdet i högsta hugg, frågade han:

– Vart är du på väg, Umar?

– Jag ska ta livet av den där nasarén Muhammed.

– Det var det värsta, du måste verkligen känna dig stark idag. Tror du att de andra i hans klan låter dig leva om du begår ett sådant missdåd?

Umar började fundera och kom till slutsatsen att det nog inte fanns någon som helst möjlighet att slippa undan om han dödade Muhammed.

– Hamza vakar över honom som en lejonhona över sin unge, sa Nuaym.

Då han såg att Umar började bli räddhågsen, tillade han:

– Se först och främst till att få ordning i ditt eget hus!

– Vad menar du, Nuaym?

– Jag menar bara att du ska gå hem!

Umar grep tag i Nuayms kläder och skakade honom som en dadelpalm när man vill få frukterna att falla.

– Din syster och hennes man har omvänt sig till islam!

– Fatima?

– Vem annars?

– Om du ljuger …

Umar rusade iväg till systerns hus. Innan han klev in kunde han höra henne recitera verser ur Koranen. Hon hade en vacker röst och Umar blev hänförd av sången, men det hindrade honom inte från att skränande ta sig in i huset och ge sig på sin svåger, som han uppenbart inte värderade så

högt. Umar var alltid motsägelsefull; även när något hade behagat honom förblev han styrd av sitt våldsamma humör.

– Fatima, vad var det jag hörde innan jag kom in?

– Du hörde ingenting, Umar, ingenting.

Han kastade sig över henne och slog henne flera gånger med handens baksida. Hon började blöda ur näsan.

– Det sägs att du och din man har anslutit er till islam.

Fatima svarade gråtande:

– Det är sant. Vi tror på Gud och Muhammed, Hans Budbärare. Döda oss om du vill.

– Vad var det du läste innan jag kom in?

– Guds ord.

– Ge mig dem.

Hon räckte honom ett pergament. Han tog det och läste. Tårarna rann längs hans kinder.

– Det är så vackert, sa han. Det är vackra och ädla ord.

Han lämnade tillbaka Koranen till Fatima, gick sin väg och slog igen porten. Han styrde stegen mot Muhammeds hus. Svärdet höll han fortfarande i handen. Han bankade på porten lika hårt och våldsamt som alltid. En av Muhammeds följeslagare öppnade. När han fick syn på svärdet blev han rädd och smällde igen porten mitt framför näsan på den blivande kalifen.

– Det är Umar ibn al-Khattab och han är beväpnad, sa han till Muhammed som satt och pratade med Hamza. Jag är rädd att han är ute efter att skada oss.

– Låt honom komma in! utbrast Hamza. Om han vill oss väl ska han bli bemött på samma vis, om han vill oss illa ska han också få betalt med samma mynt.

Muhammed brast i skratt.

– Och det med sitt eget svärd, tillade Hamza och reste sig för att stå emot inkräktaren.

– Släpp in honom, sa Muhammed till mannen som först hade öppnat porten. Umar dök upp i portgången. Hans silhuett avtecknade sig mot ljuset. Muhammed skyndade

fram och grep tag i axlarna på honom. Han skakade den större mannen som om denne vore ett olydigt barn.

– Umar, ta dig samman! Du bara fortsätter så länge Gud inte väljer att krossa dig! Akta dig, Umar, för Hans vrede!

Och Umar sänkte blicken och sa med förlägen röst:

– Muhammed, jag har kommit för att säga att jag tror på Gud, Hans Profet och Hans ord.

DÅ MUHAMMED VAR som en främling i sin egen stad behövde han bundsförvanter som kunde ge honom beskydd och han vände sig till Taif. Staden låg på tre dagsmarschers avstånd från Mekka längs vägen till Jemen. Där hade min far många fruktträd samt vinodlingar som gav ett starkt och berusande vin; Taif kallades för Arabiens fruktträdgård. Under årets hetaste månader drog vi oss tillbaka dit och sökte skydd i skuggan av de stora palmträden som låg intill en bäck vars porlande fick oss att fridfullt somna om nätterna.

Stammen Thaqif härskade i staden och den styrdes av tre bröder: Habib, Masud och Abd Yalil, söner till Ibn Amru. Muhammed sökte upp dem och uppmanade dem att i fortsättningen följa Guds väg och ge honom stadens och dess herrars beskydd.

Habib svarade honom med följande ord:

– Du kommer till oss eftersom ditt eget folk hatar dig och vill se dig död.

Det var sant, vi planerade att mörda Muhammed. Efter Abu Talibs död, och i synnerhet Umars omvändelse, blev jag så galen att jag tillsammans med Abu Sufyan och Abu Jahl hade samtyckt till att röja honom ur vägen.

Habib tillade:

– Muhammed, du ska veta att vi är ännu mer fientliga till ditt budskap. Och att vi ställer oss bakom Abu Jahl och Abu Sufyan.

Den andre brodern, Masud, tog till orda:

– Kunde inte Gud ha funnit någon bättre skickad än en föräldralös till att ge oss Sin Koran?

Muhammed sa:

– Messias var föräldralös!

– Han hade två mödrar! De två Mariorna! Av Imrans ätt! Och för övrigt är det gamla historier. Varför har inte din

Herre valt Abu Sufyan eller Khalid ibn al-Walid som både är mer förmögna och rikare på ära än vad du är, eller Abu Lahab, din farbror, vars vackra utseende är legendariskt?

Masud visste att han sårade Muhammed. Versraderna som fördömde Abu Lahab och hans skvallertacka till hustru hade spritts över hela Arabien.

Abd Yalil:

– Muhammed, det finns inget att tillägga. Om du som du påstår är Guds Sändebud, är jag dig ovärdig och du borde inte ens vända dig till mig. Och om du ljuger, vilket jag tror, är det du som är ovärdig och det finns inte något skäl att tala med dig.

Muhammed fylldes av en enorm skam. Han bad de tre bröderna att inte nämna deras möte, ty han var rädd att hans fiender bland qurayshiterna skulle bli informerade om misslyckandet. Men Ibn Amrus söner skyndade sig att underrätta invånarna i Taif, som genast skickade ut sina barn och slavar i Guds Budbärares spår. De förolämpade honom och kastade stenar efter honom och tvingade honom att fly in i trädgården som tillhörde bröderna Utba och Shayba ibn Rabia, vilka erbjöd honom tillfälligt beskydd. Som alla vet var Utba far till Hind och därmed svärfar till Abu Sufyan.

Muhammed satte sig i trädgården med håret på ända och sönderrivna kläder och grät. Han åkallade himlen och snyftade så förtvivlat att Utba, den yngre brodern, blev rörd. Han skickade fram sin frigivne slav som var kristen och hette Addas, och sa:

– Ta med dig den här klasen vindruvor till mannen som sitter där borta och är så bedrövad.

Addas gick fram till Muhammed, hälsade och räckte fram vindruvorna.

– I Guds namn, sa Muhammed innan han förde den första druvan till munnen.

– Så säger inte folket här i trakten när de ska äta.

– Från vilket land kommer du? Och vad heter du?

– Addas. Jag kommer från Nineve. Jag är nasaré.

– Samma stad som den rättfärdige Jona, Amittais son.

– Vet du vem Jona är?

– Han är min bror.

– Han kan inte vara din bror. Han lämnade jordelivet för länge sedan.

– Han var sin tids profet liksom jag är vår tids. Likadant är det med de två Mariorna. Den ena var Moses syster och den andra mor till Messias. På så vis är de systrar.

Addas grep tag i Muhammeds hand och kysste den. Sedan gav han honom ännu en kyss på pannan och torkade bort tårarna från Muhammeds kinder med en sidennäsduk.

– Addas, tacka Utba från mig. Han är en hedersman. Om han bara kunde följa sin sons, Abu Hudhayfas, exempel och lämna den fördömde Abu Sufyan åt sitt öde.

Abu Hudhayfa, en av Utbas söner, hade varit en av de första qurayshiterna som gick med i islams församling. Muhammed hoppades att fadern en dag skulle gå i sonens fotspår och ta sig över den tröskel som höll honom så långt borta från ljuset. Han trodde att barnen skulle omvända sina föräldrar; så blev det också, men inte förrän långt senare. För tillfället tog de anhöriga i synnerhet avstånd från sina förlorade söner eller också utsatte de dem för sådana påtryckningar att de gradvis lämnade och sedan helt övergav islam. Alla var inte lika ståndaktiga som en viss Saad ibn Abi Waqqas, som satte sig upp emot sin mor på hennes dödsbädd. Min far uppträdde försiktigt reserverat trots att han inte visade någon öppen fientlighet mot Muhammed och hans Gud, och vi, hans barn, hade varit tvungna att rätta oss efter det. Men om jag verkligen inte haft lust att lyda honom, hade det inte gett mig några större betänkligheter att låta bli.

För att kunna återvända till Mekka var Muhammed tvungen att få beskydd av al-Mutim som sett till att häva uteslutningen av hashimiterna, Muhammeds klan, ur gemenskapen. Det tidigare beslutet hade tagits av de

rikaste qurayshiterna och hade förbjudit all kontakt eller handel med Muhammed och hans familj så länge denne inte återvände till förfädernas religion. Det var ganska långt före Abu Talibs och Khadijas, Muhammeds dåvarande enda hustrus, död.

Bojkotten fick hashimiterna att svälta och var nära att sätta stopp för all handel i Mekka. Vi blev till åtlöje på hela Den arabiska ön till dess vi gemensamt beslöt att sätta stopp för utfrysningen av muslimerna och Muhammeds släkt. För den som vill lyssna på sådant, uppgav man att termiter hade förtärt pergamentet där den ed fanns som uteslöt muslimerna från Mekkas offentliga liv. I verkligheten var det Abu Talibs politiska handlag, Muhammeds tålamod och biståndet från al-Mutim som fick slut på galenskapen.

Muhammed hade uthärdat allt som en man kan bli utsatt för av sina fiender. Det hade säkert slutat med att vi slog ihjäl honom om det inte inträffat ett mirakel som kom från Yathrib, en stor oas där makten var delad mellan de rivaliserande stammarna Aws och Khazraj. Under deras ständiga konflikter hade judiska stammar blivit utsedda till skiljedomare och därigenom skaffat sig både stort anseende och innehaft en behaglig ställning till dess Muhammed kom och gjorde slut på detta.

STAMMARNA AWS OCH Khazraj hade ständigt varit i krig med varandra alltsedan de anlänt från Jemen, något som gick ända tillbaka till Amru ibn Amirs flykt undan den sammanstörtade Marib-dammen. Det hade nu gått mer än ett sekel, men Amrus ättlingar var långsinta och vägrade lägga band på sina meningsskiljaktigheter. Till en början kunde det ständiga krigstillståndet förklaras av de dåliga materiella villkoren under de judiska stammarnas dominans, men sedan Malik med bistånd av ghassanidernas kung Abu Jubayla besegrat judarna och lagt beslag på den bästa jorden, fanns det inte längre något skäl för Aws och Khazraj att ligga i fejd med varandra.

Men arabernas stamkänsla förhindrade skapandet av en verklig fred i Yathrib. Varför hade inte samma hedersplikt orsakat liknande problem i Mekka? Där hade man kunnat enas kring handeln som alla qurayshiter, förvisso inte jämlikt, drog fördel av. Yathrib hade ingen handel att tala om, ingen kultplats där man varje år kunde hålla en stor religiös fest, handla med varor från all världens hörn och knyta fruktbara allianser med Arabiens mäktigaste herrar. Allt Yathrib kunde frambringa var dadlar och ständiga gräl mellan sina invånare.

De judiska stammarna utnyttjade på ett skickligt sätt fiendskapen mellan de två trätobröderna. När allt kommer omkring hade judarna drivits bort från den bästa jorden och tvingats överleva i oasens utkanter, där de nu upplevde ett nytt välstånd. De hade ett stort moraliskt inflytande; de bekämpade aldrig varandra inbördes och följde en och samma lag, som till skillnad från Aws- och Khazraj-stammarnas hederskod inte innehöll någon obligatorisk blodshämnd. Denna annorlunda tro på en enda Gud hade börjat utöva en obestridlig lockelse på Yathribs araber, men

de behöll trots allt en viss ingrodd misstänksamhet mot judarna som hade grundat staden och fått den att blomstra innan de tvingades lämna över makten till de jemenitiska erövrarna.

När Khazraj-stammens emissarier kom för att be Muhammed om vägledning – de hade hört att han var en klok man och en god rådgivare – sökte de en medlare som kunde få ett slut på inbördeskriget mellan dem själva och Aws-stammen, och de fann en man som kunde erbjuda en gudomlig lag och bar på en ny religion som, i likhet med den judiska, skulle ge dem moraliskt stöd och den vägledning de saknade. Om man betänker att Muhammed vid den här tiden var dömd till undergång och enbart haft motgångar sedan Abu Talibs och Khadijas död, var Khazraj-stammens erbjudande mirakulöst. Till en början förstod vi det inte, utan överlät åt Muhammed att sluta vilka förbund han ville som om det inte angick oss. I själva verket berörde det oss i allra högsta grad eftersom själva Mekkas inflytande var hotat om Yathribs krigare försonades med varandra och samlade sina trupper för att utvidga sin egen makt över araberna.

När Muhammed berättade för qurayshiterna att han under natten varit i Jerusalem och träffat alla profeterna och sett Guds ansikte, skrattade vi alla hejdlöst och sa att sorgen måste ha gjort honom sinnesrubbad. Efter hans nattliga resa vände vi, unga och mäktiga qurayshiter, honom definitivt ryggen och tänkte att ingen längre skulle vilja gå i hans fotspår. Och dessutom övergav åtskilliga muslimer sin tro och lämnade Muhammed åt sitt öde.

För Muhammed blev det inte bara ett sorgeår utan också ett år av starkt tvivel. Men istället för att drabbas av vankelmod och gå under, stärktes hans tro av den märkliga långfärd som han beskrev för folket i Mekka. Han tycktes verkligen helt förändrad efter denna besynnerliga natt. Förvisso betraktade vi honom fortfarande som stackars Muhammed som ingen längre brydde sig om och vars grupp

med anhängare slutat växa, som förlorat sin farbror och sin hustru, blivit utsatt för stenkastning i Taif och uppenbart var på väg att överges av sin Herre. Vilken missbedömning! Hans Gud hade kallat honom och gett honom äran att få träffa sina föregångare: alla Israels profeter. Det ofattbara hade ägt rum i Muhammeds liv. Denna stora tilldragelse passerade oss obemärkt förbi; vi var som jakthundar som kämpar om var sin andel av bytet, förblindade av doften från det sårade villebrådet!

Medan araberna i Yathrib anslöt sig till islam eftersom de insåg att det var en välgärning för deras samhälle, förkastade vi samma islam och egentligen var det bara folket i Mekka som vände sig bort från Muhammed. När de sex emissarierna från Khazraj-stammen kom till Aqaba gick Muhammed dem till mötes och frågade ut dem.

– Vilka är ni?

– Vi kommer från stammen Khazraj.

– Är ni i förbund med judarna?

Det var de. Då bjöd han in dem. De accepterade och följde med in i hans tält.

– Slå er ner. Vi har mycket att diskutera, om ni inte har någonting emot det.

De sex männen satte sig kring Muhammed. Sex män! De lyssnade välvilligt medan han redogjorde för sin religion som han delvis ärvt av de nasaréer vars tro mest liknade judarnas. De hörde att han lovade att få till ett slut på deras inbördes strider om de bara trodde på Gud och Hans Profet Muhammed, vilket dessutom skulle föra dem och judarna närmare varandra. Khazraj-stammen var sedan decennier granne med judarna och de väntade också på Messias återkomst, men hade alltid trott att det skulle vara en jude och inte en arab. Givetvis blev de bestörta när de fick veta att den man som deras fiender talat så varmt om och haft så stora förväntningar på, var en arab! En sådan man ville de inte mista och därför föll de på knä och kysste marken

framför hans fötter. De blev muslimer efter att ha utväxlat några ord i ett tält!

Innan de gav sig iväg sa de:

– Vi lämnade de våra i djupaste splittring. De sliter varandra i stycken! Kanske kan du, Muhammed, samla dem och ge dem ett mål! Vi far tillbaka och talar med dem om Gud. Om det är Herrens vilja att de ska samlas kring dig och ditt budskap, ska du bli vår ledare och förebild.

Och de återvände till Yathrib där de förkunnade den nya tron och lät utropa ankomsten av den Messias som judarna förgäves bett om och som Gud nu sänt till araberna för att belöna dem för deras tålamod. Vilken ironi!

Vid kommande vallfärd sökte tolv män från Yathrib upp Muhammed, som var kvar i Aqaba, och betygade honom sin tro. De bekände sig till den nya religionen och svor på att i alla sammanhang lyda Muhammed, Guds Budbärare. Knappt hade de återvänt till Yathrib förrän den korankunnige Musab ibn Umayr anlände till staden, ditsänd av Muhammed för att undervisa de första hjälparna, *al-Ansar*.

Följande år kom sjuttiotre män och två kvinnor från Yathrib på vallfärd till Mekka. Om kvällen gick de alla till det tält där Muhammed befann sig i sällskap med sin farbror al-Abbas. Den senare var en kraftfull man, torr som kvistarna på en palm och svart som kol. Han hade ädla drag och ett långt, smalt ansikte. Han tog till orda i sin brorsons ställe och begärde att folket i Yathrib skulle skydda Muhammed om han gick i exil hos dem och beslöt att bli deras herre och andlige vägvisare. Otroligt nog gick de med på att ta hand om honom som om han vore en av deras egna. De försäkrade högtidligt att de skulle skydda honom liksom de gjorde med sina kvinnor och barn, att de skulle ta till vapen mot hans fiender och dö av kärlek till honom.

EN KVÄLL SAMLADES vi hos Abu Sufyan. Abu Jahl satt på en divan. Vi var säkra på att Muhammed tänkte lämna Mekka för Yathrib där han funnit beskydd. Det gällde att handla snabbt.

Abu Jahl reste sig.

– Muhammed hotar vår säkerhet. Han har slutit förbund med främlingar och tänker nu sälla sig till dem. När han vuxit i styrka, kommer han att återvända och utkräva hämnd. Vi kan inte bara låta honom hållas!

Det uppstod en lång tystnad i Abu Sufyans hus. Hans hustru Hind var i Taif, dit hon ofta for för att vila sig och få lite förströelse långt borta från Abu Sufyan; hon hade tagit barnen med sig. Hon var en mycket vacker kvinna med ett skarpt intellekt. Tack vare sin personliga förmögenhet behövde hon inte oroa sig om hon en dag skulle få lust att återta sin frihet. Hon hade varit gift en första gång med Fakih ibn al-Mughira, en av mina farbröder, men förskjutits av sin man som misstänkte henne för otrohet. Hennes far Utba vände sig till en spåman och denne slog fast att Hind var oskyldig. När sedan Utba ville gifta bort henne på nytt, sa hon:

– Far, du gav mig åt Fakih utan att fråga efter min åsikt. Och han kom med falska anklagelser som inför araberna fick oss att framstå som ärelösa. Den här gången vill jag själv välja en make. På så vis tillfredsställer du både din heder och din dotter.

Utba fogade sig och presenterade två friare: Suhayl ibn Amru och Abu Sufyan ibn Harb ibn Umayya. Hon valde den senare eftersom de var i samma ålder och han därigenom inte kunde få något övertag. Som den förmögnare av de två skapade hon sig ett manöverutrymme likt en general som vill undvika att bli beroende av fiendens goda vilja. För en

kvinna kan en make vara en skrämmande motpart, det lärde hon sig av åren med den enfaldige Fakih, som till sist blev förlöjligad av den siare som Utba utsett till att försvara hans heder. Magikern hade säkert räknat ut att Hind, förskjuten och sårad av Fakih, inte skulle vilja gifta om sig med den mannen; där fanns det ingen förtjänst att hoppas på. Däremot kunde hennes far Utba, om han blev återupprättad som exemplarisk fader efter att först ha dragits i smutsen av sin otacksamme svärson, säkert visa sig generös om den lilla dottern förklarades oskyldig.

Det var Hind som senare, efter att ha förlorat sina bröder i slaget vid Badr, sa åt sin slav att döda Muhammeds farbror Hamza under slaget vid Uhud. Jag fanns på plats och det var jag som låg bakom segern över Muhammed. Hind skar upp magen på den döde, tog ut levern och slukade den för att stilla sitt hämndbegär.

Deras barn Yazid och Muawiya är nu Umars skyddslingar liksom de tidigare fick Abu Bakrs stöd när han, av hänsyn till deras far, utsåg Yazid till guvernör i Sham som jag nu gör mig beredd att slutgiltigt erövra genom en sista batalj här i Yarmuk.

Den mänskliga historien är fylld av ironi. Barnen till Muhammeds hätskaste fiender har nu blivit islams arvtagare. Umar agerar likadant när han förlåter sina äldsta motståndare och avlägsnar sina vänner från makten, utan något annat skäl än ett gammalt bråk där han i och för sig var nära att förlora ett ben och förlorade ännu mer: sin självrespekt.

Det är sant att jag älskar livet och dess förnöjelser; jag äktade Maliks hustru eftersom hon behagade mig och jag hoppades att mellan hennes lår finna det lugn och den tillfredsställelse som jag söker i döden på slagfältet. Men den enögde Umar ser emellertid bara åt ett håll och glömmer umayyadernas enorma aptit på makt.

Men på den tiden var Abu Sufyan och hans hustru fortfarande fiender till islam och jag befann mig i deras hus

för att diskutera bästa sättet att göra slut på Muhammeds karriär.

– Vi skulle kunna fängsla honom, sa jag, och spärra in honom i sitt hus. Där skulle han hungra och törsta ihjäl.

Abu Sufyan sa emot mig.

– Hans sak kommer att växa ännu mer om vi spärrar in honom. Anhängarna kommer att samlas utanför porten till hans fängelse. Hans rykte kommer att växa tills hela arméer bildas för att befria honom.

– Jaga iväg honom! sa jag. Låt oss tvinga honom i exil långt från Mekka! Låt tiden utplåna minnet av honom! Vi fortsätter leva som vi alltid har gjort och han får leva som han vill. Bara han gör det långt härifrån.

Jag ville bli av med honom, slippa se honom. För att ge mig ett visst lugn intalar jag mig nu att jag inte önskade hans död, jag ville bara att han skulle ge sig iväg långt bort och ta med sig Umar, vars anblick jag fann alltmer motbjudande sedan han lagt beslag på den plats som var min då han omvänt sig till islam i mitt ställe. Det gjorde mig bedrövad att se den man som representerade förändring och en ny tid – och som råkade vara Muhammed – sluta sig samman med den mest avskyvärda och okunniga människa som fanns. Den intensiva svartsjuka jag hyste gentemot Umar brände inom mig som en ständig törst.

– Om vi jagar bort honom kommer han bara att omvända andra, jag känner honom, sa Abu Sufyan. Han kan inte låta bli att tala om Gud och sin tro i så vackra ordalag att han oundvikligen drar till sig nya anhängare. Han är en magiker. Han har fått vältalighetens gåva som före honom poeter och siare. Alla hans ord bär uppriktighetens och sanningens prägel. Vi kan inte låta honom ge sig iväg. Då skadar vi bara oss själva.

Abu Jahl reste sig och tog några långa kliv i rummet där vi samlats. Av oss alla var han den mest orubblige i sitt hat till islam och Muhammeds person. Till min stora skam tillhörde vi samma klan, vi var fränder och liksom min far var han en

förmögen man, vilket fullbordade det infama släktskapet. Kanske var det detta som retade gallfeber på Umar? Abu Jahl hade ingen som helst begåvning, ett frånstötande yttre och höll i synnerhet fast vid sina herremansprivilegier; han stod inte ut med att en föräldralös från en fattig gren av Quraysh-stammen kom och talade om för honom hur han skulle leva och utöva sin tro. Det var han själv, Abu Jahl, som bestämde vad som skulle göras eller tänkas, och inte den där lille handelsmannen …

– Låt oss döda honom. Från den stund han slog sig ihop med folket i Yathrib är han inte längre en av oss. Låt oss döda Muhammed så att vi blir av med honom för gott.

– Han är inte längre en av oss, men hans klan, Abu Jahl, garanterar honom fortfarande ett visst beskydd.

– Abu Sufyan, du är rörande i din naivitet. Låt oss utse den yngste och bäste från varje klan och förse dem med vapen. De kan gå till Muhammeds hus och döda honom när han sover. På så vis kan ingen lägga skulden för hans död på någon enskild person. När hans familj begär gottgörelse, betalar vi blodspengarna. Jag lovar att erlägga hela beloppet. Ingen av dem kommer att våga förklara hela Mekka krig. Därför kommer de att ge med sig.

Alla gav sitt bifall till förslaget, som jag tyckte var både fegt och befängt. I vilket fall som helst fanns det ingen där när männen som beväpnats av Abu Jahl kom till Muhammeds hus följande natt. Då hade redan Muhammed och Abu Bakr gett sig av till Yathrib. Senare skulle muslimerna påstå att Ängeln hade varskott Muhammed om vad som kunde inträffa om han inte gav sig iväg. För min del skulle jag vilja påstå något annat.

ABU JAHL SLOG LARM i Mekka och uppbådade ett manskap som kunde ta upp jakten på Muhammed och Abu Bakr. När han ville ha min medverkan höll jag mig undan och skyllde på en brådskande affär i Taif. Jag satt upp på min vackra fux och försvann i galopp. Jag tyckte om att rida fort och tryckte hälarna mot hästens flanker.

Så snart jag var utom synhåll vek jag av lite grann i riktning mot Yathrib. Jag räknade med att de två männen, som gett sig iväg under natten, inte skulle befinna sig särskilt långt från Mekka. De skulle antagligen göra ett uppehåll och gömma sig i en grotta för att undslippa förföljarna och den brännande solen.

Jag kände utan och innan kullarna som låg på några timmars gångavstånd från Mekka. När jag var ung kunde jag gömma mig där i flera dagar, leva som ett djur och livnära mig på skorpioner som jag lockade fram ur sina gömställen under stenarna. Sådana rymningar var vanliga bland unga qurayshiter och de uppmuntrades till och med av familjerna. Min far var stolt över att jag kunde försvinna i fyra eller fem dagar för att sedan återvända med tovigt hår och de vilt stirrande ögon som en yngling får av hettan och det bländande ljuset.

Hur väl förstod jag inte Muhammed som ofta när han var ung hade gett sig iväg ut i öknen, jinnernas hemvist, utan att underrätta någon. När hade andarna börjat tala med honom? När hade deras röster lyckats tränga igenom de kraftiga vindbyar som brännheta for över sanden och kunde kasta en ryttare ur sadeln? Jag förmodar att det kommit ett tillfälle då ett ofantligt sorl hade gett eko i ändlösheten och att Muhammed uppfattat det.

Jag kände Abu Bakr; till skillnad från Umar var han en intelligent och försiktig man. Han skulle aldrig riskera att bli

upphunnen av kopplet som förföljde dem. Han skulle hålla sig undan och vänta tills sökandet upphörde av sig självt. Även om det tog en vecka, skulle han inte lämna sitt gömställe.

När jag nalkades deras läger såg jag plötsligt Abu Bakr komma upp som ur en mörk brunn: grottan där han och Muhammed uppehöll sig.

– Vad vill du, Khalid?

Jag lugnade honom och bad honom ropa på Muhammed.

Muhammed steg fram och gick ut i den obarmhärtiga sol som rådde under flyktens sommar, den flykt som i all evighet skulle komma att kallas *hijra*. Abu Bakr, och nu också Umar, skulle välja den som utgångspunkt för den islamiska tideräkningen och därmed överge de gamla arabernas kalender, som gick ända tillbaka till Abraham och enligt min uppfattning var ett rent påhitt från köpmännens sida för att lättare kunna bestämma tid och årstid för färderna norrut.

– Varför varnade du oss, Khalid?

– Jag ville inte att de skulle döda dig, Muhammed.

– Det skulle Gud inte ha tillåtit! utropade Abu Bakr.

– Det var jag som inte tillät det, sa jag överlägset.

Jag såg hur Muhammed log som inför ett barns nyckfullhet. Vad världen måste ha förefallit honom inskränkt, en enda karavanled utstakad med ständigt samma lidelser, kärlekar och hat. Om han inte varit den han var, skulle allt detta vetande som efterhand avslöjade livets mysterier ha skapat en sådan förtvivlan inom honom att det till sist bara återstod att, berövad sina illusioner, ge sig intigheten i våld. Muhammed vägrade att dra sig tillbaka från livet. Hans vetande räddade honom. Det fick honom att le när han hos andra upptäckte en känsla som han själv erfarit och genast kunde erkänna som mänsklig.

– Skulle Gud ha börjat tala till dig, Khalid?

– Ja, men jag vet inte om vi talar om samma Gud.

Jag steg av hästen och gick fram till honom. Hans person utstrålade en sådan beslutsamhet att han tycktes utom räckhåll för några som helst fysiska eller själsliga angrepp. Senare skulle jag inse att till och med Muhammed kunde vara sårbar. Utan det mod som Saad ibn Abi Waqqas visade när han i stridens hetta skyndade till undsättning och använde sin egen kropp som sköld, skulle Muhammed ha dukat under för alla de hugg och slag som han fick av mitt manskap vid Uhud. Om Gud vill och bysantinarna inte börjar marschera över slätten vid Yarmuk, ska jag en dag berätta hela historien.

– Muhammed, jag har kommit för att föreslå en uppgörelse.

– Det finns inga uppgörelser som håller, sa Abu Bakr och gick fram till mig.

Muhammed höll honom tillbaka och Abu Bakr tystnade.

– Ut med språket!

Orden hade flugit ur honom som pilar och tålde ingen motsägelse.

– Muhammed, ge mig ett skriftligt bevis på ditt beskydd om du en dag skulle besegra dina fiender.

Muhammed gick in i grottan och återvände med en pergamentrulle instucken under armen. Han vecklade ut den och skar av en bit, sedan satte han sig med korslagda ben och tecknade med skrivröret de kontraktsvillkor genom vilka han, Muhammed, åtog sig att ge mig sitt beskydd om han lyckades besegra alla sina fiender. Utan att jag behövde säga det hade han förstått att jag skulle räknas till hans fiender så länge som jag själv önskade det.

Han räckte fram skrivelsen.

– Khalid, varför sluter du dig inte till oss redan nu?

Han hade ställt frågan utan att vänta sig något svar.

– Det finns en man bland er som gör det omöjligt.

– Vem då? frågade Abu Bakr.

Jag lyfte blicken.

Muhammed hade förstått.

– Är det bara på grund av den mannen som du inte ansluter dig till islam?

Nej, Umar var inte den enda orsaken till min motvilja. Jag var en sådan person som avskyr att förlora, och det sa jag till Muhammed.

– Jag tycker om handlingskraftiga män.

Än en gång lade Muhammed sina ord som om han egentligen talade för sig själv. Han hade en sällsam abstraktionsförmåga som gjorde fienderna svarslösa och hänförde vännerna. Muhammed vände sig inte till någon särskild person. Hans ord klingade i något slags tidlöshet. När Guds röst höjde sig ur Muhammeds mun blev effekten den motsatta. Då gick orden rakt in i hjärtat som om de var riktade direkt till var och en. Gud talade till människorna medan Muhammed talade med Gud. Visst var det märkligt, men det var så det var; mannen som stod inför sin Gud var utom räckhåll för oss.

– Muhammed, du är qurayshiternas störste motståndare, och jag tänker fortsätta ta striden mot dig. Jag är inte tillräckligt rädd för män som Abu Jahl och Abu Sufyan för att av det skälet sluta mig till dig.

– Ibland kan högmodet vara en välsignelse, Khalid! Må Gud skydda dig!

Han lyfte ena handen och lade den på min axel. Jag kände hur tung och kraftfull den var. Han släppte taget. Jag kunde ge mig iväg, försedd med min talisman: pergamentet egenhändigt utfärdat av arabernas Herre.

Jag satt åter upp på min fux, tog farväl av de två männen och avlägsnade mig i lugnt trav innan jag gav djuret några rapp längs flankerna.

Medan jag red i svindlande galopp vände jag mig emellanåt om och under några blixtrande ögonblick kunde jag se dem. De verkade så små, virvlarna som skapades av hettan gjorde dem otydliga. De såg vilsna ut, överväldigade av bergets tyngd, på väg att förintas av sommarens eldslågor.

Sedan förde stoet mig allt snabbare långt, långt bort, och mellan djurets skälvande kropp och vinden som piskade manen uppfattade jag ett svagt skratt, efterhängset som en uråldrig sång.

MUHAMMEDS UPPBROTT hade befäst Makhzums, min klans, seger. Om min far visade en försiktig glädje, jublade däremot Abu Jahl och stoltserade på Mekkas gator som en ungtupp i sin hönsgård. Då insåg Abu Sufyan att Muhammeds exil och hashimiternas vanära hade försvagat hans egen position och att han nu stod ensam inför vår klan.

Själv hoppades jag att en extraordinär händelse skulle ta Mekka ur den dvala som härskade sedan Muhammed och hans anhängare gett sig iväg. Jag visste att Muhammed inte skulle nöja sig med att grunda ett nytt religiöst samfund i Yathrib. Av spioner i min sold hade jag fått veta att emigranternas bosättning varit långt ifrån smärtfri. Stadens tillgångar räckte inte för att föda en så omfattande inflyttning. Muhammeds följeslagare riskerade att drabbas av svält. Konflikter hade redan uppstått med de judiska stammarna.

Därför blev jag inte alls förvånad när vi fick höra att Muhammed förberedde en attack på Abu Sufyans karavan som var på väg tillbaka från Sham. Den befann sig inte långt från Badr, där Muhammeds och emigranternas första drabbning snart skulle komma att stå. Jag deltog inte i slaget av den enkla anledningen att min far sett till att hålla mig borta från Mekka. Eftersom han var övertygad om att qurayshiterna en dag skulle bli tvingade att ta upp kampen med Muhammed ville han skydda mig och skickade mig därför till Taif, där jag levde ett enformigt liv långt från alla stridigheter.

Enligt min far hade slaget vid Badr kunnat undvikas. Bara Abu Jahl ville ta öppen strid med Muhammed. De andra i Mekka förhöll sig mera avvaktande. Abu Sufyan var slug som en apa och hade lyckats klara sig ur den fälla som gillrats av Muhammed. Han hade avlägsnat sig från Badr och följt

kusten ner mot Mekka, där han gjort sitt intåg i täten för qurayshiternas samlade tillgångar. Karavanen var räddad och det var det enda som räknades. Så varför envisades Abu Jahl? Han rustade en här på tusen man och gav sig av mot Badr under fältropet att Muhammeds armé skulle krossas.

När Abu Sufyan blev underrättad om Abu Jahls idiotiska beslut föredrog han att hålla sig utanför den förestående konflikten. Det sägs att han skickade en emissarie till qurayshiterna och bad Abu Jahl att avstå från att ta strid med emigranterna. När Abu Jahl nåddes av meddelandet, sa han:

– Vi vänder inte tillbaka till Mekka. Vi fortsätter till Badr och stannar i tre dagar som seden kräver.

Då svarade Abu Sufyans ombud:

– I så fall ber Abu Sufyan dig att skicka bort danserskorna. Det finns inget skäl till att fira ett krig.

– Ge dig iväg till din herre och säg att vi tänker slakta fåren och äta dem med god aptit. Sedan ska vi dricka vin och skåla för Abu Sufyans hälsa och qurayshiternas karavan! Och som brukligt är ska vi applådera våra *almah* när de dansar! Sedan kan var och en av oss välja sig ett passande sällskap och tillbringa den tid han behöver med henne! Qurayshiternas sändebud har talat!

– Abu Jahl, det här kriget är meningslöst!

– Efter Badr kommer araberna att frukta Makhzumklanen! Vi måste sluta upp med att överlåta initiativet åt Muhammeds judar och nasaréer!

– Ni lämnade staden för att skydda er karavan och era tillgångar. Karavanen är räddad. Ta då inte risken att bli dödade av folket i Yathrib!

Så snart emissarien var tillbaka underrättade han Abu Sufyan om Abu Jahls vägran.

– Jag känner igen Abu Jahls omåttliga högmod. Han vill bestämma över qurayshiterna, det räcker inte längre att enbart vara rik. Men han går för långt, han riskerar att bringa oss alla i olycka. Om Muhammed vinner slaget

kommer han en dag att erövra Mekka och då är det vi som blir vanärade!

I samma mån som Abu Sufyan var klarsynt var jag en hetlevrad och dåraktig ung man. Idag hade jag gett honom rätt och återvänt till Mekka utan att söka strid med Muhammed. Men då kunde ingen förutse vad som skulle utspela sig vid Badr. Inte ens Utba, Abu Sufyans svärfar, kunde föreställa sig att muslimerna skulle vinna en så överväldigande seger och han själv förlora livet tillsammans med sin bror Shayba och sonen Walid. Ändå hade Utba haft en förkänsla av ett hotande nederlag och gjort allt för att dra sig undan. Mellan honom och muslimerna stod bara en blodspenning. De senare hade dödat en av hans vasaller, Amr al-Hadrami, vid ett överfall intill Nakhla och lagt beslag på hela dennes karavan. Utba var beredd att erlägga vite för den döde till Amrs släktingar samt ge dem ersättning för samtliga tillgångar som muslimerna rövat bort, därmed skulle han inte vara tvungen att delta i fälttåget till Badr.

Utba skickade Hakim ibn Hizam till Abu Jahl för att underrätta honom om sin plan. Budbäraren steg in i tältet; mannen han sökte befann sig i damsällskap. När Abu Jahl fick syn på honom, väckte han den unga kvinnan som slumrade vid hans sida. Hon reste sig upp, skylde sig med en filt och gick ut. Det var något som vederlade ryktena om Abu Jahls intresse för unga pojkar. Bädden doftade fortfarande starkt av mysk.

– Utba har skickat mig.

Abu Jahl var inte omedveten om att Utba ville lämna honom. Han visste att denne var beredd att betala blodspenningen till sina bundsförvanter för att slippa stå på hans sida gentemot Muhammed.

– Kunde inte Utba ha skickat någon annan för att tala med mig?

– Jag hade aldrig gått med på att träffa dig om inte Utba personligen bett mig. Utba är en fredlig man och qurayshiternas herre.

Stammens ledande man var han, Abu Jahl, och ingen annan.

– Qurayshiternas herre! Han! Han bestämmer inte ens över sin egen dotter!

Han tillade:

– Dessutom är han ruinerad, han har inte längre någonting som han kan kalla sitt!

– Han vägrar följa dig, Abu Jahl. Han är en vis man. Du borde lyssna på honom.

För att hämnas spred Abu Jahl ut ett rykte att Utba nu var en fattiglapp. Men det hindrade inte Utba från att försöka övertyga de andra qurayshiterna om det meningslösa med fälttåget.

– Qurayshiter, ta inte strid med Muhammed! sa han. Låt mig bära skulden för reträtten. Jag tar hela ansvaret. Om ni vill kan ni anklaga mig för att vara feg. Men jag ber er, ge er inte på Muhammed och hans män. De är era släktingar. Om vi dödar dem kommer deras närmaste att se oss som sina värsta fiender. Och om de dödar oss kommer det bara att väcka ännu mer hat mot deras anhöriga. Jag säger som det är: Jag, Utba, är beredd att erlägga blodspenningen för Amr och hans medhjälpare. På så vis blir era bundsförvanter nöjda och ni kan vända tillbaka med stoltheten i behåll. Ingen ska anklaga er för att ha övergivit era vänner. Man kommer att säga att Utba har betalt vitet för att slippa gå i krig med Muhammed! Er ära är räddad, och era liv. Ni kan fortsätta hälsa på era vänner, även om de är anförvanter till Muhammed.

Då han var nära att övertyga dem, avbröt honom Abu Jahl och sa:

– Qurayshiter! Utba försöker få er att vända tillbaka eftersom hans son, Abu Hudhayfa, slutit sig till Muhammed. Utba har inte lust att förlora en son och brorson. Låt er inte luras av Utba. Han är en feg stackare!

– Du och din gulfärgade bak, du ska snart bli varse vem av oss två som är fegast!

Utba gav upp och stred vid Badr där han miste livet tillsammans med brodern Shayba och sonen Walid. Det var Ali ibn Abu Talib, Muhammeds artonårige kusin, som dödade Walid, Shayba blev nedgjord av Ubayda ibn al-Harith, och Hamza, Muhammeds farbror, slog ihjäl Utba.

I FYRA DAGAR HAR nu våra två arméer stått öga mot öga här i Yarmuk. Slaget vid Badr känns avlägset, liksom slaget vid Uhud, där jag plötsligt befann mig i överläge gentemot Muhammed och muslimerna, som var så säkra på att de segrat att de rusade fram för att plundra qurayshiterna. Bågskyttarna kastade sig in i närstriderna och glömde bort att skydda muslimernas eftertrupper. I just den stund då vi hade börjat tappa mark skickade jag fram kavalleriet; vi riskerade inte längre att mötas av några pilar eftersom våra fiender var alltför upptagna med att samla ihop byte.

Vi kringrände Muhammeds manskap och föll dem i ryggen. Muhammed undkom som genom ett mirakel. Om inte hans män kommit till undsättning hade han dött en tidig död och historia hade inte skrivits.

Med mina ryttare lyckades vi ta oss upp på kullen där Muhammeds bågskyttar tidigare haft sina ställningar; vi kunde överblicka stridsvimlet. Jag följde den intensiva kampen kring Muhammed och väntade mig att få se honom stupa under slagen från de allt talrikare motståndare som trängdes kring honom.

Gud vakade över Muhammed den dagen vid Uhud, där han blev sårad av många stenar. En lans träffade honom till och med i ansiktet och slet upp ena kinden. Istället för Guds Sändebud blev det Umara ibn Ziyad som fick ta emot nästa träff från ett litet kastspjut direkt i bröstet; han dog med huvudet lutat mot Muhammeds ben och denne fortsatte länge att smeka hans hår. Ja, allt detta såg jag.

Det kom en stund då muslimerna ropade:

– Muhammed är död! Muhammed är död!

Rök och damm virvlade i luften, under flera minuter kunde jag inte se någonting; jag hörde vapenlarmet, ångestropen från de döende.

Alla männen var nu sammanblandade, vänner och fiender, levande och döda.

Plötsligt uppstod det revor i dammslöjan. I korta perioder kunde jag se Abu Sufyan ta sig fram bland spillrorna och röra sig fram och tillbaka bland männen.

Sedan upphörde drabbningen och våra män drog sig tillbaka. Muhammed, om han nu kunde uppfatta det, måste ha känt kniptången sakta öppna sig.

Efter Umara ibn Ziyads död var det Saad ibn Abi Waqqas som undsatte Guds Sändebud.

– Visa dina klor! vrålade Muhammed.

Och Saad ibn Abi Waqqas som flytt vid Badr, stod nu upp och sköt iväg ett tiotal pilar som genomborrade fienderna.

Jag såg dem stupa, den ene efter den andre, likt vågorna mot en strand. Muhammed – med Guds hjälp kunde han hålla sig på benen – avlossade själv ett stort antal pilar som trängde in i fiendernas kroppar.

I stridens hetta råkade ofta Muhammeds vapendragare avlägsna sig från honom. Då stod han kvar med blödande ansikte och lyft pilbåge. Utan tvivel kommer jag att bära den bilden med mig i graven: Muhammed mitt i larmet, omgiven av män med söndertrasade kläder, nakna och med händerna och armarna överlastade med svärd och dolkar när de inte var i färd med att hugga in på en fiende eller kasta honom till marken, där de rullade runt tills de var döda. Och Muhammed höll sig upprätt i detta människohav, ensam som en klippa i drömmarnas ocean.

På nytt hörde jag stridsropet eka:

– Muhammed är död! Muhammed är död!

MUHAMMED MISTE inte livet vid Uhud. Turen räddade honom från att bli dödligt sårad. Abu Sufyan trodde att han var död och lät blåsa till reträtt. Jag var alltför långt borta för att kunna varsko dem. Jag satt upp på min fux, men det var för sent. Jag såg våra män ge sig iväg och hur folk flockades kring Muhammed. Alla hans vänner bar nu fram honom. De tog honom med sig och segern gled oss ur händerna. Det gjorde mig väldigt besviken; jag tyckte att hela meningen med slaget vid Uhud försvann när Muhammed lämnade platsen.

Nu har jag i nästan femton år krigat i alla hörn av denna ofruktbara jord. På grund av Muhammed har jag slagits i Arabien, först mot honom själv och sedan mot hans fiender. Av kärlek till både min egen ära och Abu Bakr var jag vid många tillfällen nära att dö under vår *ridda*: den kaotiska period efter Muhammeds död när så många araber övergav islam. Det var då jag fick rykte om mig att vara grym och korrumperad eftersom jag dödade hycklaren Malik och samma natt äktade hans hustru. Och nu fortsätter jag föra krig här i Sham, i Yarmuk, efter att ha skapat fred i Irak på order av Abu Bakr och Umar, må Gud beskydda dem, och den ene mer än den andre.

Jag har haft ett tumultartat liv som jag inte ser tillbaka på med någon större glädje. Jag vet att jag är den störste general som araberna någonsin haft. All blygsamhet är mig främmande. Likväl bär det mig emot att förhärliga mina bedrifter. Jag föredrar att höra det från annat håll, och jag är inte omedveten om att historieberättarna på Yathribs marknader jämt tjatar om mina bragder och att barnen sedan går i deras fotspår med sådana överdrifter att de riskerar att väcka anstöt i kalifen Umars kretsar.

När nu perser och bysantiner är besegrade kommer till och med Herakleios, den store kungen i Bysans, att inom

några dagar underrättas om min seger och falla på knä inför våra arméer, liksom perserna gjorde under Kedjeslaget och vid Walaja, Ullais och Hira.

Vid invasionen av Hira tvingade jag mina trupper att ta sig in via havet; senare när Abu Bakr kallade mig västerut till Sham gick jag med min här genom öknen. Otaliga dagsmarscher i tryckande hetta; jag gav order om att först låta de unga kamelstona törsta och sedan, efter flera dagar, dricka så mycket de orkade. När de slutligen var fyllda till bristningsgränsen med vatten och liknade stora läglar, fick de tjäna som levande cisterner som vi använde för att livnära våra hästar. Metoden var helt tillfredsställande. Den räddade oss från att gå under. Jag dödade min första kamel när jag var fjorton år och hade ridit vilse i öknen. När jag kom tillbaka utan kreaturet vars blod och vatten jag hade druckit, gav min far mig prygel. Sedan dess hämnas jag på dem så gott jag kan.

Ingen kunde varit sinnrikare än jag under dessa år då jag spred vår tro längs alla de gamla karavanlederna. Det var Muhammeds stora dröm som oavbrutet hade plågat honom sedan ungdomen, en dröm som föddes efter karavanfärderna med Abu Talib och Abu Bakr. Nu var det min tur att färdas genom de trakter som så djupt hade präglat ynglingen som nu var död, men vars ande fortsatte att betvinga nya själar.

Profet!
Vi har förklarat dem till vilka du har gett deras
brudgåvor
som dina lagliga hustrur,
de som du rättmätigt besitter av fångar tagna i krig för
trons sak
som Gud har tilldelat dig,
dina kusiner på din faders sida och din moders sida,
som utvandrade med dig
och den troende kvinna som vill skänka Profeten sin
hand,
om Profeten anser äktenskapet lämpligt;
detta är en rätt som tillkommer dig ensam
med uteslutande av andra troende.

Detta klargör vi för att befria dig från alla bekymmer;
Gud är ständigt förlåtande, barmhärtig.

Du får låta den du vill av dina hustrur vänta
och den du vill komma till dig,
och du gör ingen orätt genom att vända dig till
den du vill av dem som du har låtit vänta.

JAG HADE DELTAGIT i alla våra drabbningar med Muhammed och det slutade alltid med att han stärkte sin position. Istället för att avhålla sig efter slaget vid Uhud lät han förfölja qurayshiterna och uppnådde på så vis en moralisk seger.

Senare gjorde han sig av med Nadir-folket och beslagtog deras tillgångar: judarna hade inte längre tillträde till Guds hus. I Yathrib tillrättavisade rabbinerna honom ständigt om samtliga delar av hans lära; de ansåg den felaktig eftersom den erkände nasaréernas Jesus som den Messias som blivit förutspådd i Toran.

För en del av judarna i Yathrib var den Messias ännu inte född som skulle återuppbygga templet och utropa tidens ände, och det kunde under inga omständigheter vara en arab, även om han genom Ismael påstod sig vara en ättling i rakt nedstigande led till Abraham, Mose och Aron, och till fäderna Imran och de två Mariorna. Till slut fick Muhammed sitt anseende skadat av deras invändningar.

För att bemöta attackerna anklagade Muhammed judarna för att söka dölja innehållet i Toran. Han ansåg att de hemlighöll Guds ord och dolde det för människorna i och med att de inte erkände Jesus som den Messias som omtalas i deras Bok; samtidigt var vissa nasaréer avgudadyrkare eftersom de förenade Messias och den Helige Ande med Gud. För Muhammed och emigranterna var Jesus en vanlig människa och den Helige Ande ett demoniskt påfund, en kvinnlig varelse som bar namnet *ruah*.

Eftersom rabbinerna fortsatte att förneka vår religion även efter Badr, sa Muhammed åt sina anhängare att byta *qibla*. Under bönen skulle emigranterna inte längre buga sig i riktning mot Jerusalem, utan mot Mekka. Judarna i Yathrib blev oroliga och vädjade till Muhammed att han skulle ändra sitt beslut. Stärkt av segern över qurayshiterna vägrade han.

Och ändå förblev han ett barn av Abraham, det upprepade han ständigt. Enda skillnaden var att han nu bugade sig inför den helgedom som Abraham och hans son Ismael, också han en arab, låtit uppföra i själva hjärtat av Arabien. Det var en varning till judarna som fortfarande vägrade ansluta sig till emigranterna. Att vända sig mot Mekka för att be blev samtidigt en varning till folket i staden: ett besked till de mest klarsynta att han en dag skulle komma att återvända till sin hemstad och lägga den under sig innan han erövrade Jerusalem och lät bygga det stora templet.

När Qurayza-folket, en annan judisk stam, började intrigera mot Muhammed bröt han all kontakt och lät döda dem alla. Detta hindrade honom inte från att äkta en av de fängslade kvinnorna, Rayhana. Muhammed var lika förtjust i kvinnor som jag, vad än Umar må tänka om den saken, han som avskyr dem och ser till att det utfärdas lagar till deras nackdel.

Att låta avrätta sina fiender blev ett tydligt varsel för araberna: de skulle foga sig eller gå under!

I Hudaybiya fick mekkanerna acceptera att Muhammed följande år skulle få genomföra en pilgrimsfärd. Staden skulle då utrymmas och muslimerna få tillgång till Kaba. Muhammed passade på att demonstrera sin makt, verkställa själva vallfärden, gifta sig och efter tre dagar återvända till Yathrib.

Innan han lämnade Hudaybiya äktade han Maymuna bint Harith, min moster. Hon hade varit gift två gånger, och varje gång blivit änka. Hon var nyss fyllda tjugosju då hon begav sig till Muhammeds läger för att ge sig åt honom. Med hans växande ryktbarhet fanns det på den tiden många kvinnor som erbjöd sig att bli hans hustru. Denna företeelse sanktionerades till och med av en vers i Koranen. Gud var mån om sin profet!

Försedd med dessa privilegier som han erhållit av Gud, fullbordade Muhammed äktenskapet och bad oss om tre dagars uppskov för att anordna själva bröllopsfesten. Jag

skulle länge undra om inte det verkliga skälet till det olägliga bröllopet med Maymuna var att sätta vår beslutsamhet på prov.

När vi vägrade, sa han:

– Vad hade ni haft att förlora på att låta mig fira bröllop hos er? Vi hade bjudit på ett stort gästabud och ni hade varit våra gäster.

Tanklösa människor skall säga:
»Vad har förmått dem att ändra den böneriktning som
de har följt till nu?«

Säg: »Öst liksom väst tillhör Gud.
Han leder den Han vill till den raka vägen.«

I HUDAYBIYA VAR det jag som förde befälet över qurayshiternas kavalleri. Än en gång befann vi oss högre upp och kunde överblicka Guds Budbärares läger. Till skillnad från hur han uppträdde vid Uhud, sökte han inte strid; han bad tillsammans med sina vapendragare. Jag var nära att ge order om attack. Men jag vet inte varför jag avhöll mig; han fanns ju där och var helt i mitt våld. Den bedjande mannen fascinerade mig; han var större än blott och bart en krigare. Jag sköt upp anfallet. När vi återvände följande dag hade muslimerna brutit upp. Kvar fanns bara lämningar: släckta eldplatser, spår av fotsteg, och jag greps av en oändlig sorg. Jag förstod alla dessa galna poeter som kunde sitta bland ruiner och begråta förlusten av sina älskade, spillrorna av en dröm, en sprucken lerkruka.

Några dagar senare fick jag ett meddelande från min bror Walid som omvänt sig till islam.

Min bror,
jag är förvånad över att du fortfarande ställer dig utanför islam, du som tack vare din intelligens och förmåga till hänförelse sedan länge borde varit en av oss.

Häromdagen ställde Guds Sändebud mig en fråga angående dig: »Var befinner sig Khalid? Jag kände så tydligt hans närvaro vid Hudaybiya.« Det gjorde mig väldigt glad och jag svarade: »Guds Budbärare, Gud ska visa honom vägen.« Då såg jag vår Herre som är så fylld av visdom och förnuft bli tyst som om han samlade tankarna. Sedan yttrade han dessa ord som jag nu förmedlar till dig, min bror: »Det är inte möjligt för en man som Khalid att för all framtid hålla sig borta från islam. Uppmana honom att förena sig med oss och vi ska låta honom gå allra främst och

utveckla hela sin begåvning mot vår religions fiender.«
Därför ber jag dig, Khalid, dröj inte för länge.

Walid

Budskapet fick mig ur balans. Jag mindes att Muhammed efter flykten från Mekka hade gett mig fri lejd oavsett omständigheterna. Om jag ville skulle jag alltid kunna åberopa den för att tillförsäkra mig hans barmhärtighet, likväl tog jag pergamentet som han skrivit och förstörde det.

Året därpå återvände Muhammed till Mekka i enlighet med villkoren i avtalet från Hudaybiya. Jag började då fundera över vilka följder vallfärden kunde få och bestämde mig för att följa Walids råd.

Om natten drömde jag att jag länge vandrade naken på en smal och ofruktbar jordremsa, sedan vidgade sig landet under mina fötter och öppnade sig mot horisonten. Plötsligt red jag fram till häst, klädd till emir; jag hyllades av folket som taktfast ropade mitt namn. När jag vaknade hade islam slagit rot i mitt hjärta.

Inget kunde längre hejda Muhammed; det fanns inte längre plats för några motståndare. Åtta år efter flykten från Mekka, hans fädernestad, hade han kommit tillbaka för att be till sin Gud och hans fiender hade inte burit hand på honom. Då mindes jag den man som ansetts vara en vekling eftersom han saknade manlig avkomma; nu räknade hans trupper tiotusentals man, och även om de inte var söner, var de ändå bröder och vänner. Han hade skapat en nation.

När jag hade bestämt mig satt jag upp på min häst och red mot Yathrib. På vägen dit råkade jag möta min vän Uthman ibn Talha. När jag berättade att jag tänkte ansluta mig till Muhammed och underkasta mig hans Gud, undrade han om inte perspektivet att bli Umars broder riskerade att förstöra återföreningen med Gud. Jag var nära att vända om. När Uthman såg hur upprörd jag blev, sa han:

– Så tänkte jag också, Khalid. Vi ska nog klara av det, vi blir ju inte ensamma.

Och han började skratta. Hans munterhet lugnade mig. Jag kunde alltid lita på vänner som han; jag kände på mig att de skulle bli allt talrikare under de kommande månaderna. Det gällde bara för Umar att uppföra sig anständigt, sa jag för mig själv och red vidare med hjärtat fyllt av glädje.

LÄNGS VÄGEN MÖTTE vi Amr ibn al-As; efter Muhammeds besök i Mekka hade han också insett det uppenbara.

– Vart är du på väg, Khalid?

– Jag ska ansluta mig till Muhammed. Det är bara hundar och schakaler som inte redan har gjort det. Om jag väntar ännu längre kommer han och driver ut mig ur min håla.

– Och du, Uthman?

– Jag känner snaran om halsen. Jag överlämnar mig hellre åt Gud än låter mig gripas av Hans Profet.

Amr brast i skratt.

– Kan ni tänka er att slå följe med en gammal köpman?

– Gärna!

Amr bedrev handel med Etiopien; han hade ännu inte blivit den general som skulle erövra Egypten, och inte heller den som skulle ge mig understöd vid attacken på Herakleios trupper vid Ajnadayn, två år efter Muhammeds död.

Det var före Yarmuk – den batalj som upptar mina tankar idag – men det var samme fiende, Herakleios, som tvingade fram slaget vid Ajnadayn, i utkanten av öknen. Jag hade låtit omringa Damaskus när han beslöt att dela upp sin armé i två delar: han lät sin bror Theodorus få ledningen över den första och en general vid namn Vardan över den andra. Vilka märkliga namn! Vardans armé försökte återerövra Bosra från muslimerna, medan Theodorus tågade mot Yazids trupper för att hindra honom från att återförenas med oss vid Damaskus.

Jag fick en förkänsla av annalkande fara, avbröt belägringen av Damaskus och gav Amr order om att låta våra trupper sammanträffa vid Ajnadayn. Om vi skulle stöta på för hårt motstånd kunde vi dra oss tillbaka ut i öknen dit inga bysantinska trupper vågade förfölja oss. Men samtidigt som vi gav oss iväg mot den avtalade mötesplatsen blev

mina eftertrupper attackerade av bysantinarna. Muslimerna och deras familjer blev omringade och tillfångatagna; jag vände om med kavalleriet, lyckades hinna upp fiendearmén och slå den på flykten, och jag återfick de soldater som blivit fångar hos bysantinarna.

Om det var en bedrift eller ett mirakel vet jag inte, men alla våra trupper anlände samtidigt till Ajnadayn; nu återstod bara att trotsa Herakleios ofantliga armé.

På bataljens första dag gav jag order åt mina soldater att vara tålmodiga och inte besvara den andra sidans provokationer; den enda utmaning som jag besvarade var dueller mellan framstående hövdingar från båda lägren. Vid middagstid satte jag in en attack. Striderna rasade under hela eftermiddagen. Bysantinarna blev de första att retirera: de hade förlorat tusentals man, vi knappt ett par hundra.

Dagen därpå begärde Vardan, som kände nederlaget nalkas, ett möte för att locka mig i en fälla; jag accepterade. Natten före hade han skickat ut bågskyttar för att döda mig. Trots att de var utklädda till muslimer blev de avslöjade och tillfångatagna av mina män. De övertog dräkterna och nästlade sig in i fiendens trupper.

När Vardan steg fram och krävde min kapitulation upprepade jag de ord som Muhammed tidigare använt:

– Idag är det Gud som berövar er makten och låter den sanna religionen träda fram. Tro på Gud, eller finn er i att erlägga *jizya*. Annars fortsätter kriget.

Och på eget bevåg tillade jag:

– Mitt manskap värderar döden högre än livet.

Jag kastade mig över Vardan och skar halsen av honom. Detta var signalen som fick bågskyttarna som låg i bakhåll bland Herakleios folk att skicka iväg sina pilar mot honom och skapa kaos i hans armé. När förvirringen var som störst kastade jag in kavalleriet i striden; det gav ett tillskott av friska krafter som gjorde det möjligt att besegra bysantinarna för första gången i vår korta och storslagna historia. Herakleios soldater flydde hals över huvud till

Jerusalem eller längre norrut till Emesa där de fann tröst i sina kvinnors kjolar.

Med samma beslutsamhet kommer jag imorgon här i Yarmuk att förinta återstoden av deras armé. Jag ska driva bort dem från Sham, och Jerusalem, den heliga staden, ska falla i våra händer. Då kommer jag att ha fullbordat Muhammeds viktigaste profetia.

– GOTT FOLK! Alla goda människor i Yathrib! Skynda er fram! Med Amr ibn al-As och Khalid ibn al-Walid har Mekka förlorat sina bästa söner!

Mannen hade känt igen oss och gjort det uppenbart för alla som fanns i närheten. Till slut blev han tyst och rusade iväg till moskén för att underrätta Yathribs härskare.

Muhammed lät oss vänta. Några bekanta bland emigranterna, *al-muhajirun*, bjöd oss på mat och vila i sitt hus.

På eftermiddagen kom *al-Ansar* och hämtade oss. De förde oss till en bassäng med rent och genomskinligt vatten. Där fanns redan andra män. De betraktade oss och började sedan tvätta sig, sakta och omsorgsfullt, och hällde vatten över sina lemmar som Muhammed hade lärt dem. Vi var tvungna att under tystnad göra likadant eftersom de förväntade sig det av oss; våra rörelser mildrade frånvaron av ord. Jag skulle få lära mig att det inom islam inte fanns någonting som kunde överträffa förebilden. Det hade sina fördelar men också sina nackdelar.

Om en djärv ledare kan vara en god förebild för sina soldater i krig, kan samma djärvhet hos en annan, om den förenas med dumhet och bristande logik, leda till undergång: att härma en idiot har aldrig gjort någon vis. När Muhammed dog var vi så illa tvungna att sätta vår lit till hans efterträdare. För min del höll jag alltid Abu Bakr för den störste av oss; vad beträffar Umar är det, på grund av min motvilja, inte min sak att döma. Det är bara de som kommer efter oss som kan bedöma hans handlingar och verk. De kommer säkert att ha en bestämd åsikt, för eller emot. Jag överlåter åt dem att bedöma den mannens uppträdande, som jag finner avskyvärt.

När Umar dör kommer muslimerna inte att ha någon att hålla sig till. Av ren lättja kommer de att vilja kopiera tidigare generationer; innan Muhammed dök upp efterapade de bara sina anfäder och levde som drönare! Gud förbjude att de en dag understår sig att gå i våra fotspår! I så fall kommer Gud i Sin gränslösa upphöjdhet att förvandla dem till stenar, och inför deras ögon kommer nationerna att marschera förbi, liksom förr i tiden de stora karavanerna med sin last av guld och siden.

Vi tvättade oss under tystnad. Jag fann nästan omedelbart behag i dessa regelbundna tvagningar som gav en viss rytm åt mitt liv, oavsett om det var krig eller fred. Inför varje batalj krävde jag alltid av mina soldater att de skulle rena sig och utföra bönerna. På så vis blev de lättare till sinnes och beredda att möta Gud i ett tillstånd av kroppslig och andlig fulländning.

När vi var klara gav *al-Ansar* oss stora, vita tunikor. Muhammed tyckte bäst om denna frånvarons färg och inte svart, som vissa dårar gjort gällande efter hans död. På så vis blev Muhammed påmind om paradisets renhet och våra livs förgänglighet; en ständig erinran som plågade den otrogne men skänkte den troende lugn. Det är sant att stunderna före en batalj alltid var en plåga för mig; bara stridens hetta och bönen kunde få mitt hjärta lugnt. Då kunde jag under korta ögonblick glömma döden. En krigare är en man som kämpar med sitt eget slut som en tiggare med sin hunger: ingen av dem får någonsin vila. Ofta uppnådde jag ett slags rofylldhet tillsammans med kvinnor. Vem kan förebrå mig det, när man vet att Muhammed själv flitigt hängav sig åt kärleken?

När jag dödat Malik – han var en avfälling, oavsett vad Umar må säga – skyndade jag till hans hus där jag fann hustrun i tårar och blev djupt berörd av hennes sorg: hon väntade ängsligt på sin mans återkomst. Han ledde bönen när jag tog honom till fånga. Avfällingen hade anslutit sig till

Sajas religion – prästinnan som påstod sig ha förenat nasaréernas avgudatro med vår religion!

När jag fick höra talas om den nya tron skämdes jag över de araber som lät sig omvändas. Muhammed hade just dött och de kastade sig i armarna på en galen kvinna som blandade samman två skilda trosuppfattningar. Och hunden Malik, som själve Guds Budbärare utsett till uppbördsman, lät sin smutsiga tunga hänga när han snörvlade och gläfste i kjolarna på profetissan med bockfoten. När mina soldater satte stopp för honom ställde han sig på bakbenen, skällde och gav sken av att vilja leda muslimernas bön med samma tryne som kysst djävulens dotter! Och jag borde ha låtit honom leva! Må Gud förlåta mig! Jag är inte lika vis och barmhärtig som frälsaren Umar!

Om det inte varit för Umm Tamim, hans hustru, hade jag aldrig ångrat att jag bar hand på honom. Så snart jag fick se henne började jag också sörja förlusten av hennes ärelöse man. Hon hade så vackra händer, och så fin hy. Hennes bröst svällde som två vita, lysande månar; magen gled som havet mot sin mörka kust; benen var smala och långa pelare som bar upp templet där min själ gick i kvav. Hennes andedräkt fyllde luften med dofter av mynta och jasmin, och när jag närmade mig henne under förevändning att vilja trösta henne – jag hade förtigit att det var jag som mördat hennes man – andades jag in hennes doft som en drunknande slukar den luft han varit berövad under sin vistelse i djupet. Den kvinnan talade, rörde sig och snyftade med samma behagfullhet som de hourier Gud utlovat åt sina trogna tjänare för att tillfredsställa dem i all evighet, de som aldrig är desamma utan ständigt skiftande likt flammande eldar, stundtals unga flickor, stundtals mogna kvinnor, jungfrur och samtidigt erfarna i kärlekskonsten. Varför dröja till tidens slut? I synnerhet som en av deras systrar, en dödlig människa, plötsligt står framför mig i en änkas skepnad och upplöst i tårar?

Jag kysste henne på läpparna men hon visade bara misstro, skrämd som hon var av min gest, min galenskap. Hon förebrådde mig kyssen och jag försäkrade att jag var ledsen; det är sant att jag grät inför all hennes lysande prakt. Jag bad Gud att ge henne åt mig; hon kunde vägra ta av sig slöjan och jag borde ha tagit henne med våld: jag ville ha både hennes kropp och hennes själ, ja, jag tiggde om hennes kärlek och ömhet, jag, den ständige krigaren.

Jag föreslog att hon omedelbart skulle gifta sig med mig. Hon reste sig, bönföll mig att lämna henne ensam med sin sorg; jag i min tur vädjade till henne att lyssna på mig. Jag åberopade hennes hederskänsla, hennes intelligens, hennes skönhet; jag frammanade alla de faror som kunde hota en änka bland alla soldater; jag skildrade livfullt de fångna kvinnornas lidande, alla självmord och allt vanvett som präglade deras eländiga tillvaro.

Jag var inte världens bäste man, det medgav jag, men inte heller den värste; jag var respekterad, jag kom från en av Mekkas mest välkända familjer. När hon betraktade mig med sina vackra blågröna ögon älskade jag Gud, paradisets alla änglar och till och med *Iblis*! Jag kastade mig för hennes fötter, jag krälade, jag övergav all värdighet och bedyrade att mitt liv låg i hennes händer; jag gav henne min dolk för att bevisa det. Vilken galenskap! Hon kunde genast ha hämnats sin man, i denna alkov där jag uppförde mig som ett barn.

Hon stötte bort dolken och gick med på att gifta sig med mig innan Maliks kropp hunnit kallna. Hade hon något val? Nej, naturligtvis inte, jag skulle ha låst in henne och utnyttjat henne. Jag tvingade ner henne bland de stora mjuka kuddarna och klädde av henne medan solen gick upp och bredde ut sitt ljus över den vackra himlen; jag tyckte om kropparnas egen sanning, nakenheten skrämde mig inte. Vissa män och kvinnor vägrade, sedan vi fått den ende Gudens religion, att helt klä av sig och behöll alltid ett höftskynke under parningsakten. Jag tillhörde inte den

sorten: både i krig och kärlek uppträdde jag lika naken som den dag jag föddes; på kärleksbädden skilde inga slöjor mig och kvinnan från varandra. Därför blottade jag hennes axlar medan hon sänkte blicken av skam och mellan baldakinens förhängen av siden var vi två själar som förblindats av ett orakels spådom. Jag dyrkade hennes kropp i fullständig klarhet: vi hade låtit lyktorna vara tända och deras starka sken var jämförligt med surans.

Gud är himlarnas och jordens ljus.
Hans ljus kan liknas vid en nisch
där en lykta står.
Lyktan är omsluten av glas
och glaset lyser med en stjärnas glans.

Det är en lykta tänd med olja
från ett välsignat träd, ett olivträd
som varken tillhör öst eller väst
och vars olja nästan lyser
utan att eld har rört vid den.

Ljus över ljus!
Gud leder till sitt ljus den Han vill.

GRYNINGSLJUSET HÖJER sig över slätten vid Yarmuk, en tät dimma svävar över floden och markerna; idag ska jag segra.

Före slaget sa jag åt männen att följa bysantinarnas exempel och gruppera sig i falanger på tusen man. Jag hade lagt märke till att det gav dem en större rörelsefrihet. De oberoende delarna av den stora hären kunde leva sitt eget liv under striderna och ingripa på vitt skilda ställen utan någon uppenbar taktik, vilket alltid skapade förvirring inom motståndarleden.

Nu har vi trettiofem falanger som alla är beredda att angripa fienden.

Förtrupperna leds av Qubat ibn Asham och är uppdelade i fem falanger, totalt femtusen man; mittstyrkan står under Abu Ubaydas befäl och utgörs av fem grupper liksom högra flanken där min vän Amr ibn al-As har befälet, och vänstra flanken är under ledning av Yazid, Abu Sufyans son.

Eftertrupperna som leds av Said ibn Zuhayr består också av femtusen man och som vanligt tar jag själv befälet över kavalleriet med de återstående tiotusen männen. Den bysantinska armén är betydligt större och har ännu fler ryttare, åtminstone femtiotusen. Igår fick jag veta av mina spioner att angreppet skulle komma idag. Vi kan redan höra deras stridsrop och bortom diset skälver slätten av all uppdämd vrede. För att stärka stridsmoralen och motverka intrycket som alla dessa vildar ger, har jag beordrat recitation ur Koranen.

Och om vi också vore barbarer i deras ögon? Kanske är deras skräck ännu större än vår? För att föregå med gott exempel bibehåller jag mitt lugn och rider rakryggad omkring bland männen på min fux. På så vis kommer fienden att upptäcka mig och jag blir mest utsatt. Så uppträder en god befälhavare. Aldrig någonsin undvika

faran. Jag har sagt åt muslimernas kvinnor att döda alla som flyr från vårt läger. Om några skulle försöka slinka undan kommer kvinnorna att ta emot dem med stenar och käppar, därmed tar de hämnd för de söner, fäder och män som inte deserterat utan dött till Muhammeds ära.

Koranrecitatörerna har känt faran nalkas och höjt sina röster. Märkliga skanderingar hamras in i morgonljuset; nu kommer de sista dimbankarna och ordslingorna upplöses.

VI HAR SEGRAT, Gud visar oss vägen till äran och härligheten!

Och Umar avsätter mig som befälhavare, jag som fört ut islam över hela världen, till jordens fyra hörn. Det är jag som är Islams svärd, en titel som Muhammed själv gav mig efter det förfärliga nederlaget vid Muta. Har ni inte hört talas om det härtåget? Människornas minne är kort och tiden förtär allt som den gömmer!

Nu har erövringar ersatt begynnelsens svidande nederlag och Muta firas bland de unga muslimerna som en stor seger. I verkligheten var det ett blodbad.

Alla döda, de var alla så unga och skulle tusen gånger bättre än Umar ha kunnat leda vår nation som reser sig likt en våg över tidens ocean. Zayd, Muhammeds adoptivson – en frigiven slav som han lät uppfostra i sitt eget hus och som var den förste som anslöt sig till islam, långt före Ali – blev massakrerad vid Muta. Så många andra dugliga personer är också borta, som Jafar, Alis bror, som dog med avhuggna händer och kroppen styckad i två delar av de bysantinare som jag kommit för att krossa i Yarmuk.

Vid Muta lyckades jag rädda vad som återstod av Muhammeds första armé. Och till Yathrib fick jag med mig några hundra män som annars skulle gått förlorade för all framtid.

Jag minns hur Muhammed kom fram till oss; trots sin ålder och alla kval var han fortfarande stark. Jag var nog den siste i befälsordningen, långt bakom hans son Zayd och brorson Jafar, och han såg mig komma allra främst, jag som varit hans fiende, en idiot som bara kunde hantera ett svärd. Då insåg han att de tappraste barnen gått förlorade; han upplevde en våldsam smärta som visade sig ett kort ögonblick i hans ansikte som en blixt mot en mörk himmel. För att inte såra de överlevande och riskera att skada den

ömtåliga stat som han höll på att bygga upp sedan ett årtionde, gratulerade han mig och – med den skrämmande ironi som han kunde ge prov på – gav mig det tillnamn som gör mig lika förkrossad varje gång någon använder det för att behaga mig.

– Khalid, du är islams svärd!

Och han omfamnade mig.

Jag bar länge nederlaget som en börda på axlarna; jag mindes Muta och min ynkliga reträtt i täten för en trupp som bestod av krymplingar och dårar. Muhammed dog två år senare; i hans brinnande själ skulle det alltid finnas ett orubbligt beslut att hämnas de döda från Muta. Förutom den store Abu Bakr som aldrig förnekade arvet efter Muhammed och gav mig i uppdrag att genomföra den militära delen, blev de arabiska stammarna aldrig på det klara med Muhammeds hemliga löfte och gjorde uppror mot vår Herre och Hans kalif. Nu har jag, om Gud vill, fullföljt mitt uppdrag och är inte längre skyldig Honom något.

För att kunna dö på samma vis som Zayd och Jafar har jag ägnat mig åt krig som djävulen åt sina gärningar. För att utplåna skammen efter Muta har jag dödat otaliga män under *ridda*-krigen på Abu Bakrs tid vid makten och jag har äktat Umm Tamim medan Maliks kropp fortfarande var varm. Har jag gjort Muhammed till viljes? Jag vet inte, och inte ens på min dödsbädd kommer jag att veta det.

I Yarmuk, så sent som igår, hoppades jag uppnå martyrskap och den enda sanna äran: den som skänks av ett modigt slut under fiendens svärd, men Gud gycklar med mig och vill inte ha mitt liv.

Vad gjorde Umar ibn al-Khattab medan muslimerna dog vid Muta? Han tog det lugnt i Yathrib, svassade för Budbäraren, upplyste honom säkert om något känsligt moraliskt problem, närmare bestämt huruvida kvinnorna kunde gå ut utan slöja eller göra anspråk på samma arvedel som männen. Dilemman som Gud nog kan lösa! Under tiden skars våra bästa män i bitar av den bysantinska armén.

Idag är de hämnade; min möda och mitt liv på denna jord nalkas sitt slut. Vad Umar än må tänka är jag glad över att kunna lägga bördan ifrån mig. Jag är redo att återvända till mina närmaste i Yathrib, även om ingen längre säger Yathrib som under mina lyckliga ungdomsår; oasen har nu och för all framtid blivit Medina, och den tillhör Muhammed, arabernas prins.

Ännu en sak: Muhammed hade genomskådat hjärtats hemligheter; han förstod att en stolt yngling aldrig skulle nöja sig med att få ett nederlag förklätt till seger som enda orsak till sin berömmelse. Muta var en fläck på mitt rykte och samtidigt mitt öde. Denna olycka, samt den ynnest Muhammed visade mig i detta helt avgörande ögonblick av mitt liv, fick mig att utvecklas åt ett enda håll: hämnd och ständiga erövringar.

Å, ännu en sak, ett löfte som jag glömt … men nu är det för sent …

AISHA

JAG VAR GUDS SÄNDEBUDS bästa hustru; jag hade det ärligaste uppsåtet och de vackraste egenskaperna. Således var jag fortfarande jungfru när Muhammed lärde känna mig; jag hade nyss fyllt nio år. När mina föräldrar förde mig till hans bädd hade jag ansiktet gömt bakom en slöja och visste ingenting om förhållandet mellan man och kvinna. Hur bestört blev jag inte när Muhammed, efter att ha avlägsnat den *litham* som täckte mitt ansikte, tog av mig klädnaden innan han i sin tur klädde av sig. På den tiden var *litham* den enda mask som det var föreskrivet att kvinnorna skulle bära; under bröllopsnatten tog mannen av den och den bevarades sedan av kvinnan som vittnesbörd om hennes renhet, och om inte Muhammed blivit förhäxad av den idiotiska Zaynab hade vi varit fria att visa våra ansikten för vem som helst.

Dessutom var jag den enda hustrun vars föräldrar, Abu Bakr och Umm Ruman, emigrerat från Mekka till Yathrib under vår *hijra*. Muhammed tyckte mycket om min mor, och jag är säker på att om han äktade mig var det också en hyllning till den kvinna vars sällskap han ofta sökt och som efter Khadijas död bättre förstod att trösta honom än den enfaldiga Sawda, hans andra hustru.

Men Sawda har aldrig visat mig något agg eller gjort mig något ont, därför har jag alltid respekterat henne. Jag är säker på att Muhammed var förälskad i min mor, men han respekterade sin vän Abu Bakr alldeles för mycket för att bete sig som han gjorde mot sin adoptivson Zayd ibn Haritha, då han för att tillfredsställa sitt eget begär fick denne att skiljas från Zaynab. I det sammanhanget var Gud förvånansvärt eftergiven mot Muhammed; det bröllopet välsignade Han alltför lättvindigt!

En dag när Muhammed reciterade verserna som gav honom tillåtelse att äkta de kvinnor som gav sig åt honom,

påpekade jag med ungdomens hela glöd:

– Efter vad jag kan se är din Gud väldigt angelägen om att tillgodose alla dina begär.

Han bara skrattade, vilket gjorde mig fullständigt ursinnig. Så svartsjuk jag var på den tiden, då Muhammed vandrade i ljuset. Sedan han återförenats med Gud är jorden täckt av mörker, och vi, hans hustrur, är sörjande änkor.

Jag var den första jungfru som han känt, jag var också den enda vars föräldrar hade emigrerat tillsammans med honom; far och mor var dessutom personer som låg honom om hjärtat till skillnad från Umar, vars dotter han äktade av ren medgörlighet. Hafsa var ful som stryk och hade förlorat sin man Khunays ibn Hudhafa i slaget vid Badr. Eftersom ingen ville ha Hafsa – min bästa vän tillsammans med Sawda – var det uppenbart att Muhammed offrade sig för att inte misshaga Umar. För övrigt hade Umar, innan han vände sig till Muhammed, erbjudit henne åt Uthman som tackat nej och därefter åt min egen far. Abu Bakr sa varken ja eller nej och därför var det lätt för honom att senare påstå att om inte Muhammed hade äktat henne, skulle han ha gjort det för att behålla Umars vänskap; när min mor fick veta det förvägrade hon honom i flera veckor att dela bädd med henne. Enligt min åsikt blev han lättad när han förstod att Muhammed hade accepterat Hafsa.

Bröllopsplanerna gjorde mig våldsamt upprörd och på samma vis som min mor förbjöd jag honom tillträde till min säng:

– Håll dig till den där fulingen! Du ville göra fadern en tjänst, se nu till att du tillfredsställer dottern!

I tre dagar höll han sig borta från vårt rum, vilket gjorde mig så orolig att jag skickade Sawda till honom för att säga att han kunde komma tillbaka. När han åter visade sig i vårt sovrum kastade jag mig i hans armar och täckte honom med kyssar; vi roade oss i flera nätter och därmed övergav

han Hafsa vars företräden var så begränsade och som därför drabbades av häftig svartsjuka.

Då han senare, efter att ha erövrat oasen Khaybar, äktade judinnan Safiyya, började Hafsa, uppmuntrad av mig, att trakassera hans nya erövring. Muhammed förföljde och massakrerade judarna men äktade deras döttrar, ett märkligt beteende.

När jag sa det till honom vände han sig ifrån mig i flera dagar. Eftersom jag var svartsjuk gav jag Hafsa i uppdrag att spionera åt mig. En natt då han inte stannade kvar i sin säng lät Hafsa sin tjänstekvinna Luayya följa efter honom. Hon såg honom gå in i inkräktarens alkov och tillbringa en oanständigt lång tid där inne. När han kom ut igen, stolt som en tupp, underrättade hon Hafsa som sprang in till mig och ropade skandal.

När jag fått nog av hennes klagosånger, skrik och vredesutbrott steg jag upp, gick ut ur rummet och in till Safiyya som jag verkligen inte tyckte särskilt bra om.

Inne hos henne sa jag:

– Du får inte ta någon annans plats, i synnerhet inte om hon är en sann troende! Muhammed är den sanna religionens profet.

Med högburet huvud och brinnande blick gjorde hon mig svarslös:

– Jag är Moses dotter, Aron är min farbror, och min man är Guds Apostel! Jag har lika stora rättigheter som ni, qurayshiternas döttrar!

»Vi tror på Gud
och på det som har uppenbarats för oss
och det som uppenbarades för Abraham och Ismael
och Isak och Jakob och deras efterkommande
och det som uppenbarades för Mose och Jesus
och för de andra profeterna av deras Herre;
vi gör ingen åtskillnad mellan dem.
Och vi har underkastat oss Hans vilja.«

NÄR JAG KLAGADE över det bemötande jag fått av Safiyya tog Muhammed henne i försvar och upprepade tre gånger att hon hade rätt. Han tillade att om judarna bara velat lyssna på honom hade de blivit de bästa av alla troende. När jag då frågade honom varför han låtit mörda Qurayza-folket, svarade han att de hade försökt skada honom genom att sluta förbund med Abu Sufyan under belägringen av Yathrib. Jag replikerade att han inte stått ut med att de gjorde narr av Koranen. Han betraktade mig och ögonen fylldes av tårar, så hårt sved fortfarande minnet av det religiösa nederlaget.

I Yathrib diskuterade Muhammed ofta med rabbinerna och förklarade grundsatserna hos den nya tron; naturligtvis försökte han omvända dem. De ställde i sin tur många frågor om Marias son, som de inte betraktade som den Messias som förutspåtts i Toran. Enligt dem var han en uppkomling! Muhammed blev rasande och besvarade inte sådana tarvliga förnekanden vars syfte var att dölja Guds ord. Då gick de ut och sa till alla att Muhammed var okunnig om Skriften, vilket var en uppenbar lögn.

En del judar sökte upp honom och sa:

– Muhammed, du vet mycket väl att om vi, rabbinerna, judarnas herrar, säger att du har rätt, då kommer de andra judarna att konvertera och ansluta sig till dig.

Muhammed instämde.

– Det pågår en tvist mellan oss och en del andra judar, tillade de. Om du avgör den till vår fördel, ska vi tro på dig.

Muhammed, som var en ärlig och rakryggad man, köpslog inte och vägrade blankt. Rabbinerna gick då sin väg och förkunnade vitt och brett att Muhammed inte visste vad han ville. Än uppmanade han dem att följa i hans fotspår, än stötte han bort dem.

Andra rabbiner frågade honom vilka profeter han trodde på. När de hörde att han nämnde Jesus, Marias son, som en av Israels profeter, utropade de:

– Vi erkänner varken Jesus eller de som tror på honom!

Och de vände sig bort från Muhammed, fastän han trodde på deras profeter och ansåg sig härstamma från Abraham genom dennes son Ismael som Hagar, hans moder, fört med sig till Mekka och som blivit arabernas anfader. Muhammed insåg nu att merparten av Yathribs judar aldrig haft för avsikt att acceptera den nya tron, den som före honom förkunnats av Waraqa och andra monoteister och som Gud upplyst honom om efter Waraqas död; de hade inte frågat ut honom för att ta lärdom utan för att göra narr av honom och fortsatt dölja Guds verkliga budskap. Han hade tolererat det fram till den punkt då han stärkt sin ställning i Yathrib och blivit stadens obestridlige ledare.

När jag senare berättade för Hafsa vad Safiyya sagt och hur Muhammed tagit henne i försvar, bedyrade hon:

– Jag ska aldrig mer göra Safiyya något ont.

Vem hade försökt skada henne mest, Hafsa eller jag? Tiden befriar kvinnor och män från sitt hat, men också från sina kärlekar; nu kan jag erkänna att jag försökt vara till skada för alla Muhammeds andra hustrur. Av hela min själ vägrade jag att dela honom med någon. Jag förtärdes av missunnsamhetens eld och jag undrade ständigt varför han inte behandlade mig på samma sätt som Khadija. I hans tankar var hon alltid den enda, liksom han själv åberopade en enda och odelbar Gud!

Ja, varför?

En dag när mina krafter började tryta frågade jag honom, och eftersom han aldrig ljög fick jag ett vänligt och uppriktigt svar. När jag äntligen fick veta sanningen kände jag först ett slags lättnad, men lisan var kortvarig och jag undrar fortfarande om inte tanken bakom hans svar bara var

att lindra min smärta. Idag tycks svaret han gav lika avlägset från de verkliga skälen som Mekka från Yathrib; det var så nära sanningen och samtidigt så långt ifrån. Gud har lärt mig att själen kan flyga mot himlen medan orden släpar sig fram längs marken.

Minns Muhammed vad du sade
till honom som Gud visade sin nåd
och som du själv visade stor välvilja:
»Behåll din hustru och frukta Gud!«
Och av rädsla för människorna
gömde du inom dig vad Gud skulle ge till känna,
fastän du inte bör frukta någon utom Gud.
Men då Zayd skilde sig från henne
gav vi henne som hustru åt dig
för att visa att ingenting hindrar en troende
att ingå äktenskap med sin adoptivsons hustru,
sedan bandet mellan dem har upplösts.
Guds vilja måste ske.

NÄR MUHAMMED återvände från fälttåget till Badr, ett år efter nederlaget vid Uhud, gick han till Zayds hus för att diskutera krigföringen, som ju är männens angelägenhet. Han stötte upp porten till adoptivsonens hus och fick syn på Zaynab som var ensam och satt och kammade sitt hår; hon var klädd i en genomskinlig kaftan och de tunga, mörka lockarna täckte hennes axlar och bröst.

Muhammed blev förlägen och stannade på tröskelstenen. Han vände sig bort för att inte väcka den blygsel som den pesten till kvinna fullständigt saknade.

– Zayd är inte här. Kom in! Ni är som en far för mig!

Med fast och känslig hand lyfte hon upp hårsvallet och uppenbarade en smal och vacker hals, även om den är lite för lång för min smak; hon fäste håret med hjälp av ett scharlakansrött band: en purpurblomma i ett bläckfärgat hav.

Muhammed aktade sig för att gå in i rummet där en så vänligt stämd ung kvinna väntade på honom! Han kastade en sista blick på den vackra Zaynab. En lång blick som inte undgick den skarpsynta och trånande varelsen.

Zaynab liknade inte alls Hafsa, som påminde om de torftiga måltider man ger de fattiga under ramadan; hon var medveten om sina behag, och den häxan använde sig av dem med nedärvd och förfärande skicklighet. Hon odlade det slags blick som männen uppskattar hos vissa kvinnor och som jag till min egen olycka är oförmögen att simulera: trånande ögon, lämpliga för dansöser och hetärer, som förmår tjusa och bedåra männen likt själva himlens oändliga mysterier. Vilka löjliga figurer som helt tappar fattningen för en struntsak!

Zaynab hade levt med Zayd i fem år och förmodligen hade hon tröttnat på sin eftergivne man som gav henne

alltför stor frihet och inte kunde glänsa med någon större skönhet. När hon äntligen insåg hur förlägen Muhammed var reste hon sig och tog utan någon särskild brådska på sig en burnus; hela tiden hade den usla varelsen ett skälmskt leende på läpparna.

– Jag ska underrätta Zayd om ert besök, far! sa hon lika okynnigt.

När Zayd kom tillbaka berättade hon att Muhammed hade sökt honom men inte vågat komma in utan stannat i portöppningen.

– Bjöd du inte in honom?

– Han vägrade.

– Sa han något annat?

– Prisad vare Gud! Prisad vare Han som förmår ändra våra hjärtan!

– Varför prisar du Gud, Zaynab?

– Det var vad han sa när han gick.

Hon gav akt på sin mans reaktion. Jag tror att hon blev nöjd med vad hon såg i hans ansikte; äntligen fick hon sin hämnd för den dystra och ledsamma förening som Muhammed hade påtvingat henne.

»Prisad vare Gud! Prisad vare Han som förmår ändra våra hjärtan!« reciterade Muhammed när han lämnade Zaynab bint Jahsh, hustru till Zayd ibn Haritha, min käre och älskade mans adoptivson. Han hade rätt. Gud förtjänade en hyllning, han som så fullständigt uppfyllde Sin Profets alla önskningar. När kvinnorna inte gav sig åt honom med sin vanliga skamlöshet gillrade de fällor för honom i sina egna hus, mitt framför näsan på sina män. Sanningen är, må Gud förlåta mig att jag säger det, att Zaynab aldrig älskat Zayd och tog vara på alla tillfällen som gavs för att tala nedsättande om honom. När hon blev gift beklagade hon sig över att ha erbjudits åt en frigiven slav och inte åt någon

herreman bland qurayshiterna som motsvarade hennes ställning och förmögenhet.

Före besöket hos Zayd hade Muhammed aldrig dolt sin aversion för den motvilliga hustrun. Han tyckte inte om det sätt på vilket hon opponerat sig mot bröllopet. Han tyckte att hon var högdragen vilket inte passade sig för en emigrant. Ändå blev han förtjust i henne så snart han fick se henne göra sin toalett och ändrade helt åsikt. Hennes brister förvandlades till goda sidor, och hennes förtjänster tycktes nu så uppenbara att de nästan blev legendariska. Genom ett tag med kammen i rätt ögonblick hade Zaynab förvandlats till en exemplarisk kvinna vars intelligens och tålamod borde hyllas.

Asch, männen är fulla av motsägelser, ombytliga och utan vare sig smak eller intelligens! Jag tycker inte om dem och för min del anser jag att även om de ibland är lika oss i sina attityder, skiljer de sig fullständigt från oss till karaktären: deras ombytlighet är kronisk; de är falska när vi är rakryggade, och rättvisa när vi är orättvisa. Ändå borde den bild av mitt ansikte som Ängeln visade upp för Muhammed innan jag ens var född ha blivit hans enda ledstjärna och lärt honom att uppskatta en ren och uppriktig karaktär. Jag är den enda av Guds Sändebuds hustrur som han lärde känna innan hon ens kommit till världen! Han sa det ofta till mig, säkert som en tröst för att jag måste dela hans bädd med andra.

När folk frågar mig – och det är många som vill höra talas om Muhammed – är jag noga med att dölja sådant som bör hållas undangömt och bevaras i minnets innersta vrår. De skulle inte förstå att Gudsmannen bara var en människa, och liksom de själva utlämnad åt uppslitande lidelser. Muhammed har blivit en förebild på jorden och man har gjort en dygd av hans ofullkomligheter. Ändå varnade han de som ville sätta honom jämsides med Herren, i likhet med Jesus, Marias son, som vissa nasaréer gjort till Guds like.

Därmed begick de ett misstag som varar i all evighet, och Muhammed kom för att återupprätta sanningen.

Jag skulle så gärna vilja säga till alla de människor som kommer i skaror för att träffa mig, lyssna på mig och till och med – det gäller de frommaste av dem – vidröra mig, att Muhammed var som de och att han inte eftersträvade att bli dyrkad. Men hur ska jag kunna tala om det för dem utan att de blir upprörda, utan att förnärma dem i deras tro, utan att sanningens kniv borrar sig in i deras kroppar och lämnar ett öppet sår med risk för att deras gudstro förintas? Det låter sig inte göras, och när folk söker upp mig för att få bekräftelse på någon mirakulös händelse i min älskade mans liv håller jag mig tyst för att inte fara med lögn, och inte heller säga emot dem.

Som hos oss alla följde Muhammeds hjärta årstidernas växlingar och blev mera lidelsefullt när sommarens värmeböljor drog in över Yathrib. Visst kunde han ibland låta sig föras bort av en sådan våg av hetta som åsynen av Zaynab framkallade när hon satt naken och kammade sitt hår medan hon väntade på Zayd. När Zayd fick veta det försökte han inte lägga hinder i vägen för känslorna hos den man som han älskade mest av alla, och visade inte heller offentligt att han tagit anstöt. Han gick till och med till Muhammed och sa att han var beredd att förskjuta Zaynab.

– Behåll du din hustru, svarade Muhammed.

Sedan drömde han ofta om den lätt beslöjade kvinnan; hon drömde också om honom och det gick så långt att hon slutade ligga i adoptivsonens bädd. Och en dag när Muhammed befann sig i mitt sällskap föll han till marken; Ängeln uppenbarade sig, svetten rann ymnigt längs Muhammeds panna, han skakade, sedan upphörde ryckningarna och darrningarna av sig själva, och då förstod jag att Gud hade avkunnat sin dom i den affär som det skvallrades om i Yathrib och som fick mig att förgås av svartsjuka.

När Gud talat visste jag att det var omöjligt att ändra händelseförloppet. Zaynab kunde nu åberopa en fördel som inte ens var mig beskärd: Gud hade påbjudit hennes giftermål och helgat det genom att upphöja Muhammed så att han stod över sitt faderskap, vilket upphävde det fördömande som annars drabbade en far som hyste begär till sonens hustru.

Zaynab försummade aldrig ett tillfälle att påminna oss om denna speciella omständighet när hon grälade med mig eller någon annan av sina rivaler. Vad Zayd beträffar var han plötsligt namngiven av Gud och omnämnd i den heliga Koranen, vilket gav honom bästa möjliga kompensation. När han stupade under slaget vid Muta utplånade Gud det förflutna och kallade honom vid sitt ursprungliga namn: Zayd ibn Haritha, och inte längre Zayd ibn Muhammed, men i sådana frågor är till och med jag, Aisha, de troendes moder, helt okunnig och det passar sig inte att jag låter min svartsjuka leda mig vilse. Bara Gud vet var Zayd befinner sig just nu; han är säkert i bättre sällskap än han någonsin var med Zaynab bint Jahsh.

MUHAMMED HADE bjudit in folk från Yathrib till bröllopsmåltiden.

Gästerna stirrade allt vad de förmådde på Zaynab bint Jahsh och kunde inte slita blickarna från Guds Sändebuds hustrus ansikte, det fick min älskade man att drabbas av häftig svartsjuka. Han hade inte tänkt på att Zaynabs skönhet skulle väcka så mycket begär och åtrå i männens hjärtan.

Han lämnade salen en första gång och kom till mitt rum där jag stängt in mig för att slippa höra festbullret. Det är sant att jag hatade inkräktaren. Hon hade skämt ut sig genom att visa upp sig för Muhammed i all sin nakenhet utan någon som helst hänsyn till sin man Zayd. Jag var ond på henne för att hon framkallat all den oro som min älskade man fick genomlida under de besvärliga dagar då han lämnade oss ensamma och bara tänkte på kvinnan med hårmanen och de vita skuldrorna, splittrad mellan kärleken till henne och sin plikt som adoptivfar. Vilken lättnad han måste ha känt när Gud gav honom Sitt ord på att hans känslor var förlåtna.

Medan han slog sig ner på kudden vid mina fötter började han smeka mitt ena ben, jag drog det häftigt undan. Där ute avtog gästernas larmande. De flesta började ge sig av, de hade sett Muhammed resa sig och dragit slutsatsen att måltiden var avslutad. Muslimerna avgudade honom, och mer än något annat var de rädda för att misshaga honom.

– Man kan säga att Gud överhopar dig med välgärningar.

Muhammed svarade inte och lade på nytt handen runt min ankel, än en gång drog jag undan benet, elak som jag kunde vara.

– Gå tillbaka och håll ett öga på Zaynab! Hon har redan övergivit en make!

Jag ångrade genast de onödiga och sårande orden. Jag visste att jag aldrig skulle lämna honom om han så äktade alla jordens varelser, och det ska Gud veta att de är många som trängs kring hans mantel. När han fått släcka sin törst hos Zaynab ska han komma tillbaka med händerna fulla med gåvor och stanna hos mig tills han drabbas av nästa plötsliga ingivelse. Därför oroade jag mig inte alltför mycket och föll snabbt i sömn.

Nästa dag kom Sawda och berättade att han varit inne hos henne också och bett om hennes välsignelse. Hon hade jagat iväg honom och han hade gått tillbaka till Zaynab, satt sig vid bordet, tyst som en skugga, och väntat på att de sista gästerna skulle bryta upp. Tre män dröjde sig kvar, de diskuterade med hög röst och kastade blickar mot bruden. Muhammed reste sig och lämnade bordet utan att säga något. Han bevärdigade dem knappt med en blick. Äntligen förstod de att de hade missbrukat sin värds tålamod. De gav sig iväg.

Samma natt fick Muhammed en uppenbarelse från Gud, därefter blev vi tvungna att bära slöja inför de män som inte tillhörde den närmaste familjen. Vi var dömda till en livslång änketid eller till evigt äktenskap med Muhammed. Själv tycker jag, Aisha, inte att det är orimligt, jag förstår och accepterar också att vi inte kan bli sedda av männen annat än dolda bakom en slöja.

Däremot förstår jag inte varför andra kvinnor som aldrig haft någon förbindelse med min älskade man apar efter oss genom att också bära slöja. Vilka tror de att de är? Vilken högfärd! Och alla äkta män som uppmuntrar dem, har de någon rätt att jämföra sig med den störste av alla genom att dölja sina hustrur på det viset? Nej, de är inte Muhammeds efterkommande och deras hustrur är inte helgade som vi! Som lön för sin dårskap kommer de att få ett fruktansvärt straff av Gud.

Om ni har inbjudits, stig in när tiden är inne.
Och ta avsked när måltiden är över
och dröj er inte kvar för att samtala i förtrolighet.
Det besvärar Profeten,
som av finkänslighet drar sig för att be er gå.
Men Gud drar sig inte för att säga sanningen.

När ni behöver vända er till Profetens hustrur
för att be om något,
tala då till dem från andra sidan av ett förhänge;
detta är bästa sättet för er och för dem
att bevara hjärtats renhet.

Och företa er ingenting som kunde förarga eller såra
Profeten.
Och ta inte under några omständigheter
någon av hans änkor till hustru efter hans död!
Inför Gud skulle detta vara en oerhörd handling.

JAG MINNS FATIMA, Muhammeds dotter, en ros bland rosor, och jag minns också hennes unge man Ali, vars ärelystnad eller bristande tålamod stod oss dyrt och förde Abu Sufyans – Guds fiendes – son Muawiya till makten. Men jag har alltid föredragit honom framför Ali, som inte tog mig i försvar när jag blev anklagad för att ha bedragit min äkta man. Den dagen visade Ali öppet sin misstro eftersom han avundades mig den plats jag fått i hans kusins hjärta.

När Muhammed återvände sårad från Uhud skyndade Fatima honom till mötes; hon böjde sig över hans blodiga ansikte och grät, som en dotter som kommit för att lindra sin fars plågor och uppgiven fylls av medlidande och börjar snyfta. En dotter ska alltid älska sin far mer än hon älskar någon annan man i världen; de som med eller utan skäl sätter sig upp emot honom är fördömda och deras liv i ruiner.

Jag, Aisha, hade turen att ha två fäder, och de brydde sig alltid mycket om mig; den andre – den vackraste av män – blev min make inför Gud och min älskare i alkovens avskildhet. Nu har jag åldrats och blandar ofta ihop deras karaktärer och ansikten; de smälter samman likt bilderna från två speglar. Den grymma tiden utlämnar de som överlevt åt den stora glömska som vi kallar minne och får oss att tappa bort fäder och söner, de ädlaste meningsfränder, storartade älskare.

När jag ska till att somna kommer det ofta för mig att jag inte alltid varit rättvis mot Ali och Fatima, men känslan bara nuddar vid mig och upplöses sedan av sömnen. Likväl ska jag alltid minnas Muhammed på sin dödsbädd, beredd att överlämna sin själ åt Gud, med Fatima vid sin sida; deras viskande röster nådde mig som en oförtruten brottsjö som bearbetade minnenas skum. Detta avlägsna intryck förföljer

mig och ska säkert återkomma med än större skärpa i mitt eget dödsögonblick. Saknaden över att inte ha fått uppleva sådana stunder mellan far och dotter smärtar mig och gör mig djupt upprörd; jag skulle ha offrat allt för att vara den verkliga dottern och inte hustrun, så att jag kunnat ta emot både tröstens och smärtans ord direkt från Muhammeds egen mun.

– Min lilla Fatima, Gud kallar mig. Jag ska dö.

Och Fatima började gråta.

– Men snart ska också du, min flicka, som är så vacker och ömsint, kallas till Gud så att vi slipper vara skilda från varandra.

Och Fatima skrattade.

Muhammed tog hennes hand och kramade den allt hårdare. Det var deras *baya*, det hade inget gemensamt med de tomma gester som männen ägnar sig åt när de sluter en pakt som de sedan skyndar sig att bryta, som Ali gjorde med Uthman.

Stackars Uthman, stackars kalif, du förtjänade inte din skändliga död, även om du inte var felfri. Du borde ha lämnat Guds ord ifred och inte försökt sammanställa dem. Efter att ha använt sig av dem skulle människorna ha glömt bort dem, och det hade varit allra bäst; avsikten var inte att de skulle överleva på ett gammalt pergament eller cirkulera mellan så många händer och på så vis bli ett lätt byte för alla slags plundrare. Orden hör hemma i öknarnas oändlighet och himlens rymd där det finns plats för Skaparens röst, Världarnas Herre! De anklagade dig för att vara en förnyare, liksom de anklagade sig själva för ombyggnaden av Kaba, rädda som de var att en svartsjuk Gud skulle straffa dem.

Och vilken var Fatimas roll i allt detta?

Jag kan fortfarande se henne gråta och skratta, hon klagar och finner tröst i ett och samma ögonblick och jag lämnar dem och de brinner och förtärs i mitt minne; det enda som

skonas av lågorna är bilden av fadern och barnet och den blir till ett värn mot intigheten.

Och jag minns också den stund då Muhammed räckte över sitt blodiga svärd till dottern av rädsla för att låta sig besudlas av denna världen.

Svärdet, natten och världen.

HUR SKA MAN uppfatta Muhammed när han sölade ner sitt svärd i Qurayza-judarnas blod? Det är sant att det i synnerhet var Ali och Zubayr som verkställde domen och skar halsen av stammens alla män. Mer än sexhundra personer! Historien är invecklad, och om det inte varit för Rayhana skulle jag låtit bli att berätta den för att slippa skämmas över vad min älskade man gjort.

Rayhana var den fånge hos Qurayza-stammen som Muhammed äktade när hon omvände sig till den nya religionen; därmed frigav han henne som vi har för vana när en slav underkastar sig den Ende Guden. Hon var en av de hustrur som han tyckte bäst om, förutom Khadija och mig, naturligtvis, och på grund av Ibrahim borde jag kanske lägga till koptiskan Maria som han fick sig tillsänd av Egyptens regent Muqawqis. Den sistnämnde skickade i all hast två kvinnor, Maria och hennes syster Sirin, som var ännu vackrare. Syftet var att sätta Muhammeds tro på prov. Muqawqis var slug och räknade med att Profeten, om han var en sann ättling till Abraham, aldrig skulle äkta två systrar. Muhammed skickade tillbaka den fagraste av de två, Sirin; han ville äkta en kvinna som bar namnet Maria liksom Messias moder.

Rayhana, som Muhammed dyrkade, greps av häftig svartsjuka gentemot oss andra; den var ännu starkare än min, och Gud ska veta att jag inte är befriad från den synden. Vad är svartsjuka om inte den yttersta kärleken till en människa för den hon är; självfallet räcker det inte med insikt om det onda för att förskonas. Hur ofta har jag inte gråtit över mitt öde! Men det kunde inte jämföras med de uppträden som den vackra Rayhana förorsakade. Det gick så långt att Muhammed försköt henne. När hon fick veta det sjönk hon ner i en märklig utmattning som varade i flera

dagar. Hon var som död och fastän vi gick fram till henne gav varken hennes ansikte eller lemmar några tecken på att kunna röra sig. Inför en så överväldigande sorg, och med tanke på hennes själ, återupptog Muhammed henne bland oss.

Hon avled efter Muhammeds sista vallfärd och det var han själv, efter att ha begravt Ibrahim, som bar henne till graven; det var hans sätt att betala skulden till Qurayzastammen. Jag tror att det var orsaken till att han äktade Rayhana två gånger och själv tog hand om hennes begravning.

Sawda och Umm Habiba tog hand om tvätten och klädseln av den döda. Jag var ännu alltför ung för att få hjälpa till; även om jag sett många troende gå bort ville man inte att jag skulle komma alltför nära döden. Men Sawda och Umm Habiba lät mig förstå att Rayhana var en av de vackraste kvinnor som någonsin skapats. Trots att jag var fylld av medlidande med den döda drabbades jag av extrem svartsjuka som var lika stor som den jag kände inför Khadija, men det förblev en hemlighet som jag höll dold i mitt hjärta. När jag idag hör talas om judarna tänker jag på Rayhana och någonting djupt inom mig brinner med en mystisk låga.

När Muhammed kom till Yathrib fanns där tre judiska stammar: Qurayza, Nadir och Qaynuqa; de sistnämnda ägde ingen mark utan bodde i ett särskilt kvarter inne i Yathrib. De var juvelerare och vapensmeder. De sålde sina produkter på en egen marknad. Qurayza och Nadir hade palmlundar söder om Yathrib. I högre grad än stammarna Aws och Khazraj, deras arabiska bundsförvanter, var de riktiga jordbrukare och deras dadlar var välkända över hela Den arabiska ön. Palmerna sköt upp ur marken och gned sina spretiga kronor mot himlen; mellan stammarna rann smala kanaler som försåg jorden med vatten genom ett uppfinningsrikt system av brunnar.

Jag var nio år när jag kom till Yathrib. Luften var väldigt fuktig och hettan förkrossande för både människor och djur, ändå fortsatte jordbrukarna sitt mödosamma arbete medan mulåsnor släpade på stora vattenhjul och fick dem att svänga runt i luften. I timmar kunde jag betrakta de små lerkrukorna när de dök ner i vattnet och kom upp igen med skummande käftar.

Muhammed höll mig ofta i handen och förklarade hur den underbara konstruktionen uppfunnits av egyptierna för många århundraden sedan, när människan höjde sig ur dyn och fortfarande var nedsölad av leran som Gud använt för att skapa henne. För att kunna tvätta sig hade den första människan grävt i jorden och utvunnit den renande vätskan. Muhammed tyckte om att bada i det klara vattnet för att upprepa Adams gest.

Till en början tålde inte emigranterna den nya miljön: Yathribs dåliga luft – en blandning av unkna jorddofter och ruttnande sopor – fick dem att våndas i sjukdomar, och de blev allt svagare och dog. Själv blev jag sjuk vid upprepade tillfällen, då tog mina föräldrar mig till sitt hus och vårdade mig där.

Gränderna var trånga i Yathrib, husen låg tätt intill varandra, vägg i vägg och invånarna kastade soporna alldeles inpå portarna till sina hus; en fruktansvärd stank förpestade kvarteren och dröjde sig kvar i luften ovanför marknaderna.

Muhammed uppmanade de troende att gräva ner sitt avskräde utanför staden, han tvingade dem att spola gatorna varje dag och han lät dra nya och bredare gator som gav kvällsvinden fritt spelrum. Han uppmanade varje man att plantera ett träd och i synnerhet krävde han att Yathrib-borna skulle uträtta sina behov på avstånd från bebyggelsen, vilket inte var brukligt; han fann blotta åsynen vedervärdig, liksom kvinnornas menstruation. Det var bara jag som kunde vara i hans närhet när jag var oren; han kom för att få håret tvättat.

Efter en tid minskade sjukdomarna och alla mådde bättre; männen var nu beredda att ta strid med fienderna bland qurayshiterna och attackerna avlöste varandra ända fram till Muhammeds död. De fortsatte också under min fars kalifat och under *ridda*-krigen när beduinstammarna lämnade vår religion och vägrade betala skatt, och de tog sedan ny fart när Umar kom till makten och Irak, Sham och Persien måste erövras. Vid den tredje kalifen Uthmans död blev attackerna värre än någonsin och det urartade till inbördeskrig när Ali och Muawiya stred om makten.

Själv slapp jag inte ifrån den allmänna utvecklingen och jag hamnade på nytt i konflikt med Ali under Kamelslaget. Det är en väldigt sorglig historia och så många tvingades dö på grund av oss! Ali miste själv livet efter att ha besegrat mig! Men det är en annan historia och jag kommer av mig eftersom min avsikt var att tala om judarna i Yathrib och hur de blev bortjagade eller dödade av Muhammed, den bäste man som någonsin vandrat på jorden och som nu tronar i paradiset tillsammans med alla Abrahams söner.

INGEN KUNDE HA förutsett att araberna skulle hamna i konflikt med judarna. Muhammed trodde att de skulle vara de första att acceptera vår religion, därför ville han inte tvinga dem. Icke desto mindre ville han få deras erkännande att han verkligen var den Guds Profet som förebådats i Toran. Redan under sin första vecka i Yathrib beslöt han att vara tillmötesgående och samla sina anhängare till bön på fredagen för att respektera sabbaten. Likaså är det kanske onödigt att påpeka att vi vände oss mot Jerusalem när vi utförde våra två böner, morgon- och kvällsbönen. Vi lydde ju under samme Gud och tog Messias återkomst för given medan judarna enbart hoppades på att han skulle komma.

Muhammed sa åt muslimerna att fasta under *ashura*, försoningsdagen för Torans folk, som en hyllning till deras tro. När Gud instiftade den längre fastan under månaden ramadan övergav muslimerna *ashura*, även om själva festligheterna finns kvar ännu idag och vi tillreder en måltid för att fira den första tiden i Yathrib.

Hur besvarade judarna Muhammeds erbjudande? De förlöjligade honom och påstod att han inte hade någon kunskap om Toran.

När Muhammed efter fälttåget till Nakhla förrättade sin bön i Salima-klanens kvarter, fick han av Gud den uppenbarelse som uppmanade honom att vända sig mot Mekka. De missnöjda judarna förebrådde honom detta, de som tidigare själva sagt att han bara apade efter dem, men nu hade Gud fått bestämma.

Sedan följde den måttstock för framtiden, *furqah*, som Badr blev när Gud ledde de sina till en fullständig seger över fienderna. Då vände sig Muhammed till Qaynuqastammen och sa åt dem att ansluta sig till honom. Qaynuqa-folket vägrade och gjorde narr av honom och hans bundsförvanter,

soldaterna från Badr. Vissa av dem lät till och med antyda att deras egna krigare lätt skulle ha krossat emigranternas armé. Då började Muhammed oroa sig för att bli förrådd av Qaynuqastammen, som var stor och mäktig i Yathrib. Eftersom de hotade med att vända sig emot honom försökte han bryta den pakt som han hade slutit med dem inför Gud och människorna.

En natt fick Muhammed besök av Ängeln som tillkännagav att Gud hade löst honom från sin ed till Qaynuqafolket. Det lugnade Muhammed som hade allt svårare att stå ut med deras skrävel efter slaget vid Badr. Han fann det motbjudande att överallt höra dem väsnas om att de säkert skulle ha varit bättre motståndare än Abu Jahls qurayshiter. För att ytterligare framhäva sig själva åberopade de alla krig som de förr i tiden utkämpat mot mekkanerna, liksom duellerna där en viss kämpe utmanat och besegrat en viss qurayshitisk storman, inte utan att förglömma den legendariska fegheten hos de nyanlända och deras svaga tro.

Muhammed väntade nu bara på en förevändning för att ingripa.

En dag fick en man från Qaynuqa-stammen ett djävulskt påfund och naglade fast en fattig muslimsk kvinnas kjortel vid marken när hon sålde några av sina ägodelar på marknaden.

På den tiden tvingades emigranterna att ta till alla möjliga utvägar; de höll på att svälta ihjäl. Kvinnorna gick till salustånden och försökte byta ut sina tillhörigheter mot lite mat, men för det mesta fick de återvända utan resultat. Vissa familjer började klaga över levnadsvillkoren i Yathrib och Muhammed hörsammade dem, han som planerat en första attack mot Abu Sufyans karavan i hopp om ett stort byte. Som bekant hann Abu Sufyan sätta lasten i säkerhet och de troende återvände förvisso med äran i behåll men lika tomhänta som när de gett sig iväg.

När den stackars människan reste sig slets tunikan sönder och hon var plötsligt naken från midjan. Vilken skam och vilken förolämpning! Istället för att skydda hennes ärbarhet med en slöja överöste Qaynuqa-folket henne med plumpa skämt. En emigrant som befann sig i närheten förbarmade sig över henne och dödade skämtaren med ett dolkhugg i hjärtat. För att hämnas slöt sig männen från Qaynuqa-folket samman och mördade emigranten.

Muhammed beväpnade sina anhängare och de gick mot Qaynuqa-stammens kvarter.

De som framhärdar i att förneka sanningen
är inför Gud de uslaste av alla skapade varelser;
så kommer de nämligen aldrig att uppnå tron.
De som du har slutit fördrag med och som,
gång på gång, när de får tillfälle, bryter fördraget
och som inte fruktar Gud –
om du besegrar dem i krig,
gör då din behandling av dem till ett varnande
exempel
för dem som vill följa i deras spår;
kanske kommer dessa att tänka sig för.

Men om du misstänker svek hos dem
som du har slutit fördrag med,
säg då upp fördraget så att läget blir klart
och ni är jämställda.

Gud är sannerligen inte de svekfullas vän!

DET HADE ALLTID stått strid om Yathrib; de sinnrika invånarna hade byggt sina hus så tätt inpå och ovanpå varandra att de bildade en enda stor kropp där det, när yttersta fara hotade, var lätt att gömma sig bakom stadsmurarna. Yathrib led aldrig någon brist på inkräktare, och araberna av stammarna Khazraj och Aws hade varit de första att beröva judarna deras oas.

Emigranterna belägrade Qaynuqa-folket i två veckor; när de var så uthungrade att de gav upp ville Muhammed låta döda männen och göra kvinnorna och barnen till slavar. Eftersom de var i förbund med Khazrajstammen och dess hövding Abdullah ibn Ubayy, bad de honom att ingripa till deras förmån.

Muhammed var ofta ute och gick på Yathribs trånga gator i sällskap med Umar och Ali, och Abdullah ibn Ubayy följde efter dem överallt och ansatte Muhammed inför hela staden.

– Muhammed, skona Qaynuqa-folket!

Muhammed undlät att svara, för han ville inte benåda dem. Då klamrade Khazraj-stammens hövding, den hycklaren, sig fast vid Muhammeds klädnad.

– Släpp mig, Abdullah! De är förrädare och har gjort sig förtjänta av att dö. Att de bara vågade trotsa mig, Muhammed!

Ali störtade fram mot Abdullah och kastade omkull honom. Umar drog sitt svärd; han väntade bara på ett tecken från Muhammed för att låta det falla över den besvärlige mannens skalle. Till och med jag var alltid rädd för Umar. Jag vågar knappt föreställa mig Abdullahs känslor när han ställdes inför Umars vrede; han såg säkert döden nalkas och helvetet som sin framtida boning, för han var en hycklare. Hövdingarna för stammarna Khazraj och Aws såg inte gärna att Budbärarens anseende ökade. Ju mer det

växte, desto häftigare blev deras rädsla och avundsjuka. Inför andra människor påstod de sig tro på Gud, men i djupet av sina själar förbannade de Muhammed och hoppades på hans undergång.

Likväl böjde sig Muhammed, som mycket väl visste vad den mannen dolde i sitt hjärta, och hjälpte honom upp på fötter. Han strök till och med bort dammet från hans kläder och pratade med honom.

– Jag har bett dem att ansluta sig till vår religion. Vet du vilket svar jag fick?

Det visste Abdullah ibn Ubayy och han böjde ner huvudet. Muhammed grep tag i hans hand och lade den mot sitt bröst.

– De var fräcka nog att påstå att de inte var som qurayshiterna och att de till skillnad från vissa andra skulle stå upp som riktiga män om de en dag kom i krig med mig! Det var det svar jag fick, Abdullah. Har de glömt bort att Muhammed också är qurayshit?

Sedan teg han innan han tillade:

– Abdullah, är det sådana människor du vill försvara?

– Muhammed, du måste vara tålmodig. De varken ser eller hör. De kan inte uppfatta nåden som du har gett både oss och dem.

– Och därför menar du att jag ska visa mig skonsam mot människor som, om de besegrat mig, inte skulle ha uppvisat något som helst förbarmande?

– Jag ber dig, Muhammed, de är lojala! De har alltid försvarat mig mot mina fiender. Jag begär ingenting annat; du kan inte döda femhundra man bara för att de gjort ett misstag! Låt dem ge sig iväg på dina villkor.

Och Muhammed gick med på att de skulle lämna staden för gott och överlämna alla sina ägodelar till emigranterna; han ville i synnerhet inte förödmjuka Abdullah ibn Ubayy som i så fall kunde ha uppviglat Khazrajstammen mot oss.

Qaynuqa-folket lämnade Yathrib och begav sig till Sham; några av dem bosatte sig i Khaybar där de började hetsa de

andra judarna mot oss och uppmana dem att förena sig med qurayshiterna, våra svurna fiender.

Muhammed lät rasera deras hus och lade beslag på deras egendom.

När det blev dags att fördela bytet vände sig Gud till männen:

> *Femtedelen av det byte som ni tar i krig*
> *– det måste ni veta –*
> *tillhör Gud och Sändebudet och hans närmaste*
> *och de faderlösa och de behövande och*
> *vandringsmannen.*
> *Lyd detta bud om ni tror på Gud*
> *och på vad vi har uppenbarat för Vår tjänare*
> *den dag då sanningen skildes från lögnen –*
> *den dag då de två härarna drabbade samman.*
> *Gud har allt i Sin makt.*

På så vis kunde emigranterna stilla sin hunger. Min älskade man behöll bara den första tredjedelen av femtedelen för egen räkning, den andra gick till hans närmaste, oss hustrur. Återstoden delade han ut till de fattiga som brukade komma och sätta sig i moskén, på den träbänk som de var tilldelade.

NÄR QAYNUQA-FOLKET lämnat Yathrib beslöt Muhammed att låta mörda poeten Kaab ibn al-Ashraf. På mödernet tillhörde Kaab den judiska stammen Nadir, han var en rik och mäktig man som efter slaget vid Badr tog anstöt av Abu Jahls död; han kom till Yathrib där han vände sig till folket och uppmanade dem att brista i gråt för att qurayshiterna skulle tro att min älskade man just hade dött och att därmed hans religion upphört att existera. Givetvis fick Muhammed reda på det och hans vrede gick inte att dämpa. Han kunde inte tolerera att någon kom till hans boplats och framförde hotelser, vilket uppenbart var Kaabs avsikt. Man kan inte ostraffat önska någon död.

Men Kaab nöjde sig inte med att utmana Muhammed i Yathrib; han for ofta till Mekka där han sålde dadlar och säd som han odlade på sina otaliga ägor. Han hade nått ärans höjder och alla lyssnade på honom när han improviserade verser som förlöjligade oss. Hans stridslystna ansiktsuttryck hänförde qurayshiterna.

Det sägs att Muhammed tyckte illa om poeter och på sätt och vis är det sant. Det innebar inte att han var okänslig inför det arabiska språket när det reciterades med sjungande behagfullhet och varje versrad, *bayt*, följde reglerna och den meter som vi kallade för havets rytm, eftersom språket oavbrutet kommer och går som en ocean utan att betydelserna någonsin sinar. De mest lovprisade poeterna, som Umayya ibn Abu Salt, hade fått vältalighetens gåva och skapade i sina dikter ett melodiskt flöde.

Umayya var arabernas störste poet. Det gick så långt att han fick för sig att han en dag skulle bli deras profet, vilket Gud i sin oändliga visdom inte tillät. Han var också en mycket lärd man, det bästa han visste var böcker av gamla

tiders vishetslärare, profeter och vetenskapsmän, och judarnas och nasaréernas heliga skrifter. Muhammed hade lärt känna honom i sin ungdom och hade alltid respekterat honom, han hade till och med uppmanat honom att omvända sig, vilket han kanske gjorde, det vet jag ingenting om, mitt minne har blivit så nyckfullt med åren. Hur som helst tillbad Umayya den Ende Guden och var inte en förtappad som Kaab, som reste ett äreminne över helvetets tjänare, Abu Jahl, och hånade den bästa av människor, Muhammed.

Muhammed avskydde den arabiska inställningen som fick deras bästa poeter att överösa sina fiender, eller sina beskyddares fiender, med smädelser. Det räckte att en man som Abu Sufyan betalade en poet för att denne skulle fyllas av motvilja gentemot Guds Budbärare och låta förolämpningarna hagla överallt där folk samlades.

Utan tvivel agerade Kaab på eget bevåg; han drevs av hat, onda demoner och ärelystnad. Liksom Qaynuqafolket kunde han inte acceptera att en främling från Mekka kom och tog ledningen i Yathrib. Det var tydligt att Qaynuqa-stammens avfärd mångdubblade hans poetiska lidelse och han angrep oss, de troendes mödrar, och deklamerade överallt att vi var fallna kvinnor, ovärdiga en religiös ledare, och att Muhammed hade äktat oss på grund av sin stora njutningslystnad och makthunger.

Guds Sändebuds fiender, såväl nasaréiska avgudadyrkare som Bokens folk, skyllde alltid på hans kärleksliv och förebrådde honom hans talrika bihustrur, när de inte helt enkelt försökte vanära oss. Jag kommer aldrig att glömma de som ifrågasatte mitt uppträdande och min oförvitlighet i samband med det borttappade halsbandet, oavsett om de var avgudadyrkare som qurayshiterna, hycklare eller troende i likhet med Ali, som istället för att försvara mig rådde Muhammed att förskjuta mig och ta sig en annan hustru. Nej, jag kommer aldrig att förlåta honom och jag frågar mig ofta om det inte är det största skälet till att jag

tog parti för Uthman, en svag man som inte förtjänade kalifatet, mot Ali, som hade större begåvning men som så länge Muhammed levde inte lät något som helst passera från min sida och ännu mindre efter Muhammeds död, då han och Fatima vägrade ta emot min far och mig, och avvisade oss som simpla inkräktare.

Därför har jag inte heller något som helst medlidande med Kaab ibn al-Ashraf och hans likar. Och om det nu blev bestämt att han skulle dö fanns det världens bästa skäl till detta.

En dag när Muhammed satt med sina vänner, sa han med hög röst:

– Vem ska befria oss från den där poeten?

Och alla förstod att han talade om Kaab. En man från Yathrib, en av *al-Ansar* som hette Muhammed ibn Maslama, reste sig och sa:

– Jag ska ta hand om honom, om det är vad Guds Budbärare önskar.

– Men du är ensam och Kaab är mäktig och trygg bakom sina förskansningar. Hur tänker du göra? frågade Muhammed.

Det fanns en särskild glöd i den unge mannens blick, och det var inte bara en stark tro, utan ett slags högre tro som både behagade och misshagade Muhammed. Han begagnade sig med stor urskillning av den hänförelse som lyste ur hjärtat eller ögonen hos de unga män som var beredda att dö för honom.

– Med Guds hjälp ska jag döda honom.

– Du kan försöka, Ibn Maslama. Om du lyckas blir du välsignad. Om du misslyckas och dör blir du också välsignad. Vad mig beträffar skulle jag föredra att du har framgång och återvänder bland oss. Vi kan inte längre tåla den mannens ränker. Han har redan övertalat Abu Sufyan att samla ihop en armé och ta strid med oss. Och sedan han fått reda på att vi jagat bort Qaynuqa-stammen har han börjat

hetsa Nadir-folket mot oss och påstår sig vara på deras sida eftersom han är jude som sin mor.

– Min vän Sikan är dibroder till Kaab. Han känner honom och kommer att se till att vi kan ta oss in i hans *qasr*.

– Din vän, är han muslim?

– Han tillhör *al-Ansar* liksom jag, och vi tänkte visa dig, Muhammed, att du kan lita på de unga männen i Yathrib.

– Det har jag aldrig betvivlat! En gång för alla vill jag ha sagt att jag aldrig gjort någon skillnad på emigranterna och *al-Ansar*. Bland araberna är den enda skillnaden den mellan troende och otrogna. För de andra är det bara att underkasta sig och betala skatt. Om de gör uppror, som judarna från Qaynuqa-stammen, låt dem ge sig iväg. Om de förråder oss, låt dem dö. För hycklarna ligger deras öde i Guds händer på domens dag.

– Guds Budbärare, får jag be dig om en ynnest?

Han teg och böjde ner huvudet som en skärrad hind. Jag, Aisha, deltog alltid i mötena med de troende. På den tiden delade kvinnorna sådana saker med männen; de var inte utestängda från sammankomsterna som de sedan blev på Umars och min far Abu Bakrs tid vid makten.

– Var inte rädd för att tala, Ibn Maslama.

– Kan du acceptera att jag talar illa om dig och din religion?

– Det är tillåtet att bruka list mot sina fiender.

OM NÄTTERNA STÄNGDE Kaab ibn al-Ashraf in sig med hela familjen i sin *qasr* av rädsla för ett fiendeanfall. Han hade alltför ofta höjt Abu Jahl till skyarna för att inte hans motståndare skulle vara missnöjda; han hade alltför ofta hånat Muhammed som han aldrig tyckt om, och dennes anspråk på att vara arabernas ledare, för att någonsin kunna gottgöra det.

Vem trodde han att han var, den föräldralöse som var uppfödd på kamelmjölk och dadlarnas fruktkött?

Kaab gick mot sängen och tänkte lägga sig intill sin sovande hustru när han hörde någon ropa på honom. Hans unga och vackra hustru vände sig om och sa med sömndrucken röst:

– Kom till sängs och låt idioten skälla.

– Det är Sikan, min dibroder.

Hon satte sig upp i sängen och lakanet av linneväv gled ner och blottade hennes bröst: de var som stora frukter och magen var jungfruligt platt och smidig, längre ner fanns den honungslena stjärten och mellan låren aprikosen som bar på världens ursprung.

Det hade varit ett bra beslut att äkta henne och skicka iväg den tandlösa Siham som inte hade varit till någon glädje för en man som älskade natten och sovande skönheter. Han sträckte ut handen mot hennes mage och smekte henne, sakta och lätt. Var det bara Muhammed som skulle få glädjas över livets gåvor? Naturligtvis inte. Han fortsatte sitt intima utforskande. Hustrun särade på låren medan idioten där nere fortsatte ropa att han ville träffa honom. Han smekte den silkeslena frukten och drog ut ett fuktigt finger som han förde till läpparna.

– Jag ska besjunga dina behag, det vill du väl?

Hon suckade.

– Jag tycker inte om hans röst. Han låter grälsjuk.

– Oroa dig inte. Han hatar Muhammed lika mycket som jag. Han har bett mig om ett lån till familjens uppehälle så att han kan gå ut i krig mot arabernas fiende.

Hon sökte hans hand, fann den och tryckte den mot sitt kön.

– Och du har gett honom pengarna?

– Ja, mot löfte om säkerhet. Det är därför han kallar på mig. Jag går ner.

– Kom fort tillbaka. Jag har inget förtroende för män som ständigt byter åsikt. Ena dagen är de vita, dagen därpå blir de svarta som natten.

– En ädel människa fruktar inte mörkret.

Han klädde sig snabbt och gick ner på gården medan han tänkte på vilken gudagåva Zaynab var. Hennes utsugare till föräldrar hade begärt en rejäl hemgift, det var det minsta man kunde säga. Därför ville han snabbt tillbaka och skörda frukterna av sin möda. För att ge sig mod förde han handen till ansiktet och andades in doften av apelsinparfym som den var fylld av; i varje fall var det så han tänkte uttrycka det i sina verser: en doft av apelsinblommor och jasmin, en gasells lår och en antilops mage, och ett enfärgat föls magnifika länder. Och därtill: en smak av hagtorn, en hud av rödockra, hårsvall och könshår av ambra och glansig moaré; ofta saknar den riktige poeten ord. Han rabblade alltså för sig själv alla de beteckningar som han skulle använda för att beskriva sin sköna och öppnade den snidade träporten vars prakt förhöjdes av pärlemorinläggningar.

Sikan och Muhammed ibn Maslama väntade där ute. Där stod också andra män; de hade säkert med sig den utlovade panten: i släptåg hade de mulor och mulåsnor som dignade under den tunga lasten.

– Låt oss talas vid medan vi går, sa Sikan.

När de avlägsnade sig från fästningen sträckte Sikan ut handen mot Kaabs hår och började smeka det, som en älskare sin älskarinna. Kaab tog ett steg tillbaka; han tyckte

inte om sådana förtroliga gester även om han inte alltid sagt nej till en ynglings smekningar. Men Sikan hade lämnat det stadiet för länge sedan.

– Jag har aldrig sett ett så mjukt och förnämt hår, sa Sikan och förde på nytt handen över Kaabs huvud.

– Sluta med sådana barnsligheter!

– Kaab, det är ett vänskapsbevis.

Denne teg och fortsatte gå; nu var han på sin vakt. Männen omringade dem och kom närmare, de verkade hotfulla.

– Sikan, var har du varorna?

– Det är Muhammed …

När Kaab hörde namnet blev han rädd.

– Muhammed … ibn Maslama. Lugna dig, vi har fått nog av den poeten!

– Poet, han?

Kaab började skratta. Nu slappnade han av. När Sikan på nytt sträckte ut handen mot hans huvud lät han honom hållas. Han kände smekningen och sedan skrek han till. Sikan hade gripit tag i håret och drog av alla krafter. Det kändes som om nacken skulle brista. Männen kom närmare, han såg deras mörka ansikten och skymtade vapnen; han kände hur järnet trängde in i kroppen, gled över halsen, den brännande fruktansvärda smärtan och andedräkten som försvann ut i natten, vädurens kraftiga andedräkt. Han hörde en man vråla långt borta, bland stjärnorna. Sedan förstod han att det var han själv som tjöt i mörkret på jakt efter den själ som var på väg att överge honom; han försökte hålla den kvar, men det var redan för sent.

NÄR SAWDA BESKREV för mig hur Kaab ibn al-Ashraf blivit dräpt lade jag märke till att hon var en ännu skickligare berättare än jag; hon kunde försköna en historia och ge vackra färger åt en ruskig händelse. Då insåg jag varför Muhammed inte hade förskjutit henne när hon alltför provokativt grät över faderns och farbrödernas död vid Badr. Han tyckte om att lyssna på hennes berättelser; hon förskönade dem på ett behagfullt sätt, klädde dem i skimrande färger, förhärligade männen och deras stordåd, skildrade de skrämmande bråddjupen.

Ändå var jag lycklig den natten då Muhammed, trött på Sawdas jämmer, fann sin tillflykt i min alkov, tätt intill mig, och var sårad och upphetsad av bataljen som just utkämpats och avlöpt med Guds seger.

Han talade ivrigt om Badr och täckte mig med kyssar liksom Kaab gjort med sin unga hustru, och jag gav mig åt honom med samma avsaknad av blygsel för att bättre avleda hans tankar från Sawda.

Jag kunde ha lyckats om han inte fattat medlidande med den kvinna som vägrade att förlora både man och far under det framgångsrika krigståg som leddes av min vackre älskare, som täckte mig med sin kropp såsom Gud hade befallt i Sin Koran:

> *Era hustrur är en klädnad för er och*
> *ni är en klädnad för dem.*

Till min förtvivlan sa också Gud:

> *Det finns inget som Gud tycker bättre om än slavars*
> *frigörelse*,
> *och inget som Han avskyr mer än skilsmässor.*

Således försköt Muhammed inte Sawda, och på nytt blev jag tvungen att dela mina nätter med henne och de andra, alla de andra.

NÄR NADIR-FOLKET fick höra Kaab ibn al-Ashrafs hustrus veklagan greps de av fruktan och upphörde med sina kränkande antydningar. Och när de fick vetskap om mordet på Salam ibn Abu al-Huqayq, en annan poet, och trots att han inte tillhörde deras stam, skyndade de till Muhammed för att be om hans *aman*. De var inte uppriktiga, likväl gav Muhammed dem sitt beskydd.

Salam bodde i Khaybar, den oas som blivit en fristad för en del av Qaynuqa-folket. Han var rik som Khusraw och svängde också ihop verser som gjorde narr av Profeten. Eftersom de män som avrättat Kaab ibn al-Ashraf tillhörde Aws-stammen, bestämde sig Khazrajfolket för att i sin tur mörda Salam; de var rädda för att man en dag skulle säga att de inte gett Guds Sändebud sitt stöd.

Muhammed var road av den rivalitet som fanns bland *al-Ansar*; den stärkte hans makt liksom en kvinnas ökar när friarna börjar hänga henne i kjolarna. För min del begåvades jag snarare med rivaler än friare. Ändå ångrar jag ingenting, även om jag hellre hade varit den enda kvinnan i den ärorike mannens säng. Gud ville det inte eftersom Han älskade Muhammed och satte honom högst av alla män. Ödet spelade mig ett av de spratt som det är så bra på: jag kom efter Khadija och skulle följaktligen aldrig bli hans första kärlek, den som både män och kvinnor sätter högst. Hur ofta har jag inte önskat att jag kunde ta den bortgångnas plats och leva med Muhammed i Mekka före *hijra*, ge honom barn och dela hans kval när Abu Lahab och Abu Jahl förödmjukade honom, för att slutligen, när mina krafter sinat, ge upp andan så att det smärtsamma minnet av mig skulle förorsaka hans plötsliga resa på en blixt från Mekka till Jerusalem.

Gud, vad jag kunde drömma! Nu är mina fantasier som döda barn; den lömska åldern gör slut på alla förhoppningar och får svunna tiders glans att blekna!

Eftersom sju män från Aws-stammen hade mördat Kaab, kom åtta män från Khazraj-stammen till min älskade man. Han sa:

– Döda varken kvinnor eller barn! Gör som ni vill med de andra. Gud har en avundsvärd lott i beredskap åt er.

I Khaybar dödade de Salam i hans säng; de brydde sig inte ens om att locka ut honom från hans hus som Sikan gjort med Kaab. De tog sig in i en fientlig stad och mördade poeten utan att bli tillfångatagna eller uppmärksammade. Givetvis greps Nadir-folket av skräck, liksom Qurayza-folket, och denna gången var det en annan Salam, Nadir-folkets ledare, som kom för att betyga Muhammed sin trohet.

EFTER SLAGET VID Uhud, under exilens fjärde år, hamnade vi i konflikt med Amir-klanen. Muhammed ville omvända klanens medlemmar och skickade ut fyrtio koranrecitatörer för att inpränta den sanna tron hos de otrogna i Najd. Tidigare hade Amir-klanens ledare Abu Bara gått i god för muslimerna. Han var en betydande man och Muhammed hade ingen orsak att betvivla hans ord. Abu Bara gav honom till och med ett skriftligt meddelande ställt till Amir ibn Tufayl, klanens andre starke man, där han uppmanade denne att ta väl hand om recitatörerna, *qurra*, och foga sig efter den sanna tron. Muhammed skrev egenhändigt ytterligare ett meddelande för att presentera sig.

Emigranterna gav sig iväg och var snart framme vid Mawna-brunnen där Amir ibn Tufayl var bosatt. De överlämnade Abu Baras skrivelse till klanen som accepterade det skrivna och gav sitt beskydd åt muslimerna; det andra meddelandet, skrivet av Profeten, bars direkt till Amir ibn Tufayl. När han läste det tyckte han inte om innehållet. Han ville inte foga sig efter Muhammed som just lidit nederlag vid Uhud och vars maktposition blivit allt osäkrare. Han rev sönder skrivelsen och dödade budbäraren som svar. Han gav order åt klanen att slakta de andra muslimerna. De vägrade; då vände han sig till Sulaym-folket, en annan klan i Najd som svurit honom lydnad, de skickade tvåhundra ryttare. De anföll muslimerna, tog dem tillfånga och lät deras fyrtio huvuden rulla i stoftet. Bara en av dem, Amr ibn Umayya, lyckades undkomma blodbadet genom att åberopa sitt släktskap med den legendariske Mudhar, grundaren av stammarna i Najd och Hijaz, däri inbegripet Qaysstammen som Sulaym-klanen härstammade från. Man rakade av honom skägg, ögonbryn

och hår som ett bevis på hans ärelöshet och släppte honom sedan fri som en tribut till hans berömda förfäder.

När Amr ibn Umayya kom tillbaka till Yathrib mötte han två emissarier från Amir-klanen som var på väg tillbaka från ett möte hos Muhammed, som naturligtvis hade beviljat dem sitt beskydd. Eftersom Amr inte kände till detta och sändebuden inte visste något om massakern vid Mawna-brunnen, skar Amr halsen av dem och lyckades därmed få hämnd.

När Muhammed fick veta att hans vänner blivit avrättade av den blodtörstige Amir ibn Tufayl och att en mindre nogräknad Amr ibn Umayya låtit Amir-klanens budbärare springa över klingan, blev han så bedrövad att det tyngde honom i flera dagar. Än en gång hade han lidit ett större nederlag som kostat tiotals anhängare livet; de var hans vänner och de hade känt varandra i många år. Dessutom hade han ådragit sig en blodsskuld till Amir-klanen. Och Ibn Tufayl försatt inte tillfället att kungöra att om inte Muhammed gav Amir-folket ekonomisk ersättning, skulle de starta ett fälttåg mot Yathrib och utplåna emigranterna och de bland *al-Ansar* som ställde sig på deras sida.

Ryttarna från Najd var fruktade av alla araber och efter nederlaget vid Uhud hade Muhammed en känsla av att hans män inte skulle klara av att gå ut i ett sådant krig så länge de inte hade ryttartrupper värda namnet. Khalid ibn al-Walid var fortfarande islams fiende och det var bara qurayshiterna som med sina hästar kunde mäta sig med trupperna från Najd, alla dessa Qays, Sulaym och Amir som inte brydde sig om Gud. Därför gick Muhammed med på att betala ut ersättningen. Han befallde att penningsumman skulle samlas in i silver och uppmanade invånarna i Yathrib att lämna sitt bidrag.

Araberna från stammarna Aws och Khazraj och judarna från Qurayza och Fadak betalade in sina andelar. När det var

dags att kräva in Nadir-stammens andel satt Muhammed upp på en åsna, lämnade Yathrib och red mot Nadir-folkets fästning. I sällskap med min far Abu Bakr, den galne Umar och Ali, red han genom planteringarna med dadelpalmer som utgjorde Nadir-stammens rikedom. Vad de i den stunden viskade till varandra vet bara Gud. Men sannolikt framkallade alla dessa välsignelser som bredde ut sig inför deras ögon åtskilliga kommentarer och jämförelser.

När Nadir-folket fick syn på Muhammed öppnade de portarna och bjöd in honom. Muhammed vägrade och föredrog att sätta sig utanför fästningen med ryggen mot den höga försvarsmuren. Han framförde sitt ärende till Nadir-folket. De gick med på att erlägga beloppet och drog sig tillbaka in i fortet, medan Muhammed och hans vänner dröjde kvar utanför.

De väntade länge. När det gått en timme började de oroa sig över att det tog så lång tid för Nadir-folket att samla in beloppet. Till slut blev de otåliga.

Muhammed skyllde på ett brådskande behov och reste sig. Han avlägsnade sig från fästningen och gick sedan till fots i motsatt riktning genom Nadir-folkets odlingar.

När Salam, Nadir-stammens hövding, kom ut såg han bara Ali, Abu Bakr och Umar.

– Var är Muhammed?

– Han har gett sig iväg, svarade Ali. Han borde vara tillbaka i Yathrib vid det här laget.

– Varför?

Umar reste sig:

– Det tog alldeles för lång tid.

– Sådana affärer kräver tålamod. Vi tänkte bära ut hela tributen till er.

Nu var det Abu Bakrs tur att resa sig upp:

– Muhammed tror att ni ville döda honom.

Eftersom de satt nedanför muren kunde vem som helst ha låtit ett stenblock störta ner över de fyra männen och allvarligt skada dem.

Ali satt upp på Muhammeds åsna.

– Ni tänkte låta en klippsten störta ner mot oss uppifrån krönet! Uslingar! Förrädare!

– Vem sa det till honom?

– Ängeln.

– Vilken ängel?

– Gabriel.

Har du inte insett vad hycklarna säger till sina bröder,
dem bland efterföljarna av äldre tiders uppenbarelser,
som förnekar sanningen?
»Om ni blir bortdrivna
lovar vi att lämna staden med er
och vi kommer aldrig att följa någon
som vill gå hårt fram mot er;
och om ni blir angripna
skall vi helt säkert stå på er sida.«

Men Gud vittnar att de ljuger.
Om förnekarna drivs bort
kommer hycklarna med säkerhet inte att gå med dem,
och om de angrips
kommer hycklarna inte att sluta upp vid deras sida;
men kommer de ändå till deras hjälp,
gör de snart helt om och flyr
och så blir förnekarna till sist ensamma.

MUHAMMED BEORDRADE Nadir-stammen att lämna sin bosättning. Enligt honom hade de förrått honom och försökt mörda honom. Han ansåg att det inte längre fanns några band mellan dem och att han därmed kunde jaga bort dem från Yathribs omgivningar där de hade levt i sekler och skött sina odlingar med hjälp av stora vattenhjul som drogs av åsnor och gjorde det möjligt att bevattna marken under dagens varmaste timmar.

Abdullah ibn Ubayy – hycklaren som hade räddat Qaynuqa-stammen – uppvaktade Nadir-folket och försäkrade att de skulle få hans stöd om de valde att stanna kvar. Han lovade att ta till vapen mot Guds Sändebud. Han trodde sig fortfarande vara Yathribs ledare. Han bedrog sig själv; om han inte tack vare sina apkonster lyckats utverka nåd för Qaynuqa-stammen hade han säkert varit betydligt försiktigare med nya löften.

Förstod han inte att han tillhörde det förflutna efter morden på Kaab och Salam, de sista genstridiga rösterna som höjdes i öknen för att opponera sig mot Muhammed? Jag tror att han var medveten om det. Men han gjorde sig fortfarande falska förhoppningar om sin verkliga makt och ville gärna hålla skenet uppe gentemot sina gamla undersåtar. Naturligtvis fanns det fortfarande motståndare till Muhammed, men de befann sig långt borta från Yathrib, i Khaybar och Mekka, och även i Najd där de mäktiga Amir- och Sulaym-stammarna förblev upproriska.

Den andre Salam, Nadir-stammens hövding, han som inte skrev verser och visste att Gabriel alltid varit judarnas fiende och nasaréernas vän, föredrog att ge sig iväg och behålla sina ägodelar, förutom palmträden som han inte kunde ta med sig på kamelryggen. Han hade lagt märke till beslutsamheten i Alis blick och hatet i Umars.

De av Nadir-stammens medlemmar som envisades fick se sin fästning belägrad av Muhammed. När provianten började tryta skickade de en emissarie till Abdullah ibn Ubayy för att påminna honom om hans löfte, men han vände sig bort från dem och hans son anslöt sig till emigranterna för att delta i striden mot Nadirstammen.

JAG VAR LEDSEN för Nadir-folkets skull, i synnerhet när muslimerna började fälla palmträden för att krossa deras motstånd. Jag tyckte om träden som dansade i den brännande hettan om dagarna och livnärde människor och djur alltsedan Gud hade format Adam ur en lerklump. Träden liknade människor och stod raka och tysta; de nådde nästan upp till zenit och var fångade i sina drömmar, kronorna var lika rufsiga som håret hos riktiga dårar. Jag sa det till Muhammed som lät avbryta skövlingen för att vara mig till lags.

Nu säger vissa att det var judarna som ansatte Muhammed och fick honom att ändra sig. De envisas med att det var de själva som bönföll honom att inte förstöra palmodlingen. Man hävdar till och med att Nadir-folket citerade en vers ur Koranen, med ett förbud mot att fälla träd. Det var sant och samtidigt, som så ofta, falskt. Det fanns verkligen en vers som gjorde slut på förödelsen.

Den kom till Muhammed om natten när han låg och oroade sig över ödeläggelsen, som varken Gud eller människorna hade någon nytta av. Och eftersom Gud älskade honom stärkte Han honom i sitt beslut och befriade honom från en börda. Inte förrän nästa dag gav Muhammed befallning åt sina män att lämna palmträden ifred.

> *När ni troende högg ned deras palmer*
> *eller lät dem stå*,
> *skedde det enligt Guds vilja*,
> *och för att förnedra dem*
> *som hade förhärdat sig i olydnad och trots.*

Numera saknar en kvinnas ord allt värde och fastän jag säger att Nadir-folket – även om de protesterade mot att

man fällde deras träd – omöjligt kunde åberopa något som ännu inte fanns, lyssnar man inte längre på mig; efter mitt nederlag i Kamelslaget tror alla att jag blivit gammal och senil. Från judarnas sida kom också förnuftiga skäl: vissa påpekade för Muhammed att det var bättre för honom och muslimerna att ha palmer som strävade mot himlen än att ha dem underdånigt fällda till marken utan att kunna ge någon frukt, och naturligtvis hade de rätt. I synnerhet om man betänker att människornas och trädens öden är sammanlänkade.

Till slut var stammens medlemmar så förtvivlade att de gav upp och bad att få ta med sig sina ägodelar. Muhammed gick med på detta och gav dem en mycket kort frist. Då började de förstöra sina hus, så att de inte skulle falla i emigranternas händer. När Muhammed såg vad de gjorde sa han åt sina soldater att hjälpa till, och de tvekade inte att rasera Nadir-stammens bostäder.

Men Guds hårda slag drabbade dem
från ett håll som de inte hade räknat med,
och Han injagade sådan skräck i deras hjärtan
att de raserade sina hem med egna händer –
och de troende rev vad som återstod.

NADIR-FOLKET FANN en fristad i Khaybar där de konspirerade mot Muhammed; de övertalade qurayshiterna att starta ett fälttåg mot oss. Under Abu Sufyans ledning satte de förenade arabiska och judiska stammarna sig i rörelse. Judarna av Qurayza-stammen, som stannat kvar i Yathrib, var fortfarande bundna till oss genom ett fördrag; Abu Sufyan skickade dem i hemlighet en emissarie från Nadir-stammen för att få dem att bryta överenskommelsen. De accepterade och Muhammed lät då skicka Saad ibn Muad från Aws-stammen för att förmå dem att ta sitt förnuft till fånga.

Kaab ibn Asad, Qurayza-stammens hövding, svarade:

– Jag har brutit pakten med er, ni är bara smutsiga hundar!

Och han slet snörbanden av sina sandaler och kastade dem i ansiktet på Saad.

– Gud ska tillfoga er en stor förlust, och qurayshiterna kommer att lämna er åt ert öde.

Kaab drog sin sabel och svängde den över huvudet.

– Kom inte och hota oss i vårt eget hus! Har du glömt att vi ställde oss på er sida när ni tog strid med Khazrajstammen? Utan oss hade hela Aws-stammen hamnat i fångenskap.

– Ni kommer att sluta som Nadir-folket!

Lyckligtvis hade Muhammed också blivit underrättad om krigsförberedelserna av Khalid ibn al-Walid. När jag frågade Muhammed hur Khalid hade kunnat förråda sina närmaste, svarade han:

– Khalid har inte förrått någon. Han har hållit sitt ord till mig och din far.

Jag förstod inte.

– När vi flydde från Mekka visste Khalid var vi gömt oss. Vi var i hans våld, och han skonade oss.

– Varför?

– Han tyckte inte om Abu Sufyan, som blev hövding i Mekka. Han ville inte att en man som tillhörde det förflutna skulle lägga beslag på framtiden.

– Men hatar inte Khalid muslimerna?

– Det är bara Umar som han inte står ut med. Han har ingenting emot vår religion.

– Det betyder inte att han hyser någon aktning för oss.

– Khalid bekymrar sig inte så mycket om känslor. Det finns bara en sak som verkligen intresserar honom.

Vad kunde locka en sådan obetydlig person som satt upp på sitt sto som självaste *Iblis*? Såvitt man visste erkände han inga band, och inte ens den gamle al-Walid ibn al-Mughira kunde tygla honom, trots den naturliga tillgivenhet som en son hyser för sin far. Mannen var en gåta, och fastän av kött och blod hade mysteriet tätnat efter Uhud där han besegrat oss.

– Vad kan vara viktigt för djävulen själv?

– Krig. Och han vill att det ska fortsätta så länge som möjligt. Och om Abu Sufyan lyckas besegra oss och döda mig …

– Gud skyddar sin Profet!

Jag kysste hans händer av rädsla för att de en dag skulle vara borta.

– … då vet han att kriget är slut, av brist på fiender.

Tack vare Khalid kunde emigranterna organisera sig. De grävde en befästningsgrav utanför Yathrib som var så djup och bred att den var omöjlig att ta sig över. Och de vakade. Muhammed tog ofta ställning, ytterligt spänd och vaksam, på den plats där diket tycktes smalare och grundare. Han tillbringade nätterna på vakt; han sov allt mindre. När han frös kom han in till mig i tältet och värmde sig mot min kropp.

Vi klädde av oss och låg en stund vända mot varandra och betraktade våra kroppar. Trots sin ålder såg han ung ut; de sträckta musklerna framhävdes av den vita och fina huden. Han utsatte den aldrig för solen, han täckte till och med ansiktet när han vandrade i öknen. Jag smekte honom längs bålen och magen och lät sedan min hand komma på avvägar; han gjorde likadant med mig. Jag hade fortfarande en flickas bröst och smala midja. Mitt hår var glödande rött, ljusare än koptiskan Marias, och mina pubeshår, så glesa, gömde en stadig eld som värmde min älskare när han nalkades.

Jag kände honom vid min sida, han var nära att flamma upp, och han kom in i mig mjukt som morgonsolens strålar, eller som en bön, sedan rörde han sig likt havsvågorna under himlavalvet. Jag fördes med av strömmen och min barndom villade bort sig i hårslingorna som bredde ut sig över kudden; min kropp öppnade sig som en blomma, en näckros virvlade runt i strömdraget, sedan sjönk han ihop, andfådd och med blossande kinder och somnade i mig. Jag vaggade honom sakta; vi var två finlemmade, ömtåliga barn som fördes bort av havet.

EN KVÄLL STOD Khalid ibn al-Walid på andra sidan befästningsgraven i täten för sina ryttartrupper; han försökte ta sig över hindret men drevs tillbaka av våra bågskyttar. Muhammed avlossade själv talrika pilar mot fienderna. Det var under den skärmytslingen som Saad ibn Muad blev sårad. Han träffades under armhålan av en pil; järnspetsen stack ut genom skuldran. Han förlorade mycket blod, och ännu mer när pilen drogs ut. Sedan svullnade leden upp och efter en stund kunde han inte längre röra överkroppen utan att känna en våldsam smärta.

Även om vi kom att lida brist på livsmedel under belägringen skänkte Gud oss styrka och tålamod. Och varje natt kom Muhammed in till mig i tältet. Han tillhörde mig till kropp och själ under hela den period som striderna varade. Jag delade honom inte med någon och jag började till och med önska att kriget aldrig skulle ta slut och att fienderna skulle låsas fast i en evig tvekamp utan att någonsin mötas, så att bara de älskande kunde känna varandras andedräkt.

Jag tyckte inte att belägringen av Yathrib var obehaglig. Vi höll oss så innerligt nära varandra; en mogen man sökte sin tillflykt i den sorglöshet som bara kan finnas hos ett barn. Och jag gav honom vad han begärde. Likväl var jag inte tillfreds. Jag hade ärvt en så säker kännedom om livet att jag förstod att mannen skulle söka sig till andra kvinnor; han hade ett behov av att uppleva alla åldrar och gestalter eftersom han i våra blickar sökte både oskuld och erfarenhet och kunde ge sig åt den ena för att sedan ägas av den andra.

Det började blåsa allt hårdare över staden, vinden var kraftfull som Guds ande. Den bar med sig all öknens sand och lade ett ogenomträngligt töcken mellan avgudadyrkarnas soldater och Yathrib. Abu Sufyan och hans

armé bröt upp och återvände till Mekka. Muhammed gav order om att avrätta de medlemmar av Qurayza-stammen som konspirerat mot oss samtidigt som fiendens arméer omringade oss och var redo att kasta sig över staden som en sparvhök över sitt byte. Han förde bort männen från kvinnorna och barnen. Han satte dem i fotbojor och lät gräva en bred grop.

Men Aws-stammen opponerade sig mot beslutet. Liksom Khazraj-stammen hjälpt Qaynuqa-folket ville de nu utverka nåd för sina bundsförvanter.

Muhammed frågade dem:

– Kan ni godta någon från ert eget folk som skiljedomare?

– Ja, det går vi med på, sa Aws-folket.

– Är ni övertygade om det?

De började bli på sin vakt, men en majoritet ville att skiljedomaren skulle vara en av deras egna.

– Be då Saad ibn Muad att komma!

Saad, vars ena axel var anfrätt av kallbrand, ville behaga sin Gud när han kände döden nalkas och i synnerhet hade han inte glömt hur förolämpad han blivit när Kaab ibn Asad hade kastat sina snörband i ansiktet på honom. Han fällde en fruktansvärd dom: alla männen dömdes till döden och kvinnorna och barnen till att leva i fångenskap. Alla Qurayza-stammens tillgångar skulle tas i beslag av de troende.

Muhammed sa:

– Gud har talat genom dig, Saad! Den eviga lycksaligheten är din!

Saad gav upp andan, lycklig över att förenas med Gud och Hans änglar, och de sanna troende skar halsen av sexhundra judar. Muhammed erhöll en femtedel av de beslagtagna tillgångarna och äktade Rayhana.

JAG SKULLE SNART komma att drabbas av ett brinnande hat till en man som till en början var mig så likgiltig att jag nätt och jämnt lyssnade när Muhammed berättade om Khazraj-stammens hövdings, Abdullah ibn Ubayys, alla ondskefulla företag; då försökte jag bara få honom på andra tankar och använde mig av den charm som jag efterhand blev medveten om i takt med att månaderna gick vid hans sida.

På den tiden var jag fortfarande ung och naiv, därför gladde jag mig åt att få följa med Muhammed till striderna mot klanen al-Mustaliq som hade hotat att tränga in i Yathrib. Jag mindes de lyckliga nätterna vid hans sida när qurayshiterna och judarna belägrade oss och försökte knäcka vårt motstånd. Sedan svalnade min kärlek en aning när han äktade Rayhana efter att ha massakrerat hennes släktingar. Hon var vacker och i synnerhet ung och jag var rädd att hon skulle avlägsna honom från mig. Vilket hon naturligtvis gjorde.

– Du tillbringar mycket tid med din judiska fånge!

– Hon är muslim nu. Jag har frigett och äktat henne.

– Det låter som ett förnuftigt äktenskap. Och en omvändelse som kom väldigt lägligt.

– Bara Gud vet vad som tilldrar sig i människornas hjärtan.

– För att lära känna kvinnornas behöver du inte Guds hjälp …

Jag hade fått nog. Muhammed gick ut från sovkammaren. Jag hade väckt hans vrede som så ofta under den här perioden av våra liv. Jag såg honom inte på flera dagar. Jag oroade mig. När han kom tillbaka var det för att föreslå att jag skulle följa med honom på krigståget mot klanen al-Mustaliq. Han lät mig också förstå att Umm Salama skulle följa med, men jag visste att han, när natten föll, skulle gå

till fel bärstol och sova vid min sida. Naturligtvis skulle Umm Salama beklaga sig, men inget skulle hindra honom från att gå till fel baldakin också följande natt. Dessa förflyttningar mellan våra riddjur var vanliga när han drog ut i krig i mitt sällskap. Det gav mig en prestige som jag sedan utnyttjade gentemot de andra kvinnorna. På så vis skulle jag snart kunna hävda mig bättre gentemot Rayhana, som aldrig blivit utkorad på ett liknande vis.

Efter tre dagars strider var al-Mustaliq besegrad, deras kvinnor och barn tillfångatagna och ett omfattande krigsbyte vårt. Än en gång äktade Muhammed, efter vår återkomst till Yathrib, en av dem, Juwariya, vilket ytterligare ökade min smärta efter halsbandshistorien med Safwan ibn al-Muattal.

Den tredje natten, innan vi skulle bryta upp och återvända till Yathrib, hade jag avlägsnat mig från lägret för att uträtta de behov som naturen inte ger oss någon möjlighet att skjuta upp, men som min blygsel förbjuder mig att nämna här. När jag återvände till lägret blev jag varse att jag tappat mitt halsband med agatstenar, en talisman som min mor gett mig och som jag var mycket fäst vid. Jag gick därför tillbaka i mina fotspår och letade efter smycket som jag, på grund av min ungdom, tyckte saknade motsvarighet. Varför kunde jag inte bara låta det vara!

När jag sedan återvände till lägret var det ingen där; karavanen hade gett sig iväg och muslimerna och min man hade glömt bort mig eftersom de trodde att jag satt i min täckta bärstol på kamelen som följt med de övriga ekipagen. Jag var alldeles ensam, vilse i all denna oändlighet under Guds mörka himmel. Jag satte mig och väntade en stund, jag reste mig och ropade; rösten gick förlorad i den oändliga himlarymden. Jag började gråta, långa snyftningar som bara gav tröst åt stenarna och till slut sinade likt brunnens vatten när den haft besök av en flock dromedarer. Jag förväntade

mig att få se jinner stiga fram ur natten tillsammans med sina kvinnor.

Jag rös. Jag kröp ihop i min mantel. Det var då Imru al-Qays versrader dök upp ur minnet; jag sjöng dem för att få tröst och ge mig själv mod:

Jag drömde en dag om värmen hos hennes glöd;
med lågande blickar skådade jag himlen

I mörkret hörde jag en stämma som fortsatte sjunga med mig.

och i mitt sinne var jag på nytt hos henne.
Alla stjärnor tycktes vilja föra mig hän
och med sin glans visade de tydligt vägen.

En stadig och vacker mansröst.

Sakta, sakta likt en bubbla när den stiger
nalkades jag henne medan andra låg i drömmar.

Det var Safwan ibn al-Muattal! Och han var vacker som en gud. Ingen man kunde överträffa hans behagfulla och tilldragande sätt. Han var lång, hade blek hy och mörkt hår: han liknade den Josef i Koranen för vars skull kvinnorna störtade sig i fördärvet. Om mitt liv utvecklat sig annorlunda hade jag velat vara hans hustru, och alla Yathribs kvinnor, förutom hans egen, önskade säkert detsamma. Ändå var jag oskyldig, eller också var vi alla skyldiga!

Jag svarade med poetens högstämda ord:

... Vid Gud, respektera min dygd.
Var är ditt förstånd? Vill du beröva mig livet?

Han hjälpte mig upp på sin häst. Jag tryckte mig mot hans rygg och vi red genom natten. Givetvis begick han ingen som helst oförrätt mot mig; han fortsatte bara att recitera dikten medan vi tog oss genom öknen. För de som inte känner till dikten finns det inget ont i de verserna, och för de som känner till den upprepar jag att det bara är ord och ingenting annat.

Safwan förde mig till Yathrib och lämnade mig utanför moskén. Jag var räddad, men det var naturligtvis dumt av mig att tro att allt därmed var över. När stadsborna fick se mig på samma häst som Safwan som, vilket tål att upprepas, var en mycket ståtlig man, började de tala illa om oss och beskylla oss för att ha haft jag vet inte vilka skamligheter för oss ute bland sanddynerna.

Den som var mest angelägen om att förstöra mitt rykte var hycklaren Abdullah ibn Ubayy.

MUHAMMED BAD ATT få tala med Barira, min tjänarinna, en klok gammal kvinna med stor levnadsvisdom: hon hjälpte mig att förbereda måltiderna och de nätter då jag var ensam på min bädd kom hon och stoppade om mig och berättade gamla historier om de arabiska stammarna. Då brukade skuggorna av Kinda-, Ghatafan-, Hilal- och Sulaym-folken dansa över det stora vita lakanet; de gav sig ut på vilda ritter över det vävda tyget. Sedan tog sömnen överhanden; skuggorna försvann och blev som uppslukade av själens natt såvida de inte lyckades leta sig in i mina drömmar.

– Barira, vad anser du om Aisha?

– Jag hoppas att min herre inte tar illa upp om jag talar direkt ur hjärtat.

– Jag lyssnar, Barira.

– Häromdagen hade jag gjort i ordning degar till plattbröden och bett Aisha att passa dem …

Barira började mumla.

– Och?

– Fåret åt upp allihopa.

– Aisha också?

– Degarna, herrn, degarna till brödet! Den lilla odågan hade somnat. Ibland kan hon vara hur slarvig som helst.

– Men, Barira, jag vill veta vad du anser om Aisha. Du vet hur det talas om henne just nu.

– Förutom att hon lät fåret sluka degarna har Aisha aldrig gjort något fel.

Jag hade lagt märke till att Muhammed inte längre behandlade mig lika hänsynsfullt. Sedan blev jag sjuk. Febern gjorde mig så svag att jag bad att få återvända till mina föräldrars hus där jag fick ett kyligt mottagande av min far Abu Bakr, vars enda oro var att hans dotter skulle bli

förskjuten av hans bäste vän, den mäktigaste mannen i Yathrib. Så vem brydde sig om mig? Min mor. Ändå var det hon som hade skänkt mig halsbandet för vars skull jag nu var den uslaste av kvinnor. Eftersom jag var ung och naiv kunde jag inte föreställa mig alla de rykten som den hunden Abdullah ibn Ubayy spred om mig.

När Muhammed bad sina närmaste vänner om råd visade sig Ali vara den falskaste; Usama, Zayds son, ingrep däremot till mitt försvar.

– Det är bara förtal! Abdullah ibn Ubayy är ute efter att såra dig. För honom är det en möjlighet att skada ditt anseende.

Då vände sig Muhammed mot Ali och lyssnade.

– Havet är fullt av fisk. Och Gud har gett dig fria händer att fånga så mycket du vill … Välj dig en vackrare kvinna! Då täpper du till munnen på dina fiender. Och om de ändå fortsätter med sitt pladder tar vi hand om dem.

Ali jämförde mig med något slags havskreatur! I hela mitt liv har jag haft ett horn i sidan till honom för de orden.

– Nu kan ni lämna mig.

De gick sin väg.

Sedan kallade Muhammed till sig Zaynab bint Jahsh, inkräktaren, och ställde samma fråga till henne som till Barira. Hon infann sig i en genomskinlig klädnad och fick Muhammed att rodna.

– Jag tycker inte om din Aisha. Jag förstår inte vad du ser hos den barnungen! Hon är oförskämd. Elak. Dum. Och för övrigt talar jag inte längre med henne. Och Gud ske lov har hon slutat vända sig till mig. I allt övrigt är hon höjd över varje misstanke.

– Det må så vara.

– Får jag lägga till en sak?

– Jag lyssnar.

– Lita inte på Abdullah ibn Ubayy.

Och hon lämnade honom och stängde in sig på sitt rum.

Sawda återgav allt som hänt när hon kom och besökte mig hos min mor.

MUHAMMED LEDDE BÖNEN i moskén. När den var avslutad vände han sig till de troende.

– Finns det någon som kan freda mig från en man som förtalar mig och skapar oreda i mitt hus?

Då reste sig Usayd ibn Hudayr, Aws-stammens hövding, som givetvis hatade Khazraj-stammens ledare, den skändlige Abdullah ibn Ubayy. Usayd var en ståtlig man med yvigt kolsvart skägg och bestämd haka; liksom Abdullah hade han börjat tackla av men innan han återvände till det ursprungliga mörkret ville han göra Muhammed en tjänst.

– Jag går och slår ihjäl den där Khazraj-hunden.

– Hund kan du vara själv! vrålade Saad ibn Ubada, som var ledare för en ganska stor sidogren inom Khazraj-stammen.

Han gick fram till Usayd. Med bakåtlutat huvud mätte han honom med blicken. De svarta pupillerna brann som lågorna i helvetet.

– Du är en smutsig lögnare. Du visste att smädaren kom från vår stam. Annars skulle du inte ha rest dig upp.

– Det är du som ljuger! Jag ska döda den mannen, med eller utan Guds hjälp.

– Du försöker bara blåsa liv i gamla oförrätter!

– Hycklare som försvarar en annan hycklare! Jag lämnar inte den här platsen förrän jag huggit huvudet av Muhammeds fiende. Jag ska själv bära fram det till Guds Sändebud.

De två männens bundsförvanter formerade sig på var sin sida i moskén. Om det häftiga grälet blev ännu mer förbittrat, om det uppstod blodsutgjutelse mellan *al-Ansar*, kunde ingenting längre förhindra att det krig som hade plågat de två arabiska stammarna i decennier blossade upp på nytt.

Muhammed steg ner från predikstolen och gick fram och ställde sig mellan Saad och Usayd.

– Tig nu. Det är inte längre er sak. Jag drar tillbaka min begäran!

Samma kväll infann sig Muhammed hos mina föräldrar. Han kom och satte sig vid min bädd. Jag var fortfarande trött. Han verkade sorgsen. Ansiktet var märkt av åren. Jag var ledsen för hans skull. Jag tyckte så mycket om honom.

– Aisha, du vet vad folk säger om dig och Safwan.

Jag satte mig upp.

– Jag vet ingenting. Ingen har brytt sig om att underrätta mig. I flera dagar visade du dig inför mig utan att säga ett ord! Du anklagade mig utan skäl! När jag sedan kom till mina föräldrar, sa de heller ingenting. Under tiden pratade alla om det i Yathrib. Alla …

Jag började gråta.

– Om du är oskyldig kommer Gud att uppenbara det för mig.

– Se då till att han träder fram!

– Om du är skyldig, be Gud om förlåtelse! En troende som ångrar sig får Guds förlåtelse.

Min mor satt vid min sida, jag lutade huvudet mot hennes knä och grät. Hon smekte mitt hår medan jag genomfors av långa, plågsamma snyftningar. När tårarna började sina lyfte jag ansiktet mot min far.

– Svara du din vän! Jag har inget att säga honom!

– Vid Gud … Jag vet inte vad …

Jag vände mig till min mor.

– Kan inte du svara honom!

Hon böjde på huvudet, hon var också förvirrad.

– Ni tror allihop att jag är skyldig! Jag ser mycket väl att ni misstror mig. Om jag säger att jag är oskyldig kommer ni inte att tro mig. Om jag däremot säger att jag är skyldig, då tror ni mig! Vilka föräldrar ni är! Gud ska veta att Han är den ende som jag kan lita på. Tack vare Honom ska sanningen komma i dagen!

GUD VAR BARMHÄRTIG mot mig. Muhammed drog sig tillbaka till ett hörn i rummet och sjönk samman. Min mor skyndade fram och täckte honom med en mantel. Han darrade i hela kroppen, pannan var alldeles het och iskalla svettdroppar rann längs ansiktet. När han tog emot uppenbarelsen kunde man tro att han drabbats av en stor smärta.

Kroppen slutade skaka, andningen blev mer regelbunden. Han slog upp ögonen:

– Aisha, du är oskyldig! Gud har uppenbarat det för mig i detta ögonblick.

Min far skyndade fram och omfamnade mig. Jag låtsades rygga tillbaka.

– Aisha, res dig upp och hälsa din make, befallde min far som inte kunde tygla sin glädje.

– Det kommer inte på fråga.

– Hur kan du säga något sådant?

– Jag tänker inte lyda vare sig dig eller honom.

Och jag pekade på Muhammed som satt framför min mor med det vackra håret och skrattade som om änglar gjorde sig lustiga inför ögonen på honom. Vilken tokstolle!

– Fattas bara att jag skulle tacka er båda två för att ni inte försvarat mig!

– Min dotter, det var ett svårt fall. Jag visste inte alls vad som hänt. Hur försvarar man en oskyldig kvinna utan att ha några bevis? Men Gud har nyss gett oss ett.

– Då reser jag mig upp och tackar Gud! Vad beträffar min man och min far hoppas jag att Gud kan förlåta dem.

Jag gick fram till Muhammed och böjde mig över hans ansikte. Han bara fortsatte skratta, han var lycksalig. Han godtog min kyss. Han stödde sig på min mors arm och kom upp på benen.

– Jag går till moskén!

Min far gjorde honom sällskap, min mor och jag följde dem på avstånd. Vi steg in i Guds boning. Jag gick till mitt rum som låg nära vår *minbar*, där min älskade man var på väg uppför avsatserna. Min mor tog också sin tillflykt till det rum där jag brukade ta emot Muhammed. Vi drog för draperiet som dolde ingången men lät oss höra allt som blev sagt innanför moskéns väggar. Vi kunde till och med hålla utkik på de troende genom ett litet fönster som vette mot bönesalen.

Efter Muhammed trädde de andra männen i sin tur in i moskén. De samlades kring predikstolen och satte sig i en ring som de hade för vana.

Muhammed iakttog var och en av muslimerna; de var talrika den dagen eftersom de anade att en uppenbarelse just hade ägt rum. Muhammeds ansikte uppvisade ett särskilt allvar när Gud hade vänt sig till honom, och samtidigt tycktes det rofyllt och upplyst inifrån som efter en långvarig ansträngning; han var inte längre den man de kände och som i så många år varit tyngd av bekymmer. Krigaren lämnade plats åt Gudsmannen, i hans ögon syntes alla de dyrbarheter som han bar med sig från barndomen: märkliga drömmar, ord av brons, himmelska landskap.

Äntligen talade han, rösten var vacker, ljus och sjungande, berusande som det bästa av viner, rytmisk som flod och ebb, som stjärnornas lopp över himlen och planeternas ringdans med sina döttrar: kometerna.

Det var en grupp av era egna
som spred det illvilliga förtalet.
Men anse inte detta som ett ont;
nej, det är tvärtom ett gott för er!

Var och en av dessa ryktesspridare
skall stå till svars för sin del i denna synd
och den av dem som bär huvudansvaret

har ett hårt straff att vänta.

Abdullah ibn Ubayy som befann sig bland de församlade muslimerna kunde inte låta bli att darra. Han genomfors av en lång iskall rysning.

Muhammed betraktade honom.

Alla troende män och kvinnor borde
– då de hör sådant tal –
tro det bästa om varandra och säga:
»Detta är en uppenbar lögn.«

Ett enormt sorl utbröt bland de församlade männen. De flesta var oroliga, de hade alla deltagit i ryktesspridningen om det försvunna halsbandet; inte ens Ali kunde rentvå sig, i synnerhet inte Ali.

Varför har ni inte krävt fyra vittnen
som stöd för anklagelsen?

Eftersom de inte hade vittnen
är det nu de som inför Gud är lögnare.

En man ställde sig upp med blossande kinder: Saad ibn Ubada, Khazraj-stammens hövding, som hade försvarat Abdullah ibn Ubayy.

– Kommer verserna verkligen från Gud?

Muhammed vände sig mot honom och gav honom en ljungande blick. Därpå vände han sig mot de troende och frågade:

– Besvara er hövdings fråga! Är det Guds ord?

– Muhammed, bry dig inte om vad han säger, han är bara väldigt svartsjuk, sa en av Saads vänner för att ta honom i försvar.

– Guds Budbärare, det är sant. Mannen har rätt. Jag är förvånad. Alltså måste jag finna fyra vittnen när jag med egna ögon sett min hustru bedra mig? Även om jag kommer till mitt eget hus och upptäcker henne i en annan mans sällskap, i full färd med att göra mig till hanrej, bör jag tillkalla fyra personer som inte är där! Det är omöjligt, Muhammed. Föreställ dig en man som springer runt i staden och ropar efter fyra personer! Vilken dåre vore inte det! Han skulle bli utskrattad! Och han skulle inte kunna förskjuta det falska stycket!

– Är Saad svartsjuk? Då ska han veta att Guds Sändebud är ännu mer svartsjuk och Gud själv den svartsjukaste av de tre!

VI ÄR DE TROENDES mödrar och får inte vidröras av någon man; enbart döden ska befria oss från ensamheten som håller oss i sitt grepp likt den iskalla kylan efter nattens inbrott. Sedan mitt artonde år och Muhammeds död har jag inte haft någon följeslagare eller vän. Min far Abu Bakr följde honom i graven när jag var tjugo, den bästa åldern för många kvinnor, barnalstringens tid; för mig var det sorgens och begravningarnas tid.

Jag hade jordfäst min man och min far: två stora män vars enda fel var att ha lämnat mig ensam bland kacklande och förgråtna änkor vars huvudsakliga sysselsättning var ett evigt prat, ett sjukligt uttryck för deras leda och ensamhet. Men även det vanvettiga pladdret, den monotona plågsamma jämmern, har upphört i takt med att Muhammeds konkubiner gått bort; de var ljusstrålar som brann i minnenas natt och till slut avlägsnade de sig som små lyktor på livets väg, släckta av den dystre dödgrävaren.

Ändå var vi de troendes sanna mödrar i all Guds evighet: berömda änkor som fått i uppgift att förmedla ett arv till alla de som inte lärt känna Muhammed.

Ofta kommer följen av kvinnor och släpar sina trotsiga och ovårdade barnungar in i halvdagern i mitt rum här i Yathrib; dessa fattiga och förödmjukade kvinnor kommer och faller på knä inför mig, rör tysta vid min kjol eller mumlar en obestämd bön och ber mig sedan att föra deras talan inför Guds Sändebud och paradisets änglar, som – vilket de tror med den anspråkslösa människans hela enkelhet – omger Profeten och sjunger vackra lovsånger tillsammans med honom. Och sedan, med obeveklig konsekvens, ber de mig berätta om Muhammeds nattliga resa från Mekka till Jerusalem på Burak, riddjuret som var vitt som blixten.

När jag svarar att jag inte ens var hans hustru när han genomförde den sällsamma resan och att det är bättre att de frågar Sawda, bönfaller de mig ännu häftigare att berätta historien, så säkra är de på att min skildring är bättre, och det är sant att jag under årens lopp blivit de troendes historieberättare; min berömmelse sträcker sig idag bortom den kända världens gränser, från Damaskus där Muawiyas imperium har sitt säte, till den nedgående solens länder, detta Maghrib som jag hör talas om och som jag aldrig kommer att få se. Blotta tanken gör mig ledsen, det är sorgligt att livet är så kort och i synnerhet att jag är för gammal för en så lång resa.

Jag är nu äldre än Khadija var när hon dog, betydligt äldre. Denna storslagna kvinna som förr i tiden skrämde mig fastän jag aldrig träffat henne känns nu som en liten övergiven flicka vars minne måste vårdas som en helig och vacker bild. Jag förebrår mig själv för att ha varit så dum och svartsjuk att jag gjorde narr av henne inför min älskade man. Vad har det nu blivit av dem? Små varelser förlorade i tidens och minnets virvelströmmar. Ja, alldeles små och döda barn.

Jag saknar till och med Fatima, Muhammeds dotter, som dog några månader efter sin far; jag fruktade henne ännu mer än Zaynab, Hafsa eller koptiska Maria, den enda av oss som gett Muhammed en son. Visst är det ett märkligt tecken, när man betänker att Muhammed efter Khadijas död inte längre avlade några barn! Som om han då han blev ett käril för det gudomliga ordet och vigde all sin tid åt sitt nya uppdrag inte längre brydde sig om att få ättlingar av kött och blod. Maria bröt förtrollningen, den nasaréiska häxan! Hon fick ett barn, av manligt kön. När Ibrahim föddes grämde vi oss i en sådan grad att Muhammed gav sig iväg för att leva med sin son och den unga främmande kvinnan och lämnade oss ensamma med vår svartsjuka.

Hur lättade blev vi inte när Ibrahim miste livet vid två års ålder! Jag skäms över det; när mitt liv går mot sitt slut gråter jag fortfarande när jag tänker på den gränslösa sorg som Abu al-Qasim fick uppleva. Kort tid efter avskedsvallfärden, som för att straffa mig, blev Muhammed sjuk och skulle aldrig repa sig; han dog i mina armar. Om inte Ibrahim dött hade Muhammed levt i ytterligare tio år, det är jag säker på. Det är sådana historier som man berättar för sig själv och aldrig för någon annan.

De bedrövade kvinnorna ger sig aldrig iväg utan att lämna en gåva: ett uns vete, en levande höna, smulorna efter ett gästabud. Dessa stackars varelser är ännu dystrare till sinnes än vad vi Mödrar är. För att behaga sina män döljer de ansiktet och kroppen, trots att det inte finns något som tvingar dem. Om det inte varit för det groteska bröllopet med Zaynab skulle ingen kvinna gå klädd i ett sådant tygstycke som döljer hennes vackra kläder och smycken.

Muhammeds död … Ibland hade jag föreställt mig hur det skulle bli. När han kom tillbaka från Uhud var han täckt av blod. Jag blev väldigt rädd. Sedan lade Fatima beslag på honom med allt sitt svassande. Därpå gifte han sig med Zaynab, och jag var så svartsjuk att jag slutade tänka på det. Och likväl skulle mannen som talade med mig om nätterna en dag upphöra att finnas till, liksom sin farbror Hamza, öknens lejon; Hamza som blev genomborrad av en slavs kastspjut, Hamza vars lever slukades av Hind, Abu Sufyans hustru. I min tur svor jag på att, om Muhammed blev dödad i strid, se till att han blev hämnad.

– Du ska inte behöva hämnas någon. Jag ska besegra dem alla. Med eller utan Guds hjälp.

Muhammed tog min hand och betraktade mig som om han ville lugna mig; jag tryckte hans fingrar mot mina.

– Bara Khalid än en gång varskor dig i tid så att du hinner beväpna dig!

– Khalid varnade oss, Abu Bakr och mig, när Abu Jahl och qurayshiterna tänkte mörda mig i mitt eget hus. Tack vare honom kunde vi lämna Mekka innan det var för sent.

– Det var alltså inte Ängeln?

– Khalid kan vara en ängel ibland.

Han började skratta. Den här gången skrattade även jag.

– Ändå strider vi mot varandra som de bittraste fiender.

– Vilken fördel har han av er överenskommelse?

– Om vi vinner benådar vi honom. Och då blir han den bäste av emigranter.

– Khalid är inte rädd för att dö. Han bryr sig inte alls om vår tro. Jag är säker på att du inte berättar hela sanningen om ert avtal.

Jag hade rätt. Han tyckte om mig, det sa han ofta, jag var den intelligentaste av kvinnor och jag överglänste de flesta av männen som omgav honom.

– Varför var du trogen Khadija ända fram till hennes död?

– Därför att hon var den första.

– Var det enda orsaken?

Han lyfte blicken mot himlen.

– Det var Waraqa, Khadijas kusin, som bad mig om det.

Jag förstod inte. Det var en epok som jag inte kände till, det var före min tid.

– Waraqa var nasaré. Han ville inte att jag skulle äkta någon annan kvinna så länge Khadija var i livet. Jag gick med på det och han gav mig sin brorsdotter till maka.

– Varför ändrade du dig efter hennes död?

– På grund av flykten från Mekka. Och den *furqan* som Badr blev. Jag kände mig befriad från allt som hänt innan dess.

– Från allt?

– Ja, från hela mitt tidigare liv, mina tankar, min tro. Från allt, Aisha. Efter segern vid Badr förstod jag att Gud talade direkt till oss araber, och bara till oss. Därför vände jag ryggen åt Bokens folk och nasaréerna.

– Qaynuqa, Qurayza, Nadir … Qurayshiterna … Våra gamla bundsförvanter, vännerna i Yathrib? Israels söner?

– Ja, åt dem alla … Jag var också medveten om att vi borde återerövra Guds hus i Jerusalem, något som Waraqa alltid önskat. Därför bad jag Khalid att bege sig till Muta och ta strid med bysantinarna.

– Men vi förlorade vid Muta!

– Vi kommer att lyckas. Om det inte blir jag, kommer Abu Bakr och Umar en dag att nå ända fram. Och vi ska återuppbygga den heliga moskén. Då har vi erövrat hela världen. Det är innehållet i överenskommelsen med Khalid. Han blir vår befälhavare. Jag tror att han är kapabel att utplåna skymfen från Muta och erövra Sham och Jerusalem för att återupprätta den sanna religionen.

Mina ord hade gjort honom sorgsen. Jag är övertygad om att han tänkte på Zayd som på en egen son som han inte borde ha förnekat för den enfaldiga Zaynabs skull. Liksom han till slut hade avvisat sin verklige far Abraham och gett hans namn åt koptiska Marias döda barn, Ibrahim. Fadern, sonen och anden överlagrade varandra och skapade en enda, unik bild: den ensamme och föräldralöse Gud för vilken han offrat allt.

– Du gav Khadija så mycket, och oss andra har du berövat så mycket. Varför har vi bara rätt till halva det arv som männen får?

– Araberna är fyllda av högmod. Jag kunde inte ta ifrån dem deras stolthet. Floden har återvänt till sin fåra.

I vanliga fall underlät han aldrig att tillägga att männen skulle bättra sig med tiden och genom att utöva religionen; till sist skulle de av sig själva förkasta orättvisan liksom han hade stött bort nasaréerna och Bokens folk. Därför blev jag desto mer förvånad och sorgsen när jag hörde honom säga med sin vackra och klara röst:

– En dag ska islam på nytt bli den främling som den en gång var. Redan under Umars livstid. Och sedan under hans efterträdare. För dem kommer allt att vara tillåtet. De ska

göra falska påståenden om mitt liv. De ska skapa en bild av en annan man som de ska kalla Muhammed och kunna visa upp när omständigheterna kräver det. På så vis ska de rättfärdiga sina gemenheter och dölja sina svagheter. De kommer att stå utanför Guds krets.

Sedan slocknade hans röst, den fångades in av natten och domnade bort. Det kunde ha varat länge, bara han och jag, förenade i all evighet som två vilsegångna varelser i öknen, uppslukade av vindarna som slår mot glömskans stränder. Som förstenade statyer hade vi nått bortom orden; Muhammeds tystnad.

FÖRFATTARENS TACK

DEN HÄR BOKEN hade inte kunnat skrivas utan tillgång till krönikorna om Muhammeds liv eller, för att vara mera exakt, utan *Sirans* berättelser om Muhammed. Jag vill därför i synnerhet tacka Mahmoud Hussein, vars lysande verk varit en värdefull hjälp under hela arbetet med romanen. Hans bok, egentligen deras bok eftersom det i detta fall rör sig om två författare, *al-Sîra, le Prophète de l'islam raconté par ses compagnons* (Éditions Grasset et Fasquelle), är en guldgruva, en bibel. Andra verk som ständigt funnits vid min sida under utarbetandet av romanen är *La Biographie du prophète Mahomet* av Ibn Hisham, översatt och kommenterad av Wahib Atallah (Éditions Fayard), liksom *La Chronique, histoire des prophètes et des rois* av at-Tabari, översatt från arabiska via persiska av Hermann Zotenberg (Éditions Actes Sud Sindbad). Jag tänker inte förolämpa den insiktsfulla läsaren genom att ens nämna min uppenbara skuld till *Mahomet* av Maxime Rodinson och *Mahomet* av W. Montgomery Watt. Jag vill också hylla Assia Djebar som var den första som tog som sin uppgift att belysa en av de intressantaste aspekterna av Muhammeds liv, hans förhållande till kvinnorna, nämligen i den underbara romanen *Loin de Médine* (Éditions Albin Michel). Citaten har jag flitigt hämtat ur *Le Coran* i Denise Massons översättning (Éditions Gallimard) och, något sparsammare, ur *Ors et saisons, une anthologie de la poésie arabe classique*, översatt, presenterad och kommenterad av Patrick

Mégarbané och Hoa Hoi Vuong (Éditions Actes Sud Sindbad).

INNEHÅLL

Förord
Karta över Arabien
Ordförklaringar

Khadija
Abu Bakr
Khalid ibn al-Walid
Aisha

Författarens tack